

Ministerie van VWS

Onderzoek inkoop PBM

**(deel)Verslag van Handelingen inzake transacties
Relief Goods Alliance B.V.-Bijlagen**

*(deel)Verslag van Handelingen d.d. 5 september 2022 (A&P versie 14 september 2022)
(dit verslag heeft 416 pagina's en 7 bijlagen)*

Kenmerk: MIN000624-001

Bijlagen

Bijlagen

Bijlage nummer	Omschrijving
A	Overzicht toezeggingen en wensen
B	Aanpak en verloop Onderzoek
C	Onderzoeksinformatie
D	Onderzoeksaanpak RGA
E	Tijdsgewricht
F	Interviews en wederhoor
G	Totaaloverzicht PBM-leveranciers

A Bijlage – Overzicht toezeggingen en wensen

Bron: Concept-opdracht 18 juni 2021¹¹⁶²

Onderzoeksvragen Algemeen	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
<p>Hoe is de inkoop van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) geweest gedurende de verschillende fases in de tijd van de inkoop vanaf januari 2020 tot en met het afronden van de laatste overeenkomst door LCH dan wel VWS?</p> <p>Met daarbij specifiek aandacht voor:</p>	<p>Hoofdstuk Normenkader (voor wat betreft het proces)</p> <p>Hoofdstukken RGA-transacties</p> <p>Het Normenkader zoals dat nu wordt opgeleverd, betreft enkel het kader dat van toepassing is tijdens de RGA-transacties. De beantwoording zal daarom plaatsvinden in het volgende deelverslag.</p>	<p>Hoofdstuk 2</p> <p>Hoofdstukken 6 - 18</p>
<p>a. Hoe kwam inkoop tot stand per fase? Wat was hierin de rol van VWS en LCH?</p> <p>Welke contacten waren er met het veld en met andere partijen, waarom waren deze er, hoe verliepen deze contacten en welke onderwerpen stonden daarin centraal?</p>	<p>Hoofdstuk Normenkader</p> <p>Hoofdstukken RGA-transacties</p> <p>Het Normenkader zoals dat nu wordt opgeleverd, betreft enkel het kader dat van toepassing is tijdens de RGA-transactie. De beantwoording zal daarom plaatsvinden in het volgende deelverslag.</p>	<p>Hoofdstuk 2</p> <p>Hoofdstukken 6 - 18</p>
<p>b. Welke uitingen (veldpartijen, Tweede Kamer, media, anderszins) zijn gedaan over deze inkoopbeslissingen?</p>	<p>Hoofdstuk Tijdsgewricht</p>	<p>Hoofdstuk 3</p>
<p>c. Op welke manier speelt de kwaliteitsdiscussie over de PBM hierin een rol?</p>	<p>Hoofdstuk Normenkader (voor wat betreft het proces)</p> <p>Hoofdstuk Kwaliteit</p>	<p>Hoofdstuk 2</p> <p>Hoofdstuk 15</p>
<p>d. Hoeveel aanbiedingen/leads kwamen er van wie in welke fase binnen?</p> <p>Categoriseren naar omvang: welke aanbiedingen zijn geweigerd en waarom?</p> <p>Welke aanbiedingen zijn omgezet in een overeenkomst en waarom? En door wie?</p>	<p>Hoofdstuk Normenkader (voor wat betreft het proces)</p> <p>Hoofdstuk Inkopen PBM</p> <p>Hoofdstuk Inkoopbehoefte</p> <p>Nb. in dit (deel)Verslag van Handelingen wordt in algemene zin bericht over aanbiedingen en leads. De vergelijking tussen de aanbiedingen van leveranciers en de leads (anders dan t.o.v. RGA) zal</p>	<p>Hoofdstuk 2</p> <p>Hoofdstuk 4</p> <p>Hoofdstuk 8</p>

¹¹⁶² Bijlage bij Kamerstukken II 2020/21, 32805, nr. 117.

Bron: Concept-opdracht 18 juni 2021¹¹⁶²

Onderzoeksvragen Algemeen	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
	echter pas kunnen plaatsvinden na het uitvoeren van het gehele onderzoek. De beantwoording vindt nu dus in beperkte mate plaats en meer volledig in het volgende deelonderzoek.	
e. Hoe kwamen - per fase - de aanbiedingen binnen, van wie en bij wie?	Hoofdstuk Normenkader (voor wat betreft het proces) Hoofdstukken Inkoopbehoefte, VIP-team, Voorstellen tot samenwerking met het LCH en Voorstellen als leverancier van het LCH.	Hoofdstuk 2 Hoofdstuk 8 - 11
f. Hoe is de prioritering/keuze gemaakt in de binnengekomen aanbiedingen per fase? Door wie?	Hoofdstuk Normenkader (voor wat betreft het proces) Hoofdstukken Inkoopbehoefte, VIP-team, Voorstellen tot samenwerking met het LCH, Voorstellen als leverancier van het LCH en RGA-orders	Hoofdstuk 2 Hoofdstuk 8 - 12
g. Hoe werden de orders gefinancierd (vooruitbetalen/garantie/voorschotten) en wat waren de overwegingen hierbij?	Hoofdstuk Normenkader (voor wat betreft het proces) Hoofdstukken Voorstellen tot samenwerking met het LCH, Voorstellen als leverancier van het LCH, RGA-orders, en Vooruitbetalingen en leveringen	Hoofdstuk 2 Hoofdstuk 10,11,12 en 14
h. Is voor alle aanbiedingen eenzelfde procedure - per fase - gebruikt, van vergelijkbare strekking? En wat zijn overwegingen geweest indien hiervan werd afgeweken? Wat was hierin de rol van VWS en LCH? Hoe verliepen de contacten met het veld en met andere partijen? Op welke manier speelt de kwaliteitsdiscussie over de PBM hierin een rol?	Hoofdstuk Normenkader (voor wat betreft het proces) Hoofdstukken RGA-transacties	Hoofdstuk 2 Hoofdstukken 6 - 18
i. Hoe is de prijs tot stand gekomen per casus en wie speelden daarin een rol?	Hoofdstuk Normenkader (voor wat betreft het proces) Hoofdstukken Voorstellen tot samenwerking met het LCH, Voorstellen als leverancier van het LCH, RGA-orders en Prijsstelling en Prijsopbouw	Hoofdstuk 2 Hoofdstuk 10 - 13
j. Waar zijn de risico's voor de inkoop belegd? Welke afwegingen speelden daarbij een rol?	Hoofdstuk Normenkader (voor wat betreft het proces) Hoofdstukken Voorstellen tot samenwerking met het LCH, Voorstellen als leverancier van het LCH, RGA-orders, Vooruitbetalingen en leveringen, en Kwaliteit	Hoofdstuk 2 Hoofdstuk 10,11,12, 14 en 15.
k. Andere vragen die de onderzoekers relevant achten	Hoofdstukken Vervolgaanbiedingen, Winstoogmerk en Communicatie mei 2021	Hoofdstuk 16 - 18
Hoe verhoudt deze inkoop zich t.o.v. het reguliere inkoopproces van VWS?	Hoofdstuk Normenkader	Hoofdstuk 2

Bron: Concept-opdracht 18 juni 2021¹¹⁶³

Onderzoeksvragen RGA-specifiek	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
1. Hoe is de inkoop ten aanzien van RGA/HA geweest wat betreft de afhandeling van de order, gedurende de verschillende fases van de inkoop vanaf het eerste contactmoment tot en met het laatste contactmoment? Met daarbij specifiek aandacht voor:	Hoofdstukken RGA-transacties	Hoofdstukken 6 - 18
a. Hoe kwam de samenwerking tussen RGA/HA, LCH en VWS tot stand?	Hoofdstukken Achtergrond en oprichting Hulptroepen Alliantie en RGA, Inkoopbehoefte, VIP-team, Voorstellen tot samenwerking met het LCH, Voorstellen als leverancier van het LCH, RGA-orders, Prijsstelling en prijsopbouw, en Vervolgaanbiedingen	Hoofdstuk 7 - 13 en 16
b. Welke contacten heeft RGA/HA gehad met VWS, LCH en andere partijen gedurende de periode januari 2020-juni 2021? Wat was de inhoud van deze contacten en welke afspraken zijn er geweest, met of tussen wie vonden deze afspraken plaats?	Hoofdstukken RGA-transacties	Hoofdstukken 6 - 18
c. Hoe is de prioritering/keuze gemaakt wat betreft de aanbidding van RGA/HA en door wie?	Hoofdstukken Inkoopbehoefte, Voorstellen tot samenwerking met het LCH, Voorstellen als leverancier van het LCH, RGA-orders en Vervolgaanbiedingen	Hoofdstuk 8,10, 11, 12, 16
d. Hoe is de overeenkomst tot stand gekomen? Wie (RGA, HA, natuurlijke personen, LCH, VWS) zat(en) in welke fase tot de uiteindelijke overeenkomst aan tafel? Welke afwegingen, zoals met betrekking tot mogelijke concurrentie, zijn hierin gemaakt? Is bij de totstandkoming van het uiteindelijke overeenkomst sprake geweest van voorkennis?	Hoofdstukken Inkoopbehoefte, Voorstellen tot samenwerking met het LCH, Voorstellen als leverancier van het LCH, RGA-orders, Prijsstelling en Prijsopbouw, en Vooruitbetalingen en leveringen	Hoofdstuk 8, 10-14
e. Welke procedure werd gebruikt voor de aanbidding van RGA/HA, ook in vergelijking met alle andere aanbiddingen van vergelijkbare strekking (>€ 100 miljoen)? En wat zijn overwegingen geweest indien hiervan werd afgeweken? Wat was hierin de rol van VWS en LCH? Hoe verliepen de contacten met het veld en met andere partijen? Op welke manier speelt de kwaliteitsdiscussie over de PBM hierin een rol?	Hoofdstuk Normenkader (voor wat betreft het proces) Hoofdstuk Inkopen PBM Hoofdstukken RGA-transacties	Hoofdstuk 2 Hoofdstuk 4 Hoofdstukken 6 - 18
f. Onder welke voorwaarden/condities is de opdracht verstrekt en wat waren hiervoor de overwegingen? Wat was hierin de rol van VWS en/of LCH of andere partijen?	Hoofdstukken Inkoopbehoefte, Voorstellen tot samenwerking met het LCH, Voorstellen als leverancier van het LCH, RGA-orders, Prijsstelling en prijsopbouw, en Vooruitbetalingen en leveringen	Hoofdstuk 8, 10-14
g. Hoe is de prijs waartegen de persoonlijke beschermingsmiddelen zijn ingekocht tot stand gekomen? Zijn in de overeenkomsten afspraken vastgelegd over kwaliteit, kwantiteit en prijs en is dan vervolgens ook daadwerkelijk geleverd?	Hoofdstukken Voorstellen tot samenwerking met het LCH, Voorstellen als leverancier van het LCH, RGA-orders, Prijsstelling en prijsopbouw,	Hoofdstuk 10 - 15

¹¹⁶³ Kamerstukken II 2020/21, 32805, nr. 117.

Bron: Concept-opdracht 18 juni 2021¹¹⁶³

Onderzoeksvragen RGA-specifiek	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
	Vooruitbetalingen en leveringen, en Kwaliteit	
h. Andere vragen die de onderzoekers relevant achten.	Hoofdstukken Vervolgaanbiedingen, Winstoogmerk en Communicatie mei 2021	Hoofdstuk 16 - 18
2. Hoe verhoudt deze inkoop zich ten opzichte van het reguliere inkoopproces van VWS?	Hoofdstuk Normenkader	Hoofdstuk 2

Bron: Beantwoording Kamervragen 1 juni 2021¹¹⁶⁴

Kamervraag	Antwoord (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
Kunt u ingaan op de uiteenzetting over hoe de inkooporganisatie Landelijk Consortium Hulpmiddelen (LCH) zich onder druk heeft laten zetten door een prominent lid van het CDA en campagnestrategie Sywert van Lienden om met hem zaken te gaan doen?	Alle serieuze aanbiedingen (leads) die VWS en het LCH toen bereikten, zijn door het LCH zo zorgvuldig mogelijk bekeken en beoordeeld aan de hand van de criteria prijs, kwaliteit en leveringszekerheid. De aanbieder van de heer Van Lienden van Stichting Hulp troepen Alliantie was daarop geen uitzondering. Vanwege de grote druk in die periode om aan de vraag naar mondkapjes te kunnen voldoen, de vraag van uw Kamer om iedere lead serieus na te gaan en de potentieel grote omvang van het voorstel van de heer Van Lienden zijn de partijen verder met elkaar in gesprek gegaan.	Hoofdstuk Tijdsgewricht Hoofdstukken RGA-transacties	Hoofdstuk 3 Hoofdstukken 6 - 18
Waarom heeft het LCH de overeenkomsten over de orders voor 20 miljoen Chinese maskers voor € 55,6 miljoen en 20 miljoen mondkapjes voor € 45,2 miljoen niet afgesloten met Stichting Hulp troepen Alliantie zonder winstoogmerk, maar met het commerciële bedrijf Relief Goods Alliance van Sywert van Lienden?	Het type construct zoals Stichting Hulp troepen of Relief Goods Alliance (RGA) maakte voor VWS niets uit. Het enige dat namelijk telde, was om de zorg in Nederland zo snel mogelijk te voorzien van voldoende, kwalitatief goede mondkapjes. Daarnaast waren binnen het LCH duidelijke procesafspraken gemaakt, die richting gaven aan een aantal belangrijke aspecten bij de inkoop. Deze waren ook van toepassing op Relief Goods Alliance (RGA), net zoals dat ook bij andere (potentiële) leverancier(s) en order(s) het geval was. De kern daarvan was: is de kwaliteit goed, is de prijs redelijk en is de leverancier in staat de beoogde producten te leveren?	Hoofdstuk Normenkader (voor wat betreft het proces) Hoofdstukken Achtergrond en oprichting Hulp troepen Alliantie en RGA, Inkoopbehoefte, VIP-team, Voorstellen tot samenwerking met het LCH, Voorstellen als leverancier van het LCH, RGA-orders, Prijsstelling en prijsopbouw, Kwaliteit, en Winstoogmerk	Hoofdstuk 2 Hoofdstuk 7 - 13, 15 en 17
Hoe is het mogelijk dat het bedrijf van Sywert van Lienden, dat nog slechts vijf dagen bestaat, dat geen vermogen heeft en dat expertise inzake	De bestuurders en aandeelhouders die bij RGA betrokken waren, waren bekende partijen, die hun sporen hadden verdiend, onder meer met zaken doen in China. Elke partij waarmee VWS of het LCH zaken deed, kon desgewenst een verklaring krijgen dat zij	Hoofdstuk Tijdsgewricht Hoofdstukken RGA-transacties	Hoofdstuk 3 Hoofdstukken 6 - 18

¹¹⁶⁴ Aanhangsel Handelingen II 2020/21, nr. 3038.

Bron: Beantwoording Kamervragen 1 juni 2021¹¹⁶⁴

Kamervraag	Antwoord (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
beschermingsmiddelen ontbeert, plotsklaps wordt aangewezen als 'preferred partner' om mondkapjes in China te bestellen?	preferred partner waren van de Nederlandse overheid. Dit stempel van betrouwbaarheid kon namelijk helpen bij het veiligstellen van deals met leveranciers in China. Het LCH heeft voorafgaand aan de totstandkoming van de afspraken met RGA gekeken naar de prijs, kwaliteit en leveringszekerheid van de producten.		
Waarom is ervoor gekozen om deals voor duizelingwekkend grote bedragen af te sluiten met Relief Goods Alliance, terwijl andere aanbidders werden afgehouden?	Het aanbod van RGA was aantrekkelijk, omdat het om substantiële aantallen mondkapjes ging, deze producten waren voorzien van een CE-markering en er relatief snel geleverd kon worden. Daarnaast gaf het LCH aan dat de aangeboden tarieven van RGA overeenkwamen met de tarieven die door het LCH als benchmark gebruikt werden.	Hoofdstukken Achtergrond en oprichting Hulptroepen Alliantie en RGA, Inkoopbehoefte, Voorstellen tot samenwerking met het LCH, Voorstellen als leverancier van het LCH, RGA-orders en Prijsstelling en prijsopbouw	Hoofdstuk 7, 8, 10-13
Welke rol hebben andere CDA'ers hierin gespeeld, aangezien hier op zijn minst sprake is van de schijn van belangenverstremgeling?	Aanbiedingen werden onder de aandacht gebracht via (ex-)politici van veel partijen, waaronder het CDA. Maar ook vele ondernemers, bekende en minder bekende Nederlanders kwamen met leads. Leden van het kabinet ontvingen in die tijd ook veel van dit soort aanbiedingen. Al deze aanbiedingen zijn onder verantwoordelijkheid van de minister voor Medische Zorg zorgvuldig bekeken en, waar relevant, in behandeling genomen. Dat maakt dat er geen schijn is van belangenverstremgeling. De Minister van VWS heeft ook verschillende berichten van de heer Van Lienden ontvangen om zijn activiteiten onder de aandacht te brengen. Deze berichten zijn doorgestuurd naar de verantwoordelijke Minister voor Medische Zorg, de heer Van Rijn. In april was er opnieuw contact tussen de politiek adviseur en de heer Van Lienden, vanwege zijn bericht dat hij mondkapjes had geleverd aan een zorgorganisatie die eerder aan de overheid waren aangeboden, maar die daarop niet zou zijn ingegaan. Vervolgens is er contact geweest tussen de heer Van Lienden en de toenmalige minister voor Medische Zorg. De minister werd hierbij bijgestaan door de voormalig Directeur-Generaal Curatieve Zorg, die op dat moment op verzoek van het ministerie van VWS gevraagd was om tijdelijke ondersteuning te bieden. In een gesprek hebben de heer Van Lienden en zijn compagnons hun aanbod toegelicht.	Hoofdstuk Tijdsgewricht Hoofdstukken Achtergrond en oprichting Hulptroepen Alliantie en RGA, Inkoopbehoefte, Voorstellen tot samenwerking met het LCH, Voorstellen als leverancier van het LCH, Vervolgaanbiedingen en Winstoogmerk	Hoofdstuk 3 Hoofdstuk 7, 8, 10, 11, 16, 17
Waarom wogen de argumenten dat de prijs te hoog was of dat de mondkapjes van te lage kwaliteit waren, waarmee u eerder organisaties die beschermingsmiddelen wilden importeren afwees, plotseling niet meer mee in het besluit om	Alle deals die bij het LCH binnenkwamen, zijn serieus bekeken. Ook voorafgaande de totstandkoming van de afspraken tussen het LCH en RGA heeft het LCH goed gekeken naar de criteria kwaliteit, prijs en leveringszekerheid, zoals de snelheid van levering. Hieruit bleek dat de betreffende mondkapjes waren voorzien van een CE-markering en gaf LCH aan dat de aangeboden tarieven van RGA op dat moment als	Hoofdstukken Prijsstelling en prijsopbouw, en Kwaliteit	Hoofdstuk 13 en 15

Bron: Beantwoording Kamervragen 1 juni 2021¹¹⁶⁴

Kamervraag	Antwoord (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
zaken te doen met het bedrijf van Sywert van Lienden?	marktconform werden gezien. Het aantal was doorslaggevend nadat de prijs akkoord was bevonden		
Onderkent u hoe schadelijk het beeld is van de coronacrisis als lucratief verdienmodel waarin amateuristische overheidsorganisaties het afleggen tegen slimme ondernemers en politieke netwerken?	Het beeld dat er exorbitante winst gemaakt zou zijn gemaakt aan een internationale crisis is niet goed. Het LCH heeft laten zien dat een samenwerking tussen verschillende partijen - waaronder commerciële partijen - snel en effectief de Nederlandse zorg van de benodigde PBM kon voorzien. Het inkopen van PBM is namelijk geen overheidsexpertise. Door deze samenwerking beschikte LCH ook over de expertise om te kunnen beoordelen of een prijs die destijds gerekend werd reëel was. Dat heeft altijd vooropgestaan. Ter illustratie: er zijn in die tijd geregeld mondkmaskers van € 15 per stuk aangeboden. Op dergelijke aanbiedingen gingen we uiteraard niet in.	n.v.t.	
Heeft het niet kunnen inzetten van deze levering geleid tot verder uitgestelde zorg? Zo ja, kunt u dit nader verklaren; wat zijn de gevolgen geweest? Zo nee, waarom is deze order dan geplaatst?	De uitleveringen van PBM geschieden (en geschieden) op volgorde van houdbaarheidsdatum. Op het moment van de levering van RGA waren er andere partijen PBM met een kortere houdbaarheid die uitgeleverd werden. Zorginstellingen bestellen al geruime tijd weer PBM via de reguliere leveranciers en dat vind ik een goede ontwikkeling. Hierdoor is de vraag naar PBM bij het LCH steeds verder afgenomen. De betreffende order bij RGA was geplaatst op een moment dat de roep om meer beschermingsmiddelen heel groot was. Daarnaast bevonden we ons nog midden in de eerste golf aan besmettingen, functioneerde de internationale markt nog niet, en was het zeer onzeker op welke termijn dat wel het geval zou zijn. Op dat moment was er dus veel onzekerheid of leveringen ook daadwerkelijk wel aan zouden komen in Nederland.	n.v.t.	
Heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport 20 miljoen door het bedrijf van Sywert van Lienden geleverde mondkapjes van de Chinese fabrikant Shengquan, die tot ontzetting van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) een onacceptabel risico voor de gezondheidszorg vormden vanwege de aanwezigheid van grafeen, geweigerd, ervoor gezorgd dat deze niet in omloop kwamen, en deze levering niet betaald?	Nee. De betreffende mondkapjes waren in het bezit van een CE-markering die was afgegeven door een erkende Europese (Ierse) notified body (nobo). Hiermee werd voldaan aan de bestaande wet- en regelgeving op het gebied van markttoelating van beschermingsmiddelen op de Europese markt. Dat wil zeggen, de maskers zijn formeel toegelaten tot de reguliere Europese markt en dus ook voor andere Europese afnemers dan het LCH beschikbaar. Voor de context: zeker in die tijd konden lang niet alle aanbieders een geldig CE-certificaat overleggen. Het RIVM, dat destijds op verzoek van VWS en in afstemming met de toezichthouders IGJ en Inspectie SZW, de kwaliteit beoordeelde van mondkapjes zonder CE-markering of van maskers waarbij over de geldigheid van de CE-markering twijfel bestond, heeft in de reguliere markttoelating geen formele rol. Het RIVM was gevraagd om de geldigheid van het CE-certificaat bij de betrokken nobo na te gaan. Naar wij toen vernamen, heeft het RIVM de maskers ook verder onderzocht. Toen de geldigheid van het CE-certificaat vaststond, was dit doorslaggevend. Daarbij wil ik nog opmerken dat de maskers uiteindelijk niet	Hoofdstuk Kwaliteit	Hoofdstuk 15

Bron: Beantwoording Kamervragen 1 juni 2021¹¹⁶⁴

Kamervraag	Antwoord (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
	zijn uitgeleverd vanwege een afname van de vraag naar persoonlijke beschermingsmiddelen.		
Erkent u dat Sywert van Lienden een oneigenlijke voorsprong had op andere bedrijven omdat zijn commercieel verdienmodel was verstopt onder de non-profit vlag van Relief Goods Alliance?	Nee. Het aanbod van de heer Van Lienden voldeed aan de drie criteria die werden gehanteerd bij het beoordelen van aanbiedingen. Of de aanbieder wel of geen winst maakte en, zo ja, hoeveel, speelde geen rol in de overweging. Zowel VWS als LCH ging er niet van uit dat RGA een non-profitorganisatie was, omdat duidelijk was dat het hier een bv betrof.	Hoofdstukken RGA-transacties	Hoofdstukken 6 - 18
Kunt u laten weten wat de prijs is van de 40 miljoen door Sywert van Lienden geleverde mondkapjes waarvan er geen enkele naar de zorg is gegaan, maar die op de plank liggen stof te happen?	De mondkapjes zijn ingekocht bij twee leveranciers. De prijs van een mondkapje van leverancier Ryzur bedroeg € 2,26. Voor een mondkapje van leverancier ShengQuan is € 2,78 betaald. Ten aanzien van de noodzaak van de omvang van deze order - mede gezien het advies van het LCH aan VWS om deze order niet aan te gaan vanwege de reeds door LCH geplaatste orders - wil ik benadrukken dat deze order door VWS is geaccordeerd vanuit de wens om zo snel en zo veel mogelijk PBM van goede kwaliteit voor de zorg te verkrijgen. Het streven was om beter te veel dan te weinig in te kopen. Dit was destijds ook een hele duidelijke wens en opdracht van uw Kamer. Zoals ik uw Kamer heb geïnformeerd, gaan we de noodvoorraad bij het LCH verantwoord afbouwen, terwijl de noodvoorraad tegelijkertijd vanzelfsprekend voor de zorg beschikbaar blijft zolang de pandemie voortduurt. Bij deze afbouw gaat een deel van de producten in de verkoop, een deel wordt gerecycled of hergebruikt, en daarnaast doneren we een deel in zowel het binnenland - zoals het Armoedefonds en de Voedselbank - als in het buitenland.	Hoofdstukken Prijsstelling en prijsopbouw, en Kwaliteit	Hoofdstuk 13 en 15

Bron: Debat 3 juni 2021¹¹⁶⁵

Toezeggingen	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
Laat ik ook zeggen dat ik van plan ben om hier echt het onderste uit de kan te halen en om te kijken wat er onder al die stenen ligt die er mogelijk nog zijn.	n.v.t.	
Ik heb het van de week ook een aantal keer voor de camera gezegd en dat doe ik ook graag hier: ik vind het van belang om verantwoording af te leggen over de besteding van publieke middelen, ook in een crisis. Ik vind dat wij met het LCH, dat toetste op kwaliteit, op aantal en op prijs, een goed portal hadden om dat te doen, maar er is vaak veel geld mee gemoeid geweest. Dat is ook publiek geld en daarover moet verantwoording afgelegd worden.	n.v.t.	

¹¹⁶⁵ Handelingen II 2020/21, nr. 84, item 12.

Bron: Kamerbrief 8 juni 2021¹¹⁶⁶

Toezeggingen	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
Daarnaast vraag ik een externe onafhankelijke partij met forensische, inkoop-, fiscale en data-expertise om een breder en aanvullend onderzoek te doen. Het onderzoek richt zich op zowel de overeenkomst met RGA als op de inkoop van PBM tijdens de coronacrisis, welke keuzes daarin zijn gemaakt en waarom. Om bij dit onderzoek recht te doen aan de eisen van zowel snelheid als zorgvuldigheid, vraag ik de onderzoekers om in twee fases te werken: De eerste fase betreft de casus en de bovengenoemde onderzoeksresultaten over RGA. Ik vind het belangrijk dat uw Kamer over deze casus zo snel mogelijk volledig geïnformeerd wordt. Dit heeft dan ook de eerste prioriteit. Ik zal de onderzoekers vragen of zij dit deel van het onderzoek vóór het zomerreces kunnen opleveren.	Hoofdstuk Opdracht	Hoofdstuk 1
	Hoofdstuk Inkopen PBM	Hoofdstuk 4
	Hoofdstukken RGA-transacties	Hoofdstukken 6 - 18
Vervolgens zal het onderzoek zich richten op de bredere kwestie van de inkoop van persoonlijke beschermingsmiddelen tijdens de coronacrisis en ieders rol en verantwoordelijkheid daarin. Dit tweede deel van het onderzoek zal mogelijk meer tijd in beslag nemen.	Hoofdstuk Opdracht	Hoofdstuk 1
	Hoofdstuk Inkopen PBM	Hoofdstuk 4
	Nb. Dit (deel)Verslag van Handelingen heeft betrekking op de RGA-transacties	
Ik vind het belangrijk dat medewerkers van VWS en andere direct betrokken partijen hun signalen van mogelijke onregelmatigheden bij de inkoop van PBM bij de onderzoekers kunnen melden. Ik geef de onderzoekers daarom als onderdeel van de opdracht mee om hiervoor een loket te creëren. Alle informatie kan immers helpen om tot een volledig beeld te komen. Daarnaast kan informatie die, nu of in de toekomst (door bijvoorbeeld onderzoeksjournalistiek) aan het licht komt, in het onderzoek worden meegenomen.	Hoofdstuk Meldpunt PBM	Hoofdstuk 5

Bron: Kamerbrief 18 juni 2022¹¹⁶⁷

Toezeggingen	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
Het aanvullende onderzoek naar de overeenkomst tussen het LCH en RGA richt zich dan ook niet op inkopen waar LCH of VWS niet bij betrokken zijn geweest.	n.v.t.	
Openheid over de gang van zaken vind ik van groot belang. Niet alleen over de overeenkomst met RGA, maar ook over andere inkopen van PBM door VWS of het LCH. Er zijn veel overeenkomsten door het LCH gesloten. Alle signalen van mogelijke tekortkomingen bij afgesloten overeenkomsten laat ik onderzoeken. VWS heeft in de afgelopen periode al enkele signalen ontvangen van mogelijke tekortkomingen. Bij	Hoofdstuk Opdracht	Hoofdstuk 1
	Hoofdstuk Inkopen PBM	Hoofdstuk 4

¹¹⁶⁶ Brief aan de TK 8 juni 2021: Kamerstukken II 2020/21, 25295, nr. 1279.

¹¹⁶⁷ Kamerstukken II 2020/21, 32805, nr. 117.

Bron: Kamerbrief 18 juni 2022¹¹⁶⁷

Toezeggingen	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
tekortkomingen kunt u denken aan twijfel over de kwaliteit van producten of niet nagekomen afspraken rondom leveringen. Uiteraard maken dit soort signalen onderdeel uit van het aanvullend onderzoek.	Nb. Dit (deel)Verslag van Handelingen heeft betrekking op de RGA-transacties	
<p>Zoals in de onderzoeksopdracht is te lezen, kent het onderzoek drie prioriteiten.</p> <p>Allereerst zal het onderzoek zich richten op de overeenkomst met Hulptroepen Alliantie en/of RGA. In de brief van 8 juni jl. heb ik aangegeven dat ik de onderzoekers zou vragen dit deel voor het zomerreces op te leveren. Alle onderzoeksbureaus waarmee VWS in het selectieproces in gesprek is geweest hebben aangegeven dat dit tijdpad niet haalbaar is, vooral omdat zij vanuit zorgvuldigheidsnormen voldoende ruimte moeten bieden aan betrokken partijen voor hoor en wederhoor.</p> <p>Daarna zal het onderzoek zich richten op de bredere kwestie van de inkoop van PBM tijdens de coronacrisis en ieders rol en verantwoordelijkheid daarin. In de onderzoeksopdracht heb ik als tweede prioriteit aangegeven eerst te kijken naar de andere twee overeenkomsten met een totaalwaarde van meer dan € 100 miljoen. Deloitte streeft ernaar dit deel te kunnen opleveren op 1 oktober 2021. Tot slot zullen de onderzoekers zich richten op alle overige overeenkomsten.</p>	Hoofdstuk Opdracht	Hoofdstuk 1
In mijn brief van 8 juni staat dat ik de onderzoekers vraag om een loket te creëren waar betrokken partijen aan de onderzoekers signalen kunnen melden van mogelijke onregelmatigheden bij de inkoop van PBM. Het onderzoeksbureau zal dit loket inrichten. Zodra het loket kan worden benaderd door betrokken partijen, zal ik uw Kamer hierover informeren.	Hoofdstuk Meldpunt PBM	Hoofdstuk 5
In het aanvullende onderzoek vraag ik om alle feiten inzichtelijk te maken. Dit betekent dat het onderzoeksmateriaal en de onderzoeksresultaten van dit rapport vanzelfsprekend onderdeel uitmaken van het aanvullende onderzoek.	Hoofdstuk Opdracht	Hoofdstuk 1

Bron: Wetgevingsoverleg Slotwet 23 juni 2021¹¹⁶⁸

Vraag	Reactie (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
	De vraag is natuurlijk wat de spelregels waren en hoe die werden nageleefd. Dat is de vraag naar doelmatigheid en die zit in het Deloitte-onderzoek dat ik heb aangekondigd in de Kamer, naar aanleiding van het vorige debat.	Hoofdstuk Opdracht Hoofdstukken RGA-transacties	Hoofdstuk 1 Hoofdstukken 6 - 18
	Ik wil - zo voel ik het gewoon ten diepste — die verantwoording afleggen aan de Kamer, maar ook naar de mensen in Nederland, omdat het gaat om heel veel	Hoofdstuk Opdracht Hoofdstuk Inkopen PBM	Hoofdstuk 1 Hoofdstuk 4

¹¹⁶⁸ Kamerstukken 2020/21, 35830 XVI, nr. 24.

Bron: Wetgevingsoverleg Slotwet 23 juni 2021¹¹⁶⁸

Vraag	Reactie (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
	<p>publieke middelen. Dat was voor mij dus de directe aanleiding om te zeggen: hier moet de onderste steen boven. Dat Deloitte-onderzoek is weer opgeknipt in drieën. Dat is de deal met de RGA. Het Grant Thornton-onderzoek kijkt heel erg in de scope van het LCH — daar zijn ook geen gekke dingen geconstateerd — maar we willen het totaalplaatje zien. Daarnaast kijkt Deloitte naar de deals boven de € 100 miljoen, en in de derde fase naar alles.</p>		
	<p>Ik zal ook bij een aantal vragen moeten aangeven dat ik die nog moet uitzoeken, en een aantal van de vragen zal betrokken moeten worden bij het onderzoek dat Deloitte nu gaat doen. Ik stel me ook zo voor dat ik naar aanleiding van dit debat — dan rond ik mijn inleiding af — zelf in gesprek ga met de onderzoekers over de PBM's, want dat was ik toch al van plan, en dat ik dan ook met hen deel wat er vandaag door uw Kamer over dit onderwerp is gewisseld.</p>	<p>Hoofdstuk Opdracht Hoofdstuk Inkopen PBM</p>	<p>Hoofdstuk 1 Hoofdstuk 4</p>
<p>Of in het onderzoek naar hulpmiddelen voor alle deals boven de € 50 miljoen kan worden meegenomen wat het advies van het RIVM was, de prijsstelling, het gebruik van de middelen en de totstandkoming van de deals.</p>	<p>Ik heb zojuist al aangegeven dat er meer partijen zijn waar we vragen over hebben, bijvoorbeeld over goederen die niet volgens afspraak zijn geleverd en spullen met kwaliteitsproblemen. Laat ik daar klip-en-klaar over zijn. Alle signalen over mogelijke tekortkomingen laat ik nu onderzoeken, want ik wil graag een compleet beeld hebben van de inkoop van persoonlijke beschermingsmiddelen, met de keuzes die daarin zijn gemaakt en waarom, en dat aan de Kamer overleggen.</p>	<p>Hoofdstuk Opdracht Hoofdstuk Inkopen PBM</p> <p>Nb. Dit (deel)Verslag van Handelingen heeft betrekking op de RGA-transacties</p>	<p>Hoofdstuk 1 Hoofdstuk 4</p>
<p>Vraag hoe de samenwerking tussen RGA, LCH en VWS tot stand is gekomen.</p>	<p>In antwoord op schriftelijke vragen heb ik aangegeven dat de heer Van Lienden zich bij VWS meldde en dat VWS, zoals ik ook in de Kamer heb aangegeven, aan het LCH heeft gevraagd om de order uit te voeren vanuit de wens om zo snel mogelijk zo veel mogelijk persoonlijke beschermingsmiddelen van goede kwaliteit voor de zorg te krijgen. Dit alles in het kader van "beter te veel dan te weinig". Daarbij golden de drie criteria die ik heb genoemd. Ik kan mevrouw De Vries zeggen dat de prijzen binnen de bandbreedte vielen van die week. Heel specifiek: in de week van 20 april tot 26 april vorig jaar was de verwachte inkoopprijs voor mondmaskers € 2,50, met een maximum van € 3. De prijs van de ingekochte mondmaskers via RGA bedroeg € 2,26 van de ene leverancier en € 2,78 van de andere leverancier. Het viel dus binnen die bandbreedte.</p>	<p>Hoofdstukken RGA-transacties</p>	<p>Hoofdstukken 6 - 18</p>

Bron: Wetgevingsoverleg Slotwet 23 juni 2021¹¹⁶⁸

Vraag	Reactie (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
	<p>Ik zeg daarbij dat we in het aanvullend onderzoek door Deloitte gaan bekijken hoe die verschillende contacten tussen leads bij LCH en RGA tot stand zijn gekomen, ook in de verschillende fases van de orders.</p>		
<p>Er is sprake van verschillen tussen het conceptrapport en het definitieve rapport van Grant Thornton; de forensisch accountant die naar aanleiding van de onregelmatigheid in het accountantsonderzoek van het LCH nader onderzoek heeft gedaan.</p>	<p>Het is gebruikelijk dat een opdrachtgever, wat VWS natuurlijk is, suggesties kan doen aan de hand van een conceptrapport. Dat heeft betrekking op de scope van het rapport. Maar dat wordt wel vastgelegd. Ik vind het echt van belang dat er transparantie in zit. VWS kon als opdrachtgever een oordeel vormen. Dan was de vraag: voldoet de accountant met het onderzoek aan de opdracht? Omdat er inmiddels — dit rapport was in de afronding en had een vrij beperkte scope — veel nadere vragen kwamen en juist de passages die eruit waren gehaald wel betrekking hadden op de grotere vraag, heb ik gemeend ook om te laten zien hoe gemotiveerd ik ben met betrekking tot transparantie, om beide versies naar de Kamer te sturen en te zeggen die passages uit het conceptrapport worden onderdeel van het onderzoek van Deloitte. Ik heb ook — ik hecht er zeer aan dat ik daar duidelijk over kan zijn — zelf een gesprek gevoerd met die forensisch accountant, en ik heb gevraagd: heeft het al dan niet weglaten van passages of het stellen van vragen iets afgedaan aan de conclusies of de feitelijke onderbouwing? Het antwoord daarop was: 'nee'.</p>	<p>n.v.t.</p>	
<p>Mijn vraag was niet zozeer of de minister nu dat antwoord geeft op hoe de samenwerking tot stand is gekomen en hoe die prijzen te vergelijken zijn. Ik zou graag willen dat het onderdeel is van dat onafhankelijk onderzoek. Ik vind het belangrijk om daar een objectieve vergelijking van te krijgen.</p>	<p>Ja, de onderzoeksvraag heb ik ook aan de Kamer doorgestuurd. Die gaat onder andere over hoe de inkoop tot stand komt. Stel dat er dingen zijn waar de onderzoekers zelf achter komen en waar ze van denken: hé, dit is eigenlijk heel gek. We zien ook buitengewoon veel goede onderzoeksjournalistiek als het gaat over dit onderwerp. Ik wil dat zeker kunnen gebruiken als dat zich voordoet. Ik heb ook aangegeven dat ik met de onderzoekers in gesprek ga over dit Kamerdebat. Daarmee zal ik ook aan mevrouw De Vries toezeggen dat ik dat onderwerp aan de onderzoekers zal aangeven.</p>	<p>Hoofdstukken RGA-transacties</p>	<p>Hoofdstukken 6 - 18</p>
<p>De heer Van Houwelingen vraagt: Maak je je nou zorgen over het LCH? Wat is nu de status?</p>	<p>Ik maak mij geen zorgen. Ik vind het wel in ieders belang, ook in het belang van VWS, het LCH en Mediq, om te kijken of er rechtmatig gehandeld is en wat ieders rol</p>	<p>n.v.t.</p>	

Bron: Wetgevingsoverleg Slotwet 23 juni 2021¹¹⁶⁸

Vraag	Reactie (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
	en verantwoordelijkheid daarin was. Dan komt Deloitte om de hoek kijken.		
Kun je al die dingen aangeven per contract?	Dat is een vraag die ik mee kan nemen naar het onderzoeksbureau. Ik denk ook dat een deel van de vragen beantwoord kan worden in het accountantsrapport dat er ligt. Maar het onderzoek gaat niet in op het proces ná uitlevering van de PBM bij de zorg, tenzij — dat was de vraag van mevrouw Paulusma — dit betreft de kwaliteit van de PBM.	n.v.t.	
Kan ik inzicht geven in de nieuw afgesloten contracten, in de e-mailwisselingen en in alle contracten boven de € 2 miljoen?	Ik ga ervan uit dat u met deze vraag bedoelt dat ook de overeenkomsten uit 2021 worden meegenomen in het onderzoek. Dat is zeker het geval. De onderzoeksperiode loopt namelijk tot en met het afronden van de laatste order voor PBM door het LCH dan wel door VWS.	n.v.t.	

Bron: Beantwoording Kamervragen 29 juni 2021¹¹⁶⁹

Kamervraag	Antwoord (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
Hoeveel mondkapjes van hetzelfde type kwaliteit waren er tijdens het sluiten van de overeenkomst met Relief Goods Alliance B.V. (RGA) reeds beschikbaar bij het Landelijk Consortium Hulpmiddelen (LCH) en voor hoeveel maanden was deze voorraad voldoende?	Om deze vraag te beantwoorden, heb ik teruggekeken naar rapportages van het LCH die VWS destijds ontving. O.a. op basis van deze rapportages kreeg VWS een beeld van de voorraden en het aantal persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) in bestelling van het LCH. Er bleek geen vaststaand compleet beeld van de destijds beschikbare aantallen van dit type mondkapjes gegeven te kunnen worden, omdat op het moment van sluiten van de overeenkomst met RGA de IT systemen van het LCH nog niet goed aan elkaar waren gekoppeld. Ik vind het belangrijk dat de gegevens die toen beschikbaar waren, afgezet worden tegen de data zoals die nu beschikbaar zijn. Ik zal daarom Deloitte (verder 'onderzoeksbureau') verzoeken dat in het aanvullende onderzoek mee te nemen. Het aantal van 91 miljoen herken ik niet.	Hoofdstuk Inkoopbehoefte	Hoofdstuk 8
Klopt het aantal van 91 miljoen?			
Kunt u bij Stichting Hulpstroepen Alliantie of Relief Goods Alliance B.V., dan wel de betrokken personen bij de stichting of de bv nagaan of u de additionele documenten, die betrekking hebben op deze deal, kunt delen met de Kamer, zoals u aanbiedt in de beantwoording van eerdere	Zoals ik in de beantwoording van de Kamervragen op 1 juni jl. over de mondkapjesdeal heb aangegeven, heb ik er geen bezwaar tegen om deze documenten te delen. De offerte waar u van spreekt in uw vraag is met VWS gedeeld via een presentatie. De eigenaar van de presentatie is echter Stichting Hulpstroepen Alliantie (HA)/RGA. Ik heb hen gevraagd om de presentatie te delen. Zij maken geen bezwaar tegen openbaarmaking; ze hebben echter VWS gevraagd of wij in gesprek	Hoofdstukken Voorstellen tot samenwerking met het LCH, Voorstellen als leverancier van het LCH, en Vervolg aanbiedingen	Hoofdstuk 11 - 16

¹¹⁶⁹ Aanhangsel Handelingen II 2020/21, nr. 3391.

Bron: Beantwoording Kamervragen 29 juni 2021¹¹⁶⁹

Kamervraag	Antwoord (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
vragen van bovengenoemde leden, en zoals wel bekend bij Nieuwsuur? Kan de Kamer ook de definitieve offerte ontvangen?	willen treden met de volgens HA/RGA andere betrokkenen bij de totstandkoming van deze presentatie, om vast te stellen of openbaring mogelijk is. Zoals eerder aangegeven, vind ik dat aan HA/RGA zelf. Ik heb uw verzoek nogmaals gedeeld, maar de andere betrokkenen zijn niet benaderd. Daarom lijkt het mij goed als deze documenten in het aanvullende onderzoek wordt meegenomen. De stukken waarover ik zelf beschik, zal ik vanzelfsprekend aan de onderzoekers geven.		
Wie van de partijen betrokken bij deze overeenkomst heeft geheimhouding bedwongen? Was dat het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, het LCH of RGA?	LCH-deelnemers die zich hebben ingezet ten behoeve van de werkzaamheden van het LCH, hebben met elkaar afgesproken om in een convenant afspraken vast te leggen. Het gaat hier bijvoorbeeld om werken zonder winsttoegmerk en onder geheimhouding. vanwege concurrentiegevoelige informatie. Het was dus een wens van de deelnemers van het LCH. Daarnaast maakte het LCH reguliere contractafspraken met leveranciers, zoals RGA. VWS is hierin geen partij en hierin werd geen geheimhouding bedwongen.	Hoofdstuk Normenkader Hoofdstukken Voorstellen als leverancier van het LCH, en Communicatie mei 2021	Hoofdstuk 2 Hoofdstuk 11 en 18
Klopt het dat het LCH tot tweemaal toe schriftelijk bezwaar aantekende tegen de overeenkomst met RGA? Kunt u deze (schriftelijke) bezwaren de Tweede Kamer doen toekomen? Wat is een gebruikelijke procedure na afwijzen van LHC?	In het rapport van Grant Thornton, dat ik u op 18 juni jl. heb gestuurd, kunt u lezen dat uit e-mailwisselingen is gebleken dat er binnen het LCH twijfel was over de noodzaak tot het bestellen van de mondneusmaskers. Het LCH liet in een interne e-mail op 22 april 2020 in een cc aan VWS weten te twifelen aan de hoeveelheid mondneusmaskers die werden aangeboden 'onder de vermelding dat de order vanuit de marktbehoefte niet nodig was'. Dit heeft het LCH destijds ook laten weten aan VWS. Zoals in de conceptopdracht voor het aanvullend onderzoek staat, dienen de onderzoekers gebruik te maken van bestaande informatie en onderzoeksresultaten. Alle schriftelijke informatie die er binnen VWS en het LCH is, zal daarom aan het onderzoeksbureau worden meegegeven. Het LCH besliste zelf over orders onder de € 5 miljoen. Orders boven de € 5 miljoen moesten door VWS worden goedgekeurd. Het is mij niet bekend wat de procedure was bij afwijzingen door het LCH. Ik zal deze vraag meegeven aan de onderzoekers.	Hoofdstukken Voorstellen als leverancier van het LCH, RGA-orders, en Kwaliteit	Hoofdstuk 11, 12, 15
Waren onder andere de betrouwbaarheid van de wederpartij(en), de (1) leveringszekerheid, (2) de prijs (3) het reeds beschikken over voldoende voorraad of (4) het elders betere aanbiedingen kunnen vinden onderdeel van deze bezwaren? Kunt u aangeven welke bezwaren van toepassing waren en per bezwaar aangeven hoe deze zijn	In de beantwoording van de onderzoeksvragen door Grant Thornton in het rapport dat ik u op 18 juni jl. heb toegezonden, beschrijft Grant Thornton dat de orders (van RGA) "tot stand zijn gekomen op basis van het proces, zoals dat gold voor in die periode door LCH geplaatste orders. Zoals bij elke potentiële leverancier en potentiële order was ook hier de kernvraag drieledig: is de leverancier in staat de beoogde producten te leveren, is de kwaliteit goed en is de prijs redelijk? De antwoorden op deze vragen waren in de RGA-casus positief, waarna op de gebruikelijke wijze uitvoering is gegeven aan de transactie.	Hoofdstukken Voorstellen als leverancier van het LCH, RGA-orders, en Kwaliteit	Hoofdstuk 11, 12, 15

Bron: Beantwoording Kamervragen 29 juni 2021¹¹⁶⁹

Kamervraag	Antwoord (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
gewogen en waarom alsnog is besloten deze persoonlijke beschermingsmiddelen in te kopen bij RGA?	Voorafgaande discussies ten aanzien van de kwaliteit (o.a. juistheid aanwezige certificaten) zijn opgelost, alvorens de order werd geplaatst. En ook kwaliteitsdiscussies die achteraf plaats hebben gevonden, zijn na het uitvoeren van aanvullende tests en analyses opgelost." Over het bezwaar van LCH bij het volume, schrijft Grant Thornton dat er twijfel leefde over de noodzaak tot het plaatsen van een order van een dergelijk volume. De uiteindelijke goedkeuring van de orders bij RGA werd onderbouwd vanuit de politieke wens om nooit meer geconfronteerd te worden met tekorten in combinatie met een op dat moment nog onduidelijk verloop van de pandemie en de mogelijke aanpassing van richtlijnen voor het dragen van mondneusmaskers in de zorg.		
In hoeveel andere gevallen tekende het LCH één of meerdere keren protest aan tegen een voorgestelde inkoop in het kader van de bestrijding van het coronavirus?	Ik zal het onderzoeksbureau vragen om deze vraag mee te nemen in het aanvullende onderzoek en dan ook in te gaan op de redenen waarom er protest werd aangetekend, indien dit gebeurde.	Hoofdstuk Opdracht	Hoofdstuk 1
In hoeveel van die gevallen heeft de inkoop alsnog plaatsgevonden?	Ook deze vraag zal ik meegeven aan Deloitte, waarbij ik zal vragen om bij voorkomende gevallen aandacht te geven aan de onderbouwing van die keuze.	Hoofdstuk Opdracht	Hoofdstuk 1
Klopt het dat er alternatieve inkopers waren om persoonlijke beschermingsmiddelen te leveren, anders dan Relief Goods Alliance op dat moment? Zo ja, kan daarvan een overzicht gegeven worden en alsmede worden	Ik ga ervan uit dat u met 'inkoper' doelt op 'leveranciers'. Er waren veel leveranciers die aanbiedingen deden. Er werd gekeken naar de prijs, kwaliteit en hoeveelheid. Zoals eerder aangegeven, zal ik het onderzoeksbureau verder onderzoek laten doen naar de deal met RGA. In de conceptopdracht voor het aanvullend onderzoek inkoop PBM, die ik u op 18 juni jl. heb gestuurd, is de strekking van uw vragen opgenomen.	Hoofdstuk Inkopen PBM Hoofdstukken Inkoopbehoefte, en Prijstelling en prijsopbouw	Hoofdstuk 4 Hoofdstuk 8 en 13

Bron: Beantwoording Kamervragen 29 juni 2021¹¹⁶⁹

Kamervraag	Antwoord (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
aangegeven of deze al dan niet goedkoper waren, of deze meer of minder ervaring hadden met inkopen op deze specifieke markt dan Relief Goods Alliance, en of er uiteindelijk óók bij deze partijen persoonlijke beschermingsmiddelen zijn ingekocht?			
Klopt het dat de heer Van Lienden van RGA heeft voorgesteld om alle inkoop van het LCH via RGA te laten lopen? Is dit onder meer een motief geweest om een overeenkomst met RGA te sluiten?	Deze vraag kan ik met de informatie die ik nu heb niet beantwoorden. Dit zal uit het eerste deel van het onderzoek van Deloitte moeten blijken. Zij zullen door interviews en andere onderzoeksmethoden onderzoeken of en, zo ja, hoe dit voorstel is gedaan.	Hoofdstukken RGA-transacties	Hoofdstukken 6 - 18
Kunt u inzage geven in de twee andere deals van meer dan € 100 miljoen? Kunt u ten aanzien daarvan aangeven welke type producten dit behelsde, welke kostprijs er per product gold en of deze onder vergelijkbare voorwaarden is afgesloten als de overeenkomst met RGA?	Zoals ik in mijn antwoord op 1 juni jl. op de Kamervragen heb aangegeven, heeft het LCH voor de aankoop van persoonlijke beschermingsmiddelen bij in totaal drie leverancierovereenkomsten/orders gesloten, met elk een totaalwaarde van meer dan € 100 miljoen. De overeenkomsten hadden betrekking op isolatiejassen, mondkmaskers en onderzoekshandschoenen. De voorwaarden van deze overeenkomsten kan ik nu nog niet geven, omdat ik de overeenkomsten nog niet in mijn bezit heb. Ook de stuksprijzen per product staan in die overeenkomsten opgenomen en deze kan ik dus ook nog niet delen. Het aanvullende onderzoek zal zich ook richten op deze overeenkomsten. Ik zal het onderzoeksbureau vragen om de door u gevraagde details op te nemen in het onderzoek. Zoals ik in mijn brief van 18 juni jl. heb aangekondigd, streeft het onderzoeksbureau ernaar dit deel van het onderzoek op 1 oktober 2021 op te kunnen leveren.	Hoofdstuk Opdracht Hoofdstuk Inkoop PBM	Hoofdstuk 1 Hoofdstuk 4
Hoeveel contracten van meer dan € 50 miljoen zijn er in totaal afgesloten met het LCH en kunt u hierbij de data geven waarop deze contracten zijn getekend?	Uit de gegevens van het LCH blijkt dat voor de aankoop van persoonlijke beschermingsmiddelen bij zes leveranciers overeenkomsten/orders gesloten zijn, met elk een totaalwaarde van meer dan € 50 miljoen. Over de drie overeenkomsten/orders met elk een waarde van meer dan € 100 miljoen heb ik u eerder geïnformeerd in mijn beantwoording van de Kamervragen van 1 juni jl. De overige drie overeenkomsten/orders zijn gesloten in de periode maart tot en met mei 2020.	Hoofdstuk Inkoop PBM	Hoofdstuk 4
Op welke datum tijdens de eerste golf van corona in het voorjaar van 2020 was er de facto geen tekort meer aan mondkmaskers?	Deze vraag kan ik nu alleen beantwoorden vanuit de voorraden van het LCH en op basis van de vraag of het LCH kon voorzien in de vraag naar PBM bij het LCH. Natuurlijk zijn er ook andere leveranciers die op een gegeven moment weer PBM aan de zorg konden leveren. Het LCH heeft	Hoofdstuk Inkoopbehoefte	Hoofdstuk 8

Bron: Beantwoording Kamervragen 29 juni 2021¹¹⁶⁹

Kamervraag	Antwoord (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
	medio mei 2020 bekendgemaakt dat de voorraden op dat moment voldoende waren om in de vraag naar FFP2-mondmaskers te kunnen voorzien. Ter verduidelijking merk ik op dat geplaatste bestellingen niet gelijk stonden aan een daadwerkelijk beschikbare voorraad voor de zorg. Begin augustus heeft het LCH bekendgemaakt dat er voldoende voorraden waren om een tweede golf aan te kunnen. In oktober 2020 heb ik uw Kamer geïnformeerd dat er op dat moment voor vrijwel alle typen PBM voldoende voorraad was om twee COVID-19-golven aan te kunnen.		
Kan er een volledig overzicht gegeven worden van welk deel van alle inkoopcontracten in het kader van de bestrijding van het coronavirus niet, gedeeltelijk, dan wel volledig vooraf is gefinancierd? Welke procedure, dan wel afwegingen werden gevolgd in de keuze van voorfinanciering?	Uit de bij het LCH beschikbare gegevens blijkt dat bij 110 orders voor PBM een vorm van aanbeting heeft plaatsgevonden. Bij 93 orders voor PBM was dit niet het geval. In totaal zijn door VWS met 39 leveranciers overeenkomsten gesloten voor de levering van PBM, waarvan vijf met enige vorm van aanbeting. Het proces, en met name de afwegingen rondom dit proces, is een van de onderwerpen in de conceptopdracht voor het aanvullend onderzoek.	Hoofdstuk Vooruitbetalingen en leveringen	Hoofdstuk 14
Bij hoeveel contracten van meer dan € 50 miljoen waren bewindspersonen persoonlijk betrokken, gegeven het feit dat u aangeeft bij eerdere antwoorden dat 'het vaker [gebeurde] dat ook door de minister en op hoog ambtelijk niveau hier aandacht aan werd besteed?	Bij het uitbreken van de coronapandemie ontstonden wereldwijd acute problemen bij de levering van PBM. Zoals ik mijn beantwoording van Kamervragen op 1 juni jl. heb aangegeven, ontvingen leden van het kabinet in die tijd veel aanbiedingen van PBM. Meerdere bewindspersonen hebben zogenaamde 'leads' aangedragen. Vaak ging dat via het doorsturen van een 'appje' of een 'mailtje'. Alle serieuze aanbiedingen (leads) die VWS en het LCH toen bereikten, zijn door het LCH zo zorgvuldig mogelijk bekeken en beoordeeld, aan de hand van de criteria prijs, kwaliteit en leveringszekerheid. De vraag bij hoeveel overeenkomsten van meer dan € 50 miljoen een bewindspersoon betrokken was, kan ik nu niet zeggen. Dit is een van de vragen in de conceptopdracht voor het aanvullende onderzoek.	Hoofdstuk VIP-team	Hoofdstuk 9
Hoeveel andere leveranciers hebben ministers (fysiek of telefonisch) zelf gesproken?	Voor zover bekend en op basis van de huidige beschikbare informatie heeft voormalig minister Bruins begin maart 2020 (fysiek) gesproken met de brancheorganisatie van leveranciers, waarbij ook een leverancier aanwezig was. Daarnaast heeft voormalig minister Van Rijn – via Webex – gesproken met de brancheorganisatie en/of leveranciers, om een algemeen beeld te krijgen van de situatie en de markt. Daarnaast hebben – zoals vermeld in mijn antwoord op vraag 14 – meerdere bewindspersonen zogenaamde 'leads' aangedragen. Het is dus aannemelijk dat destijds meerdere bewindspersonen contact hebben gehad met leveranciers. Het aanvullend onderzoek is erop gericht preciezer in beeld te brengen hoe de contacten tussen de verschillende leads bij VWS en het LCH tot stand zijn gekomen	Hoofdstuk VIP-team	Hoofdstuk 9

Bron: Beantwoording Kamervragen 29 juni 2021¹¹⁶⁹

Kamervraag	Antwoord (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
	(in de verschillende fases van de totstandkoming van orders).		
Waarom is er niet voor gekozen om dit inkoopcontract volledig via het LCH te laten verlopen?	De overeenkomst met RGA is door het LCH tot stand gekomen. Volgens de procesafspraken van het LCH werden voorgenomen orders boven de € 5 mln. – en dus ook de order met RGA - met VWS afgestemd voordat de overeenkomst tot stand kwam. Het proces van de totstandkoming van dit inkoopcontract maakt onderdeel uit van het aanvullend onderzoek.	Hoofdstuk Normenkader Hoofdstukken RGA-transacties	Hoofdstuk 2 Hoofdstukken 6 - 18
In hoeveel andere gevallen zijn er inkoopcontracten direct via het ministerie verlopen in plaats van via het LCH?	In totaal zijn met 39 leveranciers overeenkomsten gesloten door het ministerie van VWS voor de levering van PBM, waarvan 24 voorafgaand aan de oprichting van het LCH. Van de vijftien overeenkomsten die gesloten zijn door VWS na de oprichting van het LCH hebben er tien betrekking op het opzetten of het verkrijgen van PBM via productie in Nederland. De totstandkoming van de contracten zal ook onderwerp zijn van het aanvullende onderzoek.	Hoofdstuk Opdracht Hoofdstuk Inkopen PBM	Hoofdstuk 1 Hoofdstuk 4
Klopt het dat het feitenrelaas zoals genoemd in de beantwoording van eerdere vragen onvolledig was, zoals Follow The Money constateert in hun artikel van 4 juni jongstleden? Zo ja, kunt u dit feitenrelaas aanvullen en uitbreiden naar 30 april 2020?	In mijn beantwoording van de Kamervragen op 1 juni jl. heb ik een feitenrelaas gegeven over de periode 10 april tot en met 20 april 2020 betreffende de contacten die er in die periode zijn geweest tussen het ministerie van VWS en HA/RGA, dan wel personen betrokken bij deze organisatie en bv. Follow the Money constateert in het artikel van 4 juni jl. dat de heer Van Lienden aangeeft 'veel vaker' met voormalig minister Van Rijn aan tafel te hebben gezeten, maar ook dat het totaal aantal gesprekken hem niet bekend is. Ik zal aan het onderzoeksbureau vragen om mijn eerdere feitenrelaas te controleren en dit tevens naast dat van Follow the Money leggen.	Hoofdstukken RGA-transacties	Hoofdstukken 6 - 18
Kunt u van dit feitenrelaas de e-mails en de gespreksverslagen delen met de Kamer?	Het onderzoeksbureau zal het beschikbare onderzoeksmateriaal, zoals e-mails en gespreksverslagen, betrekken in het onderzoek. Voor zover dit juridisch mogelijk is, zal ik dergelijke informatie daarna ook openbaar maken.	n.v.t.	
Hoe vaak heeft er in totaal overleg (telefonisch en fysiek) plaatsgevonden tussen RGA en bewindspersonen? Hoe vaak met andere vertegenwoordigers van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en/of Financiën? Wat is er in die gesprekken exact gedeeld? Op welke data heeft dit plaatsgevonden?	Deze vragen maken onderdeel uit van het aanvullende onderzoek.	Hoofdstukken RGA-transacties	Hoofdstukken 6 - 18
Klopt de bewering van de heer Van Lienden dat hij zelf een	Zoals ik in mijn beantwoording van Kamervragen op 1 juni jl. heb aangegeven, heeft de minister van	Hoofdstukken Achtergrond en oprichting Hulpstroepen	Hoofdstuk 7, 8, 10, 11 en 16

Bron: Beantwoording Kamervragen 29 juni 2021¹¹⁶⁹

Kamervraag	Antwoord (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
viertal keer contact heeft gehad met de minister? Zo ja, op welke data heeft dit plaatsgevonden en wat is er precies in deze gesprekken gedeeld?	WVS verschillende berichten van de heer Van Lienden ontvangen om zijn activiteiten onder de aandacht te brengen. Daarnaast is er in maart 2020 contact geweest tussen de heer Van Lienden en de toenmalig minister voor Medische Zorg. Ik wil zicht krijgen op alle contactmomenten van de heer Van Lienden en de ministers en wanneer dit het geval was. Daarom wordt deze vraag in het aanvullende onderzoek betrokken.	Alliantie en RGA, Inkoopbehoefte, Voorstellen tot samenwerking met het LCH, Voorstellen als leverancier van het LCH en Vervolgaanbiedingen	
Klopt het dat de heer Van Lienden van RGA door de beveiliging uit het gebouw van het Landelijk Consortium Hulpmiddelen is verwijderd? Was het ministerie daarvan op de hoogte en waarom zijn daar geen gevolgen aan gegeven?	WVS is destijds op de hoogte gesteld van de situatie dat het LCH op enig moment aan de heer Van Lienden heeft gevraagd om het gebouw te verlaten. Ik vind het belangrijk dat bovengenoemde situatie ook wordt meegenomen in het feitenrelaas dat onderdeel uitmaakt van het aanvullend onderzoek.	Hoofdstuk Voorstellen tot samenwerking met het LCH	Hoofdstuk 10

Bron: Kamerbrief 9 augustus 2021¹¹⁷⁰

Toezeggingen	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
Per geval dient te worden beoordeeld hoe partijen zich tot de Staat verhouden en in hoeverre het voor de Staat mogelijk is om een partij aan te spreken op mogelijke onregelmatigheden. Dat brengt met zich mee dat dat iedere mogelijke onregelmatigheid individueel beoordeeld moet worden. Mede op basis van het hierboven genoemde aanvullende onderzoek door Deloitte kan een dergelijke beoordeling plaatsvinden. Indien een beoordeling leidt tot een concrete vaststelling van een onregelmatigheid, zal het ministerie van WVS passende stappen ondernemen. Deze informatie zal uiteraard ook met u worden gedeeld, voor zover dit een mogelijke oplossing van die onregelmatigheid niet in de weg staat of een eventueel procesbelang van de Staat niet schaadt wanneer een gerechtelijke procedure wordt opgestart.	n.v.t.	
Omwille van de voortgang van het onderzoek wil ik benadrukken dat dit meldpunt zich specifiek richt op de inkoop van PBM. De onderzoekers maken per melding de afweging of en, zo ja, hoe deze wordt meegenomen in het onderzoek. Wie graag met de onderzoekers in gesprek wil treden, kan dit aangeven in de melding. Het kan ook voorkomen dat de onderzoekers op eigen initiatief contact opnemen met de melder – mits deze contactgegevens heeft achtergelaten – om nadere vragen te stellen.	Hoofdstuk Meldpunt PBM	Hoofdstuk 5
Ook heb ik u hierbij aangegeven het advies van Landsadvocaat te hebben ontvangen over de juridische verhoudingen binnen het LCH-convenant. Uiteraard wordt	n.v.t.	

¹¹⁷⁰ Kamerstukken II 2020/21, 32805, nr. 119.

Bron: Kamerbrief 9 augustus 2021¹¹⁷⁰

Toezeggingen	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
uw Kamer, zodra er meer informatie is, daarvan op de hoogte gesteld.		

Bron: Kamerbrief 15 september 2021¹¹⁷¹

Toezeggingen	Opgenomen in Hoofdstuk	Nummer in VvH
Het onderzoeksbureau geeft aan dat het eerst de beschikking moet hebben over de voor het onderzoek relevante data, om een reële inschatting te kunnen maken van de oplevertermijnen van de onderzoeksresultaten. Daarom zeg ik u toe dat uw Kamer na de overdracht van de data nader over de voortgang van het onderzoek wordt geïnformeerd. Ik streef ernaar dit in de tweede helft van oktober a.s. te doen. Het onderzoeksbureau heeft mij echter laten weten dat niet uit te sluiten valt dat ook op dat moment nog niet duidelijk is wanneer het onderzoeksbureau de resultaten van het onderzoek naar de overeenkomst met HA en/of RGA en de overige twee fases kan opleveren.	n.v.t.	

Bron: Verzoek Opdrachtgever 24 september 2021

Vraagstelling	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
Wordt in het onderzoek ook gekeken of er bij de afgesloten contracten sprake was betaalde commissie / kick-back-fees aan de "traders" / inkopers?	Hoofdstuk Opdracht Hoofdstuk Inkopen PBM	Hoofdstuk 1 Hoofdstuk 4
	Potentiële signalen rond kick-back fees worden meegenomen in de risicogerichte aanpak.	

Bron: Beantwoording Kamervragen 14 oktober 2021¹¹⁷²

Kamervraag	Antwoord (deels weergegeven)	Opgenomen in Hoofdstuk	Nummer in VvH
Kunt u aangeven op welke onderdelen de opdrachtverstrekking aan Deloitte afwijkt van de conceptopdracht voor het aanvullend onderzoek naar de gang van zaken rond de inkoop van persoonlijke beschermingsmiddelen voor de zorg (PBM)?	Zoals gebruikelijk bij dit type onderzoek heeft het onderzoeksbureau de reikwijdte, de voorwaarden en de beperkingen van de uit te voeren opdracht nader in kaart gebracht. Om zijn onafhankelijke positie als onderzoeksbureau te waarborgen heeft het onderzoeksbureau hiervoor een cliënt- en opdracht-acceptatieprocedure afgerond. Daarnaast heeft het onderzoeksbureau aangegeven een	Hoofdstuk Opdracht Hoofdstuk Inkopen PBM	Hoofdstuk 1 Hoofdstuk 4

¹¹⁷¹ Kamerstukken II 2021/22, 32805, nr. 120.

¹¹⁷² Aangangsel Handelingen II 2021/22, nr. 326.

Bron: Beantwoording Kamervragen 14 oktober 2021¹¹⁷²

Kamervraag	Antwoord (deels weergegeven)	Opgenomen in Hoofdstuk Nummer in VvH
	risicogerichte aanpak te hanteren bij het onderzoeken van de ruim 300 transacties en afgesloten overeenkomsten met een waarde kleiner dan € 100 miljoen. In deze aanpak wordt op basis van de door het onderzoeksbureau opgestelde indicatoren bepaald welke transacties en overeenkomsten als eerste onderzocht worden.	
Kunt u bevestigen dat het van wezenlijk belang is om per geval te beoordelen hoe partijen ieder afzonderlijk zijn betrokken bij de inkoop van PBM, nu een generieke duiding volgens het advies van Landsadvocaat niet volstaat om eventuele onregelmatigheden te specificeren en leveranciers daarop aan te spreken?	Ja, dat kan ik bevestigen. Zoals in het bijgevoegde document «Advies LCH en convenant» van Landsadvocaat staat opgenomen, is het bij de inkoop van PBM door het LCH niet steeds duidelijk wie bij de inkoop partij waren. Per geval dient te worden vastgesteld welke ondernemingen/ instellingen of privé-personen partij zijn geweest. Bovendien kan niet in algemene zin worden gezegd jegens wie een partij die het convenant van het LCH tekende, verplichtingen op zich nam. Verder bestaat er onduidelijkheid over of de leveranciers het convenant hebben getekend, en dus of de kernwaarden van het LCH voor hen golden. Voor deze elementen zal per geval op basis van verder onderzoek uitsluitel moeten worden verkregen over de vraag hoe partijen zijn betrokken bij de inkoop van PBM.	Hoofdstuk Opdracht Hoofdstuk Inkoop PBM
		Hoofdstuk 1 Hoofdstuk 4

Bron: Kamerbrief 25 oktober 2021¹¹⁷³

Toezeggingen (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
In voornoemde brief heb ik toegelicht dat het onderzoeksbureau mogelijk in de tweede helft van deze maand – oktober – nog niet kan aangeven wanneer het onderzoeksbureau de resultaten van het onderzoek naar de overeenkomst met Hulptroepen Alliantie (HA) en/of Relief Goods Alliance B.V. (RGA) en de overige twee fases kan opleveren. Het onderzoeksbureau heeft mij laten weten op dit moment nog geen harde toezegging te kunnen doen over het moment waarop de onderzoeksresultaten kunnen worden opgeleverd. De verwachting is dat dit niet voor het einde van dit jaar zal plaatsvinden. De belangrijkste oorzaak betreft hierbij het weerbarstige – en daarmee langer durende – proces om te komen tot de volledige dataoverdracht voor het onderzoek. In mijn vorige brief gaf ik aan dat er sprake is van een	Hoofdstuk Opdracht Bijlage Aanpak en verloop Onderzoek Bijlage Onderzoeksinformatie	Hoofdstuk 1 Bijlage B Bijlage C

¹¹⁷³ Kamerstukken II 2021/22, 32805, nr. 122.

Bron: Kamerbrief 25 oktober 2021¹¹⁷³

Toezeggingen (deels weergegeven)

Opgenomen in hoofdstuk

Nummer in VvH

complex datalandschap. Dit kan ik als volgt illustreren. De data die het onderzoeksbureau bijvoorbeeld van het Ministerie van VWS gaat betrekken, betreffen, naast ruim 135 mailboxen, ook netwerkschijven, datasystemen – zoals het Document Management Systeem en het financiële systeem – en chatberichten. Bij het filteren van deze data gaat het om miljoenen documenten, die conform de forensische vereisten worden veiliggesteld en gefilterd tot een voor het onderzoek relevante dataset. Daarnaast wil het onderzoeksbureau ook de data van de op dat moment aan het LCH verbonden partijen en relevante data van andere departementen betrekken in het onderzoek.

Net als uw Kamer wil ik op de kortst mogelijke termijn helderheid krijgen over de uitkomsten van het onderzoek. Mochten de resultaten van het eerste deel van het onderzoek – de overeenkomst met HA/RGA – nog niet in het eerste kwartaal van 2022 definitief zijn, dan deel ik met u uiterlijk aan het einde van dat kwartaal de stand van zaken van dat moment. Uiteraard is het streven er wel op gericht in dat tijdvak de resultaten van het eerste deelonderzoek te hebben.

n.v.t.

In dit kader wil ik u informeren over de stand van zaken van het tweede dossier, waarbij Grant Thornton onderzoek heeft verricht naar mogelijke onregelmatigheden in relatie tot het LCH. De toenmalig Minister voor Medische Zorg en Sport (hierna: MZS) heeft dit benoemd in de eerdergenoemde brief van 18 juni jl. Rekening houdend met de hierboven genoemde context en aspecten over het kunnen delen van informatie, bericht ik u dat VWS uit de bevindingen van Grant Thornton in dit tweede onderzoek opmaakt dat er een onregelmatigheid heeft plaatsgevonden.

n.v.t.

Bron: Beantwoording Kamervragen 3 november 2021¹¹⁷⁴

Kamervraag	Antwoord (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
Is een sterkere betrokkenheid van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport bij het onderzoek naar de mondkapjesdeals van Sywert van Lienden, gezien eerdere vragen over het	Om ervoor te zorgen dat het beeld van de gang van zaken over de inkopen van PBM zo compleet mogelijk wordt, heeft de toenmalig minister in dezelfde brief genoemd dat het	Hoofdstuk Opdracht	Hoofdstuk 1

¹¹⁷⁴ Aanhangsel Handelingen II 2021/22, nr. 610.

Bron: Beantwoording Kamervragen 3 november 2021¹¹⁷⁴

Kamervraag	Antwoord (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
mogelijk inzetten van connecties binnen het CDA, volgens u wenselijk?	onderzoeksbureau de ruimte krijgt om de reikwijdte van het onderzoek uit te breiden, om waar mogelijk alle signalen te kunnen onderzoeken.		
Wanneer maakt u de memo van een functionaris («trader») van het LCH van 16 juli 2020, waarin hij achteraf alle stappen rondom de RGA-order beschrijft, en zijn zorgen hierover, openbaar?	Het eerste deel van het aanvullend onderzoek naar mogelijke onregelmatigheden bij de inkoop van PBM richt zich op de overeenkomst met HA en/of RGA. Ik zal het onderzoeksbureau vragen om deze memo mee te nemen in zijn onderzoek. Vervolgens zal ik de LCH-functionaris om toestemming vragen of ik deze memo openbaar mag maken. Aangezien deze nota niet is opgesteld door een VWS-functionaris, kan het ministerie niet autonoom tot openbaarmaking overgaan.	Hoofdstukken RGA-orders en Kwaliteit	Hoofdstuk 12 en 15
Is het waar dat het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in eerste instantie geen schriftelijke toestemming heeft gegeven voor de mondkapjesdeals van Sywert van Lienden, waarmee een bedrag van ongeveer € 100 miljoen was gemoeid, maar dat Mediq pas later alsnog schriftelijke bevestiging van de verleende toestemming heeft gevraagd als formaliteit voor een accountantscontrole en deze ook heeft gekregen, waarbij een medewerker van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in een interne e-mail spreekt over het aanvullen van een «hiaat in het orderverleningsproces»?	Verwijzing naar GT-rapport p. 17 en 18, waarna aangevuld wordt: Daarnaast verwijs ik u naar de nog te verwachten uitkomsten van het lopende onderzoek naar de inkopen van PBM.	Hoofdstuk RGA-orders	Hoofdstuk 12
Waarom is de betrokkenheid en de rol van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport dusdanig verkleind in het rapport naar aanleiding van het onderzoek van Grant Thornton dat het lijkt alsof het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport non-existent was bij het tot stand komen van de overeenkomsten?	Zoals in de brief van 18 juni jl. aan uw Kamer is gecommuniceerd, had het onderzoek van Grant Thornton naar RGA als doel om over een aantal orders in relatie tot het LCH feiten en omstandigheden op een rij te zetten. Dit onderzoek richtte zich daarbij op de overeenkomst tussen RGA en het LCH, en slechts in beperkte mate op de vraag of en, zo ja, hoe VWS hier een rol bij heeft gespeeld. Daarnaast verkeerde het onderzoek al in de afrondende fase tijdens de berichtgeving en ontwikkelingen	Hoofdstukken RGA-transacties	Hoofdstukken 6 - 18

Bron: Beantwoording Kamervragen 3 november 2021¹¹⁷⁴

Kamervraag	Antwoord (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
	over RGA van mei en juni jl. De vragen van uw Kamer die daarbij naar voren zijn gekomen, zijn daarom niet in dit rapport meegenomen. Het aanvullende onderzoek zal antwoord moeten geven op alle vragen rondom de rol die het ministerie van VWS heeft gespeeld bij de totstandkoming van de overeenkomst met RGA.		

Bron: Beantwoording tweede set Kamervragen 3 november 2021¹¹⁷⁵

Kamervraag	Antwoord (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
Wanneer kan het op 8 juni 2021 aangevraagde en door de Kamer goedgekeurde debat over de zaak rondom Sywert van Lienden plaatsvinden, in aanmerking genomen de aanzienlijke vertraging van het onderzoek?	Mochten de resultaten van het eerste deel van het onderzoek nog niet in het eerste kwartaal van 2022 definitief zijn, dan deel ik uiterlijk in dat kwartaal de stand van zaken van dat moment.	n.v.t.	
Wanneer maakt u het integrale rapport van de accountantscontrole bij het Landelijk Consortium Hulpmiddelen (LCH) dat leidde tot het onderzoek van Grant Thornton Forensic & Investigation Services (het onderzoek van Grant Thornton) openbaar?	Rekening houdende met het hiervoor genoemde zullen de bevindingen van het tweede onderzoek met uw Kamer gedeeld worden zodra dit mogelijk is.	n.v.t.	
Wanneer maakt u de overeenkomst die blijkt uit het onderzoek van Grant Thornton in concept is opgesteld tussen LCH en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport openbaar?	Zodra de onderzoeksrapporten naar uw Kamer worden gestuurd, kan dit document met uw Kamer gedeeld worden.	n.v.t.	

Bron: Beantwoording Kamervragen 7 december 2021¹¹⁷⁶

Kamervraag	Antwoord (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
Deelt u de mening dat het verschaffen van	Net als uw Kamer wil ik op de kortst mogelijke termijn helderheid krijgen over de uitkomsten van het	n.v.t.	

¹¹⁷⁵ Aanhangsel Handelingen II 2021/22, nr. 610.

¹¹⁷⁶ Aanhangsel Handelingen II 2021/22, nr. 1005.

Bron: Beantwoording Kamervragen 7 december 2021¹¹⁷⁶

Kamervraag	Antwoord (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
<p>opheldering over de verdwenen € 28 miljoen belastinggeld als gevolg van de mondkapjesdeal met Van Lienden c.s. veel te lang duurt? Deelt u daarbij de mening dat dit een slecht signaal is naar de hardwerkende belastingbetaler?</p>	<p>onderzoek. In mijn brieven op 15 september jl. en 25 oktober jl. heb ik aangegeven dat ik het ten zeerste betreurt dat de eerdergenoemde opleverdata uit de brief van 18 juni jl. niet haalbaar blijken. Daarbij heb ik u in de brief van 25 oktober jl. geïnformeerd dat als de resultaten van het eerste deel van het onderzoek – de overeenkomst met Hulptroepen Alliantie (HA) / Relief Goods Alliance B.V. (RGA) – nog niet in het eerste kwartaal van 2022 definitief zijn, ik uiterlijk aan het einde van dat kwartaal met u de stand van zaken van dat moment deel. Het is uiteraard het streven om in dat tijdvak de resultaten van het eerste deelonderzoek te hebben. Dit rapport zal dan spoedig met uw Kamer worden gedeeld.</p>		
<p>Waarom loopt het onderzoek naar de mondkapjeszwendel zoveel vertraging op? Kunt u hierop een gedetailleerd antwoord geven?</p>	<p>In mijn brieven van 15 september jl., 25 oktober jl. en in de beantwoording van Kamervragen van het lid Van Haga (Groep Van Haga) van 3 november jl. heb ik toegelicht waarom het onderzoek meer tijd kost dan verwacht. Het gaat hier om elementen zoals het eigenaarschap van de data van het Landelijk Consortium Hulpmiddelen (LCH) en de overdracht van de data naar het onderzoeksbureau die zorgvuldig dient te geschieden en dient te voldoen aan de vigerende wet- en regelgeving (waaronder de privacywetgeving). Partijen die gevraagd worden data over te dragen, dienen deze te toetsen aan de privacywetgeving op onder meer de proportionaliteit en de subsidiariteit, voordat de data kunnen worden gedeeld. Het gaat dus om een complex datalandschap met een omvangrijke hoeveelheid data. In mijn brief van 25 oktober jl. gaf ik ter illustratie aan dat bijvoorbeeld de data die het onderzoeksbureau van het ministerie van VWS gaat betrekken een aanzienlijk aantal mailboxen, netwerkschijven, datasystemen en chatberichten betreft. Bij het filteren van deze data gaat het om miljoenen documenten om tot een voor het onderzoek relevante dataset te komen. Het ministerie van VWS kan als verwerkersverantwoordelijke de data van het LCH delen met het onderzoeksbureau. Hiermee wordt een deel van de eerdergenoemde complexiteit aangaande de data van het LCH opgelost. Naast het complexe datalandschap is het onderzoeksbureau afhankelijk van de planning en bereidwilligheid van betrokkenen bij het onderzoek. Zo kost een zorgvuldig proces van hoor en wederhoor - dat essentieel is bij een feitenonderzoek als dit – ook tijd.</p>	<p>Hoofdstuk Opdracht</p> <p>Bijlage Aanpak en verloop onderzoek</p> <p>Bijlage Onderzoeksinformatie</p>	<p>Hoofdstuk 1</p> <p>Bijlage B</p> <p>Bijlage C</p>
<p>Hoeveel vertraging gaat het lek in het onderzoek naar de mondkapjesdeal Van Lienden opleveren? Kunt u hierop een gedetailleerd antwoord geven?</p>	<p>In mijn brief van 24 november jl. heb ik toegelicht dat het onderzoek door het onderzoeksbureau gecontinueerd kan worden vanwege de toezeggingen die het onderzoeksbureau heeft gedaan over een zorgvuldige afhandeling van het incident en het vervolg van het onderzoek. Ik vertrouw erop dat hiermee voldoende waarborgen zijn gesteld om het onderzoek te vervolgen. Naar verwachting van het onderzoeksbureau is het incident niet van invloed op de verwachte opleverdata van de</p>	<p>Hoofdstuk Opdracht</p>	<p>Hoofdstuk 1</p>

Bron: Beantwoording Kamervragen 7 december 2021¹¹⁷⁶

Kamervraag	Antwoord (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
	onderzoeksresultaten zoals genoemd in mijn brief van 25 oktober jl.		
Bent u bekend met het feit dat de voorzitter van het College van procureurs-generaal over de aangifte Van Lienden heeft gesteld: 'Wij gaan hem serieus bekijken? Bent u eveneens bekend met het feit dat u over de aangifte heeft gesteld te snappen dat dat gebeurt, want er zijn heel veel mensen die 'borrelen van woede, van frustratie'? Heeft u, met inachtneming van de vorige twee vragen, de bereidheid het Openbaar Ministerie (OM) te (laten) verzoeken een onderzoek te starten naar de mondkapjeszwendel? Kunt u hierop een gedetailleerd antwoord geven?	Ja, ik ben bekend met de uitspraak van de voorzitter van het College van procureurs-generaal over de aangifte Van Lienden. Daarnaast begrijp ik de maatschappelijke verontwaardiging over deze overeenkomst met RGA heel goed. Het is belangrijk dat de feiten naar voren komen. Daarom laat ik onafhankelijk onderzoek doen naar de overeenkomst met RGA. De voorzitter van het College van procureurs-generaal heeft in het genoemde interview aangegeven elke aangifte serieus te nemen en de aangifte van de heer Plasman – als deze aangifte binnen is - goed te bekijken. Zoals de voorzitter van het College van procureurs-generaal tevens heeft gesteld in het genoemde interview, stelt het Openbaar Ministerie (OM) eerst een onderzoek in om de vraag te beantwoorden of een strafbaar feit bewezen kan worden. Het is niet aan mij om een extra verzoek in te dienen voor een onderzoek, nu het OM heeft aangegeven de aangifte serieus te bekijken.	Bijlage Aanpak en verloop Onderzoek	Bijlage B
Wat vindt u als aandeelhouder van het feit dat luchtvaartmaatschappij KLM ten onrechte is aangevoerd als partner van de Hulptroepen Alliantie en dat naam en logo zijn misbruikt bij misleidende informatie? Welke stappen gaat u als aandeelhouder tegen deze misleiding ondernemen? Kunt u hierop een gedetailleerd antwoord geven?	Stichting Hulptroepen Alliantie (HA) is verantwoordelijk voor de informatie die zij gebruikt in haar uitingen. Indien er sprake is van onterecht gebruik van bepaalde informatie, dan is het aan een betreffende partij zelf – in dit geval luchtvaartmaatschappij KLM (KLM) - om stappen te ondernemen richting HA en niet aan de aandeelhouders – in dit geval de Staat als aandeelhouder van KLM.	n.v.t.	

Bron: Beantwoording Kamervragen bij ontwerpbegroting VWS 9 december 2021¹¹⁷⁷

Kamervraag	Antwoord (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
(Van Haga): Hoe is het mogelijk dat alle procedures op het ministerie opzij werden gezet om corruptie mogelijk te maken rond de inkoop van persoonlijke beschermingsmiddelen? Wat is de rol en de verantwoordelijkheid van de minister hierin geweest?	Het onderzoeksbureau krijgt de ruimte om de reikwijdte van het onderzoek uit te breiden, om waar mogelijk alle signalen te kunnen onderzoeken. Ik zal het onderzoeksbureau op uw vraag attenderen.	Hoofdstuk Opdracht	Hoofdstuk 1
		Hoofdstuk Normenkader	Hoofdstuk 2

Bron: Kamerdebat 7 april 2022¹¹⁷⁸

Toezeggingen (deels weergegeven)	Opgenomen in hoofdstuk	Nummer in VvH
Er zijn in de eerste plaats een aantal vragen gesteld over de inhoud van het onderzoek. Ik beantwoord daarmee de vragen van de SGP, JA21, Volt, de ChristenUnie en D66. Die gingen allemaal over de redenen om, ondanks de interne kritiek, toch een deal met Van Lienden te sluiten. Ik kan heel kort zijn in het antwoord, omdat dit precies de vragen zijn waarover het onderzoek gaat. Ik verwijs u hiervoor dus naar het lopende onderzoek. En ja, we zullen al deze vragen daarin meenemen. Ik zal deze vraag nog expliciet laten meenemen.	Hoofdstukken RGA-transacties	Hoofdstukken 6 - 18
Daarbij geef ik wel de disclaimer dat het onderzoeksbureau bij mij aangeeft dat het echt moeite zal hebben om het voor de zomer klaar te hebben. Gelukkig zei meneer Klaver daar net ook iets over. Daarop heb ik gezegd dat ik erop sta dat dat wel zo is en dat we het dan kunnen afronden, want het is niet wenselijk dat het nog langer duurt. Als ik daarover meer informatie heb, die misschien de andere kant op gaat, zal ik u onverwijld informeren, zoals ik net al heb gezegd, met de redenen.	n.v.t.	
Ook een vraag van mevrouw Bikker: is er vanuit het ministerie alle medewerking voor de informatieverzoeken van Deloitte? Ook dat is tijdens de technische briefing aan de orde gekomen. Zij zetten alles op alles om dat snel te doen. Samen met het onderzoeksbureau heeft VWS een zorgvuldig proces doorlopen, waarbij enerzijds de AVG en anderzijds de onafhankelijkheid van het onderzoeksbureau is gewaarborgd. VWS ondersteunt het onderzoeksbureau ook bij het verzamelen van data van andere departementen, maar ook van de leveranciers die door het onderzoeksbureau zijn geselecteerd. U kunt van mij verwachten dat ik niet alleen mijn eigen departement maar ook andere departementen zal	Hoofdstuk Opdracht	Hoofdstuk 1

¹¹⁷⁷ Bijlage bij Handelingen II 2021/22, nr. 15, item 6, blg-1008988.

¹¹⁷⁸ Handelingen II 2021/22, nr. 70, item 9.

Bron: Kamerdebat 7 april 2022¹¹⁷⁸

Toezeggingen (deels weergegeven)

Opgenomen in hoofdstuk

Nummer in VvH

---

aansporen om, als dat nog niet gebeurd is, die data te leveren.

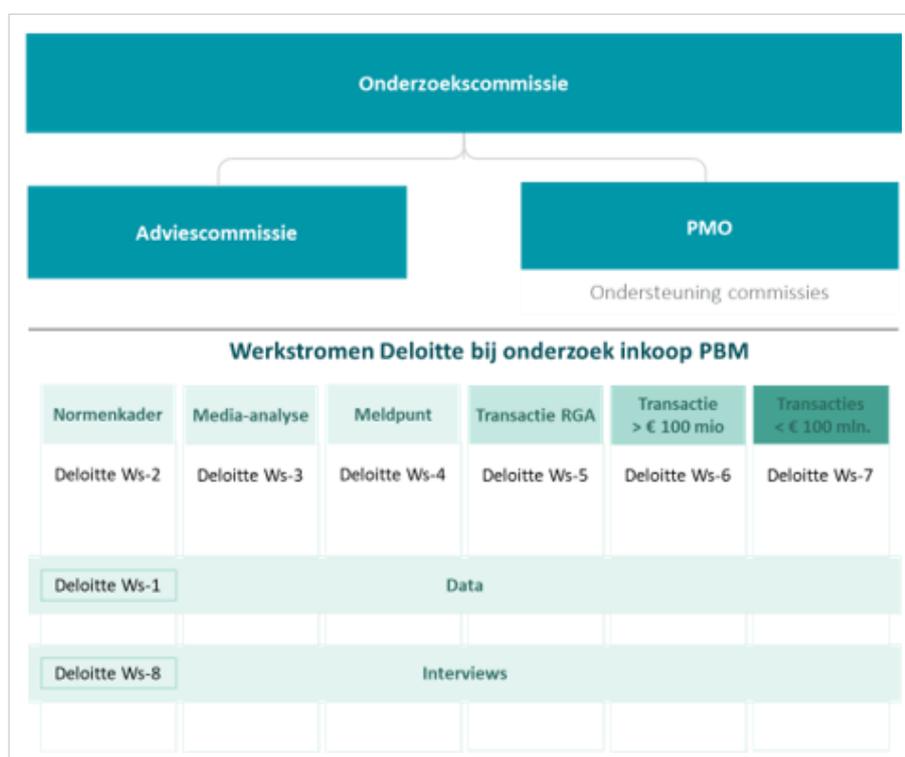
B Bijlage – Aanpak en verloop Onderzoek

B.1 Bijlage Aanpak en verloop Onderzoek

1380 In deze bijlage geven wij nadere details over de aanpak en het verloop van het Onderzoek zoals benoemd in hoofdstuk 1 'Opdracht'.

B.2 Inrichting Onderzoek

1381 Deloitte heeft de besturingsstructuur van het Onderzoek vanaf de start ingericht in afstemming met VWS. De besturing van het Onderzoek vindt plaats op twee niveaus; OC en AC. De inrichting en aanpak in werkstromen van het Onderzoek zijn weergegeven in Figuur 203.

Figuur 203: Inrichting Onderzoek inkoop PBM

1382 Deloitte heeft de verslaglegging verzorgd van zowel de AC als de OC. Deze verslagleggingen betreffen interne werkdOCUMENTEN van Deloitte waarvan geen externe verspreiding of extern gebruik is toegestaan. Deze zijn uitsluitend bestemd voor het ondersteunen van de beide overleggen. Daarnaast staan deze ten dienste van de uitvoering van het Onderzoek door Deloitte.

B.2.1 Adviescommissie en Onderzoekscommissie

1383 In de AC onder voorzitterschap van **Functionaris 9 VWS** hebben zitting: **Functionaris 13 VWS**, **Functionaris 14 VWS** en (als onafhankelijk lid) **Functionaris J&V** bij het ministerie van Justitie en Veiligheid. Deloitte is als toehoorder aanwezig bij deze AC.

1384 De AC adviseert de OC op strategisch niveau, vormt de link naar de strategische doelstellingen van VWS, en stemt voortgang van het Onderzoek af met de interne VWS-organisatie en politieke stakeholders. Het vaststellen van de strategische doelstellingen en het bijbehorende budget benodigd voor de realisatie van deze doelstellingen, alsmede het goedkeuren van budgetwijzigingen behoren tot de taken van de AC. Het monitoren van het budget is gedelegeerd aan de OC. De AC komt maandelijks bijeen.

1385 De OC staat onder voorzitterschap van Deloitte, VWS neemt daaraan als toehoorder deel. Namens VWS zijn bij de OC aanwezig **Functionaris 13 VWS** en **enkele ambtenaren vanuit VWS**. De OC komt eens per twee weken bijeen.

1386 Deloitte voert het Onderzoek uit en draagt zorg voor de oplevering van de onderzoeksresultaten. In de OC wordt het budget gemonitord en worden, waar nodig, escalaties voorbereid voor behandeling in de AC. De voortgang van het Onderzoek wordt per werkstroom besproken in de OC.

1387 Binnen beide commissies (AC en OC) bewaakt Deloitte haar onpartijdigheid en onafhankelijkheid.

1388 De eerste OC heeft plaatsgevonden op 15 juli 2021. De eerste AC heeft plaatsgevonden op 26 juli 2021.

B.2.2 Afstemming projectorganisatie VWS

1389 Los van deze commissies vindt op verschillende niveaus tussen VWS en Deloitte gedurende de uitvoering van de opdracht meerdere malen per week overleg plaats. Wekelijkse vaste afstemmingsmomenten vinden plaats op uitvoerend en leidinggevend niveau van VWS en Deloitte, ten behoeve van het bewaken van de voortgang en het kunnen escaleren en adresseren van actiepunten.

1390 Tevens vindt er maandelijks overleg plaats met VWS, ten aanzien van de financiële verantwoording van het Onderzoek aan de hand van status- en verantwoordingsrapportages.

1391 Tijdens de aanvangsfase van het Onderzoek heeft VWS bijeenkomsten georganiseerd voor de interne contactpersoneelsgroep van VWS, waarin Deloitte op uitnodiging presentaties heeft gegeven over de aanpak van het onderzoek, mede gericht op de forensische waarborgen en informatieverzameling. Aanvullend heeft rondom het identificeren, verzamelen, overdragen en verwerken van data voortdurend overleg plaatsgevonden door Deloitte met de onderdelen privacy-, veiligheids- en juridische zaken van VWS. Dit met als doel ervoor zorg te dragen dat aan de door VWS gevraagde formele vereisten en waarborgen voor de data-overdracht wordt voldaan.

B.2.3 Aanvullend overleg en communicatie over Onderzoek

1392 Op de in paragrafen B.2.3.1 tot en met B.2.3.5 nader toegelichte momenten heeft in aanvulling op de reguliere overlegmomenten aanvullend overleg of communicatie plaatsgevonden tussen Deloitte en VWS over de voortgang van het Onderzoek en het op te leveren (deel)Verslag van Handelingen.

B.2.3.1 Brief verkrijgen van data

1393 Op 7 oktober 2021 informeert Deloitte VWS per brief, met als kernboodschap dat het overschrijden van de planningstermijnen veroorzaakt wordt door het weerbarstige – en daarmee langer durende – proces om te komen tot een situatie waarin VWS de data voor het Onderzoek kan overdragen aan Deloitte.

B.2.3.2 Vermissing notitieboekje

1394 Gedurende het Onderzoek raakt een persoonlijk notitieboekje vermist van een medewerker van Deloitte met daarin onder meer handgeschreven aantekeningen over het Onderzoek. Deloitte bericht VWS per brief op 10 november 2021 nader over deze vermissing en de ondernomen acties. Het notitieboekje wordt op 17 november 2021 door de onbekend gebleven vinder aan Deloitte geretourneerd, waarna Deloitte VWS hierover informeert. Tussen Deloitte en VWS vindt ook communicatie plaats over het informeren van betrokkenen door Deloitte en/of VWS.

1395 In de periode van 10 november tot 23 november 2021 worden de werkzaamheden waarbij externen betrokken zijn, op verzoek van VWS tijdelijk opgeschort. De werkzaamheden worden hervat op 23 november 2021, na ontvangst van een brief van VWS waarin aanvullende waarborgen zijn beschreven die zijn afgesproken tussen VWS en Deloitte.

B.2.3.3 Voortgang en planning

1396 Op 21 februari 2022 informeert Deloitte het projectteam van VWS, naast de reguliere updates, in meer detail over de planning, de voortgang, de beperkingen en de formaliteiten die tot op dat moment binnen de diverse overleggen zijn besproken. Deloitte licht hiermee de voortgang toe aan het VWS-projectteam Nafase COVID-19, dat is betrokken bij dit Onderzoek.

1397 Een samenvatting van deze voortgang is besproken in de AC van 14 maart 2022. Hierbij wordt nogmaals onder de aandacht van VWS gebracht dat de doorlooptijd van het completeren van de dataoverdracht van alle (mogelijk) relevante data voor het Onderzoek onzekere doorlooptijd blijft houden en dat dit daarmee van invloed blijft op de voortgang van het Onderzoek.

1398 Naast het bespreken van de voortgang en de planning (inclusief de onderzoekskosten) binnen de governance van het Onderzoek, is een meer specifieke begroting en een nadere planning van het resterende deel van het Onderzoek opgesteld. Deloitte heeft op 9 maart 2022 een (herziene) conceptbegroting en conceptplanning gedeeld met het programmateam van VWS. Hierin herhaalt Deloitte dat (nog) niet alle data zijn ontvangen en benoemt Deloitte een aantal onzekerheden, randvoorwaarden en uitgangspunten voor de planning, voortbouwend op het eerdergenoemde voortgangsbericht van 21 februari 2022.

B.2.3.4 Technische briefing

1399 Tijdens een technische briefing op 5 april 2022 informeert Deloitte de leden van de vaste Kamercommissie van VWS van de TK over de stand van zaken van het Onderzoek. Tijdens deze briefing benoemt Deloitte een aantal uitgangspunten van het Onderzoek: zorgvuldigheid boven snelheid, een zo groot mogelijke volledigheid van feiten en omstandigheden en onafhankelijkheid en onpartijdigheid. Tevens geeft Deloitte in de technische briefing nader inzicht over de voortgang van het onderzoek, de omvang en complexiteit van het datalandschap, de prioriteitsstelling in de (te onderzoeken) transacties inkopen PBM en het breder en aanvullend karakter van het Onderzoek.

B.2.3.5 Brief aan opdrachtgever

1400 Op 12 april 2022 stuurt Deloitte een brief aan de [huidige SG VWS](#) over de voortgang van het Onderzoek en informatie over de haalbaarheid van de gewenste (herziene) planning. Tevens bevat deze brief de voorwaarden die Deloitte en VWS samen moeten inrichten om de planning te kunnen halen. [Minister voor LZS](#) heeft deze brief op 26 april 2022 ter informatie aan de TK verzonden, vergezeld van een reactie van de [huidige SG VWS](#).

B.3 Formaliteiten voor het verkrijgen van data voor het Onderzoek

B.3.1 Inleiding

1401 Voor het verkrijgen van de data van VWS, LCH en andere overheidsorganisaties hebben VWS en Deloitte een aantal formaliteiten ingeregeld voor het Onderzoek. In deze paragraaf geven wij daarop een toelichting.

Dataprotocol

- 1402 Op basis van de eerste inventariserende werkzaamheden dient Deloitte op 5 augustus 2021 bij VWS een verzoek in om data veilig te stellen en te collecteren van, door Deloitte geselecteerde, datahouders van VWS en andere ministeries. Naar aanleiding van dit verzoek treedt VWS in overleg met Deloitte over de door Deloitte voorgestelde werkwijze bij het collecteren en verwerken van data.
- 1403 In een zorgvuldig proces¹¹⁷⁹, met oog voor de privacy en voor het belang van een forensisch goed en correct uitgevoerd onderzoek, worden afspraken gemaakt tussen Deloitte en VWS die uiteindelijk leiden tot een op maat gemaakt, speciaal voor dit Onderzoek ingericht, dataprotocol. De periode die nodig is geweest voor dit proces en voor het inwinnen van intern en extern advies door VWS, betreft de periode van begin augustus 2021 tot halverwege december 2021. Gedurende deze periode heeft VWS wel een aantal rapportages uit het financieel systeem en individuele documenten aan Deloitte verstrekt. Vanaf eind december 2021 draagt VWS data uit de samengestelde onderzoekspopulatie over aan Deloitte.¹¹⁸⁰
- 1404 Als onderdeel van voornoemd proces om te komen tot een voor VWS en Deloitte adequaat dataprotocol vindt op 24 augustus 2021 een gesprek plaats tussen Deloitte en VWS over het datalandschap, de informatie-uitvragen die gedaan zijn en de proportionaliteitstoets zoals VWS deze wenst toe te passen. Deloitte deelt op verzoek van VWS naar aanleiding van dit gesprek alvast de documenten inzake het proces voor dataverwerking in het kader van onderzoeken en actuele gegevens over de informatiebeveiliging van het datacentrum van Deloitte.
- 1405 In een door VWS opgesteld memo van 26 augustus 2021, getiteld "Proportionaliteitstoets gegevenslevering onderzoek Deloitte", geeft VWS aan niet akkoord te kunnen gaan met de door Deloitte voorgestelde werkwijze waarbij Deloitte zelfstandig data selecteert en collecteert.
- 1406 VWS stelt daarbij een alternatieve werkwijze voor. Deloitte geeft aan dat deze alternatieve werkwijze niet voldoet aan de forensische waarborgen en onafhankelijkheid waarbinnen Deloitte haar onderzoek wil uitvoeren. In Bijlage C – 'Onderzoeksinformatie' wordt hierop in meer detail ingegaan.
- 1407 In de daarop volgende periode wordt verder overleg gevoerd tussen Deloitte en VWS over de voorwaarden voor de overdracht van data. Naar aanleiding van dit overleg en de vragen van VWS deelt Deloitte op 13 september 2021 een intern werkdocument met VWS. Dit document is het concept Data Protocol VWS – Werkwijze E-Discovery in aanvullend onderzoek PBM (hierna: "Data-protocol"). Dit Data-protocol voldoet aan de forensische waarborgen en onafhankelijkheid waarbinnen Deloitte haar onderzoek wil uitvoeren en is op 23 september 2021, na overleg met VWS en [Landsadvocaat](#), aangevuld door Deloitte en gedeeld met VWS. De gegevensdelingsovereenkomst tussen VWS en Deloitte is op 30 september 2021 door Deloitte en door VWS ondertekend (zie hierna).

¹¹⁷⁹ In Bijlage C – 'Onderzoeksinformatie' wordt hierop in meer detail ingegaan.

¹¹⁸⁰ Na het toepassen van de geformuleerde zoekcriteria op de dataset ontstaat een onderzoekspopulatie die middels een versleutelde gegevensdrager wordt getransporteerd naar Deloitte. De onderzoekspopulatie bestaat uit de documenten die inhoudelijk kunnen worden beoordeeld door het onderzoeksteam van Deloitte.

B.3.3 Advies Landsadvocaat

1408 Op 14 september 2021 adviseert [Landsadvocaat](#) VWS over het aanleveren van data aan Deloitte. Deloitte is in eerste aanleg niet betrokken bij deze adviesaanvraag bij [Landsadvocaat](#)¹¹⁸¹. In oktober 2021 verstrekt Deloitte (nogmaals) het dataprotocol van Deloitte aan VWS, specifiek ten behoeve van een aanvullend advies van [Landsadvocaat](#) aan VWS. Deloitte geeft hierbij een mondelinge toelichting aan [Landsadvocaat](#) ten aanzien van de door Deloitte gehanteerde werkwijze, die mede is gebaseerd op (inter)nationaal erkende forensische standaarden. Op 2 december 2021 brengt [Landsadvocaat](#) een (aanvullend) advies uit aan VWS inzake de levering van data in het kader van het aanvullende onderzoek naar de inkoop van PBM.

1409 Deloitte constateert dat in het advies van [Landsadvocaat](#) onderwerpen zijn opgenomen die met VWS dienen te worden besproken. Deloitte bespreekt die onderwerpen vervolgens met VWS, met name ten behoeve van het maken van een afweging wat betreft de datacollectie en -overdracht en de mogelijke gevolgen van het advies. Deloitte en VWS komen een data-overdrachtsprotocol overeen (zie paragraaf B.2.3.4).

1410 Op 16 december 2021 informeert de [minister](#) de TK over de voortgang van het onderzoek. Zij stuurt het advies van [Landsadvocaat](#) van 2 december 2021 als bijlage mee.

B.3.4 Gegevensdelingsovereenkomst

1411 In de gegevensdelingsovereenkomst met VWS zijn afspraken opgenomen over bijvoorbeeld de bescherming van de overgedragen data, over het bewaren van de data en over geheimhouding. Op 16 augustus 2021 deelt Deloitte een concept-gegevensdelingsovereenkomst met VWS. In de daarop volgende periode wordt het concept meermalen besproken en wordt een finale versie opgesteld. De gegevensdelingsovereenkomst wordt op 30 september 2021 door VWS en Deloitte ondertekend.

B.3.5 Stand-alone omgeving en steekproef

1412 VWS geeft de voorkeur aan een werkwijze waarbij Deloitte op locatie van het ministerie, een standalone omgeving inricht waarbinnen VWS data kan overdragen aan Deloitte en waarbij VWS in staat wordt gesteld een steekproef uit te voeren op de aanwezigheid in de dataset van gegevens die voor het Onderzoek niet relevant zijn en die staatsgeheim zijn ofwel betrekking hebben op bijzondere persoonsgegevens.

1413 Deloitte richt een dergelijke standalone-omgeving in bij VWS. VWS bepaalt de methode en de wijze waarop de steekproef wordt uitgevoerd. Deloitte ondersteunt VWS slechts technisch bij het uitvoeren van de steekproef. Voor de selectie van potentieel relevante gegevens die Deloitte wil verkrijgen ten behoeve van het Onderzoek stelt

---

¹¹⁸¹ Deloitte constateert dat het (concept)dataprotocol van Deloitte kennelijk niet – volledig – is betrokken bij dit advies. Deloitte treedt hierover in overleg met VWS.

Deloitte zoekcriteria op en past Deloitte deze toe. Gedurende het proces van het trekken van steekproeven borgt Deloitte dat de beoordeling op 'relevantie' uitsluitend blijft voorbehouden aan Deloitte.

1414 De eerste steekproef vindt plaats op 1 november 2021. Op 18 en 26 november 2021 bespreekt VWS haar bevindingen met betrekking tot die steekproef met Deloitte.

B.3.6 Data-overdrachtsprotocol

1415 Op 21 december 2021 start de overdracht van de door Deloitte als relevant aangemerkte data door VWS overgedragen. Ter afsluiting van de formaliteiten voorafgaande aan elke afzonderlijke dataoverdracht tekent VWS een 'verslag en goedkeuring dataoverdracht'. In dit verslag beschrijven VWS en Deloitte de doorlopen formaliteiten, waaronder het dataprotocol, de gegevensdelingsovereenkomst, de standalone verwerking binnen VWS, de steekproefcontrole door VWS daarop, en het feit dat de dataset voor overdracht akkoord is voor VWS.

B.3.7 Hoor en wederhoorproces

1416 In het Onderzoek is hoor en wederhoor¹¹⁸² een belangrijke waarborg. In de AC van 21 augustus 2021 heeft Deloitte, voor het kennisnemen van het proces van hoor- en wederhoor, het interne werkdocument 'Protocol hoor en wederhoor' ter kennisname voorgelegd aan VWS.

B.4 Data Landelijk Consortium Hulpmiddelen

1417 Het LCH is een samenwerkingsverband zonder rechtspersoonlijkheid. Landsadvocaat omschrijft het als een complex krachtenveld, dat juridisch niet makkelijk valt te duiden. Voor het Onderzoek naar de inkoop van PBM zijn de data van het LCH van groot belang. Voor deze data van het LCH is van belang wie verantwoordelijkheid kan nemen voor het verstrekken door/namens het LCH van deze data aan Deloitte.

1418 Om de samenwerking van de personen en partijen die zijn aangesloten bij het LCH te faciliteren, is een convenant opgesteld. Dit convenant bevat afspraken waar de personen en partijen die zijn aangesloten bij het LCH zich aan moeten houden, waaronder een geheimhoudingsclausule. In paragraaf 2.4.5 wordt nader ingegaan op de totstandkoming en de inhoud van het convenant.

---

¹¹⁸² Onder 'hoor' wordt verstaan het in het kader van een onderzoek aan betrokkene(n) en/of derde(n) mondeling of schriftelijk vragen om informatie, al dan niet aan de hand van overgelegde documenten. Onder 'wederhoor' wordt verstaan het in de gelegenheid stellen van een betrokkene kennis te nemen van en te reageren op de, op hen betrekking hebbende, concept-onderzoeksbevindingen.

Eigendom van de LCH-data

1419 Vanaf de aanvang van het Onderzoek is gekeken naar de mogelijkheden om data te verkrijgen van het LCH. VWS heeft daarbij de aanpak gehanteerd om de betrokkenen bij het LCH te informeren over het Onderzoek en instemming te vragen om hun contactgegevens met Deloitte te delen, zodat in overleg kon worden beoordeeld of de betrokken personen beschikten over voor het Onderzoek relevante data en of ze bereid waren deze met Deloitte te delen.

1420 Parallel aan deze aanpak om instemming te verkrijgen, verkent Deloitte het datalandschap bij de ICT-dienstverlener van LCH.

1421 Op 24 september 2021 dient Deloitte, na enkele gesprekken met VWS en met de ICT-dienstverlener van het LCH, een verzoek in om een technische beschrijving te krijgen van de databronnen en verzoekt Deloitte de ICT-dienstverlener van het LCH om overleg met Deloitte over de extractie en het forensisch veiligstellen van de LCH-gegevens.

1422 Deloitte vraagt de ICT-dienstverlener van het LCH wie de opdrachtgever is geweest tot het beheer van de werkomgeving van het LCH. Op 4 oktober 2021 antwoordt de ICT-dienstverlener dat er, vanwege de geheimhoudingsclausule, op deze vraag geen antwoord kan worden gegeven. Na diverse overleggen wordt geconcludeerd dat de opdracht tot overdracht door de ICT-dienstverlener dient te worden gegeven door het CIBG en dat de levering van de gegevens dient plaats te vinden via VWS. In een brief van 25 oktober 2021¹¹⁸³ stelt VWS dat zij de verwerkingsverantwoordelijkheid heeft voor de LCH-data. Op 8 december 2021 herhaalt Deloitte dat de data van het LCH, gelet op de inhoud van deze data, zijnde correspondentie, administratie en contracten die specifiek het LCH betreffen, een belangrijke databron vormen voor het onderzoek.

1423 In december 2021 besluit VWS dat overdracht van de data van het LCH aan Deloitte een ander proces kunnen doorlopen dan de data van VWS zelf. De LCH-data worden ingeladen in de standalone omgeving bij VWS, waarna middels inzage door Deloitte en VWS gekeken wordt of er eerst zoekcriteria moeten worden toegepast, of dat er direct een steekproef kan worden uitgevoerd. De inzage en de steekproef hebben plaats op 10 januari 2022, waarna op 18 januari 2022 de data van het LCH feitelijk worden overgedragen aan Deloitte.

1424 De data van het LCH betreffen data over een langere periode dan de onderzoeksperiode van het Onderzoek. In eerste instantie heeft Deloitte op verzoek van VWS documenten die buiten de onderzoeksperiode vallen niet meegenomen in het Onderzoek. Tijdens het Onderzoek stelt Deloitte vast de data relevante gegevens over feiten in de onderzoeksperiode bevatten die buiten de onderzoeksperiode vallen (na 1 juni 2022), maar die wel betrekking hebben op de inkoop PBM in de onderzoeksperiode. Deloitte meldt op 3 maart 2022 aan VWS dat deze gegevens alsnog zullen worden betrokken in het onderzoek.

---

¹¹⁸³ Kamerstukken II 2020/21, 32805, nr. 122.

Geheimhoudingsclausule LCH-convenant

1425 Tijdens de gesprekken met (voormalige) medewerkers van de partijen die betrokken waren bij het LCH was sprake van terughoudendheid ten aanzien van informatiedeling voor het Onderzoek, gelet op die geheimhoudingsclausule in het Convenant. Naar aanleiding van een interview volgt in oktober 2021 dat een geïnterviewde, onder verwijzing naar de geheimhoudingsclausule behorende bij het Convenant, zich niet vrij voelt om zonder toestemming van VWS mee te werken aan het onderzoek. VWS geeft aan dat de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming is af te leiden uit de brieven aan de TK en uit de geformuleerde onderzoeksopdracht. VWS heeft aanvullend in januari 2022 een brief opgesteld waarin nadrukkelijk de toestemming is opgenomen om mee te werken aan dit onderzoek.¹¹⁸⁴

Data van andere ministeries

1426 Volgens VWS bestaat geen eenduidige werkwijze voor (het verlenen van medewerking aan) externe forensische onderzoeken binnen het Rijk. Met elk ministerie dienen separate afspraken voor dataoverdracht te worden gemaakt, die passend zijn voor dat ministerie.

Informatieverzoeken

1427 In overleg met VWS wordt in eerste instantie afgesproken dat alle informatieverzoeken aan VWS en andere ministeries gericht worden aan VWS. Begin augustus 2021 spreekt Deloitte met VWS af dat VWS de informatieverzoeken van Deloitte zal neerleggen bij de andere ministeries. Op 5 augustus 2021 worden de informatieverzoeken bij VWS ingediend door Deloitte, voor zowel VWS als voor de andere ministeries. VWS verzorgt de contacten en organiseert om een en ander te bespoedigen, op 28 oktober en op 3 november 2021 informatiebijeenkomsten voor de andere ministeries, waarbij Deloitte uitleg geeft over het onderzoek.

1428 VWS geeft begin november 2021 aan dat Deloitte, in afwijking van hetgeen begin augustus 2021 is afgesproken, formele verzoeken aan de andere ministeries (rechtstreeks bij die ministeries) zal indienen en dat daartoe de processen bij de andere ministeries zullen moeten worden ingericht.

Formaliteiten

1429 Deloitte stuurt op 1 december 2021 aan alle betrokken ministeries (opnieuw) de specifieke informatieverzoeken, waarna gesprekken geïnitieerd worden en een proces wordt doorlopen dat vergelijkbaar is met dat bij VWS, om tot afspraken te komen over de dataoverdracht. Hierbij wordt op verzoek van enkele ministeries ook gebruikgemaakt van de werkwijze bij VWS met de standalone omgeving en de steekproeven. De

---

¹¹⁸⁴ De geïnterviewde werkt vervolgens mee aan het Onderzoek.

gegevensdelingsovereenkomst tussen Deloitte en VWS wordt als voorbeeld gedeeld met de andere ministeries, met als doel zo spoedig mogelijk te komen tot gegevensdelingsovereenkomsten met de diverse ministeries.

1430 Met vijf ministeries zijn afspraken gemaakt om data te kunnen collecteren. In april 2022 wordt met drie ministeries een gegevensdelingsovereenkomst opgesteld, waarna de data worden overgedragen aan Deloitte. Met de twee andere ministeries zijn de afspraken op een andere wijze vastgelegd.

1431 Voor wat betreft de overige ministeries geldt dat het proces om tot afspraken te komen nog steeds gaande is en data deels al ontvangen is. Deze data hebben betrekking op de volgende fases van het Onderzoek.

B.6 Data en interviews RGA

1432 In de periode van augustus tot en met oktober 2021 voert Deloitte veelvuldig overleg met de (voormalige) bestuurders van SHA, HABV en RGA en met hun advocaat, over de manier waarop medewerking kan worden verleend aan het Onderzoek. Voor een meer uitgebreide beschrijving verwijst Deloitte naar Bijlage D 'Onderzoeksaanpak RGA'. Samengevat betreft deze medewerking:

1433 De (voormalige) bestuurders van SHA, HABV en RGA presenteren in aanwezigheid van hun advocaat tijdens een aantal inhoudelijke sessies met Deloitte het feitencomplex zoals zij dit op basis van de hen ter beschikking staande informatie hebben waargenomen. Tijdens deze sessies en in latere correspondentie heeft Deloitte vragen gesteld aan hen. In de periode van 3 november 2021 tot en met 24 februari 2022 zijn meerdere dagen besteed aan de inzage in de door RGA beschikbaar gemaakte data. In de periode tot 10 mei 2022 stellen SHA, HABV en RGA de door hen voorbereide en geselecteerde gespreksnotities, presentaties en andere documenten enkel selectief op hun kantoor ter inzage beschikbaar. Vanaf 10 mei 2022 wordt de informatie ook fysiek en online aan Deloitte ter beschikking gesteld.

1434 De (voormalige) bestuurders van SHA, HABV en RGA presenteren in aanwezigheid van hun advocaat tijdens een aantal inhoudelijke sessies met Deloitte het feitencomplex zoals zij dit op basis van de hen ter beschikking staande informatie hebben waargenomen. Tijdens deze sessies en in latere correspondentie heeft Deloitte vragen gesteld aan hen. In de periode van 3 november 2021 tot en met 24 februari 2022 zijn meerdere dagen besteed aan de inzage in de door RGA beschikbaar gemaakte data.

1435 Zie Bijlage D 'Onderzoeksaanpak RGA' voor nadere details inzake de onderzoeksaanpak inzake RGA.

B.7 Juridische procedures en overige berichtgeving

1436 Tijdens het uitvoeren van het Onderzoek naar de RGA-transacties zijn de bij SHA, HABV en RGA betrokken (rechts)personen en partijen geconfronteerd met een strafrechtelijk onderzoek, en met een civiele procedure over het ontslaan of schorsing van de bestuurders van SHA.

1437 Deze procedures zijn nog niet afgerond. Na oplevering van dit (deel)Verslag van Handelingen kunnen er documenten of inzichten uit deze juridische procedures naar voren komen die niet eerder in beeld waren en die de bevindingen kunnen aanvullen of wijzigen.

1438 Hieronder benoemen wij kort de juridische procedures en overige berichtgeving aangaande de RGA-transacties.

B.7.1 Civiele procedures

1439 Op 19 april 2022 heeft het Openbaar Ministerie (hierna: "OM") een verzoekschrift ingediend bij de Rechtbank in Amsterdam om de bestuurders van SHA te ontslaan en één of meer nieuwe bestuurders te benoemen. Voor de duur van het geding is verzocht om schorsing van de bestuurders. Op 20 april 2022 hebben diverse bij SHA (voormalig) betrokken personen eveneens een verzoekschrift ingediend, met in de kern dezelfde verzoeken.

1440 Deloitte heeft in april 2020 een interview gehad met de [Interim-bestuurder SHA](#). Hij heeft onder meer informatie verstrekt over het verzoekschrift. Daarnaast is van de geschorste SHA-bestuurders informatie gevraagd en ontvangen over deze procedures. De [Interim-bestuurder SHA](#) en de geschorste bestuurders zijn uitgenodigd voor een wederhoorreactie, zonder dat Deloitte toegang heeft gehad tot de (financiële) administratie van SHA.

1441 Deloitte benadrukt dat het onderhavige Onderzoek zich richt op de opdracht en onderzoeksvragen zoals opgenomen in Hoofdstuk 1 'Opdracht'. Het Onderzoek richt zich derhalve niet op de interne (bestuurlijke) aangelegenheden van SHA en/of HABV.

B.7.2 Strafrechtelijke procedures

1442 Onder leiding van het OM is de FIOD een strafrechtelijk onderzoek gestart¹¹⁸⁵ naar, onder meer, SHA en drie daarbij betrokken natuurlijke personen. Aanleiding voor het onderzoek is kennelijk de aangifte die Randstad eind december 2021 heeft gedaan. Het door Randstad voor SHA ingezette personeel zou, zonder medeweten van Randstad, ook ingezet zijn voor de activiteiten van RGA.

¹¹⁸⁵<https://www.om.nl/actueel/nieuws/2022/02/28/openbaar-ministerie-start-strafrechtelijk-onderzoek-n.a.v.-aangifte-randstad-tegen-de-bij-stichting-hulptroepen-alliantie-betrokken-natuurlijke-personen>.

1443 Op 28 februari 2022 vindt doorzoeking plaats in het bedrijfspand van SHA, HABV en RGA, in Hilversum en op andere locaties. De voornoemde drie betrokken personen worden aangehouden.

1444 In het kader van dit strafrechtelijk onderzoek is volgens RGA onder meer strafvorderlijk beslag gelegd op de administratie van SHA, HABV en RGA, en op gegevensdragers/communicatiemiddelen van de voornoemde drie betrokken personen. Gedurende een periode hebben Van Lienden, Damme en Van Gestel dan ook geen toegang gehad tot de administratie en gegevensdragers zodat medewerking aan het Deloitte-onderzoek beperkt mogelijk was. Vanaf 10 mei 2022 heeft Deloitte de inzage hervat.

B.7.3 Pers

1445 Bij het verschijnen van nieuwe Woo-documenten die het Onderzoek (marginaal of volledig) raakten, is ook de pers met nieuwe berichtgeving gekomen. Het hoofdstuk 3 'Tijdsgewricht' en bijbehorende bijlage in dit Onderzoek is gericht geweest op de inkoop PBM tijdens de onderzoeksperiode.

1446 Gedurende het Onderzoek verschijnen twee boeken over de inkoop PBM en/of het coronabeleid. In 'Code Rood'¹¹⁸⁶ worden enkele hoofdstukken gewijd aan de inkoop van PBM en HA en RGA. Het boek 'Sywert's miljoenen'¹¹⁸⁷ gaat volledig over de (aanloop naar de) transacties van RGA.

B.7.4 Impact juridische procedures en overige berichtgeving

1447 In hoofdstuk 3 'Tijdsgewricht' en in de Bijlage E 'Tijdsgewricht' bevatten perspublicaties over betrokkenen bij het Onderzoek, alsmede zijn ook juridische procedures gestart.

1448 De juridische procedures hebben impact gehad op de voortgang van het Onderzoek. Vanaf 25 februari 2022 zijn Van Lienden, Damme en Van Gestel gestart met het vullen van een online dataroom ten behoeve van het Onderzoek. Na de inbeslagname op 28 februari 2022 door het OM van administratie, computers en telefoons kon tijdelijk niet meer beschikt worden over alle relevante documentatie.

1449 Op 29 april 2022 heeft Deloitte contact gezocht met de Interim-bestuurder SHA, om diens medewerking verzocht, en die verkregen.

1450 Na de datarecovery activiteiten door SHA, HABV en RGA en na teruggave van (een deel van) de in beslaggenomen data, ontvangt Deloitte begin mei 2022 alle in de visie van SHA, HABV en RGA relevante documentatie op papier, evenals aanvullingen in de dataroom.

---

¹¹⁸⁶ Code Rood, Het verhaal achter het coronabeleid, Thijs Broer & Peter Kee, Uitgeverij Pluim, 2021.

¹¹⁸⁷ Sywert's miljoenen, De jacht op het mondkapjesgoud, Jan-Hein Strop en Stefan Vermeulen, Follow the Money, 2022.

Afsluitend

1451 De hoeveelheid aandacht die de transacties met RGA, de daarbij betrokken ambtenaren, (voormalig) medewerkers van het LCH en de RGA-betrokkenen hebben gehad, is groot. Verschillende personen, vanuit VWS, het LCH en RGA hebben uitgesproken dat de inkoop van PBM, waaronder deze transacties met RGA, heeft plaatsgevonden in een heel korte tijd en onder een hoge druk, en dat hierover twee jaar later verantwoording moet worden afgelegd in verschillende onderzoeken en publicaties. De transacties met RGA waren twee van vele transacties. De volgende (deel)onderzoeken zullen zich richten op andere transacties. De verschillende transacties en overeenkomsten kunnen pas met elkaar worden vergeleken op het moment dat alle transacties zijn onderzocht.

1452 De aandacht zal, met meerdere publicaties en mogelijk meerdere gerechtelijke procedures die zullen plaatsvinden, nog niet voorbij zijn. Ondanks alle zorgvuldigheid die Deloitte heeft betracht bij het uitvoeren van dit deelonderzoek, kan niet op voorhand worden uitgesloten dat uit al die publicaties en procedures mogelijk aanvullende informatie naar voren zal komen die de feitelijke bevindingen kunnen wijzigen.

c Bijlage – Onderzoeksinformatie

c.1 Inleiding onderzoeksinformatie

1453 Deze bijlage beschrijft op welke wijze wij de voor het Onderzoek benodigde (digitale) data identificeren, verzamelen, verwerken en analyseren op inhoud, ten behoeve van het beantwoorden van de onderzoeksvragen zoals die zijn vermeld in hoofdstuk 1 'Opdracht'. Deze gegevens vormen mede de onderliggende informatie die wij gebruiken voor het (deel)Verslag van Handelingen dat is opgesteld in het kader van het Onderzoek.

1454 Wij beschrijven de werkwijze die Deloitte hanteert bij het uitvoeren van dit Onderzoek in de digitale gegevens, alsmede de forensische waarborgen die van toepassing zijn op het uitvoeren van onderzoek in digitale gegevens (hierna: "eDiscovery").

1455 Wij beschrijven verder het resultaat van eDiscovery-werkzaamheden, rekening houdend met de (specifiek voor dit Onderzoek) aanvullende afspraken die zijn overeengekomen met VWS en/of met andere partijen om tot de uitvoering van de werkzaamheden te komen, en de beperkingen van onderzoek in digitale gegevens.

c.2 Werkwijze eDiscovery

c.2.1 Kader eDiscovery

1456 Deloitte voert de werkzaamheden in het Onderzoek uit conform de geldende standaarden voor het uitvoeren van forensische onderzoeken in digitale gegevens, de gebruikelijke forensische onderzoeksmethodieken, en met inachtneming van forensische waarborgen. Wij lichten die hieronder toe.

1457 Voor het uitvoeren van forensische onderzoeken in digitale gegevens hanteert Deloitte het raamwerk Electronic Discovery Reference Model¹¹⁸⁸ (hierna: "EDRM"). Het EDRM-raamwerk beschrijft de normen en standaarden voor het uitvoeren van 'electronic discovery' (hierna: "eDiscovery") werkzaamheden. Het bevat internationaal geaccepteerde normen en standaarden met betrekking tot de technische en operationele werkzaamheden die worden uitgevoerd bij onderzoeken in digitale gegevens.

---

¹¹⁸⁸ <https://edrm.net/edrm-model/>

1458 Het EDRM-raamwerk omvat het eDiscovery proces in meerdere stappen, die overigens in de praktijk op een iteratieve en/of niet-lineaire wijze kunnen worden gevolgd. In de figuur hieronder is het EDRM-raamwerk illustratief weergegeven.

Figuur 204: Electronic Discovery Reference Model

1459 Het EDRM-raamwerk heeft als doel om, op een gestructureerde en gestandaardiseerde wijze, de potentieel relevante gegevens in het beschikbare informatielandschap in volume te reduceren tot een zo relevant mogelijke set van gegevens, die vervolgens kan worden gebruikt om de onderzoeksvragen te beantwoorden.

1460 In aanvulling op het EDRM-raamwerk werkt Deloitte aanvullend met forensische waarborgen voor digitale gegevens en technische principes. Daarvoor verwijzen wij naar onder andere 'Electronic evidence - a basic guide for First Responders' gepubliceerd door ENISA¹¹⁸⁹, 'Global guidelines for digital forensics laboratories' gepubliceerd door INTERPOL¹¹⁹⁰, 'Cybercrime Van herkenning tot aangifte' door NCSC¹¹⁹¹ en 'Guide to Integrating Forensic Techniques into Incident Response' door NIST¹¹⁹².

1461 In de opdrachtbevestiging is afgesproken dat VWS en Deloitte dienen te voldoen aan de geldende wet- en regelgeving. Gezien de aard en het verloop van de opdracht, en daarbij de vragen van VWS en van Landsadvocaat over de te hanteren standaarden, heeft Deloitte toegelicht dat onder andere de Privacy gedragscode sector particuliere onderzoeksbureaus van de Nederlandse Veiligheidsbranche¹¹⁹³ en de ISO-27001-certificering van Deloitte onder de te hanteren standaarden vallen.

¹¹⁸⁹ <https://www.enisa.europa.eu/publications/electronic-evidence-a-basic-guide-for-first-responders>.

¹¹⁹⁰ https://www.interpol.int/content/download/16243/file/Guidelines%20to%20Digital%20Forensics%20First%20Responders_V7.pdf.

¹¹⁹¹ <https://www.ncsc.nl/documenten/publicaties/2019/juli/18/handreiking-cybercrime>.

¹¹⁹² <https://csrc.nist.gov/publications/detail/sp/800-86/final>.

¹¹⁹³ <https://www.veiligheidsbranche.nl/pob/privacybescherming/>.

1462 De gedragscode Integriteit Rijk¹¹⁹⁴ geeft een kader voor ambtenaren en externen over integer handelen. De gedragscode geeft concrete regels en verplichtingen die betrekking hebben op de integriteit en ook op de betrokkenheid als Opdrachtgever bij onafhankelijke onderzoeken.

1463 Het Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksoverheid – Bijzondere Informatie 2013 (hierna: “VIR-BI”) beschrijft de uitgangspunten en het minimale beveiligingsniveau voor de beveiliging van bijzondere informatie. VWS heeft aangegeven dat het voldoen aan “VIR-BI” een voorwaarde is om data te kunnen verstrekken aan Deloitte.

c.2.2 Inventariserende gesprekken over data

1464 Uit de inventariserende gesprekken met VWS, onder andere op 29 juni 2021 en 14 juli 2021, volgt dat Deloitte voor dit (forensisch) Onderzoek in onvoldoende mate kan steunen op de gegevens inzake COVID-19 die VWS in het kader van de Wet open overheid (hierna: “Woo”)¹¹⁹⁵ identificeert en verzamelt. VWS heeft een concepttechnische procedurebeschrijving voor het afhandelen van COVID-19 Woo-verzoeken gedeeld en toegelicht aan Deloitte. Deloitte heeft op basis van de concepttechnische procedurebeschrijving een aantal beperkingen ten aanzien van de dataverzameling met VWS gedeeld. Op basis van de procedurebeschrijving en de toelichting bij de concepttechnische procedurebeschrijving voor het afhandelen van COVID-19 Woo-verzoeken hebben wij opgemerkt dat de voor dit Onderzoek benodigde forensische waarborgen¹¹⁹⁶ ontbreken, dat de verzamelde gegevens niet voldoen aan de reikwijdte van het Onderzoek van Deloitte, en dat de gegevens op een selectieve¹¹⁹⁷ wijze zijn verzameld. Er is bijvoorbeeld door VWS gedurende dit proces, zoals wel gebruikelijk is in forensische onderzoeken, geen “Chain of Custody” en/of “Chain of Evidence” documentatie opgesteld ter vastlegging van alle handelingen die zijn uitgevoerd op de verzamelde gegevens. Belangrijke documentkenmerken (hierna: “metadata”), zoals bijvoorbeeld de datumkenmerken voor het creëren van documenten en de exacte oorsprong of vindplaats van een (Woo-)document in een bepaalde databron, zijn niet bewaard. Daarnaast heeft VWS geen centraal register beschikbaar (of beschikbaar gesteld) van alle mogelijk relevante gegevensbronnen in het kader van de inkopen PBM. Vanwege het uitgangspunt dat Deloitte zelfstandig wil kunnen reconstrueren hoe Opdrachtgever is gekomen tot een selectie van data en het uitgangspunt dat Deloitte een zo breed mogelijke dataset wil hanteren voor het Onderzoek zijn wij in (vervolg)overleg getreden met VWS, om de mogelijke relevante databronnen voor het Onderzoek te identificeren en te verzamelen.

1465 Uit de inventariserende gesprekken tussen Deloitte en VWS sinds de aanvang van het Onderzoek volgt dat de door VWS gebruikte procedure en software voor het verzamelen, verwerken en doorzoeken van de digitale gegevens in het kader van de “Programmadiirectie Nafase COVID-19”¹¹⁹⁸ (hierna: “Wob-COVID-19 Project”) onvoldoende mogelijkheden biedt om de accuraatheid en de volledigheid van de uitgevoerde verwerking voor het Onderzoek te waarborgen. Vanwege deze omstandigheid heeft Deloitte gedurende het uitvoeren van het Onderzoek meer dan

¹¹⁹⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/richtlijnen/2017/12/01/gedragscode-integriteit-rijk-gir>.

¹¹⁹⁵ Voorheen Wet openbaarheid van bestuur (Wob).

¹¹⁹⁶ Met als kernpunten: zorgvuldig, onafhankelijk én onpartijdig.

¹¹⁹⁷ Bijvoorbeeld vanwege selectie vanaf bepaald functieniveau en vanwege toepassen van selectiecriteria.

¹¹⁹⁸ <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-volksgezondheid-welzijn-en-sport/organisatie/organogram/psg>.

de oorspronkelijk ingeschatte werkzaamheden moeten verrichten om de voor het Onderzoek mogelijk relevante data te identificeren, te collecteren, te verwerken en te analyseren, zoals hierna weergegeven.

c.2.3 Data-identificatie

c.2.3.1 Overheidsorganisaties

1466 Data-identificatie behelst het identificeren van organisaties en datahouders, het lokaliseren van (elektronische) gegevensbronnen en voor het Onderzoek potentieel relevante documenten in het informatielandschap van de opdrachtgever en bij overige relevante organisaties of personen.

1467 In overleg met VWS is in eerste instantie (begin augustus 2021) afgesproken dat alle informatieverzoeken aan de ministeries gericht zullen worden aan VWS. Hiermee faciliteert VWS de informatieverzoeken van Deloitte en informeert VWS de datahouders binnen de overheid. VWS faciliteert dat Deloitte in contact komt met de relevante personen en organisatie(s)/organisatieonderdelen voor het technisch afhandelen van de informatieverzoeken. Op deze wijze kan VWS het informatieverzoek van Deloitte – volgens de geëigende wijze – indienen bij de betreffende ministeries. In tweede instantie (in november 2021) krijgt Deloitte de gewijzigde instructie van VWS om de reeds via VWS ingediende informatieverzoeken nogmaals, maar nu zelfstandig en direct, bij de betreffende andere ministeries in te dienen. Dit heeft tot gevolg dat Deloitte vanaf dat moment met de andere ministeries afzonderlijke afspraken maakt, zoals omschreven in paragraaf B.5 van dit (deel)Verslag van Handelingen.

1468 Onder andere op basis van de informatie-inwinnende gesprekken met VWS, de door VWS aangeleverde documentatie, en de door VWS aan Deloitte verleende toegang tot de reeds door VWS verzamelde gegevens in het kader van het “Wob-COVID-19 project”, heeft Deloitte een eerste informatieverzoek samengesteld.

1469 Op 5 augustus 2021 dient Deloitte een eerste informatieverzoek in bij VWS. Het informatieverzoek heeft betrekking op het beschikbaar maken van mailboxen, persoonlijke folders uit de Digitale Werkomgeving Rijksdienst (hierna: “Persoonlijke Folders” of “Home-folders”) en het berichtenverkeer uit mobiele telefoons aan Deloitte. Op verzoek van VWS wordt een prioriteit in volgorde voor het beschikbaar maken van de gegevens aangegeven in dit informatieverzoek. Het informatieverzoek is gericht aan VWS, en is opgedeeld in vier delen. Op deze wijze beogen Deloitte en VWS deelleveringen van gegevens uit het informatieverzoek mogelijk te maken binnen een korter tijdsbestek:

- Selectie 1: datahouders werkzaam voor VWS – prioriteit 1.
- Selectie 2: datahouders werkzaam voor VWS – prioriteit 2.
- Selectie 1: datahouders werkzaam voor overige ministeries – prioriteit 1.
- Selectie 2: datahouders werkzaam voor overige ministeries – prioriteit 2.

1470 Op 6 augustus 2021 informeert **Functionaris 22 VWS** Deloitte dat het informatieverzoek op 9 augustus 2021 intern wordt besproken met **functionaris 24 VWS**. VWS zal Deloitte van terugkoppeling voorzien ten aanzien van de procedurele afhandeling van het informatieverzoek.

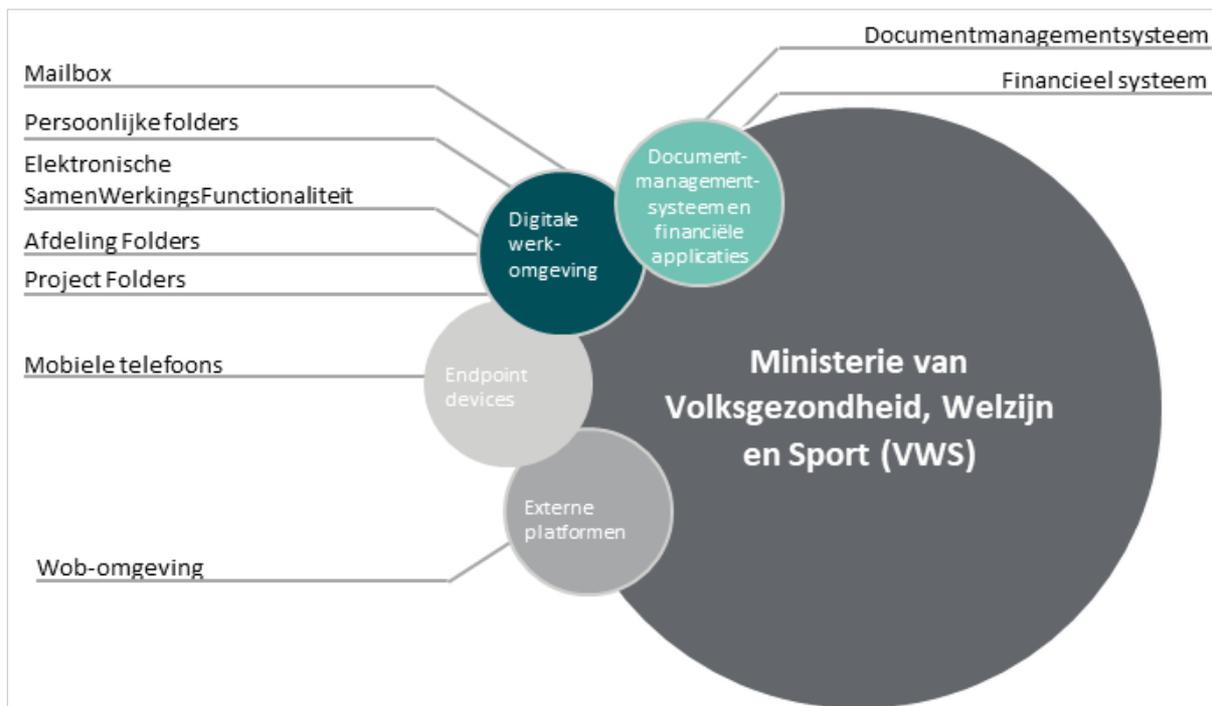
1471 In aansluiting op het verzoek van Deloitte aan VWS om gegevens veilig te stellen uit de ICT-omgeving van het LCH, vindt er op 12 augustus 2021 een gesprek plaats tussen Deloitte en Bureau IT van het LCH, met als doel het informatielandschap te verkennen. Tijdens dit gesprek ontvangt Deloitte de mededeling dat de gegevens niet betrokken kunnen worden in het Onderzoek zonder de instructie en toestemming van de eigenaar van de data van het LCH. Het eigendom van de LCH-data is nader beschreven in paragraaf B.4.1. Deloitte wordt op 23 september 2021 in contact gebracht met de externe ICT-dienstverlener van het LCH, om afspraken te maken over het veiligstellen van de gegevens, als voorbereiding op het vaststellen van het eigenaarschap en daarmee de toestemmingsgerechtigde.

1472 In het onder alinea 1469 genoemde informatieverzoek verzoekt Deloitte aan VWS om de geïdentificeerde en in het informatieverzoek genoemde data veilig te stellen uit de mailboxen, Persoonlijke Folders en het berichtenverkeer uit mobiele telefoons. Over de technische wijze van dit veiligstellen is Deloitte in gesprek getreden met de specialisten van de betreffende ICT-dienstverleners, teneinde de noodzakelijke forensische borging aan te brengen tijdens het veiligstellen van deze data. Tijdens deze gesprekken heeft Deloitte instructies gegeven aan de ICT-dienstverleners. Een deel van de daaropvolgende door de ICT-dienstverleners uitgevoerde handelingen heeft Deloitte direct kunnen observeren. Indien directe observatie van de technische handelingen ten behoeve van het veiligstellen niet mogelijk was, heeft Deloitte de resultaten geanalyseerd aan de hand van loggegevens en vastleggingen van de door de ICT-dienstverleners uitgevoerde handelingen.

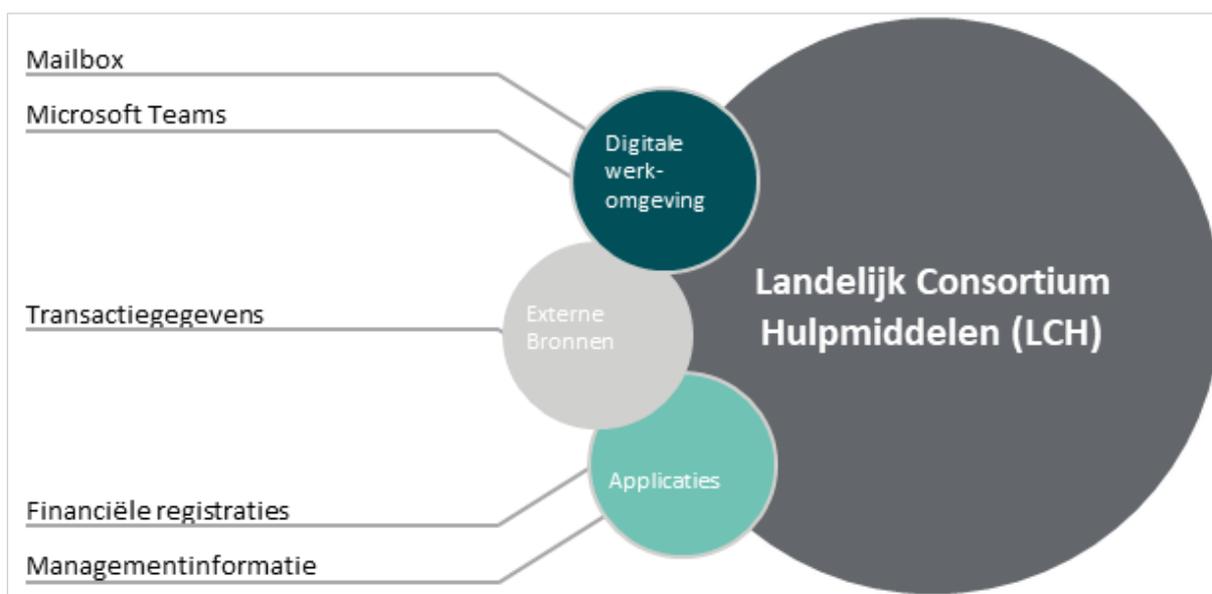
1473 In de periode na het indienen van het eerste informatieverzoek deelt VWS aan Deloitte mede dat een aantal (aanvullende) procedurele stappen te volgen is, alvorens over te kunnen gaan op het verstrekken van gegevens aan Deloitte. Wij verwijzen hiervoor naar paragraaf B.3 van dit (deel)Verslag van Handelingen en naar de uitleg over de impact die deze procedurele stappen hebben gehad op de doorlooptijd van het identificeren, collectioneren en verwerken van de data.

1474 In aansluiting op het eerste informatieverzoek dient Deloitte aanvullende informatieverzoeken in bij VWS, gedurende de periode van 6 augustus 2021 tot en met 31 januari 2022. Deze aanvullende informatieverzoeken hebben betrekking op nader geïdentificeerde organisaties en op aanvullende gegevensbronnen en datahouders. VWS besluit deze informatieverzoeken niet in alle gevallen te willen of te kunnen uitleveren. Een overzicht van de informatieverzoeken en een toelichting op de (al dan niet) aangeleverde gegevens en de technische beperkingen is opgenomen in paragraaf C.3 en C.4.

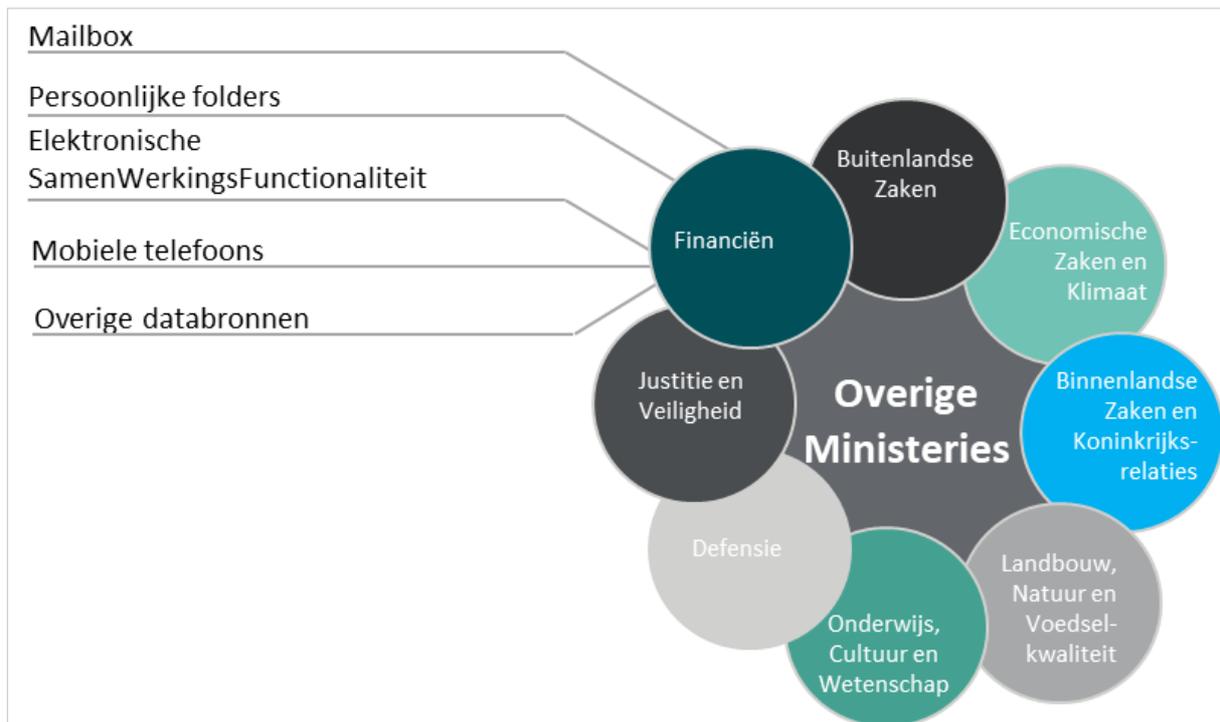
Een schematische weergave van de geïdentificeerde potentieel relevante gegevensbronnen en overheidsorganisaties is op hoofdlijnen weergegeven in Figuur 205, Figuur 206, Figuur 207. Ten aanzien van Figuur 207 heeft Deloitte de geïdentificeerde gegevensbronnen weergegeven voor alle ministeries. Op basis van data-identificatiewerkzaamheden, zoals benoemd in alinea 1468, zijn alleen de door Deloitte potentieel relevant bevonden gegevensbronnen opgenomen in de informatieverzoeken richting de betreffende ministeries.

Figuur 205: Relevant datalandschap ministerie VWS

Figuur 206: Relevant datalandschap LCH

Figuur 207: Relevant datalandschap overige ministeries

c.2.3.2 Privé e-mails and persoonlijke communicatiemiddelen

1476 Deloitte verwijst naar paragraaf B.4, waarin is toegelicht dat bij het LCH als samenwerkingsorganisatie diverse personen en partijen hebben samengewerkt om de inkopen PBM te verrichten. Daarbij is door deze personen, behalve met de eventuele ICT-middelen van het LCH, gewerkt met privé-communicatiemiddelen, dan wel met (zakelijke) communicatiemiddelen van de organisaties van waaruit deze personen bij het LCH samenwerken.

1477 In de brief van 12 april 2022 verzoekt Deloitte aan VWS om de mogelijk relevante (zakelijke) data voor het Onderzoek uit de privé e-mails en/of persoonlijke communicatiemiddelen te verstrekken. Het debat over het gebruik van persoonlijke mails voor zakelijke activiteiten door [minister van VWS] ging vooraf aan dit verzoek. VWS geeft hierop aangegeven faciliterend te willen optreden. VWS heeft op dit verzoek geen data uit de privé e-mails of persoonlijke communicatiemiddelen verstrekt aan Deloitte¹¹⁹⁹. Deloitte merkt hier op dat Deloitte niet zelfstandig onderzoek heeft gedaan naar het gebruik van privé e-mails en/of van persoonlijke communicatiemiddelen inzake de inkopen PBM.

¹¹⁹⁹ VWS heeft Deloitte op 2 juni 2022 geïnformeerd over haar interne onderzoek, uitgevoerd op 6 april 2022, naar het iCloud-gebruik door [minister van VWS].

c.2.3.3 SHA, HABV en RGA

1478 Van 18 augustus 2021 tot 28 oktober 2021 vinden er gesprekken plaats over de wijze van informatieverstrekking door SHA, HABV en RGA aan Deloitte. Tijdens deze gesprekken laten de bestuurders van SHA, HABV en RGA aan Deloitte weten dat zij geen stukken zullen overhandigen aan Deloitte in het kader van het Onderzoek. Zij bieden aan dat Deloitte op kantoor van SHA, HABV en RGA stukken kan inzien. Wij verwijzen naar Bijlage D 'Onderzoeksrapport RGA', voor de onderzoeksrapport inzake de RGA-order en voor de inzage in de documentatie van SHA, HABV en RGA.

1479 Vanaf 21 maart 2022 verstrekken de bestuurders van SHA, HABV en RGA ondanks het voorgaande een deel van de verzamelde informatie, die eerder alleen ter inzage is verstrekt, door middel van toegang via een online platform van hun advocaat aan Deloitte. Op 16 mei 2022 bevestigt de advocaat van RGA de toestemming voor het downloaden door Deloitte van de beschikbaar gestelde informatie uit het online platform.

1480 Ten slotte verstrekt de advocaat van RGA aan Deloitte op 10 mei 2022 twee dozen met hard copy van documenten die in beslag zijn genomen door de FIOD en die grotendeels eerder waren ingezien ten kantore van SHA, HABV en RGA.

c.2.4 Datacollectie

c.2.4.1 Veiligstellen van data

1481 Het uitgangspunt bij de datacollectie is dat de gegevens uit gegevensbronnen die in het kader van het Onderzoek zijn geïdentificeerd en zijn opgenomen in een informatieverzoek, op een forensisch verantwoorde wijze worden veiliggesteld. Het elektronische bronmateriaal en de daarmee samenhangende handelingen worden bij het veiligstellen gedurende het hele proces gedocumenteerd, teneinde de authenticiteit en de integriteit van het bewijsmateriaal te kunnen waarborgen: Chain of Custody en Chain of Evidence.

1482 Tijdens de gesprekken met de ICT-dienstverleners van de geïdentificeerde organisaties (zie Figuur 2, Figuur 3 en Figuur 4) verneemt Deloitte dat voor het veiligstellen van de gegevens protocollen ontbreken dan wel dat de protocollen niet voldoen aan de eerdergenoemde door Deloitte gehanteerde forensische standaarden. Deloitte heeft met de functioneel en de technisch beheerders van de geïdentificeerde informatiebronnen en met de ICT-dienstverleners van de geïdentificeerde organisaties afspraken gemaakt over de werkwijze voor het veiligstellen van gegevens met behoud van de forensische waarborgen. Deze afspraken betreffen onder andere het inzetten van forensische software voor het collecteren van de veilig te stellen informatiebronnen en voor de door Deloitte na de collectie uit te voeren validatie van de integriteit van de veiliggestelde informatiebronnen.

1483 Waar dat technisch mogelijk en forensisch verantwoord is, heeft Deloitte middels het toepassen van filteringen binnen de geïdentificeerde gegevensbronnen getracht alleen de gegevens veilig te stellen voor de periode die relevant is voor de reikwijdte van het Onderzoek.

1484 Daar waar is gebleken dat de bestaande zoek- en/of filterfunctionaliteit in de geïdentificeerde gegevensbronnen in verband met de betrouwbaarheid van de resultaten niet gebruikt kan worden, zijn de gegevens veiliggesteld zonder het aanbrengen van een filtering in de gegevensbronnen. Met de betrouwbaarheid van de resultaten wordt bijvoorbeeld bedoeld het aantoonbaar tot een onvolledig resultaat leiden en/of het niet beschikbaar zijn van belangrijke metadata, zoals datumkenmerken, en oorsprong en vindplaats van een document.

1485 De gegevens uit de ICT-omgeving van het samenwerkingsverband LCH zijn zonder filtering veiliggesteld in de periode van 21 oktober 2021 tot en met 4 november 2021, in samenwerking met de externe ICT-dienstverlener. Het verstrekken van de veiliggestelde gegevens heeft pas plaats kunnen vinden nadat VWS hiervoor eind november 2021 toestemming heeft verleend. De veiliggestelde gegevens zijn op 15 december 2021 door VWS beschikbaar gemaakt voor verwerking en analyse door Deloitte op de standalone omgeving. Het verwerken en analyseren van de LCH-gegevens op de standalone omgeving heeft enkel als doel gehad het uitvoeren van een steekproefbeoordeling door VWS. De veiliggestelde gegevens afkomstig van het LCH zijn zonder filtering door VWS aan Deloitte geleverd op 12 januari 2022.

c.2.4.2 Veiligstellen van berichtenverkeer

1486 Voorafgaand aan het eerste informatieverzoek (5 augustus 2021) heeft VWS aangegeven dat zij een gedeelte van het berichtenverkeer uit mobiele telefoon reeds veiligstelt, in verband met het afhandelen van Woo-verzoeken (hierna: "Woo-berichtenverkeer") en in het kader van de Archiefwet. Waar het gaat om de functionarissen vanaf het functieniveau Management Team en hoger (hierna: "MT-leden") verloopt het uitlezen van het Woo-berichtenverkeer via VWS, conform een door functionaris 24 VWS goedgekeurd proces. Voor niet MT-leden vindt het veiligstellen van het berichtenverkeer uit mobiele telefoons op initiatief van de medewerker plaats. De medewerking van beide groepen geschiedt op basis van vrijwilligheid. VWS verzoekt Deloitte op 3 augustus 2021 om het door VWS veilig te stellen en reeds veiliggestelde Woo-berichtenverkeer te gebruiken in het Onderzoek.

1487 In verband daarmee neemt Deloitte kennis van de werkinstructies van VWS (*Werkinstructie Uitlezen van chatberichten*, *Werkinstructie Bewerken voor* [Deloitte redactie: Merknnaam software] *WOB-omgeving*, *Werkinstructie Validatiegesprek gegevenseigenaar*'en *Totaaloverzicht chats*), gedeeld door VWS met Deloitte op 10 augustus 2021. Deze werkinstructies hebben betrekking op het veiligstellen en verwerken van het berichtenverkeer uit mobiele telefoons bij VWS.

1488 Uit deze werkinstructies volgt dat de gegevens van de mobiele telefoons door VWS op een selectieve wijze worden veiliggesteld. De selectie betreft het berichtenverkeer uit de chatapplicaties iMessage, WhatsApp, SMS, Signal en Telegram. De verantwoordelijkheid voor het aanleveren van het berichtenverkeer wordt neergelegd bij de betreffende functionaris van VWS. Daarmee bestaat het risico dat de gegevens onvolledig worden aangeleverd. Vervolgens stelt VWS de datahouder (medewerker zelf) in de gelegenheid om, binnen het aangeleverde berichtenverkeer, individuele berichten en/of bijlagen aan te merken als niet-relevant. De door de datahouder als niet-relevant bestempelde berichten worden door VWS uitgesloten en zijn daarmee niet beschikbaar voor het Onderzoek. Daarnaast merkt Deloitte op dat, met het volgen van deze werkinstructies door VWS, niet wordt

voldaan aan voor het onderzoek belangrijke forensische waarborgen voor het veiligstellen, verwerken en analyseren van gegevens uit mobiele telefoons.

1489 Op 18 oktober 2021 heeft Deloitte van de op 5 augustus 2021 bij VWS uitgevraagde 33 datahouders het berichtenverkeer nog niet in het door Deloitte gewenste formaat ontvangen. Op basis van het bovenstaande en prioriteiten in het Onderzoek dient Deloitte op 18 oktober 2021 een aangepast informatieverzoek in bij VWS, voor het door Deloitte veiligstellen van de gegevens uit de zakelijke mobiele telefoons van 25 datahouders (waaronder tien van de reeds op 5 augustus uitgevraagde datahouders en vijftien nieuw geïdentificeerde datahouders). Deloitte stelt voor om gebruik te maken van specialistische software voor forensische extractie. In overleg met VWS wordt op 2 december 2021 besloten om het informatieverzoek verder toe te spitsen op de (RGA-)transacties die met voorrang dienen te worden geanalyseerd. Om deze reden is het informatieverzoek voor het verkrijgen van berichtenverkeer van de mobiele telefoons van 25 datahouders (tijdelijk) verder gereduceerd tot achttien datahouders.

1490 Van de in totaal achttien datahouders zijn acht datahouders niet betrokken in de procedure voor het uitlezen van het Woo-berichtenverkeer door VWS. Voor deze acht datahouders stelt VWS een werkwijze voor met randvoorwaarden om de gegevens uit mobiele telefoons te laten veiligstellen door Deloitte, waaronder de basis van vrijwilligheid. Dit resulteert in het veiligstellen door Deloitte voor twee datahouders van VWS conform de door VWS opgestelde werkwijze. Drie van de acht medewerkers hebben geen toestemming verleend aan Deloitte voor het maken van een forensische extractie. Van de drie overige datahouders kon Deloitte geen forensische extractie maken van de mobiele telefoons, omdat de betreffende medewerkers niet langer een dienstverband hadden bij VWS. Voor de overige tien datahouders wil VWS dat Deloitte gebruikmaakt van het reeds door VWS verzamelde Woo-berichtenverkeer uit de mobiele telefoons, daar waar beschikbaar. Dit betreft derhalve, zoals in paragraaf C.3 omschreven, een onvolledig en gelakt berichtenverkeer, in een bewerkt dataformaat.

1491 VWS levert op 23 maart, 26 april en 4 mei 2022 meerdere selecties van het Woo-berichtenverkeer aan Deloitte, afkomstig van negen datahouders van de in totaal tien datahouders uit de informatieverzoeken van Deloitte. VWS heeft aangegeven dat één datahouder kenbaar heeft gemaakt niet over relevant berichtenverkeer te beschikken. Deloitte merkt op dat delen van het Woo-berichtenverkeer, geleverd op 23 maart 2022, zijn gefilterd (i), in een bewerkt bestandsformaat zijn geleverd (ii), en (door VWS) zijn afgelakt (iii). Na het ontvangen en verwerken van deze door VWS geleverde selecties merkt Deloitte tevens op dat bijlagen bij het geleverde berichtenverkeer ontbreken. Deloitte maakt daarop kenbaar de gegevens volledig (onbewerkt, ongefilterd en ongelakt), met inachtneming van de forensische waarborgen, te willen ontvangen. Op 26 april 2022 en op 4 mei 2022 levert VWS van deze negen datahouders het berichtenverkeer opnieuw aan, in een bewerkt bestandsformaat (een formaat dat niet het oorspronkelijke bestandsformaat is en waarbij de oorspronkelijke metadata niet beschikbaar zijn), waarbij er minder is gelakt (alleen de berichten die volgens VWS buiten de reikwijdte van het Onderzoek vallen). Op 13 mei 2022 deelt VWS de ontbrekende bijlagen bij het berichtenverkeer van de negen voornoemde datahouders.

1492 Het berichtenverkeer en de corresponderende bijlagen zijn door VWS in een bewerkt bestandsformaat aangeleverd. Hierdoor is het voor Deloitte niet mogelijk om de integriteit, authenticiteit en volledigheid hiervan te

verifiëren. Deloitte merkt op dat belangrijke metadata van het berichtenverkeer niet beschikbaar zijn voor Deloitte. Het is bijvoorbeeld voor Deloitte niet mogelijk om te herkennen of de berichten zijn opgesteld vanaf het telefoontoestel van de datahouder óf dat het een doorgestuurd bericht betreft, afkomstig uit een andere berichtenconversatie. Een tweede voorbeeld is dat documenten of afbeeldingen die als bijlagen bij berichtenverkeer zijn verstuurd, niet in het oorspronkelijke bronbestandsformaat zijn aangeleverd, maar in een PDF-bestandsformaat.

c.2.5 Dataverwerking

1493 Het proces van dataverwerking is erop gericht om de veiliggestelde gegevens beschikbaar te krijgen en ze te verwerken met gespecialiseerde forensische software. Dit met als doel de (tekstuele) inhoud en de bijbehorende metadata van de gegevens, met forensische waarborgen, te kunnen verwerken voor filtering en analyse in het Onderzoek. Na de verwerking kunnen de bestanden of delen daarvan (bijvoorbeeld: e-mailberichten, agenda-afspraken, spreadsheetdocumenten, presentaties, documenten, afbeeldingen, etc.) als individuele items worden geanalyseerd. De tijdens dit dataverwerkingsproces verwerkte gegevens worden door de gespecialiseerde dataverwerkingssoftware, voorzien van een uniek referentienummer. Aan de hand van dit referentienummer is Deloitte in staat de individuele items gedurende het data-analyse- en reviewproces te herleiden naar de forensisch veiliggestelde bronnen.

1494 Onder andere naar aanleiding van interne afwegingen door VWS, zoals benoemd onder alinea 1470, en daaropvolgend overleggen tussen VWS en Deloitte, stelt VWS het memo *'Proportionaliteitstoets gegevenslevering onderzoek Deloitte'* op, d.d. 26 augustus 2021. Deloitte neemt hiervan op 27 augustus 2021 kennis. In het memo van Functionaris 25 VWS geeft VWS aan niet akkoord te kunnen gaan met de door Deloitte voorgestelde werkwijze voor het uitvoeren van dit Onderzoek in digitale gegevens. VWS staat derhalve niet toe dat Deloitte potentieel niet-relevante en (privacy)gevoelige of gerubriceerde veiliggestelde data binnen het beveiligde en gecertificeerde datacentrum van Deloitte verwerkt. VWS geeft aan dat de werkwijze van Deloitte (het veiligstellen van gegevens afkomstig van specifieke datahouders, vanuit het informatielandschap van VWS en binnen een bepaald datumbereik) een algemene overdracht van gegevens betreft, die niet aan de orde kan zijn. In dit memo stelt VWS een alternatieve werkwijze voor. De alternatieve wijze die VWS voorstelt, houdt onder andere in dat de gegevens door de datahouder zelf uit de mailbox worden geselecteerd en aangeleverd. Deloitte geeft aan dat deze alternatieve werkwijze niet voldoet aan de forensische waarborgen waarbinnen Deloitte haar onderzoek uitvoert.

1495 Deloitte deelt op 13 september 2021, in reactie op het memo over de proportionaliteitstoets, en ter voorbereiding op het gesprek met VWS op 14 september 2021, een nadere uiteenzetting in het dataprotocol met methodieken en werkwijzen inzake het onderzoek in digitale data. Deze uiteenzetting bevat een stapsgewijze beschrijving van de werkwijze voor het digitale onderdeel van het Onderzoek en is bedoeld om de dataverwerking en data-overdracht voort te kunnen zetten.

1496 Op 14 september 2021 vindt een bespreking plaats met VWS om te komen tot aanvullende afspraken voor de dataverwerking en data-overdracht. Tijdens de bespreking licht Deloitte nogmaals haar standaard werkwijze en de daarmee samenhangende waarborgen toe, mede aan de hand van het dataprotocol. Naar aanleiding hiervan verzoekt VWS aan Deloitte een alternatieve werkwijze te hanteren, namelijk het inrichten van een standalone omgeving ten kantore van VWS, om de eerste dataverwerking met behoud van de forensische waarborgen uit te voeren.

1497 Deloitte is, in aansluiting op het onder hiervoor genoemde verzoek, overgegaan tot het inrichten van deze standalone omgeving ten kantore van VWS. Hiermee voldoet Deloitte aan het verzoek van VWS, waardoor VWS zichzelf in staat acht om data te verstrekken aan Deloitte. Deloitte verricht derhalve een eerste dataverwerking, in overeenstemming met de alternatieve werkwijze en onder waarneming van medewerkers VWS, op de standalone omgeving ten kantore van VWS. Wij verwijzen naar paragraaf B.3 waarin wij beschrijven dat voor het verkrijgen van de data die zijn bedoeld om te verwerken in de standalone omgeving, VWS en Deloitte formaliteiten inregelen, zoals de gegevensdelingsovereenkomst per 30 september 2021.

1498 In deze eerste fase van dataverwerking (vanaf 7 oktober 2021¹²⁰⁰) verwerkt Deloitte de veiliggestelde en door VWS voor verwerking beschikbaar gemaakte gegevens, om vervolgens zoekcriteria toe te passen op locatie bij VWS. Via deze zoekcriteria selecteert Deloitte een (beperkte) dataset voor de (uiteindelijke) overdracht aan Deloitte. Deloitte bepaalt de zoekcriteria ten behoeve van het Onderzoek. Na de data-overdracht door VWS aan Deloitte brengt Deloitte deze VWS-data samen met de data vanuit andere ministeries en partijen, om deze data te kunnen analyseren voor het Onderzoek.

1499 Deloitte heeft op verzoek van andere, in Figuur 206 en Figuur 207 weergegeven, ministeries dan VWS en andere organisaties een vergelijkbare werkwijze gevolgd voor het collecteren en verwerken van data, waarbij ook met deze ministeries separate afspraken voor de data-overdracht zijn gemaakt. Daaropvolgend zijn de data van deze ministeries verwerkt, door gebruik te maken van een standalone omgeving.

1500 In voorkomende gevallen dat gegevens buiten de datumreikwijdte van het Onderzoek vallen, zijn deze gegevens, waar dat technisch mogelijk en verantwoord was, na het proces van dataverwerking in de standalone omgeving uitgesloten door Deloitte.

---

¹²⁰⁰ Vanaf 7 oktober 2021 verwerkt Deloitte op locatie bij VWS in de standalone omgeving de VWS-data. VWS heeft tot en met eind januari 2022, in een aantal vervolgleveringen, delen van de verzochte gegevens verstrekt voor verwerking in de standalone omgeving.

1501 Een overzicht van de aangeleverde en ten behoeve van het Onderzoek verwerkte gegevens (van VWS, LCH en andere ministeries) is opgenomen in de paragraaf C.3 in deze Bijlage, alsmede in Figuur 208. Hierbij merkt Deloitte op dat het Onderzoek nog gaande is en dat dataverzoeken aan andere ministeries (ook) betrekking hebben op meerdere inkopen PBM.

C.2.6 Data-analyse

1502 Na het proces van dataverwerking op de standalone omgevingen, door het toepassen van verschillende zoekmethodieken, zijn er gegevensselecties gemaakt in de verwerkte datasets van de verschillende databronnen. Het resultaat van de gegevensselecties is een populatie van gegevens die uiteindelijk door VWS aan Deloitte kan worden overgedragen voor een – verdere – inhoudelijke analyse (hierna: “Onderzoekspopulatie”).

1503 Het identificeren van potentieel relevante items voor het Onderzoek wordt in eerste plaats uitgevoerd door het toepassen van zoekcriteria die Deloitte bepaalt en toepast. Onderdeel van het samenstellen en selecteren van zoekcriteria is een proportionaliteits- en subsidiariteitsafweging.

1504 Het toepassen van zoekcriteria geeft een waarborg dat van de items die een treffer opleveren op de zoekcriteria, en daarmee belanden in de Onderzoekspopulatie en uiteindelijk geleverd worden aan Deloitte, redelijkerwijs verondersteld kan worden dat deze potentieel relevant zijn voor het Onderzoek.

1505 Als onderdeel van de overeengekomen alternatieve werkwijze verricht VWS een steekproef op de Onderzoekspopulatie. VWS verzoekt Deloitte om te faciliteren bij het maken van steekproeven in de Onderzoekspopulatie. Medewerkers van VWS beoordelen de steekproefitems uit de Onderzoekspopulatie voorafgaand aan de levering van de gegevens aan Deloitte. Alle individuele deelleveringen van VWS aan Deloitte zijn voorafgegaan aan een steekproef door VWS gericht op de aanwezigheid van gegevens in de dataset die voor het Onderzoek niet relevant zijn en die staatsgeheim zijn ofwel betrekking hebben op bijzondere persoonsgegevens.

1506 Medewerkers van VWS toetsen de gegevens in de Onderzoekspopulatie via deze steekproef op geheimhouding en (privacy)gevoelige gegevens, die tot op dat moment in de standalone omgeving door Deloitte zijn verwerkt. Deze steekproeven voert VWS uit in een aantal iteraties van de verwerking van de datasets. De resultaten uit de steekproef hebben geleid tot het verzoek van VWS aan Deloitte om bepaalde gevoelige gegevens, die wel voldoen aan de zoekcriteria, maar niet relevant zijn, uit te sluiten van de Onderzoekspopulatie. Deze gegevens zijn, na een inhoudelijke analyse door Deloitte op het kantoor van VWS, door Deloitte niet-relevant bevonden voor het Onderzoek en zijn vervolgens door Deloitte uitgesloten van de Onderzoekspopulatie. Wat betreft de voortgang van de overdracht van data aan Deloitte is Deloitte afhankelijk geweest van de voortgang deze steekproeven.

1507 Gelet op het doel van het samenwerkingsverband LCH zijn de gegevens integraal veiliggesteld uit de ICT-omgeving van het LCH, wat wil zeggen dat ze zonder het toepassen van zoekcriteria of het aanbrengen van een datumfilter, zijn opgenomen in de Onderzoekspopulatie. De gegevens van het LCH zijn op verzoek van VWS wel op locatie bij VWS verwerkt, en zijn in het steekproefproces meegenomen voorafgaand aan de verstrekking aan Deloitte.

c.2.7 Data-overdracht

1508 Na het proces van dataverwerking op de standalone omgevingen, zoals hiervoor beschreven, dragen VWS en andere ministeries de verwerkte datasets (na het uitvoeren van een steekproef) over aan Deloitte. Deze overdrachten zijn vastgelegd middels het ondertekenen van het memo *'Verslag en goedkeuring Dataoverdracht'* door VWS, waarin de werkwijze, de afspraken en de forensische waarborgen zijn bevestigd. Na deze data-overdrachten verwerkt Deloitte de datasets in het beveiligde en gecertificeerde datacentrum van Deloitte, om de datasets te kunnen combineren voor een analyse vanuit een centrale locatie.

1509 Op 21 december 2021 is, met inachtneming van de door VWS voor het datatransport en de overdracht gestelde beveiligingsnormen, een eerste deellevering van gegevens uit de Onderzoekspopulatie uitgevoerd door VWS aan Deloitte, door middel van een versleutelde gegevensdrager die fysiek door Deloitte in ontvangst is genomen van VWS.

1510 In de periode van 21 december 2021 tot en met 6 mei 2022 heeft VWS vijf deelleveringen gedaan van de Onderzoekspopulatie aan Deloitte, waaronder de gegevens van het LCH, door middel van beveiligde fysieke transporten van Den Haag naar het datacentrum van Deloitte te Amsterdam. Van 16 maart 2022 tot en met 16 mei 2022 heeft VWS zes aanvullende deelleveringen gedaan aan Deloitte, via een beveiligd gegevensuitwisselingsplatform.

1511 Naast de voornoemde deelleveringen door VWS, hebben tot en met 16 mei 2022 na het doorlopen van de in alinea 1500 genoemde verwerking middels de standalone omgevingen, de volgende data-overdrachten plaatsgevonden:

Naam organisatie	Datum overdracht
JenV	03 maart 2022
EZK	14 april 2022
FIN	15 april 2022
BZK	06 mei 2022

Tabel 16: Data-overdrachten ministeries van JenV, EZK, FIN en BZK

Beschikbare (digitale) gegevens

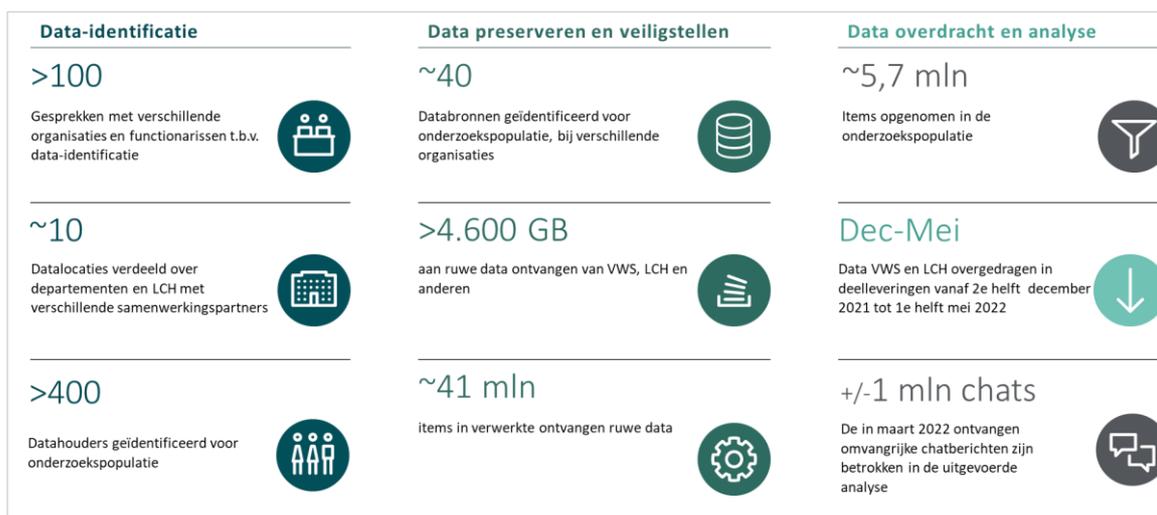
Middels de deelleveringen hebben VWS, andere ministeries en partijen een deel van de door Deloitte gevraagde gegevens aangeleverd. De gevraagde gegevens zien toe op het breder en aanvullend onderzoek naar de inkoop van PBM. Een deel van de gegevens waarom Deloitte heeft verzocht, is niet aangeleverd. VWS en Deloitte hebben afgesproken dat 6 mei 2022 het uiterlijke moment is voor het aanleveren van gegevens ten behoeve van dit (deel)Verslag van Handelingen. Een overzicht van de informatieverzoeken, de verstrekte en de niet-verstreckte gegevens is samengevat opgenomen in de onderstaande tabel. Een meer gedetailleerde weergave hiervan is in dit (deel)Verslag van Handelingen opgenomen in de paragraaf C.3 en C.4.

Naam organisatie	Beschrijving gegevensbron	Aantal datahouders	Ontvangen aantal datahouders
VWS	Mailbox	133	124
VWS	Persoonlijke Folders	133	9
VWS	Berichtenverkeer mobiele telefoon	49	12
VWS	Overige databronnen	23	22
LCH	Mailbox	307	307
LCH	Persoonlijke Folders	43	43
LCH	Overige databronnen	6	6
BZK	Mailbox	2	2
BZK	Persoonlijke Folders	2	2
BZK	Berichtenverkeer mobiele telefoon	1	0
BZK	Overige databronnen	1	0
EZK	Mailbox	7	7
EZK	Persoonlijke Folders	7	7
EZK	Berichtenverkeer mobiele telefoon	0	0
EZK	Overige databronnen	1	1
LNV	Mailbox	1	1
LNV	Persoonlijke Folders	1	1
LNV	Berichtenverkeer mobiele telefoon	0	0

Naam organisatie	Beschrijving gegevensbron	Aantal datahouders	Ontvangen aantal datahouders
JenV	Mailbox	1	1
JenV	Persoonlijke Folders	1	0
JenV	Berichtenverkeer mobiele telefoon	0	0
JenV	Overige databronnen	2	0
Fin	Mailbox	2	1
Fin	Persoonlijke Folders	2	0
Fin	Berichtenverkeer mobiele telefoon	2	0
OCW	Mailbox	6	0
OCW	Persoonlijke Folders	6	0
OCW	Berichtenverkeer mobiele telefoon	0	0
Def	Mailbox	16	0
Def	Persoonlijke Folders	16	0
Def	Berichtenverkeer mobiele telefoon	1	0
Def	Overige databronnen	1	0
BZ	Mailbox	6	0
BZ	Persoonlijke Folders	6	0
BZ	Berichtenverkeer mobiele telefoon	0	0
Mediq	Overige databronnen	1	1
CIBG	Overige databronnen	1	1
IenW	Overige databronnen	4	0
AZ	Overige databronnen	1	0

Tabel 17: Informatieverzoeken en verstrekte en niet-verstrekte gegevens

1513 In Figuur 208 is een aantal afgeronde kengetallen genoemd inzake data-identificatie, preservering en veiligstellen, overdracht en analyse.

Figuur 208: Weergave samenvatting van data-overdracht en analyse

c.2.9 Datareview

1514 Na de ontvangst en verwerking van de Onderzoekspopulatie betreft Deloitte deze in het Onderzoek voor een inhoudelijke analyse. Ter borging van de proportionaliteit en de subsidiariteit van de uitgevoerde datareview is deze onderverdeeld in een eerste- en een tweedelijns datareview. Dit betekent dat de datareview gelaagd is; er wordt op twee niveaus naar een document gekeken (zie de alineas 1519 t/m 1523 voor een nadere uitleg). Het doel van de datareview is tweeledig: (1) analyseren welke documenten uit de Onderzoekspopulatie relevant zijn voor het Onderzoek, en (2) als relevant aangemerkte documenten voorzien van een codering. Met deze codering wordt een relevant document nader geduid, bijvoorbeeld ten aanzien van een specifiek thema binnen het Onderzoek. Deze codering wordt door het onderzoeksteam gebruikt bij de uiteindelijke onderzoeksanalyse.

1515 Niet ieder item uit de Onderzoekspopulatie wordt geanalyseerd als onderdeel van de datareview; hiervoor moeten twee stappen worden doorlopen. Allereerst zijn er technische procedures toegepast op de Onderzoekspopulatie, zonder dat daarbij relevante informatie verloren gaat. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan het elimineren van dubbele data en aan het selecteren van de meest inclusieve e-mailwisselingen. Dit laatste betekent dat wanneer een initiële e-mail en de reactie daarop beide in de Onderzoekspopulatie beschikbaar zijn, alleen de reactie (met inbegrip van de initiële e-mail) voor review in aanmerking komt.

1516 Voorts worden op de Onderzoekspopulatie verdere zoekcriteria toegepast. Deze criteria betreffen onder meer (combinaties van) zoektermen, datahouders en specifieke periodes. Door het toepassen van deze criteria wordt de Onderzoekspopulatie verkleind en wordt de review zo efficiënt mogelijk gebruikt. Alleen het gedeelte van de populatie dat voldoet aan deze criteria ('de responsive documents') wordt geanalyseerd.

- 1517 Ten aanzien van de voornoemde zoekcriteria geldt dat deze tot stand zijn gekomen via het identificeren van de informatiebehoefte per thema in het kader van de onderzoeksvragen. In overleg met het onderzoeksteam is per onderzoekswerkstroom bepaald welke (concept)zoekcriteria toegepast moesten worden op de Onderzoekspopulatie. Nadat de (concept)zoekcriteria zijn vastgesteld en toegepast, wordt door de onderzoekers een sample van de responsive documents geanalyseerd. Op basis van de uitkomsten hiervan (e.g. aantallen responsive documents en relevantie van het sample) wordt besloten of de zoekcriteria als zodanig worden gebruikt.
- 1518 Voornoemde responsive documents worden voorts gebundeld en in sets aan de reviewers aangeboden. Bij het bundelen wordt rekening gehouden met de relaties tussen de documenten en met de volgorde van de documenten. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het (ook) aanbieden van bijlagen bij e-mails, indien dit geen responsive documents zijn, om de juiste context van de responsive documents te kunnen schetsen.
- 1519 Deze documentbundels worden vervolgens aangeboden aan de 'eerstelijns reviewers'. Deze reviewers gaan na of een document relevant is voor een van de onderzoekswerkstromen. De als relevant aangemerkte documenten worden voorts, wederom gebundeld, aangeboden aan 'tweedelijns reviewers'. Deze reviewers zijn als onderzoeker gekoppeld aan een van de werkstromen. De reviewers analyseren aldus alleen de documenten die als relevant zijn aangemerkt voor de betreffende werkstroom. Bij deze review wordt de relevantie geanalyseerd en wordt de in alinea 1505 benoemde codering toegepast. Met deze codering wordt het document aan bepaalde thema's gekoppeld.
- 1520 Documenten die tijdens de eerstelijns review als niet-relevant worden aangemerkt, vallen daarmee in beginsel buiten de verdere review en de onderzoeksanalyse. Ten behoeve van deze relevantieanalyse is een controlemechanisme ingesteld. Een willekeurig gekozen en statistisch representatief deel van alle documenten die in de eerstelijns review als niet-relevant zijn aangemerkt, wordt nogmaals bekeken door de 'Review Lead'. Deze Review Lead houdt toezicht op het datareviewproces, heeft inhoudelijke kennis van alle werkstromen, en onderhoudt nauw contact met de andere leden van het onderzoeksteam.
- 1521 Naast de voornoemde controlemechanismen aangaande de relevantieanalyse van de documenten, wordt ook doorlopend gekeken naar de toegepaste zoekcriteria. Deze vormen in beginsel de basis van de datareview en daarmee ook van de onderzoeksanalyse en de rapportage. Op basis van de bevindingen tijdens de tweedelijns-review wordt doorlopend geanalyseerd of er aanvullende zoekcriteria op de Onderzoekspopulatie moeten worden toegepast. Tevens worden de zoekcriteria bij iedere nieuwe databron heroverwogen. Immers, niet alle criteria zijn toepasbaar op iedere databron.
- 1522 Daarnaast wordt, in aanvulling op de reeds beschreven werkwijze, gebruikgemaakt van alternatieve manieren van het analyseren van de Onderzoekspopulatie. Het toepassen van zoekcriteria is gebaseerd op de bestaande kennis van het onderwerp, aangevuld met de onderzoeksbevindingen. Om te bewerkstelligen dat de Onderzoekspopulatie vanuit een bredere (nog niet bekende) context wordt bekeken, is gebruikgemaakt van

'predictive' analytische modellen, die dynamisch worden gegenereerd aan de hand van latente tekstpatronen binnen de door de onderzoekers eerder als relevant beoordeelde delen van de Onderzoekspopulatie. Deze modellen presenteren de Onderzoekspopulatie op een andere wijze, wat kan leiden tot nieuwe inzichten, zoals het identificeren van een nieuw thema of datahouder, en daarmee tot nieuwe zoekcriteria.

1523 Nadat op voornoemde wijze de responsive documents zijn geïdentificeerd en geanalyseerd, start de onderzoeksanalyse. Door de onderzoekers wordt voor iedere werkstroom vastgesteld welke relevante informatie uit de eerste- en tweedelijns review voortvloeit. Deze informatie wordt vervolgens geanalyseerd en in de context van het Onderzoek en de interviews geplaatst. Dit leidt tot de feiten en omstandigheden van de RGA-transacties op basis van de onderzoeksvragen en -werkzaamheden zoals gepresenteerd in het onderhavige (deel)Verslag van Handelingen.

c.3 Bijlage C.3 – informatieverzoeken datahouders

1524 In deze bijlage zijn de informatieverzoeken van door Deloitte geïdentificeerde datahouders opgenomen. Deze informatieverzoeken hebben betrekking op mailboxen, Persoonlijke Folders en berichtenverkeer uit mobiele telefoons. De kolom 'Aantal Datahouders' toont het aantal datahouders per gegevensbron in het informatieverzoek van Deloitte. De kolom 'Beschikbaar voor Analyse' geeft het aantal datahouders per gegevensbron weer waarvan de gegevens beschikbaar zijn en zijn verwerkt in de Onderzoekspopulatie. De gevolgen voor het Onderzoek van de niet verkregen gegevens zijn beschreven in Bijlage B 'Aanpak en verloop Onderzoek'.

Datum informatieverzoek	Naam organisatie	Beschrijving gegevensbron	Aantal datahouders	Ontvangen aantal datahouders
5 augustus 2021	VWS	Mailbox	133	124

Toelichting:

- Van de 133 mailboxen zijn op 12 december 2021 zes mailboxen niet langer als potentieel relevant aangemerkt door Deloitte en derhalve uitgesloten. Op 6 april 2022 heeft VWS aan Deloitte laten weten dat van één datahouder de mailbox niet geleverd zal worden (vanwege niet aan het Onderzoek gerelateerde omstandigheden). Deloitte en VWS hebben hierover overlegd en vanwege de impact hiervan is deze datahouder van verdere verwerking uitgesloten. Op verzoek van VWS zijn twee van de 126 mailboxen, na het hiervan beschikbaar maken ten behoeve van het samenstellen van de Onderzoekspopulatie, alsnog uitgesloten van de Onderzoekspopulatie. Dit betreft een mailbox van Functionaris 26 VWS en een mailbox met vragen van burgers over corona of over de coronaregels.

Datum informatieverzoek	Naam organisatie	Beschrijving gegevensbron	Aantal datahouders	Ontvangen aantal datahouders
5 augustus 2021	VWS	Persoonlijke Folders	133	0
13 april 2021	VWS	Persoonlijke Folders	14	9

Toelichting:

- Van de 133 Persoonlijke Folders uit de Digitale Werkomgeving Rijksdienst heeft VWS in eerste instantie, na het informatieverzoek van 5 augustus 2021, na interne afwegingen besloten deze niet beschikbaar te maken voor het Onderzoek van Deloitte. VWS geeft aan dat, indien er gedurende het Onderzoek aanleiding bestaat om de gegevens uit de Persoonlijke Folders alsnog te betrekken in het Onderzoek, Deloitte de mogelijkheid heeft om een aanvullend informatieverzoek in te dienen. Aanvullende informatieverzoeken zullen op dat moment opnieuw door VWS worden beoordeeld.
- Op 13 april 2022 doet Deloitte bij VWS het verzoek tot het met prioriteit beschikbaar maken van de Persoonlijke Folders van veertien datahouders (in verband met betrokkenheid bij de RGA-transacties). VWS maakt de gegevens van negen datahouders beschikbaar. Van twee datahouders bestaan er volgens de ICT-dienstverlener geen bestanden in de Persoonlijke Folders. Voor drie datahouders heeft VWS besloten de gegevens uit Persoonlijke Folders niet beschikbaar te maken voor Deloitte, omdat de datahouder daar geen toestemming voor verleent.

Datum informatieverzoek	Naam organisatie	Beschrijving gegevensbron	Aantal datahouders	Ontvangen aantal datahouders
5 augustus 2021	VWS	Berichtenverkeer mobiele telefoon	33	8
18 oktober 2021	VWS	Berichtenverkeer mobiele telefoon	15 nieuw	3 ¹²⁰¹

Toelichting:

- In een gesprek tussen VWS en Deloitte op 29 juni 2021 geeft Deloitte aan dat zij gegevens wil veiligstellen van mobiele telefoons. VWS licht toe dat het berichtenverkeer door VWS zelf wordt veiliggesteld in het kader van de Woo en de Archiefwet. Deloitte licht de gebruikelijke werkwijze omtrent het veiligstellen van gegevens uit mobiele telefoons met inachtneming van de forensische waarborgen toe, en biedt aan om samen met VWS de gegevens op een forensische wijze veilig te stellen. VWS gaat niet in op het aanbod van Deloitte.

¹²⁰¹ Dit betreft berichtenverkeer eigenstandig door Deloitte veiliggesteld van twee datahouders conform de werkwijze opgesteld door VWS en berichtenverkeer door VWS verzameld en aangeleverd aan Deloitte van een andere datahouder.

- In het informatieverzoek van 5 augustus 2021 vraagt Deloitte aan VWS om berichtenverkeer van mobiele telefoons van 33 geïdentificeerde datahouders aan te leveren. Deloitte informeert op 9 augustus 2021 naar de status van het veiligstellen van de gegevens vanaf de mobiele telefoons van de 33 geïdentificeerde datahouders door VWS zelf. VWS geeft aan dat het proces van veiligstellen nog gaande is. Deloitte verzoekt VWS om de gehanteerde werkwijze voor het veiligstellen en beschikbaar maken van berichtenverkeer te delen. VWS verzoekt Deloitte om aan de hand van inzage in de gegevens die door VWS zelf zijn veiliggesteld, te specificeren welk berichtenverkeer (chats) zij wil ontvangen.
- Op 17 augustus 2021 geeft VWS een aantal medewerkers van Deloitte toegang tot een omgeving met berichtenverkeer, waarin berichten zijn opgenomen die VWS tot op dat moment heeft verzameld in het kader van de Woo. Op 27 augustus 2021 wordt de toegang tot voornoemde omgeving voor de medewerkers van Deloitte gesloten door VWS. VWS licht desgevraagd toe dat de toegang is afgesloten in verband met niet gevolgde interne procedures om Deloitte toegang te verstrekken.
- Op donderdag 7 oktober 2021 wordt door VWS toegang tot een nieuwe omgeving verstrekt aan Deloitte. De nieuwe omgeving bevat minder gegevens dan de omgeving waartoe Deloitte eerder toegang had. Dit wordt door Deloitte op 11 oktober 2021 aan VWS kenbaar gemaakt. VWS licht toe dat datahouders bij het volgen van de interne procedures de mogelijkheid hebben gehad om het berichtenverkeer te valideren. VWS heeft Deloitte op 12 oktober 2021 laten weten dat de gegevens in de nieuwe omgeving gefilterd zijn en zijn voorzien van lakking. VWS licht dit in een e-mail als volgt toe:

"In navolging van ons telefoongesprek gistermiddag hierbij aanvullende informatie:

[...]

In mijn vorige e-mail gaf ik aan dat we gevalideerde chatgesprekken aan jullie hebben aangeleverd. Dit betekent:

Selectie aan de poort wat volgens gegevenseigenaren zakelijke, besluitvormende en relevante chatgesprekken zijn voor corona (vanaf april 2021; daarvoor breder uitgelezen)

Automatische lakking op persoonsgegevens en lakking op verzoek van gegevenseigenaar

Identificatie van relevante en niet relevante chatgesprekken op voorspraak van een query en definitieve keuze aan gegevenseigenaar

Akkoord voor bewaren chatgesprekken gegevenseigenaar en dan zijn chatgesprekken gevalideerd

Wij hebben jullie chatgesprekken aangeleverd waarin jullie niet onder de lakking kunnen kijken

Figuur 209: OAKD03-0005-00000001

- In november en december 2021 is er door VWS aanvullend berichtenverkeer uit mobiele telefoons toegevoegd aan de nieuwe omgeving.

- Deloitte ontvangt een toelichting op de werkwijze voor het veiligstellen en beschikbaar maken van berichtenverkeer door VWS in het kader van de Woo en de Archiefwet. Deloitte maakt aan VWS kenbaar dat de gevolgde werkwijze door VWS het initiatief voor het aanleveren van gegevens uit de mobiele telefoon bij de betreffende medewerker laat. De gegevens worden door de medewerkers van VWS zelf gefilterd (door VWS toegelicht als het valideren van chatgesprekken). Deloitte heeft geen zicht op de filteringen die zijn aangebracht.
- Mede op basis van bovenstaand inzicht en de aanvullende onderzoeksinformatie op dat moment heeft Deloitte op 18 oktober 2021 het informatieverzoek geactualiseerd (op basis van een door Deloitte deels gewijzigde scope van het Onderzoek voor de inkopen PBM). Met dit verzoek komt een deel van het voorgaande informatieverzoek van 5 augustus 2021 te vervallen. Uit het eerdere informatieverzoek waarbij om het berichtenverkeer van mobiele telefoons van 33 datahouders werd verzocht, zijn 23 datahouders komen te vervallen. Het informatieverzoek voor berichtenverkeer van tien van 33 datahouders blijft staan. Naast het berichtenverkeer van tien datahouders wordt het informatieverzoek uitgebreid met vijftien nieuwe geïdentificeerde datahouders. Daarmee betreft het informatieverzoek op 18 oktober 2021 door Deloitte aan VWS, voor het beschikbaar maken van berichtenverkeer van mobiele telefoons, in totaal 25 datahouders. Deloitte verzoekt nogmaals om eigenstandig gegevens uit de zakelijke mobiele telefoons van 25 datahouders van VWS veilig te stellen met behoud van forensische waarborgen. Deloitte wil de gegevens uit de mobiele telefoons veiligstellen door het maken van een forensische extractie. Daarnaast verzoekt Deloitte voor specifieke datahouders om de ongefilterde, ongelakte en onbewerkte bronbestanden uit de mobiele telefoons zoals deze door VWS reeds zijn verzameld in het kader van de Woo-coronaprocedure.
- VWS maakt op 30 november 2021 kenbaar Deloitte voor vijftien van de 25 datahouders, MT-leden en hoger die eerder door VWS zijn benaderd voor het uitlezen (in het kader van de Woo-coronaprocedure), de gegevens uit mobiele telefoons vooralsnog niet op een eigenstandige wijze mag veiligstellen. VWS meldt dat deze datahouders niet opnieuw benaderd zullen worden voor het uitlezen van gegevens uit mobiele telefoons, hetgeen noodzakelijk zou zijn indien Deloitte deze gegevens zelfstandig zou gaan veiligstellen. VWS stelt dat voor de overige tien datahouders een alternatieve werkwijze opgesteld dient te worden voor het veiligstellen van gegevens uit mobiele telefoons. VWS geeft aan dat de alternatieve werkwijze dient te voldoen aan een door functionaris 24 VWS goedgekeurd proces, waaronder voorwaarden ten aanzien van toestemming en vrijwilligheid.
- Op 2 december 2021 informeert Deloitte opnieuw naar de status van dit informatieverzoek. In overleg met VWS is besloten om het informatieverzoek verder toe te spitsen op de (RGA-)transacties die met voorrang dienen te worden geanalyseerd. Om deze reden is het informatieverzoek voor het verkrijgen van berichtenverkeer van mobiele telefoons van 25 datahouders (tijdelijk) verder gereduceerd tot achttien datahouders.

- Van acht datahouders heeft VWS aangegeven dat Deloitte de gegevens uit de mobiele telefoon eigenstandig mag veiligstellen middels een forensische extractie. Dit heeft ertoe geleid dat voor twee van de acht datahouders die destijds geen rol als MT-lid hadden, de gegevens uit mobiele telefoons middels een forensische extractie door Deloitte zijn veiliggesteld. Drie van de acht medewerkers hebben geen toestemming verleend aan Deloitte voor het maken van een forensische extractie. Van de drie overige datahouders kon Deloitte geen forensische extractie maken van de mobiele telefoon, omdat de betreffende medewerker niet langer meer een dienstverband hadden bij VWS.
- **Aanleveringen berichtenverkeer aan Deloitte:**
De geselecteerde gegevens afkomstig van de mobiele telefoons van de twee datahouders waarbij Deloitte een forensische extractie heeft gemaakt, zijn geleverd aan Deloitte op 25 maart 2022. Alleen door de datahouder geselecteerde berichten, conform de opgestelde werkwijze van VWS, uit de forensische extractie zijn geleverd aan Deloitte. Ten aanzien van berichtenverkeer voor de overige tien (zie hiervoor) van de achttien datahouders uit het gereduceerde dataverzoek van 2 december 2021 heeft VWS, in de periode van 16 maart 2022 tot en met 13 mei 2022, van negen datahouders berichtenverkeer geleverd aan Deloitte. VWS heeft aangegeven dat één datahouder kenbaar heeft gemaakt niet over relevant berichtenverkeer te beschikken.
- **Beperkingen in het geleverd berichtenverkeer:**
Deloitte merkt op dat het slechts voor twee datahouders, met behoud van forensische waarborgen, eigenstandig gegevens heeft kunnen veiligstellen. Alleen het berichtenverkeer dat vervolgens door de twee datahouders is geselecteerd uit de door Deloitte veiliggestelde gegevens is uiteindelijk beschikbaar gemaakt voor de onderzoekers van Deloitte. Voor het berichtenverkeer van overige datahouders in het informatieverzoek van Deloitte, heeft Deloitte geen mogelijkheid gekregen om de gegevens eigenstandig veilig te stellen.
- Dit in tegenstelling tot het verzoek van Deloitte aan VWS op 18 oktober 2021 om berichtenverkeer eigenstandig veilig te stellen en, in verband met de doorlooptijd en beschikbaarheid van datahouders, vast het reeds door VWS verzamelde berichtenverkeer in ongelakt en ongefilterd bron-bestandsformaat te ontvangen. VWS heeft Deloitte geen berichtenverkeer in ongefilterd bron-bestandsformaat geleverd. Als gevolg hiervan heeft Deloitte niet de mogelijkheid om de integriteit, authenticiteit en volledigheid van het berichtenverkeer na te gaan. Ten aanzien van de door VWS aangeleverde berichtenverkeer merkt Deloitte het volgende op:
  - Belangrijke kenmerken (metadata) van het berichtenverkeer zijn bij het veiligstellen en verwerken van het berichtenverkeer door VWS niet vastgelegd. De metadata van het berichtenverkeer zijn daarmee niet beschikbaar voor de onderzoekers van Deloitte.
  - Het berichtenverkeer inclusief de bijlagen is geleverd in een gewijzigd bestandsformaat.
  - Een deel van het berichtenverkeer is in eerste instantie gefilterd en gelakt aangeleverd.

- Een deel van de bijlagen van het berichtenverkeer is in eerste instantie niet aangeleverd aan Deloitte.
- Het door VWS geleverde bestandsformaat bemoeilijkt het uitvoeren van een efficiënte analyse.
- Deloitte heeft zich voortdurend ingespannen om de gegevens in een op forensisch verantwoorde wijze en zo efficiënt mogelijk te analyseren bron-bestandsformaat te verkrijgen. In de brief van 12 april 2022 herhaalt Deloitte het verzoek om de gegevens in ongelakt, ongefilterd en onbewerkt (bron)bestandsformaat te ontvangen. In tweede instantie levert VWS tussen 26 april 2022 en 4 mei 2022 in een aantal deelleveringen het eerder verstrekte berichtenverkeer opnieuw zonder lakking. Deloitte merkt op dat bijlagen bij het berichtenverkeer niet volledig zijn geleverd. Op 13 mei 2022 levert VWS de ontbrekende bijlagen van het berichtenverkeer alsnog aan Deloitte. Deloitte merkt op dat voor het geleverde berichtenverkeer én de bijlagen de gegevens niet in bron-bestandsformaat zijn aangeleverd. Ook na de levering in tweede instantie heeft Deloitte niet de mogelijkheid om de integriteit, authenticiteit en volledigheid van het berichtenverkeer na te gaan. Dit leidt onder andere tot de volgende beperkingen:
  - Deloitte kan niet herkennen of relevante chatberichten al dan niet zijn doorgestuurd of zijn opgesteld door de gebruiker van de mobiele telefoon.
  - Door het niet leveren in het bron-bestandsformaat kan Deloitte de metadata van relevante chatberichten en relevante bijlagen niet analyseren, wat onder andere de volgende gevolgen heeft:
    - Deloitte heeft onder andere geen zicht op de deelnemers aan conversaties (groepschats) in het berichtenverkeer die niet actief participeren.
    - De bezorg- en leesstatus van berichten (verzonden, ontvangen, gelezen) zijn niet beschikbaar.
    - Metadata voor verwijzingen naar externe bronnen (zoals berichten in WhatsApp met een verwijzing naar een relevant Twitter-bericht) in het berichtenverkeer zijn niet zichtbaar voor Deloitte.
    - Bijlagen bij het berichtenverkeer (zoals documenten of afbeeldingen) zijn geleverd in een gewijzigd bestandsformaat, waarbij metadata niet zijn behouden.
- Deloitte merkt op dat het door VWS geleverde en door Deloitte relevant bevonden berichtenverkeer in een aantal gevallen minder (vanwege de werkwijze van VWS met filteren, lakken en bewerken) informatie bevat dan het berichtenverkeer dat Deloitte heeft kunnen inzien uit andere bronnen (denk hierbij aan verleende inzage in het oorspronkelijke berichtenverkeer op het telefoontoestel van een datahouder tijdens het interview met een datahouder of aan de publicaties Woo van overige ministeries). De gevolgen die de diverse beperkingen voor het verloop van het Onderzoek met zich brengen, zijn omschreven in Bijlage B 'Aanpak en verloop Onderzoek'.

- **Aangetroffen aanvullend berichtenverkeer in de Onderzoekspopulatie**

Naast het op basis van de gedane informatieverzoeken ontvangen berichtenverkeer treft Deloitte op andere plaatsen binnen de door Deloitte ontvangen data (bijvoorbeeld in mailboxen, netwerklocaties of in het Document Management Systeem van VWS) aanvullend (delen van) berichtenverkeer aan. Gelet op de discussies met VWS ten aanzien van het verkrijgen en in het Onderzoek betrekken van berichtenverkeer heeft Deloitte op 8 februari 2022 de aangetroffen berichten (tijdelijk) uitgesloten van de Onderzoekspopulatie. Na toestemming van VWS op 17 maart 2022 is dit aanvullend berichtenverkeer door Deloitte op 23 maart 2022 alsnog in de Onderzoekspopulatie opgenomen. Het hierin betrekken van dit aanvullende berichtenverkeer mitigeert voor een deel de voorgaande beperkingen.

Datum informatieverzoek	Naam organisatie	Beschrijving gegevensbron	Aantal datahouders	Ontvangen aantal datahouders
5 augustus 2021	BZK	Mailbox	2	2

Toelichting:

- Op 5 mei 2022 is op instructie van BZK een gedeelte van de mailbox items (met een treffer op de door BZK geformuleerde zoekcriteria) uit één mailbox uitgesloten van de Onderzoekspopulatie, en daarmee van de levering aan Deloitte. BZK besluit dat de uitgesloten items wegens privacy- en/of vertrouwelijkheidsredenen niet-relevant worden geacht voor het Onderzoek. Deloitte heeft aan BZK kenbaar gemaakt dat er na 6 mei 2022 geen mogelijkheid bestaat om de uitgesloten items uit één mailbox, conform de met VWS afgesproken procedure en termijnen, nog op locatie bij BZK te laten analyseren op relevantie door Deloitte ten behoeve van dit (deel)Verslag van Handelingen.¹²⁰² Op 6 mei 2022 vindt een dataoverdracht plaats van BZK aan Deloitte met uitzondering van de door BZK uitgesloten items.
- BZK heeft aan Deloitte aangeboden om de uitgesloten gegevens op locatie bij BZK te beoordelen op relevantie door Deloitte. Op 13 mei 2022 heeft Deloitte aan BZK kenbaar gemaakt dat, gelet op de beoogde termijnen voor oplevering van het (deel)Verslag van Handelingen, er geen beoordeling op relevantie meer kan plaatsvinden door Deloitte op de uitgesloten gegevens. BZK heeft op 6 juli 2022 een herbeoordeling gedaan op eerder uitgesloten items. BZK heeft op 13 juli 2022 aan Deloitte aangeboden om (delen van) eerder uitgesloten items alsnog aan te leveren. Deze overdracht van data heeft eind augustus 2022 plaatsgevonden.

Datum informatieverzoek	Naam organisatie	Beschrijving gegevensbron	Aantal datahouders	Ontvangen aantal datahouders
5 augustus 2021	BZK	Persoonlijke Folders	2	2

¹²⁰² VWS en Deloitte hebben afgesproken dat 6 mei 2022 het uiterlijk moment is voor het aanleveren van gegevens ten behoeve van dit (deel)Verslag van Handelingen. Deloitte heeft dit op 25 april 2022 kenbaar gemaakt aan BZK.

Toelichting:

- Op instructie van BZK is een gedeelte uit de Persoonlijke Folders (met een treffer op de door BZK geformuleerde zoekcriteria) van één datahouder uitgesloten van de Onderzoekspopulatie en daarmee van levering aan Deloitte. Deloitte heeft op 6 mei 2022 aan BZK kenbaar gemaakt dat er geen mogelijkheid bestaat om de uitgesloten items, conform de met VWS afgesproken procedure en termijnen, nog op locatie bij BZK te laten analyseren op relevantie door Deloitte ten behoeve van dit (deel)Verslag van Handelingen. In een gesprek met Deloitte heeft de datahouder op 12 mei 2022 een nadere toelichting gegeven op de uitgesloten items. De uitgesloten items zijn op basis van deze toelichting door Deloitte als niet-relevant bevonden voor het onderzoek.

Datum informatieverzoek	Naam organisatie	Beschrijving gegevensbron	Aantal datahouders	Ontvangen aantal datahouders
5 augustus 2021	BZK	Berichtenverkeer mobiele telefoon	0	0

Toelichting:

- Berichtenverkeer uit de mobiele telefoon van een datahouder is reeds door VWS veiliggesteld in het kader van de Woo-coronaprocedure. Het berichtenverkeer van de datahouder is door VWS aan Deloitte verstrekt conform de eerder toegelichte werkwijze.

Datum informatieverzoek	Naam organisatie	Beschrijving gegevensbron	Aantal datahouders	Ontvangen aantal datahouders
5 augustus 2021	EZK	Mailbox	7	7
5 augustus 2021	EZK	Persoonlijke Folders	7	7
5 augustus 2021	EZK	Berichtenverkeer mobiele telefoon	0	0
5 augustus 2021	LNV	Mailbox	1	1
5 augustus 2021	LNV	Persoonlijke Folders	1	1
5 augustus 2021	LNV	Berichtenverkeer mobiele telefoon	0	0
5 augustus 2021	JenV	Mailbox	1	1
5 augustus 2021	JenV	Persoonlijke Folders	1	0

Toelichting:

- Deloitte heeft het informatieverzoek voor het beschikbaar maken van Persoonlijke Folders van één datahouder gericht aan JenV. JenV heeft aan Deloitte laten weten dat de medewerker geen dienstverband heeft met JenV. JenV kan de gegevens uit de Persoonlijke Folders om deze reden niet meer toegankelijk maken voor Deloitte.

Datum informatieverzoek	Naam organisatie	Beschrijving gegevensbron	Aantal datahouders	Ontvangen aantal datahouders
5 augustus 2021	JenV	Berichtenverkeer mobiele telefoon	0	0
5 augustus 2021	Fin	Mailbox	2	1

Toelichting:

- Deloitte heeft het informatieverzoek voor het toegankelijk maken van de gegevens uit de mailbox van één datahouder, op basis van de aanvullende onderzoeksinformatie op dat moment geactualiseerd. Deloitte heeft Fin gevraagd de gegevens wel te preserven.

5 augustus 2021	Fin	Persoonlijke Folders	2	0
-----------------	-----	----------------------	---	---

Toelichting:

- Deloitte heeft het informatieverzoek voor het toegankelijk maken van de gegevens uit Persoonlijke Folders van één datahouder, op basis van de aanvullende onderzoeksinformatie op dat moment geactualiseerd. Deloitte heeft Fin gevraagd de gegevens wel te preserven.
- Het informatieverzoek voor het toegankelijk maken van de gegevens uit Persoonlijke Folders van de andere datahouder is door Fin beoordeeld. Fin acht de onderbouwing van Deloitte onvoldoende om de gegevens uit de Persoonlijke Folders van één van de datahouders toegankelijk te kunnen maken.

Datum informatieverzoek	Naam organisatie	Beschrijving gegevensbron	Aantal datahouders	Ontvangen aantal datahouders
5 augustus 2021	Fin	Berichtenverkeer mobiele telefoon	2	1

Toelichting:

- Het informatieverzoek voor het toegankelijk maken van de gegevens uit de mobiele telefoons van twee datahouders is door Fin beoordeeld. Fin heeft het informatieverzoek voorgelegd aan de betreffende datahouders. Op 29 maart 2022 heeft Fin aan Deloitte laten weten dat beide datahouders, op vrijwillige basis, willen meewerken aan het onderzoek naar het berichtenverkeer op de telefoons. Deloitte heeft

aangegeven graag een forensische extractie te willen maken van de mobiele telefoons. De ICT-dienstverlener van Fin heeft geadviseerd om na het maken van een forensische extractie een nieuw toestel uit te geven aan de datahouder. Op 16 mei 2022 heeft Fin aan Deloitte laten weten dat intern het besluit is genomen om de geadviseerde werkwijze, inclusief vervanging van het toestel na de forensische extractie, te volgen. Afspraken tussen VWS en Deloitte omtrent de levering van data tot uiterlijk 6 mei 2022 hebben ertoe geleid dat er geen forensische extracties van de mobiele telefoons zijn gemaakt.

- Berichtenverkeer uit de mobiele telefoon van één datahouder van Fin is door VWS, in het kader van de Woo-coronaprocedure, veiliggesteld en verstrekt aan Deloitte. Berichtenverkeer uit de mobiele telefoon van één andere datahouder is niet beschikbaar voor het Onderzoek van Deloitte, als gevolg van de afspraken tussen VWS en Deloitte omtrent de uiterlijke datum voor levering van data voor dit (deel)Verslag van Handelingen.

Datum informatieverzoek	Naam organisatie	Beschrijving gegevensbron	Aantal datahouders	Ontvangen aantal datahouders
5 augustus 2021	OCW ¹²⁰³	Mailbox	6	0
5 augustus 2021	OCW ¹²⁰³	Persoonlijke Folders	6	0
5 augustus 2021	OCW ¹²⁰³	Berichtenverkeer mobiele telefoon	0	0
5 augustus 2021	Def ¹²⁰³	Mailbox	16	0
5 augustus 2021	Def ¹²⁰³	Persoonlijke Folders	16	0
5 augustus 2021	Def ¹²⁰³	Berichtenverkeer mobiele telefoon	1	0
5 augustus 2021	BZ ¹²⁰³	Mailbox	6	0
5 augustus 2021	BZ ¹²⁰³	Persoonlijke Folders	6	0
5 augustus 2021	BZ ¹²⁰³	Berichtenverkeer mobiele telefoon	0	0
10 augustus 2021	LCH	Mailbox	307	307
10 augustus 2021	LCH	Persoonlijke Folders	43	43

¹²⁰³ Gegevens voor OCW/Def/BZ waren op 24 mei 2022 nog niet beschikbaar voor dataverwerking en voor gebruik in het Onderzoek.

Bijlage C.4 – informatieverzoeken databronnen

1525

In deze bijlage zijn de informatieverzoeken van Deloitte voor gegevensbronnen van de door Deloitte geïdentificeerde organisaties opgenomen.

Datum informatieverzoek	Naam organisatie	Beschrijving gegevensbron	Aantal gegevensbronnen	Ontvangen aantal datahouders
6 augustus 2021				
24 augustus 2021	VWS	Elektronische Samenwerkings-Functionaliteit	18	17
4 oktober 2021				

Toelichting:

- VWS heeft op basis van een ingekomen bezwaar één "Elektronische SamenwerkingsFunctionaliteit"-omgeving niet beschikbaar gemaakt voor Deloitte.

Datum informatieverzoek	Naam organisatie	Beschrijving gegevensbron	Aantal gegevensbronnen	Ontvangen aantal datahouders
6 augustus 2021	VWS	Document Management Systeem (Marjolein)	2	2
13 augustus 2021	VWS	Project- en afdelingsfolders	2	2
18 augustus 2021	VWS	Financieel Systeem (3F)	1	1
10 augustus 2021	LCH	Microsoft Office 365 – Teams	1	1
10 augustus 2021	LCH	Microsoft Azure – Azure SQL	1	1
10 augustus 2021	LCH	Microsoft Azure – Azure Blob Storage	1	1
9 februari 2022	LCH	Back-up media	3	3
23 augustus 2021	Mediq	Financieel Systeem (SAP)	1	1
30 november 2021	CIBG	Financieel Systeem (Exact)	1	1

1 december 2021	JenV	Elektronische Samenwerkings-Functionaliteit	2	0
------------------------	------	---	---	---

Toelichting:

- Uit een aanvullende toelichting op de inhoud van de geïdentificeerde omgevingen door JenV, is gebleken dat de inhoud niet relevant is voor het Onderzoek en derhalve is het informatieverzoek komen te vervallen.

Datum informatieverzoek	Naam organisatie	Beschrijving gegevensbron	Aantal gegevensbronnen	Ontvangen aantal datahouders
1 december 2021	IenW	Elektronische Samenwerkings-Functionaliteit	4	0

Toelichting:

- Uit een aanvullende toelichting op de inhoud van de geïdentificeerde omgevingen door IenW, is gebleken dat de inhoud niet relevant is voor het Onderzoek en derhalve is het informatieverzoek komen te vervallen.

Datum informatieverzoek	Naam organisatie	Beschrijving gegevensbron	Aantal datahouders	Ontvangen aantal datahouders
1 december 2021	EZK	Elektronische Samenwerkings-Functionaliteit	1	1
1 december 2021	AZ	Elektronische Samenwerkings-Functionaliteit	1	0

Toelichting:

- Uit een aanvullende toelichting op de inhoud van de geïdentificeerde omgevingen door AZ, is gebleken dat de inhoud niet relevant is voor het Onderzoek en derhalve is het informatieverzoek komen te vervallen.

Datum informatieverzoek	Naam organisatie	Beschrijving gegevensbron	Aantal gegevensbronnen	Ontvangen aantal datahouders
1 december 2021	BZK	Elektronische Samenwerkings-Functionaliteit	1	0

Toelichting:

- Uit een aanvullende toelichting op de inhoud van de geïdentificeerde omgevingen door BZK, is gebleken dat de inhoud niet-relevant is voor het Onderzoek en derhalve is het informatieverzoek komen te vervallen.

Datum informatieverzoek	Naam organisatie	Beschrijving gegevensbron	Aantal gegevensbronnen	Ontvangen aantal datahouders
1 december 2021	Def	Elektronische Samenwerkings-Functionaliteit	1	0 ¹²⁰³

D Bijlage – Onderzoeks- aanpak RGA

D.1 Medewerking Van Lienden, Damme en Van Gestel

1526 Deze bijlage bevat nadere details van de onderzoeks-aanpak RGA-transacties, in aanvulling op hetgeen is vermeld in hoofdstuk 1 'Opdracht' en de bijlagen B 'Aanpak en verloop Onderzoek' en C 'Onderzoeksinformatie'.

D.1.1 Eerste contacten en bevestiging medewerking

1527 In de periode 3 augustus 2021 tot 29 oktober 2021 is er veelvuldig contact geweest tussen Van Lienden, Damme, Van Gestel en Deloitte over het verzoek tot medewerking aan het door Deloitte uit te voeren Onderzoek. Op 18 augustus 2021 heeft een gesprek met Van Lienden plaatsgevonden en op 5 oktober 2021 een gesprek met Van Lienden, Damme en Van Gestel. Van deze gesprekken zijn verslagen opgesteld, die door Van Lienden, Damme en Van Gestel voor akkoord zijn getekend.

1528 Op 29 oktober 2021 hebben Van Lienden, Damme en Van Gestel een medewerkingsbrief, getiteld 'Aangepast verzoek medewerking onderzoek en uitnodiging interview', ('medewerkingsbrief') ondertekend¹²⁰⁴.

D.1.2 Gemaakte afspraken

1529 In de hiervoor genoemde medewerkingsbrief zijn afspraken gemaakt over vertrouwelijkheid, geheimhouding en de wijze van medewerking, waaronder in de vorm van inhoudelijke interviewsessies.

1530 Ter voorbereiding op en ter ondersteuning van deze inhoudelijke interviewsessies stellen Van Lienden, Damme en Van Gestel presentaties op, op basis van in overleg met Deloitte gekozen onderwerpen, met daarin verwijzingen naar voor Van Lienden, Damme en van Gestel relevante brondocumentatie.

---

¹²⁰⁴ GL21-311524601/LS-cd.

D.1.3

Inhoudelijke sessies

1531 In de periode van 3 november 2021 tot en met 19 april 2022 hebben er elf inhoudelijke interviewsessies met Van Lienden, Damme en Van Gestel plaatsgevonden. Ter ondersteuning van deze inhoudelijke interviewsessies is door Van Lienden, Damme en Van Gestel gebruikgemaakt van presentaties, spreekteksten en (ter inzage aangeboden) bronmateriaal.

1532 De inhoudelijke interviewsessies vonden op de volgende momenten plaats:

- 3 november 2021;
- 4 november 2021;
- 10 november 2021;
- 17 december 2021;
- 21 december 2021;
- 27 januari 2022;
- 1 februari 2022;
- 14 februari 2022;
- 16 februari 2022;
- 24 februari 2022;
- 19 april 2022.

1533 Van deze elf inhoudelijke interviewsessies zijn door Deloitte negen concept-interviewverslagen (drie sessies verwerkt in één verslag) gemaakt, die ter becommentariëring zijn voorgelegd aan Van Lienden, Damme en Van Gestel. Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben hun reacties op deze verslagen gedeeld met Deloitte. Deze verslagen zijn, na verwerking van de ontvangen reacties, aan Van Lienden, Damme en Van Gestel aangeboden met het verzoek om akkoord te gaan met deze verslagen.

1534 In aanvulling op deze elf inhoudelijke interviewsessies heeft Deloitte tweemaal schriftelijk vragen gesteld, waarop Van Lienden, Damme en Van Gestel schriftelijk hebben geantwoord.

D.1.4

Fysieke inzage

1535 Deloitte heeft fysieke inzage gehad in de (door RGA voorbereide en geselecteerde informatie zoals) presentaties, spreekteksten en onderliggende brondocumentatie op het kantoor van RGA en dat van de advocaat van RGA.

D.1.5 Aanlevering data per e-mail en toegang tot Cloud

1536 Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben aanvullend op de fysieke inzage op verzoek informatie per e-mail aan Deloitte verstrekt. Zij hebben hierbij niet aan alle verzoeken willen voldoen¹²⁰⁵ (zie paragraaf D.2).

1537 Vanaf 21 maart 2022 heeft Deloitte via een online Cloud-omgeving inzage gehad in de presentaties en spreekteksten. Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben de Cloud tevens gebruikt om, aanvullend op de inhoudelijke sessies, additionele informatie ter inzage aan te bieden.

1538 Op 16 mei 2022 geven Van Lienden, Damme en Van Gestel aan Deloitte toestemming om de beschikbare informatie in de Cloud te downloaden.

D.1.6 Fysieke overdracht data

1539 Op 10 mei 2022 ontvangt Deloitte, via de advocaat van Van Lienden, Damme en Van Gestel, twee dozen met daarin kopieën van brondocumentatie. Deze kopieën zijn verstrekt na afspraken daarover met de advocaat van Van Lienden, Damme en Van Gestel en betreffen (grotendeels) brondocumentatie die al eerder ter inzage beschikbaar was gesteld als onderbouwing bij de gehouden presentaties (in aanwezigheid van de advocaat van Van Lienden, Damme en Van Gestel).

D.2 Beperkingen medewerking Van Lienden, Damme en Van Gestel

D.2.1 Financiële administratie

1540 Deloitte heeft geen inzage gehad in de financiële administratie van de aan Van Lienden, Damme en Van Gestel gerelateerde entiteiten, noch in de financiële administraties van SHA, HABV en RGA.

D.2.2 Geluidsopnames

1541 Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben ter ondersteuning van hun verklaringen meerdere citaten uit door hen gemaakte geluidsopnames gebruikt in de interviews en tijdens wederhoor. Deze geluidsopnames zijn, ondanks herhaald verzoek om alle geluidsopnames integraal te verkrijgen, niet aan Deloitte verstrekt gedurende

---

¹²⁰⁵ Zo heeft Deloitte geen inzage gehad in of kennis kunnen nemen van de geldstromen van RGA, de twee inkoopcontracten met de twee fabrikanten voor de mondmaskers geleverd aan het LCH door RGA, en (een deel van) de geluidsopnames waar RGA in de interviews aan refereert.

het Onderzoek. Deloitte heeft slechts een (beperkt) deel van deze geluidsopnames mogen beluisteren gedurende het Onderzoek.¹²⁰⁶

D.2.3

Datacollectie

1542

Van Lienden, Damme en Van Gestel hebben vrijwillig meegewerkt aan het Onderzoek dat Deloitte in opdracht van VWS heeft verricht. Deloitte heeft in het kader van dit Onderzoek de door Van Lienden, Damme en van Gestel beschikbaar gestelde data niet op een forensisch verantwoorde wijze kunnen veiligstellen. Deloitte heeft daarnaast geen kopieën met forensische waarborgen kunnen maken van ICT-systemen, laptops, telefoons of andere datadragers van Van Lienden, Damme, Van Gestel, SHA, HABV en/of RGA¹²⁰⁷.

---

¹²⁰⁶ In wederhoor hebben Van Lienden, Damme en Van Gestel Deloitte hierover als volgt bericht: *“Over onze omgang met opnames het volgende. Wij hebben destijds in 2020 opnames gemaakt van diverse gesprekken, of anderen hebben die gemaakt en ons later verstrekt. Wij hebben deze gesprekken opgenomen na een tip van een betrokken partij, zodat op een later moment een gedetailleerde reconstructie mogelijk zou zijn (voor eigen gebruik) hoe e.e.a. is verlopen. We waren ons bewust van de bijzondere tijd en context. De context is daarbij van cruciaal belang: er werd onder zeer hoge druk door iedereen gewerkt in een crisisomgeving, er waren veel wisselende personen betrokken, voorstellen wisselden in rap tempo en veel geschiedde mondeling (ipv per mail of op papier). Deze opnames hebben ons in staat gesteld om bv voor Deloitte een gedetailleerde reconstructie te maken van de mondelinge gesprekken in maart en april 2020. Dit hebben wij gebruikt in het zo compleet mogelijk weergeven van alle feiten en omstandigheden, waarbij we zo evenwichtig mogelijk hebben proberen uit te leggen hoe we zijn gekomen tot bepaalde afwegingen. In deze gesprekken hebben veel personen in vertrouwen dingen gezegd die niet per sé relevant zijn voor de uitkomst, maar die wel een beeld schetsen die voor hen mogelijk nadelig zijn gezien de mediacontext die er momenteel is. Omdat mensen zich van deze opnames niet bewust geweest zijn, wij uitgaan van ieders goede intenties en het al te gemakkelijk is om jaren later in rust enige uitspraken uit te vergroten die gedaan zijn onder hoge druk/vermoeidheid en af en toe ook frustratie over de context waarin men verkeerde gaan we hier bewust heel voorzichtig en prudent mee om. We hebben daarom altijd de volgende methode voorgesteld aan Deloitte: 1. We gebruiken transcripties van deze gesprekken, ter ondersteuning van het kunnen opstellen van een eigen verhaal van feiten en omstandigheden, en leunen op de opnames daar waar andere data onvoldoende dekkend is 2. We schrijven deze citaten uit en vinden het OK dat deze worden voorgehouden aan derden, zodat zij daar op kunnen reageren en daarmee de mogelijkheid hebben te reageren, ontkennen of e.e.a. in een verdere context te plaatsen. 3. Mocht iemand ontkennen dat iets gezegd is, dan zijn wij er OK mee om een breder transcript of audio-opname te delen met de onderzoekers, zodat die opnieuw voorgehouden kunnen worden. We hebben daarbij Deloitte aangeboden dat een neutrale derde partij uitspraken of vragen kan verifiëren aan de hand van de integrale opnames. Wij menen op die manier ieders privacy mee te wegen, zonder dat de meest relevante inhoud voor het onderzoek onthouden wordt aan Deloitte. Het is een balanceren tussen openheid en het respecteren van ieders privacy, gezien de verwoestende mediadynamiek rondom deze zaak en de impact daarvan op iedereen die wij zelf maar al te goed kenen (om die reden zijn ook nooit opnames gebruikt in eigen voordeel). Los hiervan speelt ook mee dat er inmiddels een strafrechtelijke context is, waar rekening mee gehouden dient te worden. Ondanks dit strafrechtelijke onderzoek hebben wij Deloitte maximaal willen faciliteren in haar onderzoek. 2) Daarnaast hebben wij ook diverse opnames wel degelijk afgespeeld op kantoor, tijdens interviews en hebben we ook transcripties verstrekt van bepaalde gesprekken.”*

¹²⁰⁷ Deloitte merkt op dat er op 28 februari 2022 door de FIOD beslag is gelegd op verschillende datadragers.

E Bijlage – Tijdsgewricht

E.1 Inleiding

1543 De Onderzoeksraad voor Veiligheid schrijft in het deelrapport van zijn onderzoek naar de aanpak van de coronacrisis uit februari 2022 dat de coronapandemie heeft geleid tot een internationale, langdurige crisis. Dat wat begon als een gezondheids crisis breidde zich in snel tempo uit tot een brede maatschappelijke crisis, die zich op een dergelijke schaal niet eerder had voorgedaan in naoorlogs Nederland.¹²⁰⁸ Uit de interviews met de bij de inkoop van PBM betrokkenen volgt dat het tijdsgewricht een rol heeft gespeeld bij de inkoop PBM en bij de activiteiten van de daarbij betrokkenen.¹²⁰⁹ Veel bij de inkoop PBM betrokkenen hebben verwezen naar het belang van de tijdsdruk en het tijdsgewricht waarin de inkoop PBM (moesten plaatsvinden)/plaatsvonden. Het tijdsgewricht vormt dan ook een belangrijk aandachtspunt bij het Onderzoek naar de transacties rondom de inkoop PBM.

1544 Middels een analyse van open bronnen, zoals media en debatten in de TK, schetsen wij een beeld van de omstandigheden waaronder de inkoop van PBM in de onderzoeksperiode hebben plaatsgevonden. De transacties die in het Onderzoek betrokken worden, kunnen zo beschouwd worden in combinatie met de omstandigheden van dat moment en in het licht van de toen geldende situatie.

E.1.1 Media-analyse

1545 Om het tijdsgewricht te kunnen duiden, is een kwalitatieve en kwantitatieve analyse uitgevoerd op de mediaberichtgeving over (de inkoop van) PBM in een selectie van dagbladen en televisieprogramma's.¹²¹⁰ Om een beeld te geven van de wisselwerking tussen media en sociale media, zijn de Twitteraccounts geanalyseerd van de twaalf meest zichtbare deelnemers aan het publieke debat over de (inkoop van) PBM in de geselecteerde media. Deze analyse betreft de periode 1 januari t/m 31 juli 2020 (zie paragraaf E.1.2).¹²¹¹

1546 Daarnaast is er een inhoudelijke analyse uitgevoerd op de parlementaire documenten betreffende de beschikbaarheid en de inkoop van PBM die zijn verschenen in de periode januari 2020 tot en met mei 2021; de

¹²⁰⁸ Aanpak coronacrisis – Deel 1: tot september 2020 / Onderzoeksraad voor Veiligheid. – 16 februari 2022, p. 7.

¹²⁰⁹ Zie paragraaf E.7.1 voor een Detailanalyse – ervaringen betrokkenen.

¹²¹⁰ Voor het onderzoek ten behoeve van de media-analyse en de analyse van de Twitteraccounts hebben wij, in overleg met VWS, Publistat ingeschakeld. In paragraaf E.8.3 is de rapportage van Publistat opgenomen.

¹²¹¹ Dit betreft de deelnemers aan het publieke debat in de media met drie of meer vermeldingen in de media-analyse van Publistat in de periode januari t/m juli 2020, Zie paragraaf E.8.2.5 voor een overzicht van geanalyseerde Twitteraccounts.

onderzoekperiode van het Aanvullend Onderzoek Inkoop PBM.¹²¹² De bevindingen uit deze analyses zijn samengevoegd in dit hoofdstuk inzake het tijdsgewricht.

1547 De gegevens van de relevante parlementaire documenten, media-uitingen en Twitterberichten zijn tevens opgenomen in een tijdlijn over de periode 1 januari 2020 tot en met 31 juli 2020 (hierna: "PBM-tijdlijn"). Deze (interactieve) PBM-tijdlijn is als apart document toegevoegd (zie hiervoor paragraaf E.6).

1548 Tot slot is de Media-analyse aangevuld met bevindingen uit interviews met personen die waren betrokken bij de inkoop van PBM en met ervaringen van de betrokkenen die zijn verschenen in de media na de onderzoekperiode.

E.1.2 Onderzoekperiode

1549 Uit de analyse Inkoop PBM komt naar voren dat het zwaartepunt van de inkoop PBM in de periode maart tot en met mei 2020 ligt.¹²¹³ De Media-analyse is daarom uitgevoerd op open bronnen die gepubliceerd zijn in de periode 1 januari 2020 tot en met 31 juli 2020. De PBM-tijdlijn heeft betrekking op dezelfde periode.

E.1.3 Beperkingen ten aanzien van de analyse van open bronnen

1550 Het onderzoek voor de PBM-tijdlijn heeft plaatsgevonden van 28 juni 2021 tot en met 22 december 2021, en het onderzoek voor de Media-analyse van 1 september 2021 tot en met 8 december 2021.

1551 Na afronding van de onderzoeken voor de PBM-tijdlijn en de Media-analyse zijn er meerdere publicaties verschenen over de inkoop van PBM. Indien in deze publicaties gerefereerd wordt aan voor het Onderzoek relevante media-uitingen of parlementaire documenten, zijn deze opgenomen in de PBM-tijdlijn. Hierbij zijn publicaties die zijn verschenen na 1 april 2022 niet meer in het Onderzoek meegenomen.

1552 De Media-analyse en de PBM-tijdlijn geven geen volledig overzicht van alle berichtgeving die is gepubliceerd tijdens de onderzoekperiode. Op een gestructureerde wijze is een selectie¹²¹⁴ gemaakt uit de berichtgeving, om een weergave te kunnen geven van het tijdsgewricht waarin de inkoop van PBM heeft plaatsgevonden. Hiermee zijn de selecties van de media-uitingen en de parlementaire documenten een weergave van de omstandigheden (het tijdsgewricht) gedurende de eerste zeven maanden van 2020. De selecties van de media-uitingen en parlementaire documenten zijn dan ook ondersteunend aan het inzichtelijk maken van het tijdsgewricht. Nogmaals, zonder dat wij daarmee volledigheid betrachten en/of zonder dat wij alle reacties op de berichtgeving en parlementaire documenten hierbij hebben betrokken.

---

¹²¹² Zie paragraaf E.8.1 voor een nadere uitleg over de werkwijze van het onderzoek t.b.v. de media-analyse en paragraaf E.8.2 voor het overzicht van geraadpleegde bronnen inclusief de gehanteerde zoektermen.

¹²¹³ Zie Hoofdstuk 4 'Inkoop PBM' voor nadere uitleg over de analyse.

¹²¹⁴ Zie paragraaf E.8.1 voor een nadere uitleg over de werkwijze van het onderzoek t.b.v. de media-analyse.

1553 Bij de analyse van de landelijke dagbladen wordt uitgegaan van de papieren versies van de krantenartikelen. Het kan daardoor voorkomen dat een bericht online eerder is gepubliceerd of met een andere titel en/of inhoud.

1554 Van elke gebeurtenis¹²¹⁵ op de PBM-tijldijn zijn de onderliggende documenten geraadpleegd en geanalyseerd.

E.1.4 Leeswijzer

1555 Deze bijlage is als volgt opgebouwd: Eerst volgt een nadere uitleg over de kwantitatieve gegevens van de media-uitingen en parlementaire documenten, zoals de aantallen berichten, de verschillende documenttypen en het generieke beeld van de teneur van de media-uitingen. Daarna volgen gefaseerd de bevindingen op basis van de Media-analyse en de (inhoudelijke) analyse van de parlementaire documenten. Na de Media-analyse is de PBM-tijldijn opgenomen. Vervolgens wordt in detailanalyses nader ingegaan op ervaringen van de betrokkenen, op een aantal piekmomenten in de media-uitingen en de parlementaire documenten, en op het begrip 'ijzeren voorraad'¹²¹⁶.

1556 Paragraaf E.8 bevat:

- Een nadere uitleg van de werkwijze.
- Een gedetailleerd overzicht van de geraadpleegde bronnen en gehanteerde zoektermen.
- De rapportage over de analyse van Publistat.

1557 Wanneer gesproken wordt over 'media-uitingen', betreft dit de berichtgeving in de openbare media, zoals dagbladen en televisieprogramma's, en Twitterberichten. De parlementaire berichtgeving en/of documenten bestaat uit publicaties van het parlement¹²¹⁷.

1558 In de Media-analyse en de detailanalyses zijn de namen van personen vermeld als deze in het media-uitingen of parlementaire documenten ook met naam vermeld zijn.

E.2 Media-analyse

1559 Gezien de totale media-aandacht voor PBM in de onderzoeksperiode - alleen al op TV zijn er meer dan 3.000 items uitgezonden - is ten behoeve van de Media-analyse¹²¹⁸ uitgegaan van een selectie van media waarvan verondersteld wordt (op basis van de ervaring van Publistat) dat deze impact hebben (gehad) op de politieke en

---

¹²¹⁵ Een gebeurtenis is een berichtgeving die betrekking heeft op of gaat over de inkoop van PBM. Dit kan zijn de publicatie van een artikel of Twitterbericht, maar ook een gebeurtenis die wordt benoemd in de parlementaire documenten.

¹²¹⁶ De inkoop van PBM vond niet alleen plaats om de directe nood te lenigen, maar op een gegeven moment ook om problemen in de toekomst te voorkomen. Hierbij is het begrip 'ijzeren voorraad' gehanteerd.

¹²¹⁷ Zie paragraaf E.8.1.3 voor een gedetailleerd overzicht van documenttypen.

¹²¹⁸ Onderzoeksperiode voor media-analyse: 1 januari 2020 tot en met 31 juli 2020.

maatschappelijke discussie in Nederland. Dit heeft geresulteerd in de selectie van de volgende landelijke dagbladen en televisieprogramma's (op alfabetische volgorde):

1560 Dagbladen:

- Algemeen Dagblad;
- De Telegraaf;
- De Volkskrant;
- NRC;
- Trouw.

1561 Televisieprogramma's:

- Buitenhof;
- Jinek/Beau;
- Nieuwsuur;
- Op1.

1562 Aan de Media-analyse zijn grafieken toegevoegd. De grafieken met volumes zijn gebaseerd op de PBM-tijdlijn, terwijl de grafieken die de teneur van de berichtgeving weergeven, zijn gebaseerd op de Media-analyse die is uitgevoerd op de mediaberichtgeving over (de inkoop van) PBM in geselecteerde landelijke dagbladen en televisieprogramma's. Daardoor kunnen de getallen in de verschillende grafieken van elkaar verschillen.

1563 In het algemeen valt op dat sprake is van een wisselwerking tussen de media en de politiek. Nieuws- en televisieprogramma's tonen bijvoorbeeld fragmenten van uitspraken van Kamerleden die zijn gedaan tijdens debatten, of hebben Kamerleden aan tafel. Kamerleden refereren aan de berichtgeving in de dagbladen als aanleiding of kapstok voor het stellen van Kamervragen of tijdens hun bijdragen aan de debatten. Uit de interviews volgt dat de bij de inkoop PBM betrokkenen melding maken van hun observaties bij en herinneringen aan de invloed van de berichtgeving in de media en uitspraken in de politiek over het belang van het inkoop van PBM. De opmerking 'kopen, kopen, kopen' is daarbij veel aangehaald als een uitgangspunt dat gehanteerd werd bij de inkoop PBM van het LCH vanwege de uitingen in de media en de politiek.

Media-uitingen

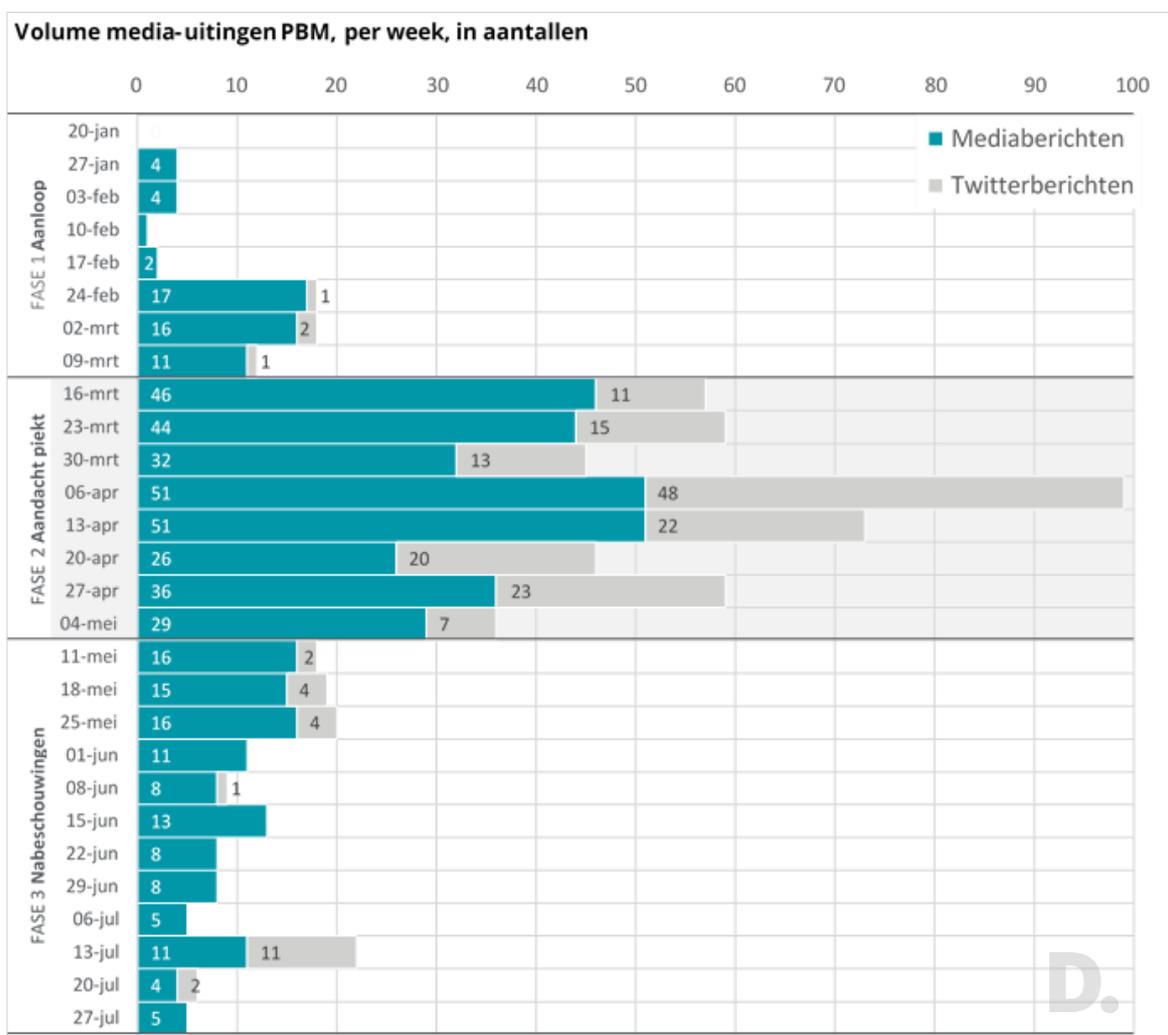
1564

De berichtgeving in Nederlandse media over (de inkoop van) PBM in de eerste maanden van de pandemie in 2020 is, op basis van het aantal (volume) media-uitingen, in te delen in drie fases:

- Fase 1: 20 januari t/m 15 maart 2020: **De aanloop**, waarin er nog relatief weinig aandacht is voor PBM;
- Fase 2: 16 maart t/m 10 mei 2020: de **Aandacht piekt**. De media-aandacht neemt toe, met dagelijks meerdere items in landelijke dagbladen en op televisie;
- Fase 3: 11 mei t/m 31 juli 2020: **Nabeschouwingen**. Er is een afname van de berichtgeving zichtbaar in deze periode.

1565

Deze drie fases van de media-uitingen over PBM zijn als volgt weer te geven:

Figuur 210: Volume media-uitingen PBM, per week, in aantallen

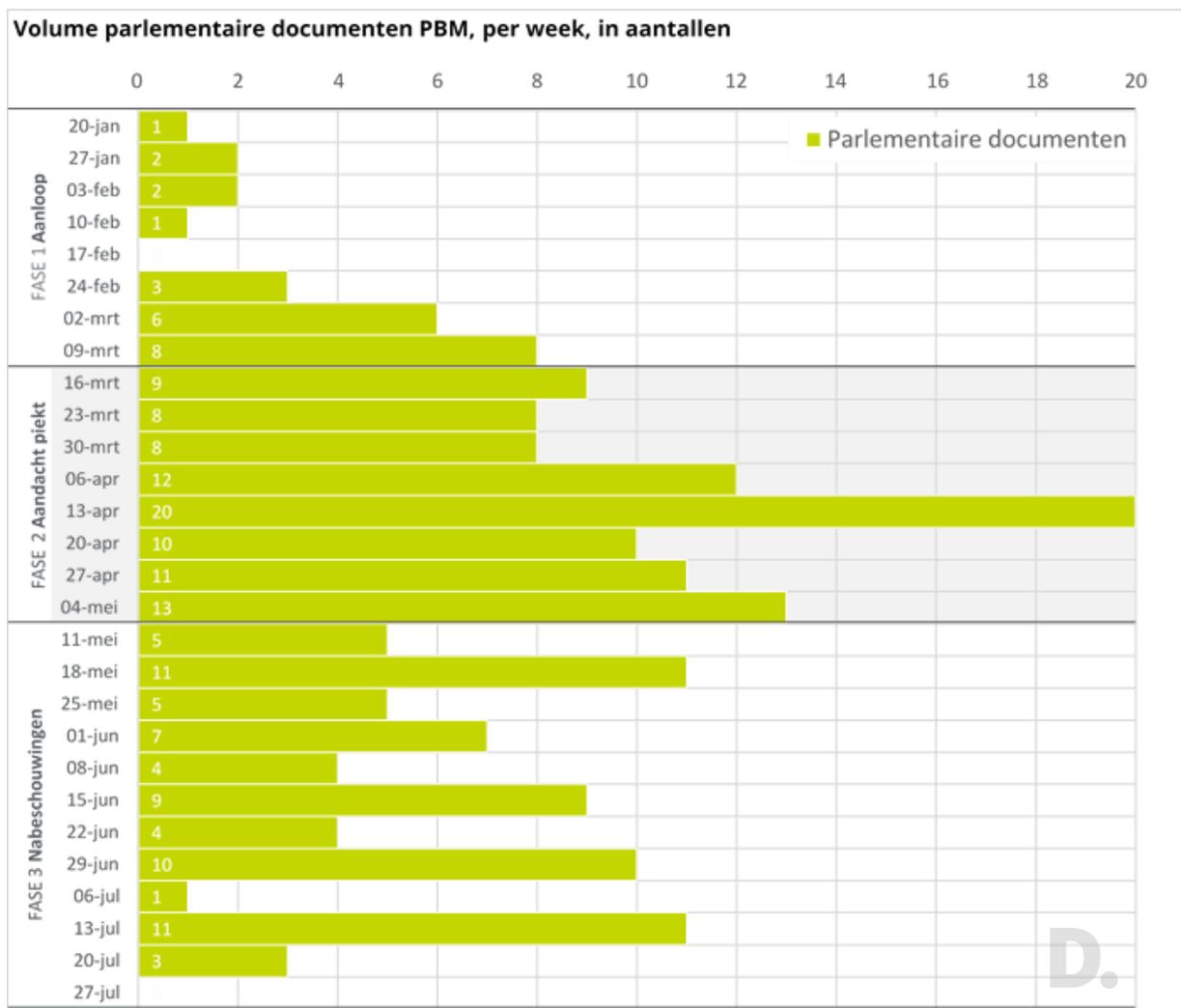
E.2.2 Parlementaire documenten

1566 De berichtgeving in de parlementaire documenten over (de inkoop van) PBM kent in de eerste maanden van de pandemie in 2020 vergelijkbare fases als de berichtgeving in de Nederlandse media. Enkele verschillen zijn:

- Vanaf de week van 2 maart 2020 is binnen de parlementaire documenten een stijging zichtbaar van de aandacht voor PBM;
- In fase 3 is er om de week een piek zichtbaar. Uit de grafiek met parlementaire uitingen per type hieronder wordt duidelijk dat dit voornamelijk veroorzaakt wordt doordat in deze weken de verschillende betrokken ministers antwoord geven op eerder gestelde Kamervragen.

1567 Wij hebben voor het verslag van de parlementaire documenten dezelfde fases aangehouden als bij de berichtgeving in de Nederlandse media.

1568 Deze drie fases van de parlementaire documenten over PBM zijn als volgt weer te geven:

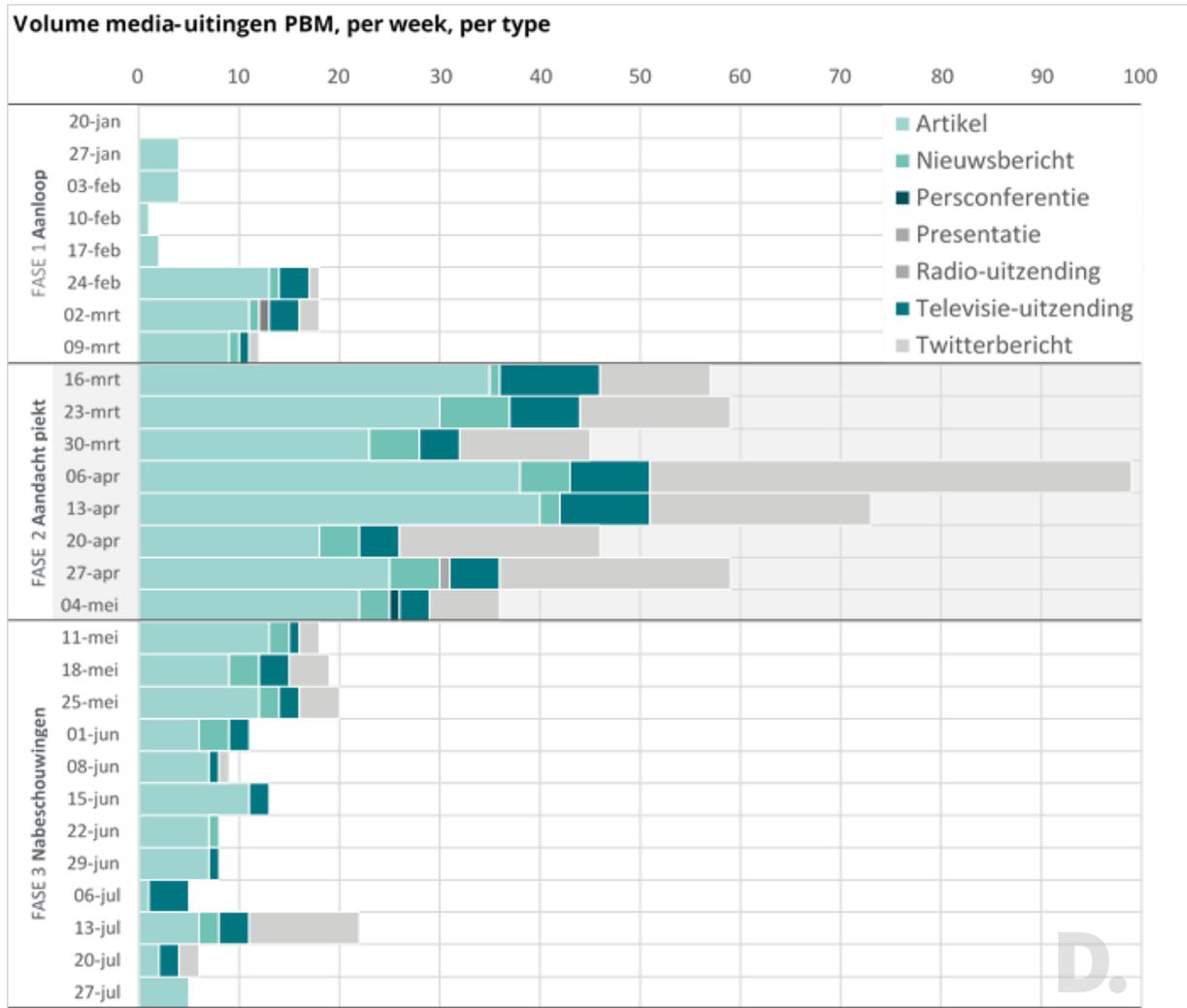

Figuur 211: Volume parlementaire documenten PBM, per week, in aantallen

E.2.3 Media-uitingen - per type

1569 Om inzicht te krijgen in de herkomst van de verschillende typen media en om in de PBM-tijdlijn op een eenvoudige wijze bepaalde berichtgeving te kunnen terugvinden, zijn zowel bij de media-uitingen als bij de parlementaire documenten de verschillende documenttypen vastgelegd.¹²¹⁹

1570 De grafiek hierna bevat een weergave van het volume van de media-uitingen.

Figuur 212: Volume media-uitingen PBM, per week, per type

E.2.4 Parlementaire documenten per type

1571 Vanaf begin maart 2020 zijn er wekelijks debatten gehouden over de 'Ontwikkelingen rondom het coronavirus', waarin onder andere de (inkoop van) PBM aan bod kwam(en). Door het ministerie van VWS en door de minister

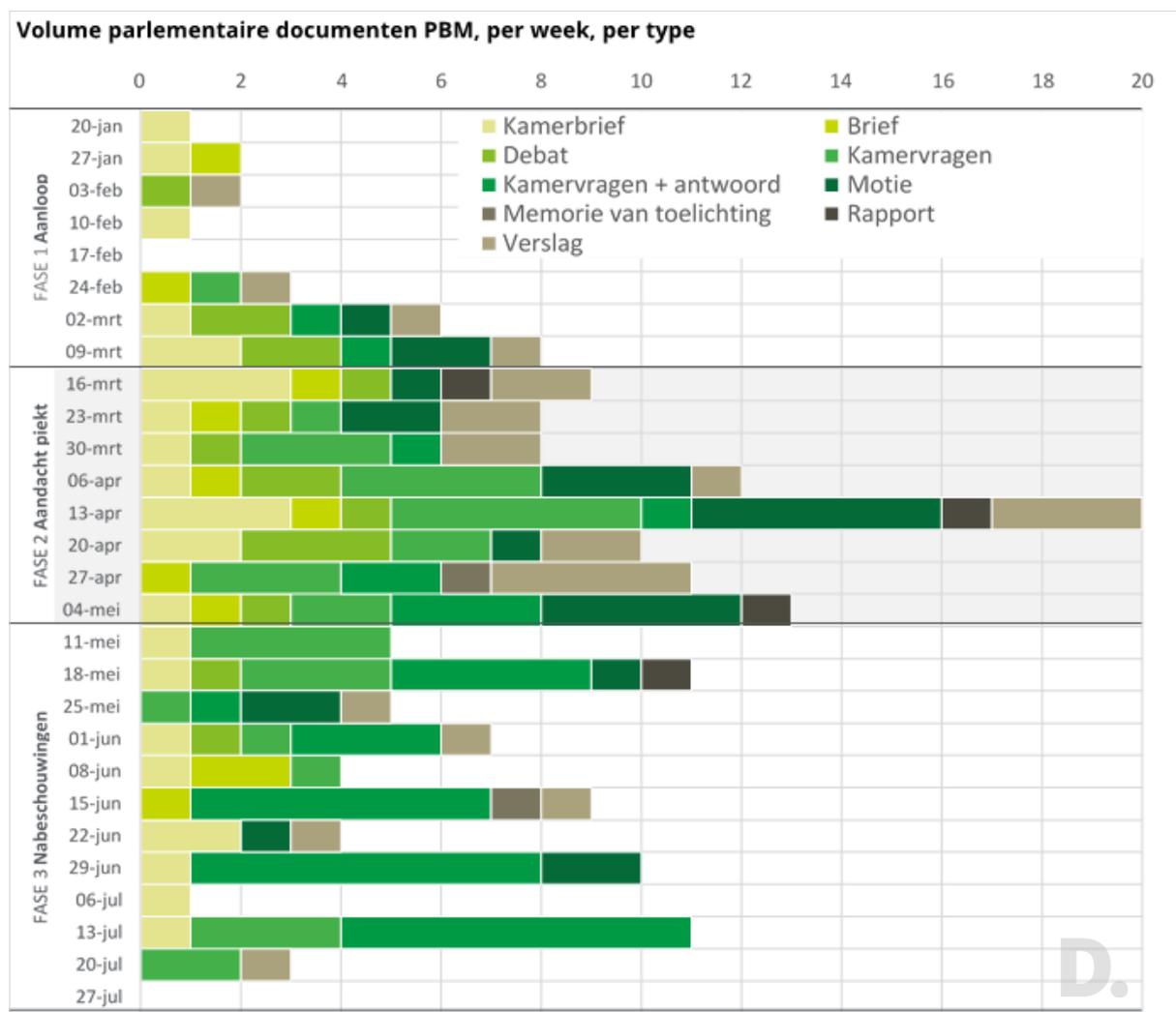
¹²¹⁹ Zie paragraaf E.8.1.3 voor een nadere uitleg bij de verschillende documenttypen.

voor MZS zijn er wekelijks Kamerbrieven¹²²⁰ verstuurd, waarin de Eerste en de Tweede Kamer over onder meer het onderwerp 'PBM' geïnformeerd werden.

1572 De grafiek laat zien dat het aantal Kamervragen en moties waarin PBM het onderwerp van aandacht is, vanaf maart 2020 toeneemt, met een piek in de week van 13 april 2020.

1573 De parlementaire documenten bevatten ook de verslagen van de (wekelijkse) technische briefings van de Vaste Commissie voor Volksgezondheid, Welzijn, en Sport. Tijdens deze technische briefings wordt de commissie geïnformeerd over de ontwikkelingen rondom het coronavirus.

1574 Onderstaande grafiek geeft het volume van de parlementaire documenten weer, onderverdeeld in verschillende documenttypen.

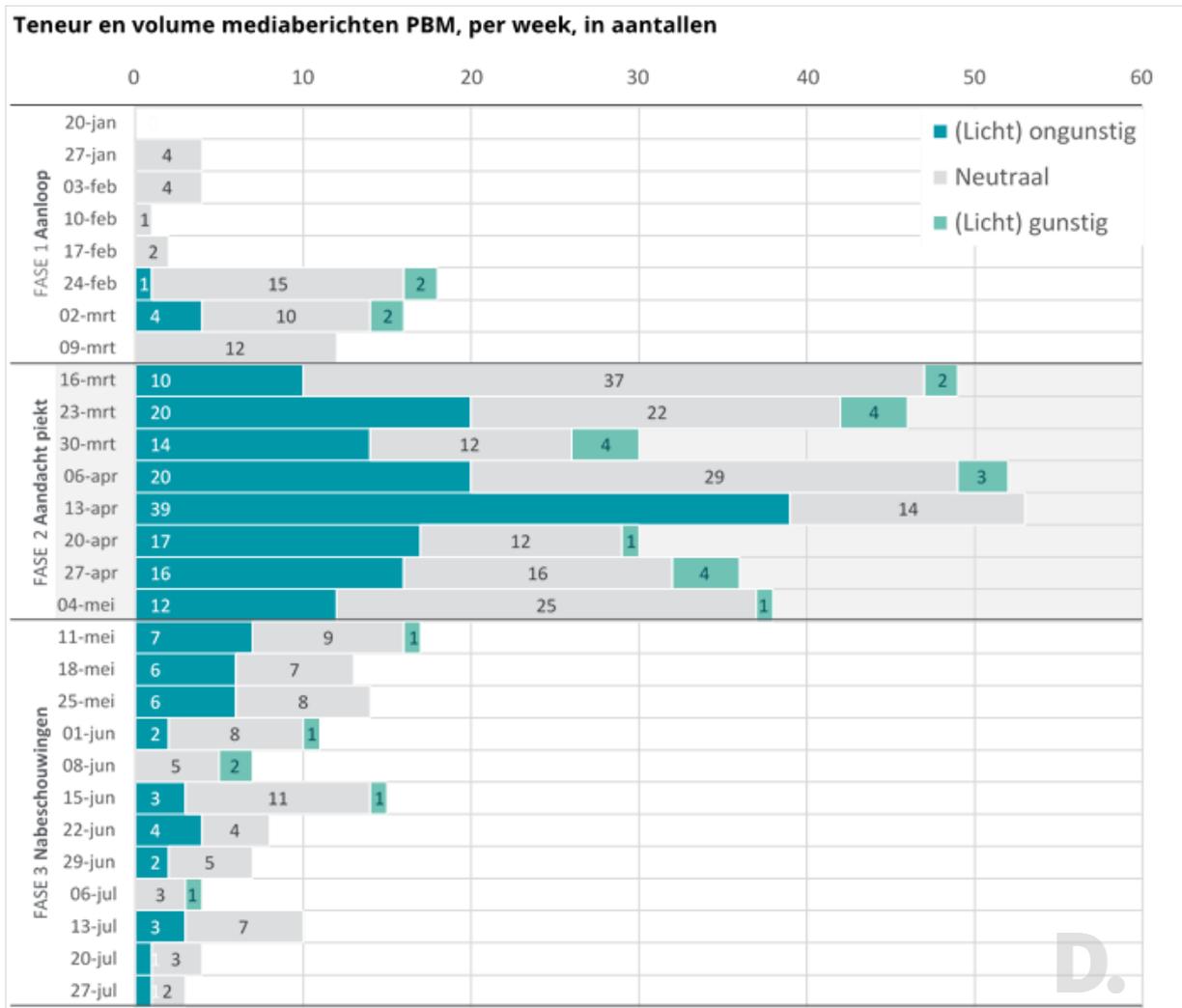

Figuur 213: Volume parlementaire documenten PBM, per week, per type

¹²²⁰ Zie paragraaf E.8.1.3 voor een nadere uitleg bij de verschillende documenttypen.

Teneur in media-uitingen

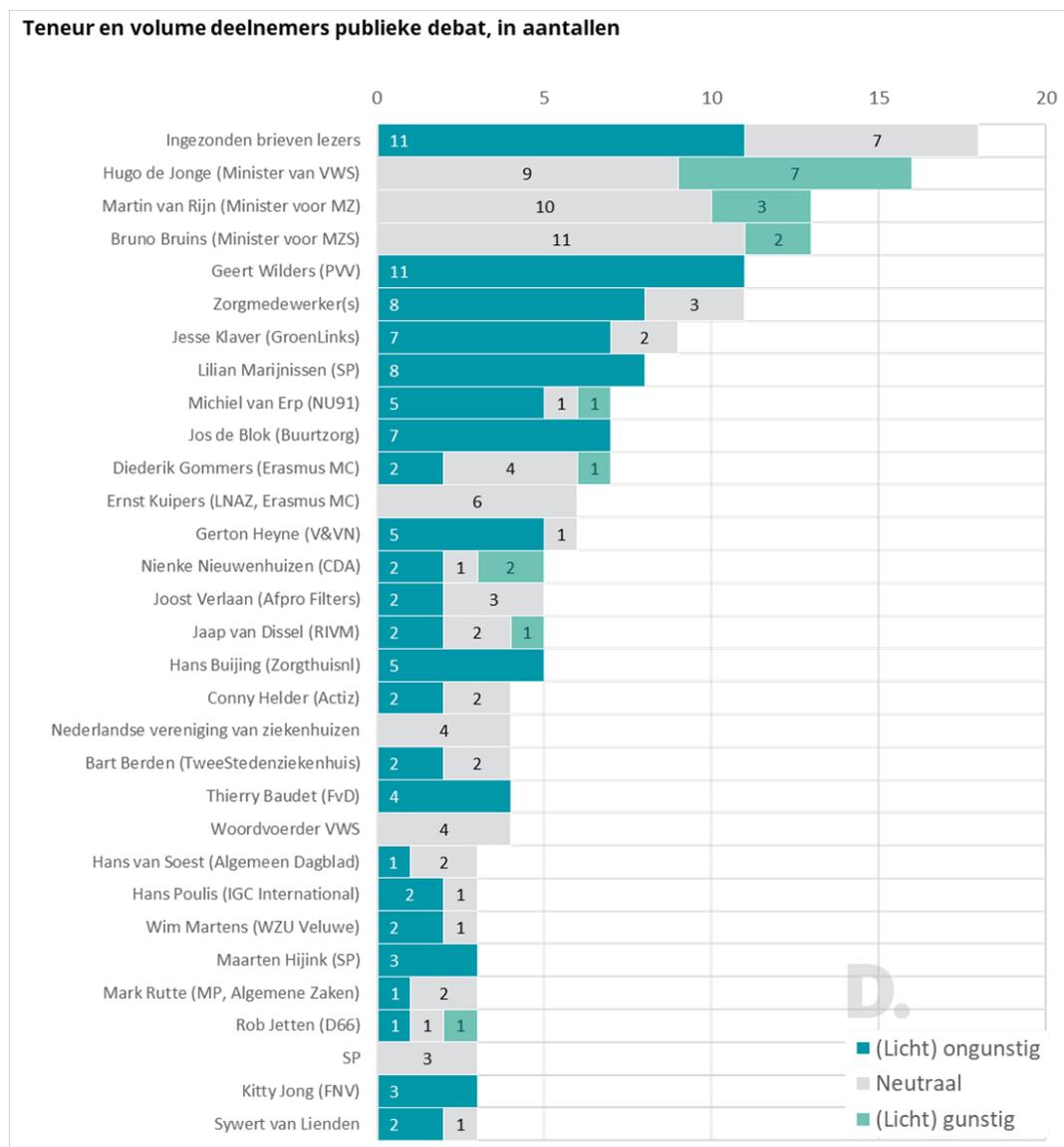
1575 Onderstaande grafiek geeft een globaal overzicht van de teneur en het volume van de mediaberichten over (de inkoop van) PBM. Een gedetailleerde duiding van de teneur per fase is opgenomen in de bevindingen naar aanleiding van de Media-analyse.¹²²¹

Figuur 214: Volume mediaberichten PBM, per week, in aantallen

¹²²¹ Zie paragraaf E.8.1 voor een nadere uitleg bij de werkwijze van het onderzoek ten behoeve van de media-analyse en voor een uitleg bij de codering die door Publistat gehanteerd is om de teneur weer te geven.

Onderstaande grafiek geeft de teneur en het volume weer van de mediaberichten van de meest zichtbare deelnemers aan het publieke debat. Dit zijn de deelnemers die met drie of meer vermeldingen uit de Media-analyse naar voren zijn gekomen.¹²²²

Figuur 215: Teneur en volume deelnemers publieke debat, in aantallen

E.3 Fase 1: De aanloop

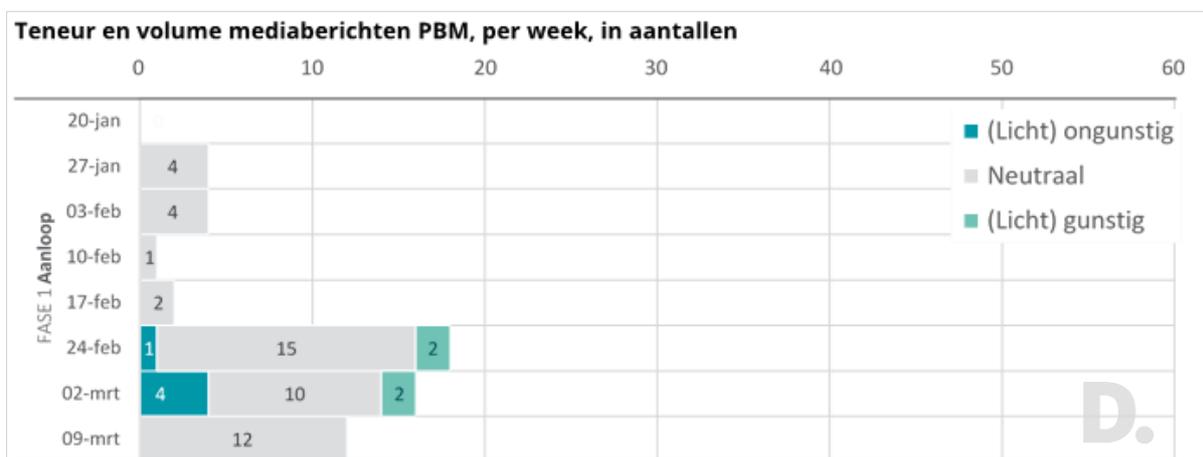
Hierna gaan wij per fase van de Media-analyse nader in op de bevindingen op basis van de media-uitingen en parlementaire documenten. Wij herhalen hier dat deze media-uitingen en parlementaire documenten geen volledig overzicht vormen van alle berichtgeving die is gepubliceerd tijdens de onderzoeksperiode. De selecties uit

¹²²² Zie paragraaf E.8.1 voor een nadere uitleg bij de werkwijze van het onderzoek ten behoeve van de media-analyse en voor een uitleg van de codering die gehanteerd is om de teneur weer te geven.

de berichtgeving zijn een weergave van de omstandigheden (het tijdsgewricht) van de eerste zeven maanden van 2020. Deze paragraaf is bedoeld om nader inzicht te geven in dit tijdsgewricht.

1578

Deze paragraaf gaat in op **fase 1: De aanloop**:

Figuur 216: Fase 1: Teneur en volume mediaberichten PBM, per week, in aantallen

1579

In **fase 1, De aanloop**, is er nog relatief weinig aandacht voor PBM. De berichtgeving is overwegend neutraal. Kranten beginnen eind januari 2020 over de voorraden PBM te schrijven, naar aanleiding van de verslechterende situatie met betrekking tot het aantal coronabesmettingen in China en Italië. De berichtgeving richt zich voornamelijk op de beschikbaarheid van PBM. Bij de deelnemers aan het publieke debat in de media is weinig directe kritiek zichtbaar. Vanaf eind februari 2020 nemen in de zorgsector en de politiek de zorgen over dreigende tekorten aan PBM in de zorg toe.

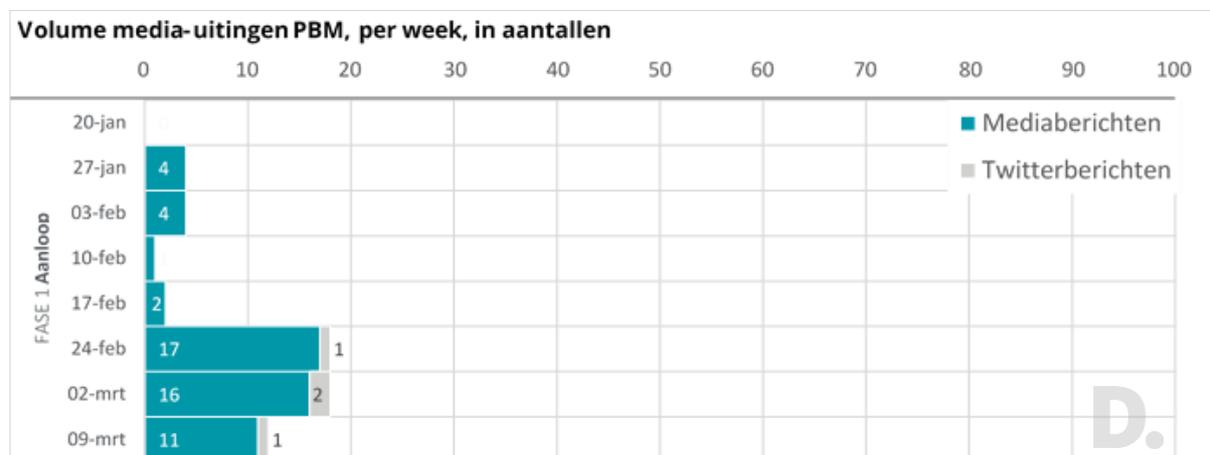
1580

In de politiek wordt in het begin van deze fase voornamelijk gesproken over het advies van het Outbreak Management Team (OMT) inzake het gebruik van PBM. De TK wordt op de hoogte gehouden via OMT-adviezen, technische briefings aan de vaste commissie VWS en (wekelijkse) Kamerbrieven.

1581

Half februari verschijnen daarin de eerste signalen van meldingen van fabrikanten en leveranciers over de toenemende vraag naar PBM. Vanaf begin maart 2020 worden er in de Kamerdebatten vragen gesteld over mogelijke tekorten aan PBM, en worden er moties ingediend om PBM beschikbaar te stellen aan zorgmedewerkers.

Media-uitingen fase 1

Figuur 217: Fase 1: Volume media-uitingen PBM, per week, in aantallen

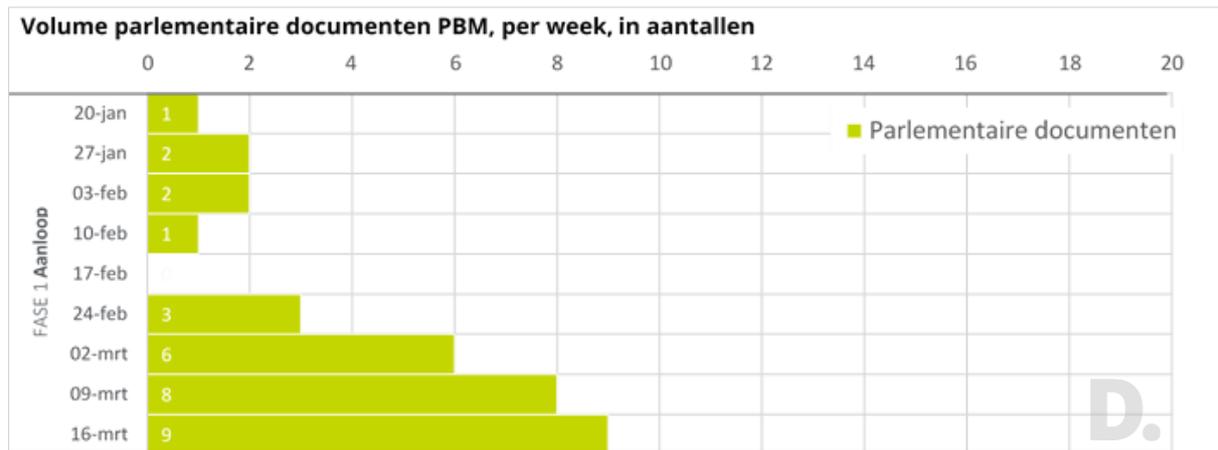
1582 Op 29 januari 2020 verschijnen in het AD en De Telegraaf de eerste artikelen over de inventarisatie 'uit voorzorg' van mondmaskers door de minister voor Medische Zorg en Sport (MZS). De minister is zichtbaar in ongeveer 18% van de televisie-items over PBM; voornamelijk om uitleg te geven over de voorraden. Hij stelt op 26 februari 2020 in Nieuwsuur en bij Op1 dat hij de beschikbaarheid van PBM in Europees verband wil oppakken.

1583 In een NRC-bericht van 27 februari 2020 over de voorbereidingen die Nederland treft vanwege het virus zegt een Kamerlid signalen van ziekenhuizen te krijgen dat de levertijd van mondmaskers oploopt. Het Kamerlid vraagt zich af of de overheid voorraden moet aanleggen. De NOS bericht in dezelfde periode dat de onrust in de zorg over een tekort aan mondmaskers groeit, en dat tandartsen melding maken van een run op mondmaskers, waardoor er mogelijk tekorten kunnen ontstaan. Het NRC bericht op 3 maart 2020 dat de Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV) zorgen uit over de druk op de gezondheidszorg, en schrijft dat veel huisartsen bang zijn dat zij onvoldoende beschermingsmateriaal voorhanden hebben.

1584 Vanaf eind februari 2020 verschijnen de eerste geluiden vanuit de zorg in de dagbladen. Onder meer Koeleman, arts-microbioloog bij het Franciscus Gasthuis, in de Volkskrant en Van Houdenhoven van de Sint Maartenskliniek, in een opiniestuk in de NRC, melden dat er tekorten dreigen. Kluytmans, microbioloog bij het Amphia Ziekenhuis, stelt in een artikel in de NRC op 5 maart 2020 dat "we echt een probleem krijgen" als er geen mondmaskers besteld kunnen worden. Diezelfde dag zegt een Kamerlid in een uitzending van Nieuwsuur: "Wij kunnen het niet accepteren dat huisartsen naar de bouwmarkt moeten om zichzelf te beschermen." Vanaf begin maart 2020 verschijnen er ook zorgmedewerkers in actualiteiten-programma's, zoals een arts in het Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis, op 12 maart 2020 bij Jinek.

1585 Op 11 maart 2020 tweet Wilders: "Wat een verraad! VVD-Sts Broekers-Knol zegt te overwegen 15.000 stuks mondkapjes + handgel van Nederland naar Griekenland te sturen terwijl we er hier zelf een tekort aan hebben! PVV-Kamerlid Emiel van Dijk wast haar terecht de oren!". Van de onderzochte tweets is dit de tweet over PBM die het meest is geretweet.

E.3.2 Parlementaire berichtgeving fase 1

Figuur 218: Fase 1: Volume parlementaire berichten PBM, per week, in aantallen

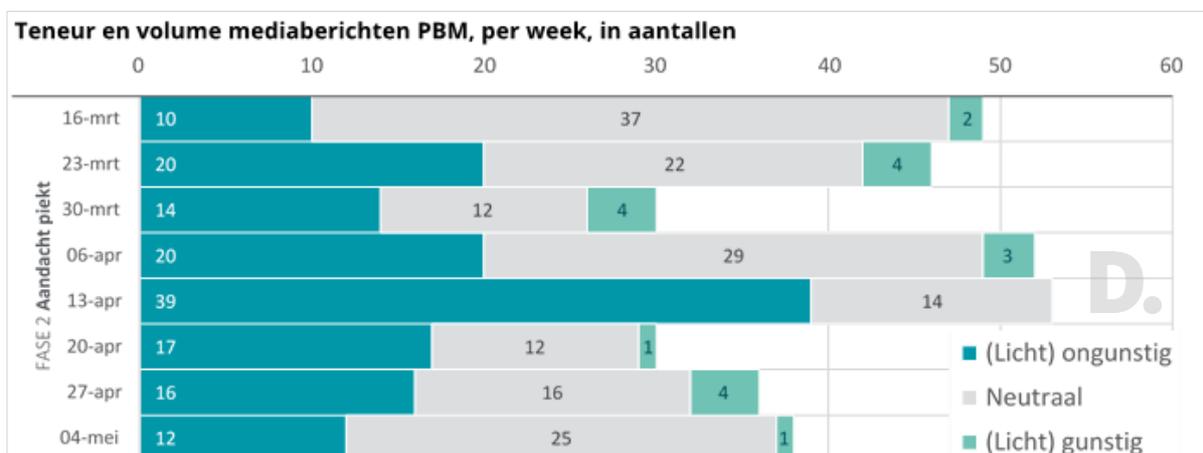
1586 Op 25 februari 2020 stelt een Kamerlid Kamervragen over onder andere de voorraden mondkapjes. Tijdens het Kamerdebat op 5 maart 2020 worden door meerdere Tweede Kamerfracties opmerkingen gemaakt en vragen gesteld over mogelijke tekorten aan PBM bij huisartsen, tandartsen en ziekenhuizen.

1587 Het ministerie van VWS ontvangt op 31 januari 2020 de eerste signalen van vertraagde of uitgestelde leveringen van PBM in de zorg, zo meldt de minister van VWS in antwoord op vragen van de vaste commissie VWS op 28 mei 2020. Tijdens het Kamerdebat op en in de Kamerbrief van 12 maart 2020 komen de leverings-, transport- en distributieproblemen aan bod die het gevolg zijn van de verschillende exportbeperkingen die door lidstaten zijn ingesteld. De op dezelfde dag ingediende motie Krol c.s. om thuiszorgmedewerkers en wijkverpleegkundigen ook te voorzien van PBM, wordt aangenomen.

1588 In de Kamerbrief van 10 maart 2020 meldt de minister voor MZS dat Regionale Organen Acute Zorg (ROAZ) zijn gestart met de aankoop en distributie van mondkapjes. Tijdens het debat op 12 maart 2020 geeft de minister voor MZS ten aanzien van de verwerving van extra PBM aan dat er leads (aanbiedingen en suggesties) zijn gedaan door verschillende partijen, die worden nagelopen. Er is sprake van een "verkopersparadijs" en de minister verwijst onder andere in de Kamerbrief van 12 maart 2020 naar een centraal team van inkopers van ziekenhuizen dat is opgezet.

E.4 Fase 2: Aandacht piekt

1589 Deze paragraaf gaat in op **fase 2, Aandacht piekt**:

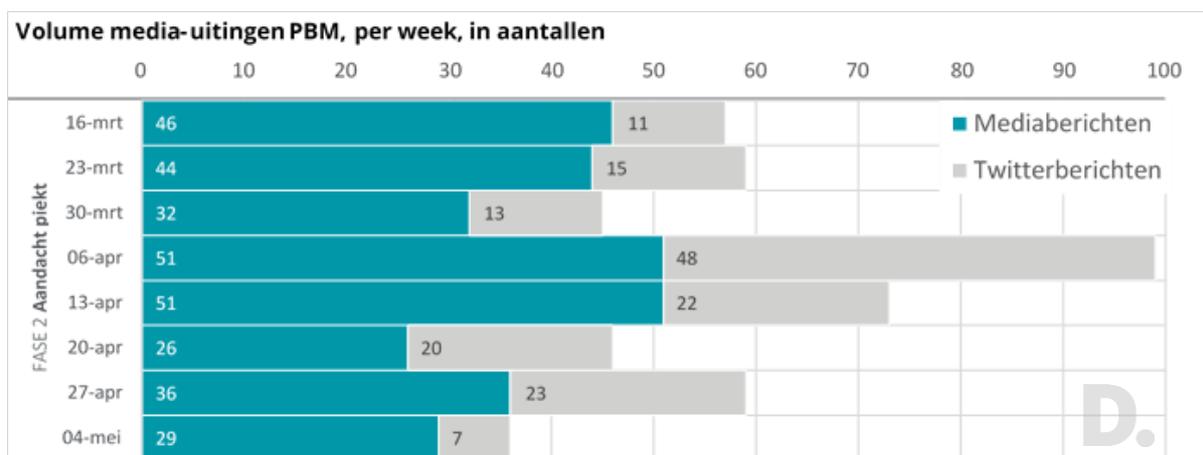

Figuur 219: Fase 2: Teneur en volume mediaberichten PBM, per week, in aantallen

1590 In **fase 2, Aandacht piekt**, neemt de media-aandacht toe, met dagelijks meerdere items in landelijke dagbladen en op televisie. De nadruk in de berichtgeving ligt in deze fase op de beschikbaarheid en inkoop van PBM. De kosten en de kwaliteit van de PBM worden in deze fase nog weinig genoemd.

1591 In de parlementaire documenten is in deze fase een stijging van het aantal moties en gestelde Kamervragen zichtbaar, waarbij de nadruk ligt op de gesignaleerde tekorten aan PBM in alle zorgsectoren. Eind april en begin mei is er in de parlementaire documenten ook aandacht voor de opdracht aan het LCH om zoveel mogelijk PBM in te kopen.

E.4.1 Media-uitingen fase 2

Figuur 220: Fase 2: Volume media-uitingen PBM, per week, in aantallen

- 1592 Vanaf 16 maart 2020 neemt de kritiek vanuit de zorg, de politiek en het bedrijfsleven toe. In deze periode is er overwegend aandacht voor de beschikbaarheid van/tekorten aan PBM (in ruim de helft van de berichtgeving) en (in mindere mate) voor het inkoopbeleid.
- 1593 Iets minder dan de helft van de onderzochte media-uitingen van deelnemers aan het publieke debat is afkomstig uit de zorgsector. Het aantal kritische uitingen van de deelnemers neemt in deze periode toe. Zo stelt De Blok (Buurtzorg) op 15 april 2020 bij Nieuwsuur dat er te weinig moeite wordt gedaan om via alle mogelijke kanalen materialen te verkrijgen. De Blok noemt het landelijke verdelingspunt *“veel te rigide”*. Tevens zegt De Blok het vreemd te vinden dat bijvoorbeeld (zorg)verzekeraars, die dagelijks actief zijn met de inkoop van materialen en daardoor veel kennis hebben van de distributiekkanalen, hierbij nauwelijks een rol spelen.
- 1594 Er is uitgebreide berichtgeving over het debat met de minister voor MZS op 18 maart 2020, onder andere in Nieuwsuur en de volgende dag op de voorpagina van de NRC. Na het debat nemen de media uitspraken van politieke partijen over. Zo toont Nieuwsuur een fragment uit het debat waarin een fractievoorzitter stelt dat het uitstellen van het besluit om mondkapjes te vorderen *“het verkeerde signaal (is) voor alle mensen die hun eigen gezondheid riskeren.”*
- 1595 De deelnemers aan het publieke debat op Twitter die actief zijn in de politiek en de zorg, zijn kritisch en vinden dat het te lang duurt voordat er PBM beschikbaar zijn. In vrijwel alle tweets is er aandacht voor de beperkte beschikbaarheid van PBM. Vanaf eind maart 2020 is er veel aandacht voor het tekort aan PBM in de thuis- en verpleeghuiszorg, met een duidelijke piek midden april 2020.
- 1596 Vanuit de zorgsector zijn met name de Beroepsvereniging Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland (hierna: “V&VN”) en de bestuurder van de branchevereniging Zorgthuisnl, Buijing, actief. V&VN kondigt aan dat haar voorzitter op 19 maart 2020 bij BNR zit. V&VN richt een meldpunt Coronavirus op, waar zorgprofessionals dilemma's, knelpunten of ideeën kunnen melden die te maken hebben met het coronavirus. Hierover tweet V&VN meerdere keren. Op 24 april 2020 luidt een tweet: *“Artikel @telegraaf achter paywall maar kern is: eind feb kregen zorgorganisaties advies niet zelf pbm te kopen. Onze waarschuwing om wijk en verpleeghuis niet te vergeten werd 12/3 in wind geslagen. t Probleem werd ontkend. Pas duizenden besmettingen later meer oog hiervoor”*.
- 1597 In de media is er aanhoudende kritiek op de tekorten. Zo verschijnt in Trouw op 18 maart 2020 een bericht met de kop ‘Bodem van de voorraad mondkapjes is in zicht’, plaatst de Volkskrant op 27 maart 2020 een artikel getiteld: ‘Kamer laakt het gebrek aan van alles’, en is er op 29 maart 2020 een interview in Buitenhof met de bestuurder van de landelijke adviesgroep Eerstelijns Geneeskunde voor Ouderen, Ott, over onder meer de zorgen over de besmettingsrisico's voor cliënten en personeel als gevolg van het tekort aan PBM in de thuiszorg. Op 3 april 2020 verschijnt in de Volkskrant een artikel met de titel ‘Achter de dichte deuren van het verpleeghuis heerst angst’, en op 8 april 2020 wordt in Op1 een fragment getoond waarin een fractievoorzitter van de minister van VWS duidelijkheid eist over een oplossing voor de tekorten. In deze toenemende kritiek wordt dan ook vaker benoemd dat er behalve in de ziekenhuizen ook PBM nodig zijn in andere sectoren, zoals de jeugdzorg, de verpleeghuizen

en vitale sectoren als de wijkzorg, thuiszorg, geestelijke gezondheidszorg, gehandicaptenzorg en bij de huisartsen en de politie.

1598 Ondernemers zijn in deze periode kritisch op het inkoopbeleid van de overheid. In het AD van 20 maart 2020 en een dag later in het Financieele Dagblad zeggen ondernemers contact te hebben opgenomen met het ministerie van VWS, om te helpen de situatie op te lossen, maar dat zij hierop nog geen antwoord hebben gekregen. Ook op Twitter is in deze periode een toename van kritische tweets uit de zorg en de politiek zichtbaar. Zo tweet V&VN op 8 april 2020: *"Tekort aan beschermende middelen voor zorgverleners is er wél degelijk! En het verdwijnt NIET door het te ontkennen @hugodejonge. Zie het volledige fragment hier."*¹²²³ Buijing retweet op 27 maart 2020: *"[...]Zag ik nou net bij RTL drie mondkapjesleveranciers vertellen dat zij grote partijen aan onze overheid hebben aangeboden tegen kostprijs, maar dat er geen reactie of een afwijzing kwam omdat men een ander plan had met kapjes uit China? #zegmedathetnietzois @MinVWS En nou heel rap!"*

1599 Op 23 maart 2020 gaat het LCH van start. Deze oprichting en de melding hiervan in de Kamerbrief van 25 maart 2020 krijgt weinig media-aandacht.

1600 In april 2020 is sprake van een sterke toename van aandacht in de televisieprogramma's, waaronder Buitenhof, Op1 en Nieuwsuur. Er worden bijvoorbeeld fragmenten uit debatten getoond. Nieuwsuur meldt op 16 april 2020 dat de politieke druk vanuit de TK met betrekking het tekort aan PBM voor zorgmedewerkers toeneemt. Bij Jinek vindt een gesprek plaats over het tekort aan mondkapjes in met name de verzorgingshuizen. Deelnemers aan het publieke debat laten zich kritisch uit, onder wie, op 20 april 2020, twee fractievoorzitters bij Jinek. Marijnissen retweet op 29 april een bericht van Op1: *"RT @op1npo: Fractievoorzitter van de @SPnl @MarijnissenL maakt zich boos, want het tekort aan beschermingsmiddelen wordt maar niet opgelost. Minister De Jonge noemt woekerprijzen en slechte kwaliteit als redenen. "De zorgen zijn groot," zegt Marijnissen. #Op1 [...]"*

1601 Op 5 mei 2020 is (volgens de aankondiging) de initiatiefnemer van 'Hulptroepen.nu', Van Lienden, te gast bij Nieuwsuur. Hij vertelt over zijn activiteiten, als initiatiefnemer van Hulptroepen.nu, om mondkapjes naar Nederland te krijgen en deze te leveren aan zorginstellingen. Aanleiding vormt de verwachte invoering van de 'mondkapjesplicht' bij kappers en in het openbaar vervoer.¹²²⁴

1602 In de week van 27 april 2020 neemt de aandacht in de media voor de werkwijze van LCH toe, na een interview met de minister voor MZ in de NRC van 27 april 2020, en een toelichting van de minister bij Jinek en in Nieuwsuur, de volgende dag. Op 30 april 2020 herhaalt Nieuwsuur fragmenten van de technische briefing waarin Van der Kolk onder andere vertelt dat er voldoende middelen voor de zorg zijn en dat de zorg gebruik kan maken van de aanvraagportalen via welke de zorginstellingen PBM kunnen bestellen.¹²²⁵

¹²²³ In wederhoor heeft [minister van VWS] aangegeven dat het ministerie van VWS noch de inspectie destijds signalen heeft ontvangen dat zorgverleners onbeschermd hun werk moesten doen.

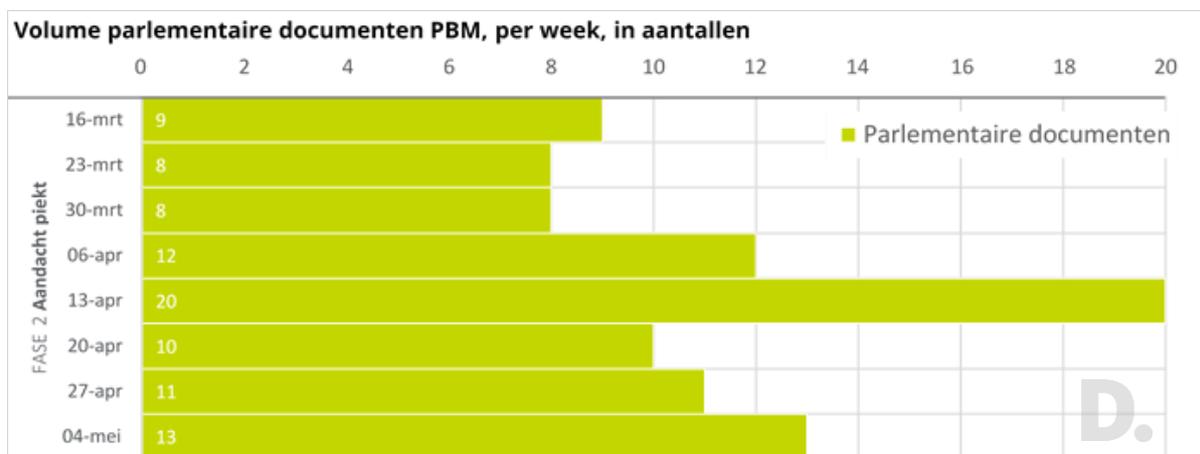
¹²²⁴ Een detailanalyse met media-uitingen van RGA en Van Lienden is opgenomen in Hoofdstuk 3 'Tijdsgewricht'.

¹²²⁵ Dit betreft de aanvraagportalen van OneMed/QRS (care: ziekenhuizen, ambulancezorg en PBM coördinatoren ROAZ-regio's) en Mediq (care: alle andere zorginstellingen opgenomen in verdeelsystematiek VWS).

1603 Op 6 mei 2020 wordt tijdens de corona-persconferentie aangekondigd dat met ingang van 1 juni 2020 een 'mondkapjesplicht' wordt ingevoerd. De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) is vervolgens te gast bij Op1, waar zij aangeeft dat het uitdrukkelijk niet de bedoeling is medische mondkaspers te gebruiken, omdat deze bestemd zijn voor de zorg.

1604 Begin mei 2020 verschijnen in de media de eerste (kritische) reconstructies van het mondkaspers- en inkoopbeleid.

E.4.2 Parlementaire berichtgeving fase 2

Figuur 221: Fase 2: Volume parlementaire berichten PBM, per week, in aantallen

1605 In **fase 2, 'Aandacht piek'**, is in de parlementaire berichtgeving een stijging van het aantal Kamerbrieven, moties en gestelde Kamervragen zichtbaar.¹²²⁶

1606 Tijdens het Kamerdebat van 18 maart 2020 wordt de motie Klaver c.s. ingediend, waarin de regering wordt verzocht "om het verwerven van de benodigde beschermingsmaterialen, testmaterialen en beademingsapparatuur nog meer topprioriteit te geven en hiervoor: – actief materiaal uit het buitenland te verwerven;– te zorgen dat de binnenlandse productie zo snel mogelijk wordt opgezet; – beschikbaar en geschikt materiaal in zelfstandige klinieken en andere Nederlandse sectoren voor zover zij zelf geen vitale sectoren zijn per direct toe te leiden naar de zorg.". De motie wordt aangenomen. Op 26 maart 2020 worden de moties van Wilders c.s. en van Marijnissen c.s. om te zorgen voor voldoende beschermingsmiddelen voor elke zorgmedewerker aangenomen. Op 8 april 2020 wordt een motie van Wilders c.s. ingediend waarin de regering wordt verzocht te bewerkstelligen, in lijn met de al eerder aangenomen motie, dat alle zorgmedewerkers op de kortst mogelijke termijn over voldoende PBM kunnen beschikken. Deze motie wordt eveneens aangenomen.

1607 Tijdens het Kamerdebat van 18 maart 2020 verlangen meerdere partijen dat "alles op alles" wordt gezet om te zorgen voor beschermingsmiddelen voor het zorgpersoneel.

¹²²⁶ Zie ook paragraaf E.7.2 voor de Detailanalyse - piekmomenten 'kopen, kopen, kopen'.

1608 Verschillende politieke partijen stellen in deze periode meerdere keren Kamervragen over tekorten aan PBM in andere sectoren dan de ziekenhuizen, zoals de jeugdzorg, de verpleeghuizen en vitale sectoren als wijkzorg, thuiszorg, geestelijke gezondheidszorg, gehandicaptenzorg, de huisartsen en de politie¹²²⁷. Tevens worden Kamervragen gesteld naar aanleiding van berichtgeving in media¹²²⁸ over tekorten aan PBM, over de richtlijnen inzake het gebruik van PBM, de verdeling van de middelen en de werkwijze van het LCH. In de debatten van 1 en 8 april 2020 vragen meerdere partijen aandacht voor de dilemma's van zorgmedewerkers als gevolg van het gebrek aan of het ontbreken van PBM in de verschillende zorgsectoren, waardoor zorgmedewerkers onbeschermd hun werk moeten doen en zo zelf het gevaar lopen besmet te raken en/of anderen te besmetten.

1609 Tijdens de Kamerdebatten van 16 en 22 april 2020 ligt de nadruk op signalen, aanbiedingen en leads die niet door LCH en VWS worden opgevolgd. Een Kamerlid overhandigt bijvoorbeeld tijdens het debat aan de minister van VWS een telefoonnummer van een contact dat mondkmaskers zou kunnen leveren.

1610 Eind april en begin mei is er in de parlementaire documenten aandacht voor de opdracht van het LCH om zoveel mogelijk PBM in te kopen. De Gouw (GGD/GHOR Hollands Midden) zegt onder andere tijdens de technische briefing van de vaste commissie VWS op 16 april 2020, als reactie op het toepassen van mondkmaskers in de exitstrategie,¹²²⁹: *"De strategie [van het LCH] is nu om te kopen en te bestellen wat we kunnen."* Van der Kolk (LCH) zegt tijdens de technische briefing op 30 april 2020: *"VWS bepaalt de scope en de prijzen, en het credo is nog steeds «blijf kopen»" en, naar aanleiding van de berichten over tekorten: "Het is aanwezig. Ik zou zeggen: bestel het."*¹²³⁰

1611 Naar aanleiding van Kamervragen antwoordt de minister voor MZ op 6 mei 2020: *"Het LCH handelt in opdracht van het Ministerie van VWS. Dat betekent dat de werkwijze van het LCH door VWS wordt vastgesteld. VWS bepaalt welke producten door het LCH worden gekocht en tegen welke maximumprijs [...]. VWS heeft het LCH opdracht gegeven om voor beschermingsmiddelen maximaal te blijven inkopen."* De minister meldt tevens dat het LCH aangeeft dat er voldoende voorraad is om te voldoen aan de huidige vraag van de zorg. Een dag later stelt de minister tijdens het debat in de TK: *"Het devies is: kopen, kopen, kopen"*.

1612 Er volgt kritiek vanuit de TK op de berichtgeving dat er voldoende PBM beschikbaar zijn. Op 7 mei zegt een fractievoorzitter: *"Vorige week werd zelfs gezegd in de briefing: we kunnen tot vijf keer meer bestellen aan spullen, maar we doen het niet, want het is niet nodig; er is immers voldoende. Als dat zo is, vraag ik me hier af hoe het dan mogelijk is dat er nog steeds, ook vandaag weer, in Nederland zorgverleners onbeschermd hun werk moeten doen."* Marijnissen c.s. dient daarop een motie in waarin het kabinet opgeroepen wordt om meer ruimte te geven aan de professionele inschatting van zorgverleners om gebruik te maken van PBM, en om inzichtelijk te maken wat dit betekent voor de vraag en het aanbod. De motie wordt aangenomen. Op 19 mei 2020 reageert de minister van VWS hierop in een Kamerbrief met de melding dat de ruimte voor een professionele inschatting vanaf 1 mei expliciet is opgenomen in de uitgangspunten van het RIVM en op 6 mei 2020 in de uitgangspunten voor Wmo-

¹²²⁷ 23 en 30 maart 2020.

¹²²⁸ 7-14 april 2020: Berichten in De Stentor, NRC, Nieuwsuur, De Telegraaf.

¹²²⁹ Met exitstrategie wordt bedoeld de stappen die genomen zouden kunnen worden om te kunnen stoppen met de dan geldende coronamaatregelen, zoals bijvoorbeeld het breder inzetten van mondkmaskers.

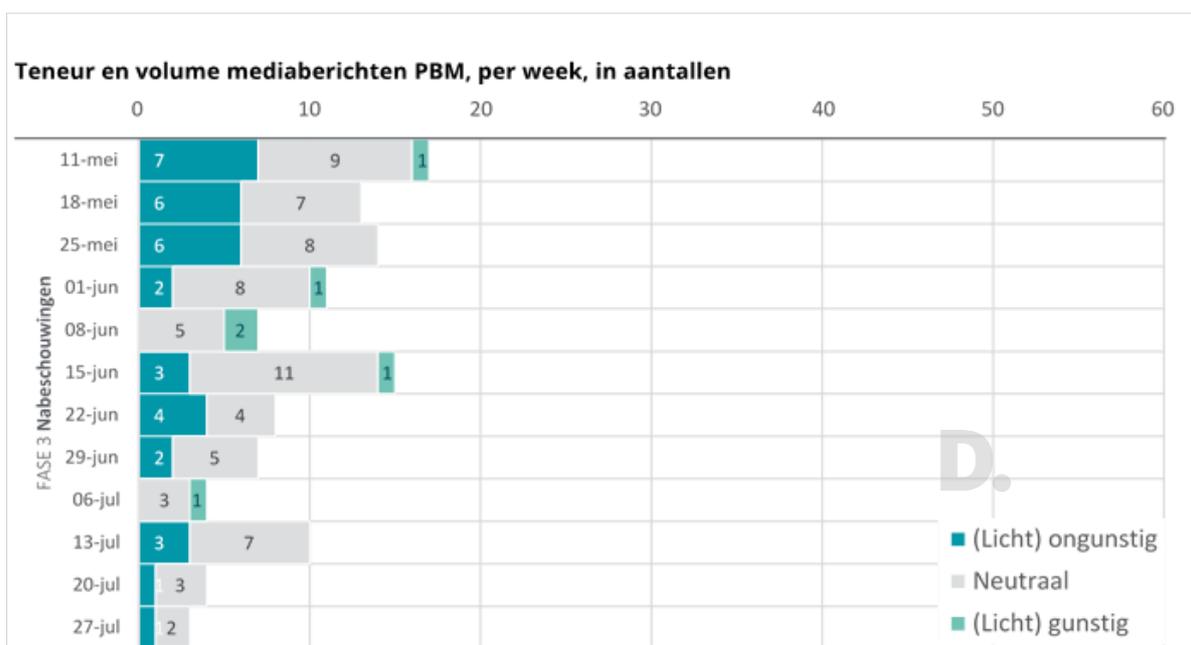
¹²³⁰ Zie ook paragraaf E.7.2 voor de Detailanalyse - piekmomenten 'kopen, kopen, kopen'.

ondersteuning. Tevens schrijft de minister: "Gezien de ervaring tot nog toe geeft het LCH aan dat indien de geboden ruimte leidt tot een toenemende en/of veranderende (verschillende zorgprofessionals) vraag voor persoonlijke beschermingsmiddelen vanuit de zorgverleners, hieraan kan worden voldaan."

1613 Op verschillende momenten wordt ook de vraag gesteld of de richtlijnen van het RIVM voor het gebruik van PBM zijn ingegeven door schaarste. Dit gebeurt bijvoorbeeld op 1 mei 2020, op 25 juni 2020, en op 15 juli 2020.

E.5 Fase 3: Nabeschoouwingen

1614 Deze paragraaf gaat in op **fase 3, Nabeschoouwingen**:

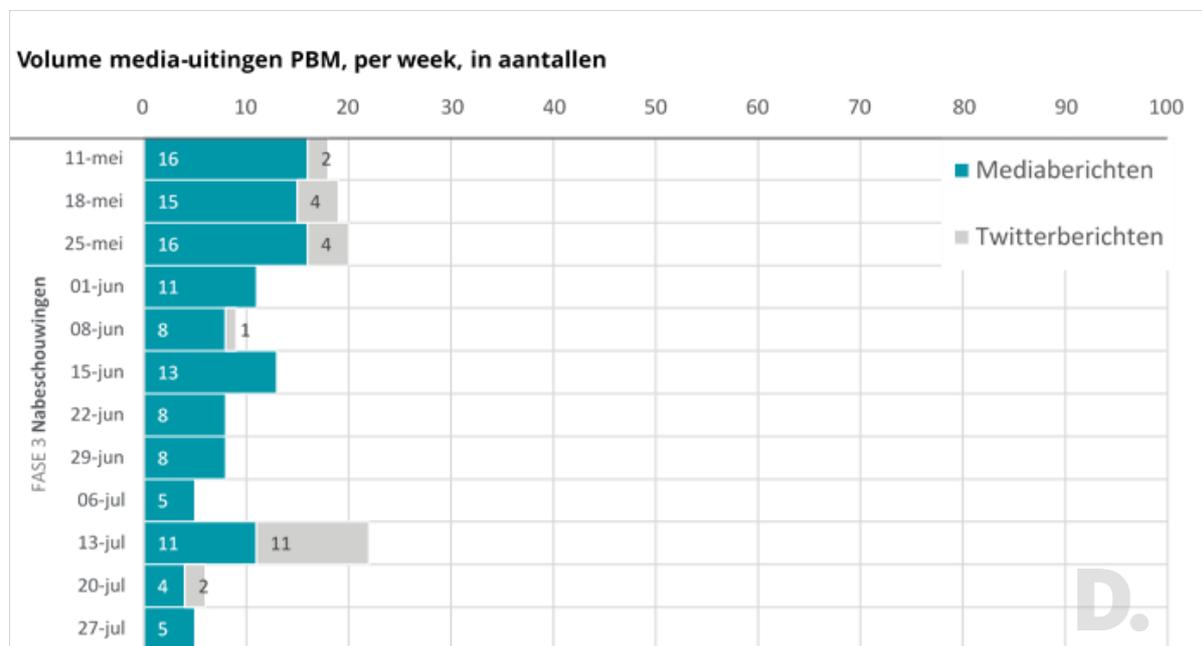

Figuur 222: Fase 3: Teneur en volume mediaberichten PBM, per week, in aantallen

1615 Er is een afname van de berichtgeving zichtbaar in **fase 3, Nabeschoouwingen**. In deze periode bestaat de mediaberichtgeving voornamelijk uit feitelijke nabeschoouwingen bij en reconstructies van de coronacrisis sinds de uitbraak en gaat deze berichtgeving daarnaast in op de schaarste aan PBM, waarbij ook aandacht wordt besteed aan de inrichting en de werkwijze van het LCH.

1616 De artikelen zijn beschouwend van aard en er zijn minder urgente oproepen voor 'meer mondkapjes' zichtbaar. Er is in deze fase relatief meer aandacht voor de kosten en de kwaliteit van PBM dan in fase 2. De TK heeft meer aandacht voor de inrichting en de werkwijze van het LCH en er wordt gevraagd om 'lessons learned'.

Media-uitingen fase 3

Figuur 223: Fase 3: Volume media-uitingen PBM, per week, in aantallen

1617 Het aandeel van de politiek en het bedrijfsleven in de media-uitingen neemt toe. Van Lienden is op 18 mei 2020 te gast bij Op1, en uit onder meer kritiek op de inkoopstrategie van mondkapjes *“omdat fundamenteel de Nederlandse overheid geen inkoopstrategie heeft [...] voor de hele samenleving, ze kijken nauw naar de zorg [...] en hopen dat de markt de rest wel oplost [...]”*. De minister van VWS blikt op 15 juli 2020 bij Op1 terug op de coronacrisis en stelt dat er *“alles aan gedaan is om zoveel mogelijk spullen te krijgen en te verdelen.”*

1618 De aandacht op Twitter neemt in deze periode af, maar Kamerleden blijven kritisch. Zo twittert een fractievoorzitter op 16 mei 2020: *“Nog steeds enorme tekorten aan mondkapjes, megazwendel en onvoldoende controle en dus onveilige kapjes met grote risico's voor zorgpersoneel. Drie maanden na het begin vd crisis is het nog steeds een grote amateuristische bende als het gaat om mondkapjes [...]”*. Een andere fractievoorzitter twittert op 16 juli 2020: *“Het gebrek aan bescherming van zorgverleners is de schandvlek van de corona aanpak van deze regering. Op ons initiatief besloot de Tweede Kamer dat er lessen getrokken moesten worden uit de situatie in de verpleeghuizen. Die zijn er nu.”*

1619 Mediaberichten vanaf half mei 2020 melden dat de tekorten afnemen, hoewel er nog wel Kamervragen worden gesteld over blijvende signalen van tekorten aan PBM voor zorgverleners, onder andere op 18 mei 2020 en tijdens het debat twee dagen later naar aanleiding van een enquête die is gehouden door de FNV: *“60% van de zorgmedewerkers heeft nog steeds te weinig PBM”*.

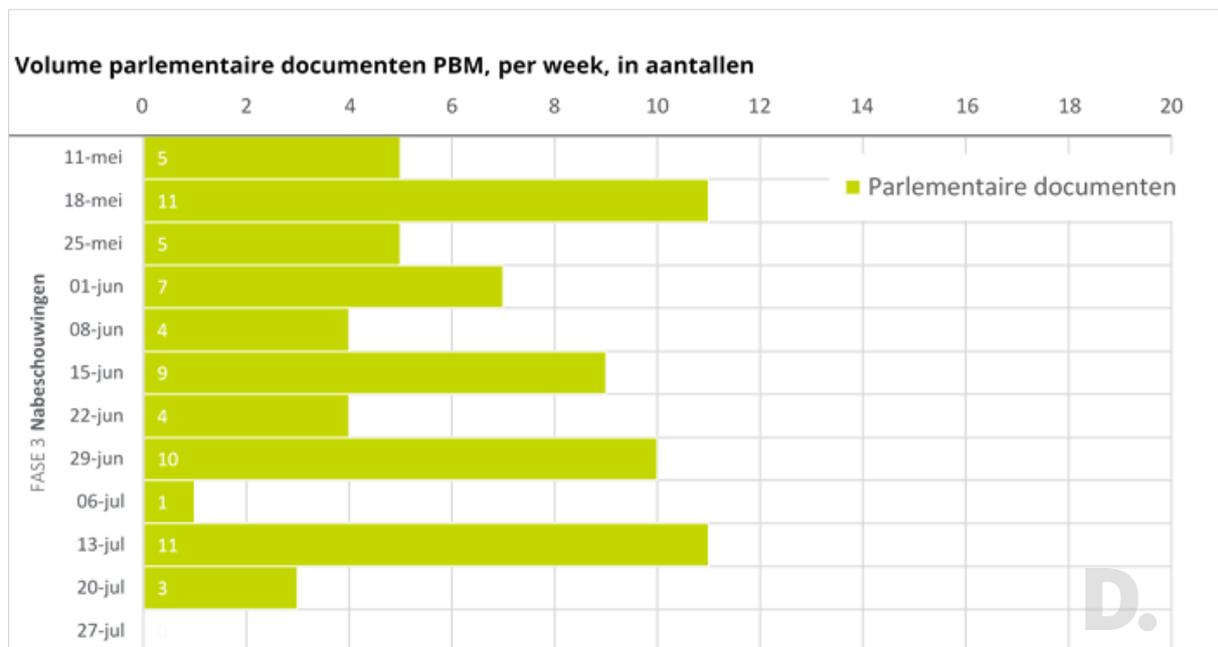
1620 In juni en juli 2020 verschijnen er meerdere artikelen die berichten dat de voorraden voor een nieuwe golf op orde zijn. In een uitzending van Nieuwsuur op 3 juni 2020 stelt Van der Kolk dat er aan het eind van de maand genoeg middelen beschikbaar zijn voor een tweede piek. De minister voor MZ zegt genoeg voorraad te willen hebben voor drie tot zes maanden. Het AD schrijft over de persbijeenkomst op 3 juni 2020 met de minister bij het LCH: 'Mondkapjes en spatbrillen: van pure paniek naar 'ijzeren voorraad'.

1621 Er is aandacht voor de productie van mondmaskers in Nederland. Het AD bericht op 15 mei 2020 dat de eerste mondmaskers van eigen bodem geleverd worden, onder de kop 'Nooit meer vechten om Chinese mondkapjes, we maken ze nu zelf.'

1622 In de periode van 15 tot en met 21 juni 2020 is sprake van piekmomenten in de berichtgeving, als gevolg van uitgebreide reflecties op en reconstructies van de coronacrisis en vanwege de discussie over medische voorrang voor zorgpersoneel dat ziek werd tijdens het werken zonder beschikbare bescherming. Na deze week neemt de berichtgeving verder af, met nog een kleine piek in week 29, vanwege onder andere een Op1-uitzending op 15 juli 2020 waarin de minister van VWS terugblijkt op de coronacrisis, en een uitzending van Nieuwsuur op dezelfde dag over de gevolgen van de RIVM richtlijnen voor het gebruik van PBM.

1623 Op 24 juli 2020 tweet Nieuwsuur: "RT @Nieuwsuur : Met vier hoofdrolspelers van de coronacrisis blikt #Nieuwsuur terug op de coronapie. Vandaag: Nienke Nieuwenhuizen. "Ik begrijp niet waarom het zo ingewikkeld was om duidelijk te krijgen dat die beschermingsmiddelen nodig zijn.".

E.5.2 Parlementaire berichtgeving fase 3

Figuur 224: Fase 3: Volume parlementaire berichten PBM, per week, in aantallen

- 1624 In de TK is er in deze fase meer aandacht voor de inrichting en werkwijze van het LCH. In de periode van 8 tot 13 mei 2020 worden er Kamervragen gesteld over het LCH, onder andere over de rechtsvorm, de betrokken partijen en de oneerlijke marktpositie ten opzichte van andere leveranciers.
- 1625 Op 4 juni 2020 meldt de minister voor MZ tijdens een Kamerdebat dat door het LCH voldoende PBM zijn ingekocht en dat sprake zal zijn van een constante aanvoer in de aankomende weken, maar ook: *"De opdracht voor het LCH blijft voorlopig om maximaal beschermingsmiddelen voor de zorg in te kopen."*
- 1626 Dezelfde dag schrijft de minister van VWS in zijn Kamerbrief dat hij kijkt naar het aanleggen van een veiligheidsvoorraad/ijzeren voorraad om de toekomstige pieken in de vraag uit de gehele zorg op te vangen.¹²³¹ De zorgkoepels voor medisch-specialistische zorg, huisartsenzorg, en langdurige zorg geven aan dat er geen signalen meer zijn van tekorten aan PBM, met uitzondering van handschoenen en schorten in de langdurige zorg.
- 1627 Ten aanzien van de inkoop door VWS staat in het Jaarverslag VWS 2020 (d.d. 19 mei 2020) onder andere: *"Vanwege de schaarste en de noodzaak om snel te handelen, heeft VWS zelf direct ingekocht zonder aan te besteden."*, met een beroep op de door Europese Commissie toegestane 'dwingende spoedbepaling'¹²³².
- 1628 Op 29 juni 2020 verschijnt het antwoord van de minister van VWS op vragen van de vaste commissie VWS, onder andere over de samenwerking met Mediq en het LCH, het toezicht hierop en de kosten die tot dan toe gemaakt zijn. De minister voor MZ geeft 23 juli 2020 antwoord op Kamervragen over wie controle uitoefent op het functioneren van het LCH, op de aanbesteding, het verdeelmodel van PBM, de geldstromen en de doelmatige inzet van de middelen.
- 1629 De politiek vraagt ook aandacht voor de lessen die geleerd kunnen worden, om te kunnen omgaan met een eventuele tweede golf. Op 9 juni 2020 wordt bijvoorbeeld een motie aangenomen waarin verzocht wordt om lessen te formuleren over de genomen maatregelen en het te voeren beleid binnen de verpleeghuizen in de nabije toekomst. In reactie op die motie stuurt de minister van VWS op 16 juli 2020 een Kamerbrief, waarin hij nader ingaat op 'lessons learned' in het geval van een eventuele tweede golf. Eén van die lessen is dat alle professionals in de zorg erop moeten kunnen rekenen dat er voldoende PBM zijn.
- 1630 Ook is er meer aandacht voor de kwaliteit van met name mondkapjes, en voor de productie hiervan in Nederland. Op 16 juni 2020 beantwoorden de ministers van VWS en voor MZ Kamervragen naar aanleiding van artikelen in het AD over de kwaliteit van de mondkapjes in verpleeghuizen ('Chaos rond mondkapjes: ik hou mijn hart vast over wat we aankopen' en 'Veel falende mondkapjes in verpleeghuizen: "Schandalig, we zijn besodemieterd") en een bericht op NU.nl over het afkeuren van vijf miljoen aangekochte mondkapjes: 'Ruim vijf miljoen door overheid aangekochte mondkapjes afgekeurd'.

---

¹²³¹ Zie ook paragraaf E.7.3 voor de Detailanalyse – ijzeren voorraad.

¹²³² PbEU 2020, C 108 I.

1631 Dezelfde dag beantwoordt de minister voor MZ Kamervragen die zijn gesteld op 1 mei 2020, over de productie van PBM in Nederland over en de keuring en certificering hiervan in Nederland.

1632 Daarnaast wordt teruggeblikt. In de periode van 24 tot 29 juni 2020 schetst de minister van VWS in meerdere Kamerbrieven en antwoorden op Kamervragen de (crisis)situatie in de van periode februari tot en met april 2020, en de daarop gezette stappen.

E.6 PBM-Tijdlijn

1633 In de PBM-tijdlijn zijn de resultaten van de Media-analyse en van de analyse van parlementaire documenten samengevoegd, resulterend in een chronologisch overzicht van een selectie van uitingen in de media en parlementaire documenten over de inkoop van PBM in de periode 1 januari 2020 tot en met 31 juli 2020.

1634 Er wordt in de PBM-tijdlijn onderscheid gemaakt tussen:

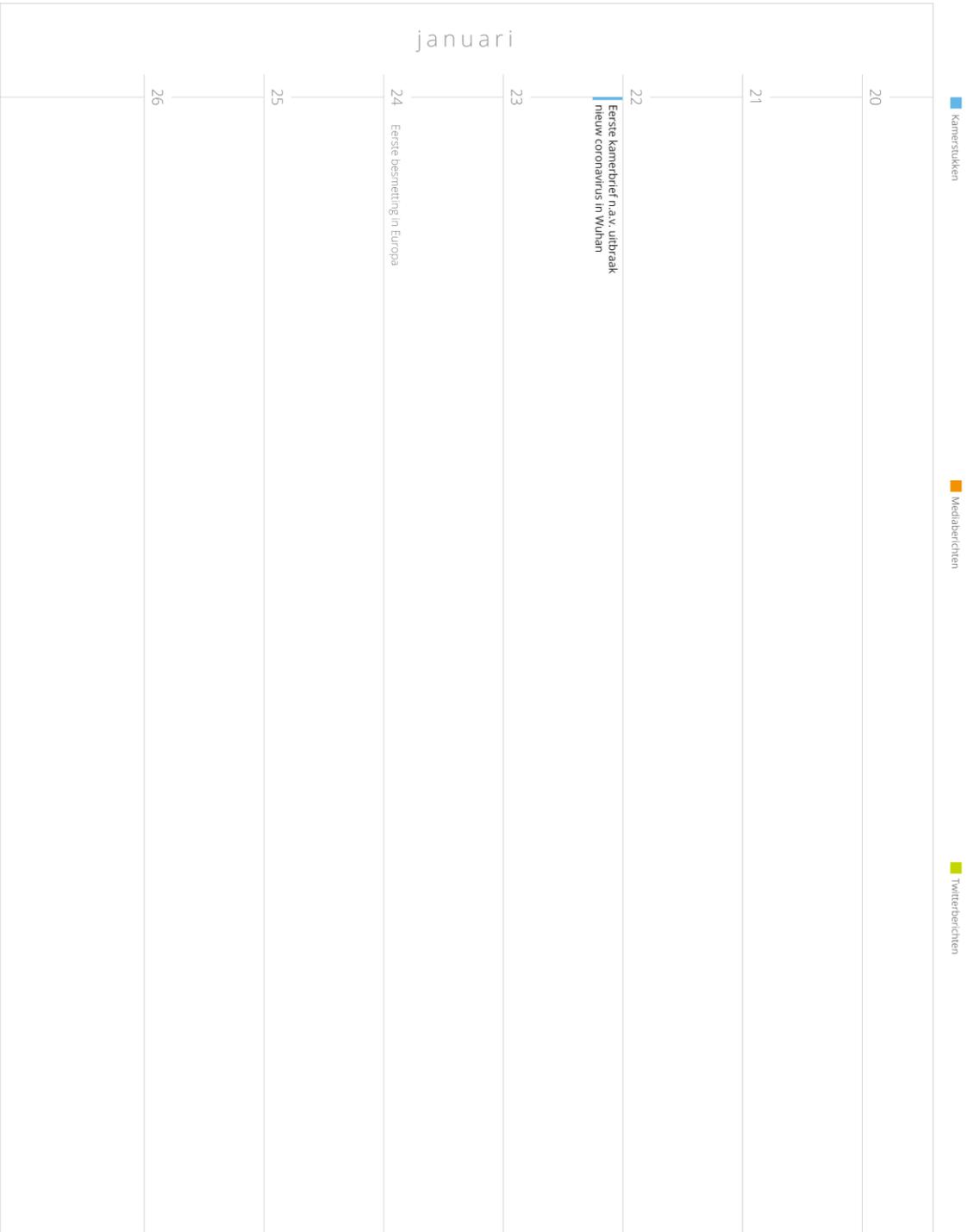
- Mediaberichten: media- uitingen afkomstig uit (landelijke) dagbladen en televisieprogramma's, aangevuld met de media-uitingen die uit de analyse van de parlementaire documenten naar voren zijn gekomen, zoals nieuwsberichten, presentaties, rapporten, en radioprogramma's.
- Kamerstukken: parlementaire documenten.
- Twitterberichten.
- Gebeurtenissen die zijn gerelateerd aan het tijdsgewricht: onder andere afkomstig uit de Coronavirus tijdlijn zoals gepubliceerd op de website van de Rijksoverheid en uit de Reconstructie 1^e golf coronacrisis van de Onderzoeksraad voor Veiligheid.¹²³³

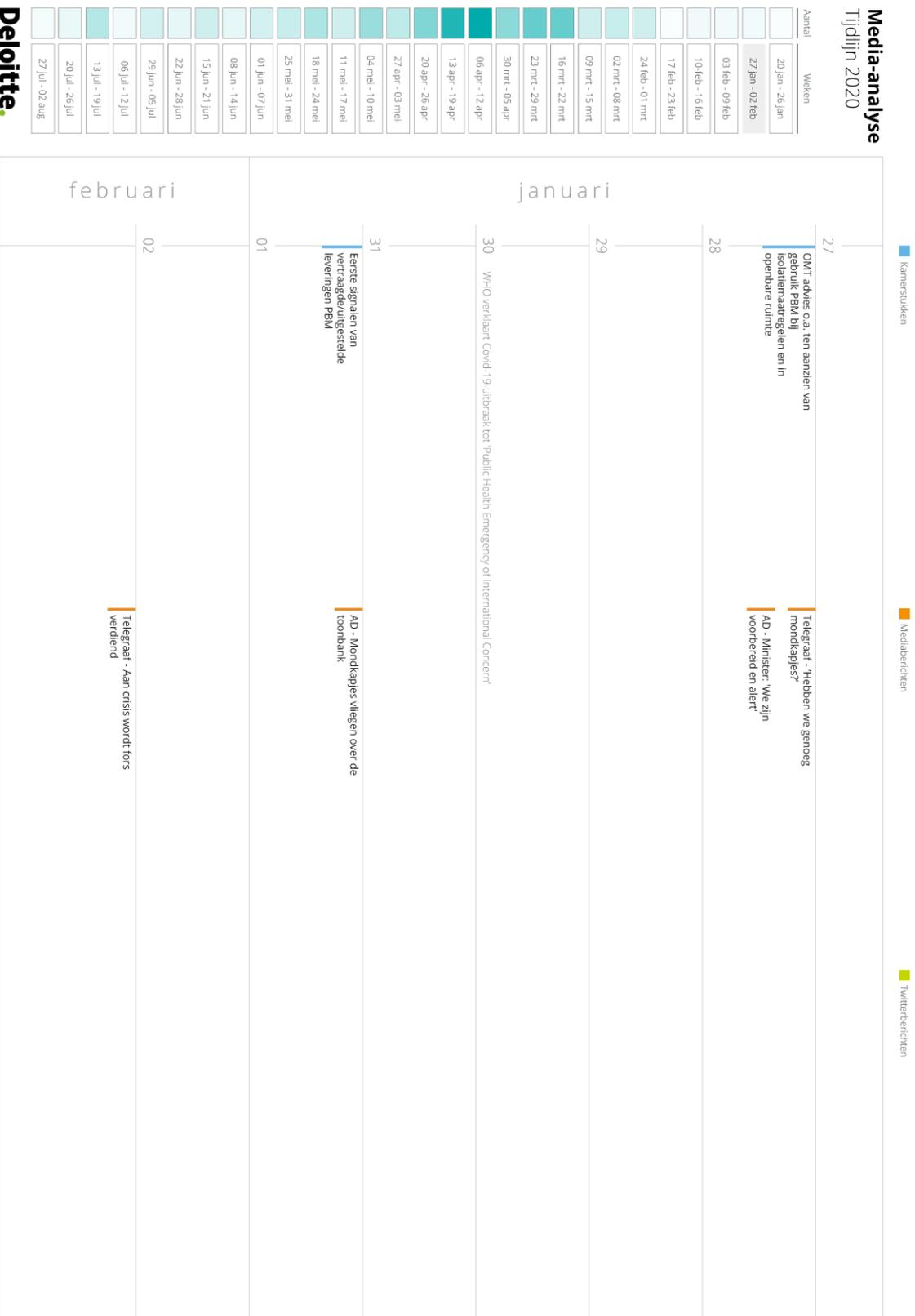
¹²³³ www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-tijdlijn en <https://coronaonderzoek.onderzoeksraad.nl/reconstructie>.

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Weken
20	20 jan - 26 jan
27	27 jan - 02 feb
03	03 feb - 09 feb
10	10 feb - 16 feb
17	17 feb - 23 feb
24	24 feb - 01 mrt
02	02 mrt - 08 mrt
09	09 mrt - 15 mrt
16	16 mrt - 22 mrt
23	23 mrt - 29 mrt
30	30 mrt - 05 apr
06	06 apr - 12 apr
13	13 apr - 19 apr
20	20 apr - 26 apr
27	27 apr - 03 mei
04	04 mei - 10 mei
11	11 mei - 17 mei
18	18 mei - 24 mei
25	25 mei - 31 mei
01	01 jun - 07 jun
08	08 jun - 14 jun
15	15 jun - 21 jun
22	22 jun - 28 jun
29	29 jun - 05 jul
06	06 jul - 12 jul
13	13 jul - 19 jul
20	20 jul - 26 jul
27	27 jul - 02 aug

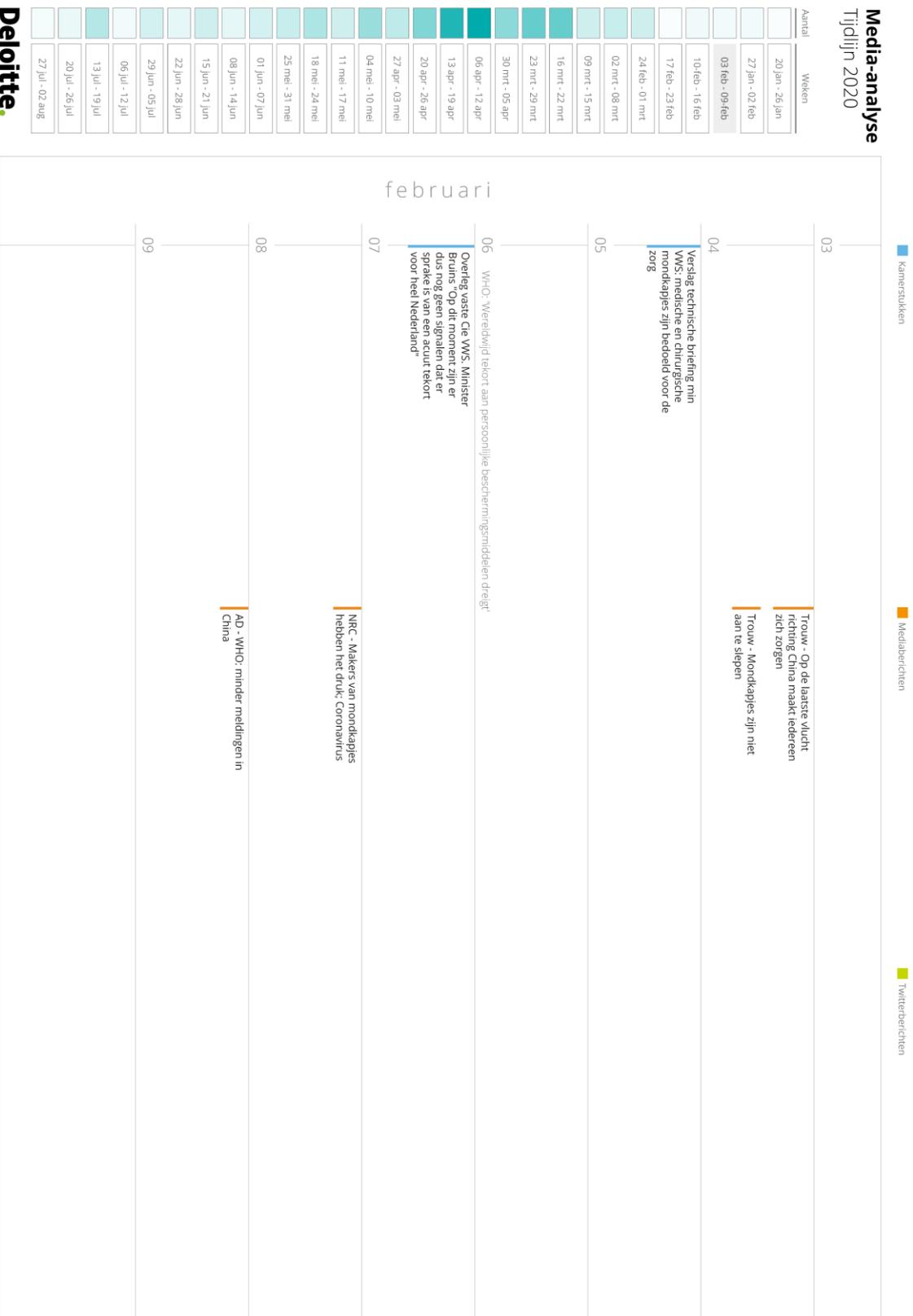

Media-analyse Tijdlijn 2020

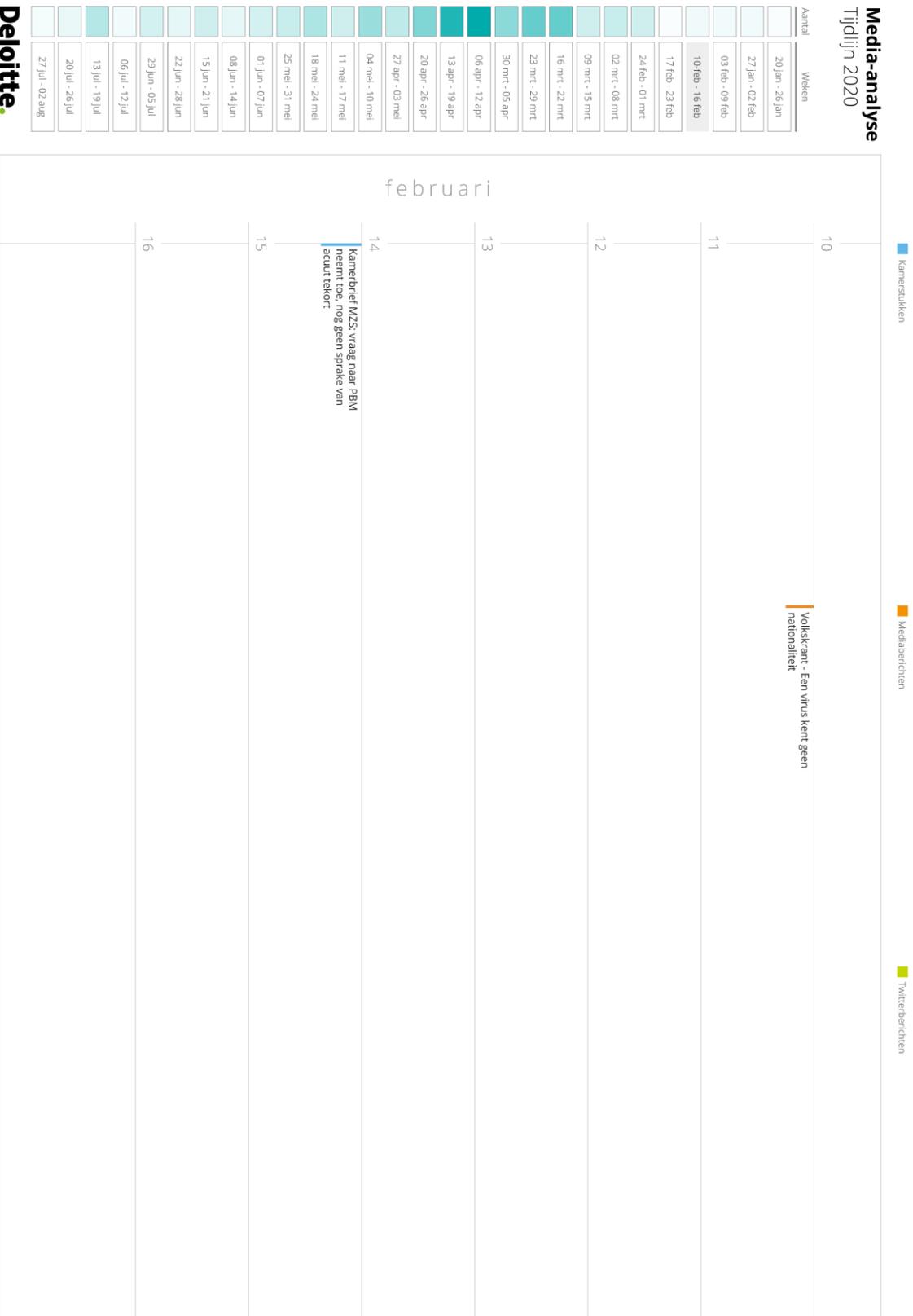

Deloitte

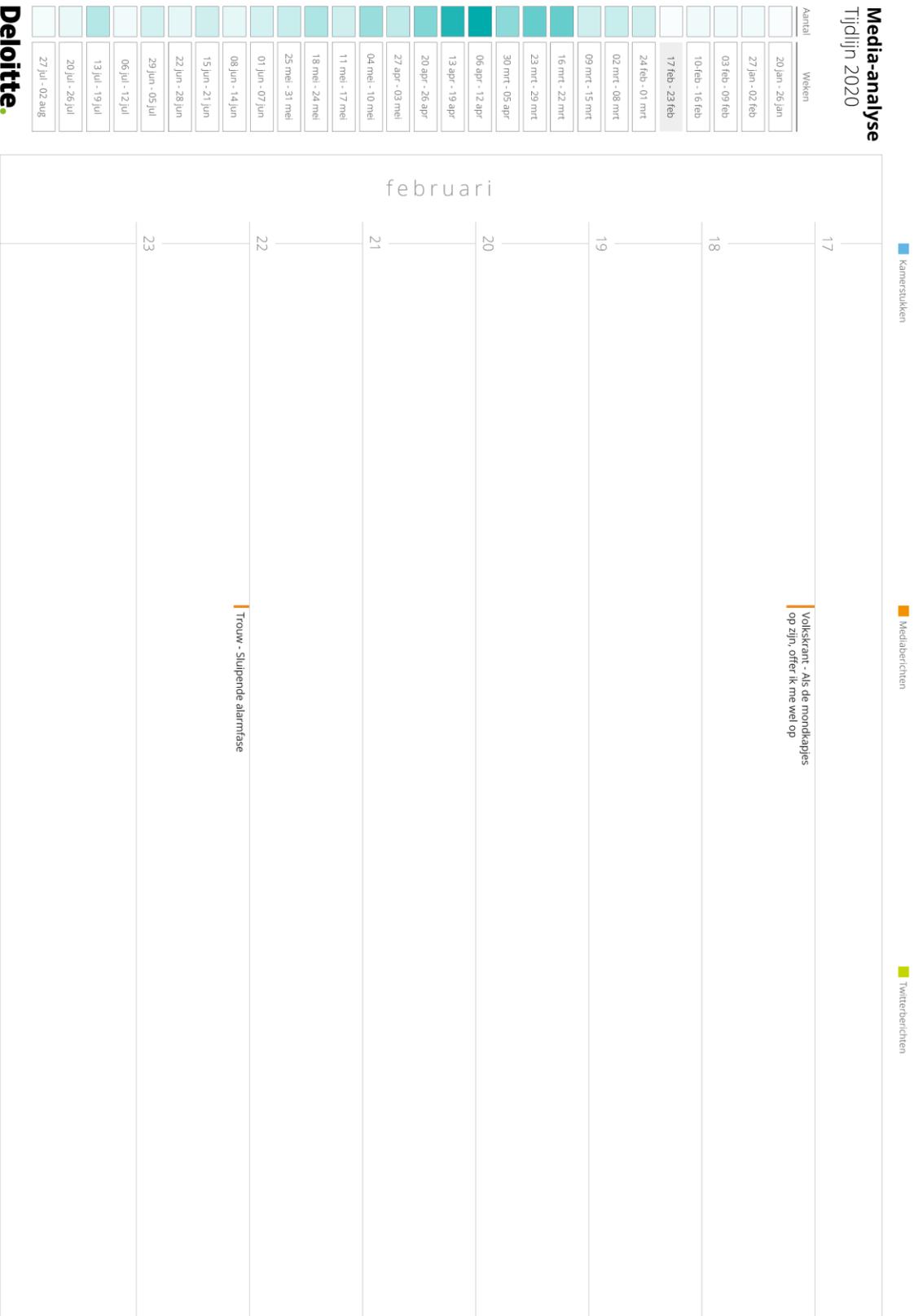
Media-analyse Tijdlijn 2020

Media-analyse Tijdlijn 2020

Media-analyse Tijdlijn 2020

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Week
	20 jan - 26 jan
	27 jan - 02 feb
	03 feb - 09 feb
	10 feb - 16 feb
	17 feb - 23 feb
	24 feb - 01 mrt
	02 mrt - 08 mrt
	09 mrt - 15 mrt
	16 mrt - 22 mrt
	23 mrt - 29 mrt
	30 mrt - 05 apr
	06 apr - 12 apr
	13 apr - 19 apr
	20 apr - 26 apr
	27 apr - 03 mei
	04 mei - 10 mei
	11 mei - 17 mei
	18 mei - 24 mei
	25 mei - 31 mei
	01 jun - 07 jun
	08 jun - 14 jun
	15 jun - 21 jun
	22 jun - 28 jun
	29 jun - 05 jul
	06 jul - 12 jul
	13 jul - 19 jul
	20 jul - 26 jul
	27 jul - 02 aug

	maart	februari
24		<ul style="list-style-type: none"> ■ Kamerstukken ■ Mediaberichten ■ Twitterberichten
25		<p>Kamer/vragen D66 naar voorzaden mondkapjes bij ziekenhuizen en naar nationale, centrale voorraad van mondkapjes</p> <p>Volkscrant - Mondkapje is zo goed als zinloos tegen coronavirus</p>
26		<p>AD - Iedereen aast op mondkapjes, maar werken ze wel?</p> <p>Nieuwsuur - Minister Bruins (MZZ) zegt dat hij het probleem van PBM in Europees verband wil oppakken</p> <p>Op1 - Minister Bruins (MZZ) over voorbereidingen op corona</p> <p>Ink - Ernst Kuipers vertelt over voorraad mondkapjes Erasmus MC</p>
27		<p>Eerste besmetting in Nederland</p> <p>NOS - Zorg dreigt in de knel te komen door tekort aan mondkapjes</p> <p>Trouw - Duitsland voorziet corona-epidemie, Nederland is alert</p> <p>NRC - Een paar extra blikken bonen ingeslagen</p> <p>NRC - Nu het virus ook door Europa zwerft: 16 Europese landen kampen met corona-besmettingen. Hoe bereidt Nederland zich voor?</p>
28		<p>RVM: Er is een wereldwijd tekort aan persoonlijke beschermingsmaatregelen, onnodig gebruik moet worden voorkomen</p> <p>BAO advies: inkoop mondkapjes door DPG en verdeling regionaal te organiseren</p> <p>NRC - Wachten op het virus: Frits Abrahams</p> <p>Trouw - Alle mondkapjes zijn op, maar verder gaat het leven in sitard gewoon door</p> <p>Telegraaf - 'Meteen de mondkapjes op'</p> <p>Hans Buijng: Zo probeert men weer geld te verdienen tegen de achtergrond van de CORONA paniek</p>
29		<p>NRC - Cashen met corona: Column voor het geval dat</p> <p>Volkscrant - Van alles inslaan, voor het geval dat</p> <p>NRC - We kunnen niet iedereen volgen: Coronavirus</p> <p>Trouw - Maak mondkapje van je deha</p>
01		<p>Volkscrant - De longarts schudt even geen handen</p>

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Weken
	20 jan - 26 jan
	27 jan - 02 feb
	03 feb - 09 feb
	10 feb - 16 feb
	17 feb - 23 feb
	24 feb - 01 mrt
	02 mrt - 08 mrt
	09 mrt - 15 mrt
	16 mrt - 22 mrt
	23 mrt - 29 mrt
	30 mrt - 05 apr
	06 apr - 12 apr
	13 apr - 19 apr
	20 apr - 26 apr
	27 apr - 03 mei
	04 mei - 10 mei
	11 mei - 17 mei
	18 mei - 24 mei
	25 mei - 31 mei
	01 jun - 07 jun
	08 jun - 14 jun
	15 jun - 21 jun
	22 jun - 28 jun
	29 jun - 05 jul
	06 jul - 12 jul
	13 jul - 19 jul
	20 jul - 26 jul
	27 jul - 02 aug

Deloitte

	Kamerstukken	Mediaberichten	Twitterberichten
02	Kamerstukken Kamerstukken D66 over voorraden PBM, MZS geen signalen van acute tekorten aan PBM in ziekenhuizen	Mediaberichten Kamerlid WVS: uit inventarisatie via de ROAZ-en komen tot nu toe geen signalen van grote tekorten aan PBM naar voren	Twitterberichten Hans Buijling: Woekerprijzen voor mondkapjes
03	03 Verslag technische briefing c/a WVS, waarin Van Dissel zegt dat hij over tekorten aan mondkapjes heeft gehoord	Mediaberichten Ministerie van WVS - Infosheet hulpmiddelen COVID-19	Twitterberichten NRC - Bruins: verdergaande maatregelen mogelijk
04	04 AD - Leger springt bij als er toch een epidemie komt	Mediaberichten Trouw - Virus is nog te volgen, en dat is goed nieuws	Twitterberichten NRC - Bruins: verdergaande maatregelen mogelijk
05	05 Debat, Tweede Kamer: vragen over mogelijke tekorten PBM bij huisartsen, tandartsen, ziekenhuizen Motte Hijnk over garanderen van voldoende PBM voor zorgverleners	Mediaberichten Trouw - Nerveuze stemming in Tweede Kamer over corona NRC - Zorgen dreigend tekort mondkapjes in medische wereld	Twitterberichten Nieuwsuur - SP-Kamerlid Hijnk over tekort Jinek - Item over tekorten aan beschermende middelen en verdeling GGD's
06	06 Eerste sterfgeval in Nederland	Mediaberichten Volkskrant - Bruins laat mondkapjes regionaal verdelen Telegraaf - Balanceeract in Tweede Kamer	Twitterberichten Humberto - Minister Bruins overlegt over coronavirus in Brussel Geert Wilders: RT @ChrisJansen_PV: Nederland vist dus gewoon achter...
07	07 AD - Zorgenminister Bruins over corona: 'We zijn nog altijd in de indamfase'	Mediaberichten Volkskrant - Het 'magie coronavirus' kan in Tilburg-Noord weer even dicht	Twitterberichten Volkskrant - Alle EU-landen wacht grote virusuitbraak NRC - Tekort aan medicijnen door coronacrisis vereist centraal ingrijpen
08	08 20 jul - 26 jul 27 jul - 02 aug		

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Weken
	20 jan - 26 jan
	27 jan - 02 feb
	03 feb - 09 feb
	10 feb - 16 feb
	17 feb - 23 feb
	24 feb - 01 mrt
	02 mrt - 08 mrt
	09 mrt - 15 mrt
	16 mrt - 22 mrt
	23 mrt - 29 mrt
	30 mrt - 05 apr
	06 apr - 12 apr
	13 apr - 19 apr
	20 apr - 26 apr
	27 apr - 03 mei
	04 mei - 10 mei
	11 mei - 17 mei
	18 mei - 24 mei
	25 mei - 31 mei
	01 jun - 07 jun
	08 jun - 14 jun
	15 jun - 21 jun
	22 jun - 28 jun
	29 jun - 05 juli
	06 juli - 12 juli
	13 juli - 19 juli
	20 juli - 26 juli
	27 juli - 02 aug

Deloitte

Aantal	Weken	Media-analyse
09	27 jan - 02 feb	<p>■ Kamerstukken</p> <p>■ Mediaberichten</p> <p>■ Twitterberichten</p> <p>Persconferentie met de eerste (hygiëne) maatregelen</p>
10	03 feb - 09 feb	<p>Kamerbrief MZS waarin wordt vermeld dat ROAZ zijn gestart met aankoop en distributie mondkapjes. EC start met aanbestedingsprocedure HBM.</p> <p>Wilders vraagt of gezorgd wordt voor de fabricage van extra PBM</p> <p>Verslag technische briefing vaste de VWS met vragen aan RIVM, UMC en GGD Haaglanden o.a. over voorbereidingen ziekenhuizen op een grote coronatubiraak</p>
11	10 feb - 16 feb	<p>Formele vaststelling pandemie</p> <p>Trouw - EU belooft steun tegen economische schade</p> <p>NRC - Wie krijgt er nog hulp als de ziekenhuizen vol zijn?</p> <p>Geert Wilders: Wat een verradi! VVD-SBS Broekers-Knol zegt 'te overwegen' 15.000 stuks mondkapjes te kopen van Nederland naar Griekenland te sturen en Wilders er hier zelf een tekort aan hebben</p>
12	17 feb - 23 feb	<p>Kamerbrief MZS over internationaal overleg over zorgen om tekort aan PBM, problemen a.g.v. verschillende exporttoespraken en pijpsluitingen PBM</p> <p>Motte Krol (SOPPLUS) c.s. om thuiszorgmedewerkers en wijkverpleegkundigen ook te voorzien van PBM</p> <p>Debat Tweede Kamer waarin o.a. vrees voor tekorten aan pnm en invoerproblemen aan de grens aan de orde komen</p> <p>Jinek - Bart Berden over gevoel van veiligheid ziekentuis-medewerkers door tekort aan beschermingsmiddelen</p>
13	24 feb - 01 mrt	<p>N.a.v. kamervragen beschrijft minister MZS maatregelen en acties om voldoende PBM beschikbaar te krijgen en in te kopen</p> <p>Volkskrant - Zodra iets op besmetting in het gezin wijst: isolatie</p> <p>Volkskrant - Artsen Tilburg komen van alles tekort, ook personeel</p>
14	02 mrt - 08 mrt	<p>Telegraaf - Zeep en bonen vliegen schrap uit</p> <p>AD - Ie's lopen vol, keuzes worden moeilijker</p> <p>Volkskrant - Coronomie</p> <p>AD - Duitsland en Frankrijk versoepelen ban op export van mondkapjes</p>
15	09 mrt - 15 mrt	<p>Nederlandse Politiebond - Coronamaatregelen Nationale Politie</p> <p>Trouw - Ziekenhuis Brabant kan het nog aan</p>

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Wekken
	20 jan - 26 jan
	27 jan - 02 feb
	03 feb - 09 feb
	10 feb - 16 feb
	17 feb - 23 feb
	24 feb - 01 mrt
	02 mrt - 08 mrt
	09 mrt - 15 mrt
	16 mrt - 22 mrt
	23 mrt - 29 mrt
	30 mrt - 05 apr
	06 apr - 12 apr
	13 apr - 19 apr
	20 apr - 26 apr
	27 apr - 03 mei
	04 mei - 10 mei
	11 mei - 17 mei
	18 mei - 24 mei
	25 mei - 31 mei
	01 jun - 07 jun
	08 jun - 14 jun
	15 jun - 21 jun
	22 jun - 28 jun
	29 jun - 05 jul
	06 jul - 12 jul
	13 jul - 19 jul
	20 jul - 26 jul
	27 jul - 02 aug

Deloitte

maart	
16	<p>NRC - Ziekenhuizen bereiden zich voor op zwaar weer</p> <p>Telegraaf - 'Mondkapsjes bijna op, dus uitwassen?'</p> <p>Volkskrant - Niet alleen ouderen komen terecht op ic</p> <p>Telegraaf - EU sluit buitengrenzen</p> <p>Volkskrant - Waar zijn de mond-kapsjes? Leveringen vanuit Azië komen weer op gang</p> <p>Telegraaf - China stuurt mond-kapsjes</p> <p>NRC - Geen bezzoek, bang voor eigen verzorgers</p> <p>Jinek - Dieetrik Gommers (Erasmus MC/NVIC) vertelt dat er hard gewerkt wordt om het tekort aan PBM te verlagen</p> <p>Nieuwsuur - Uitgebreide rapportage over tekort PBM onder huisartsen</p> <p>AD - Voorbereid op nieuwe golf patiënten</p> <p>Trouw - De mond-kapsjes zijn bijna op, maar hier gebruik kent risico's</p> <p>Jinek - Minister Hoekstra (Financien) over mond-kapsjestekort in de zorg</p> <p>V&M: Grootste zorg van ziekenhuizen: misschen wel het dreigend tekort...</p>
17	<p>OMT adviseert om gezondheidsbeveelers op te roepen zuring om te gaan met mondkapjesmaskers</p> <p>Dierbude van beschermingsmiddelen loopt via het Regionale Overleg Acute Zorgketen (ROAZ)</p> <p>Telegraaf - EU sluit buitengrenzen</p> <p>Volkskrant - Snelte stijging pas het begin: Het gaat komende week nog harder</p> <p>Volkskrant - Als er geen oplossing komt kunnen wij niet werken</p> <p>NRC - Alle hoop is nu gericht op die ene lading mond-kapsjes</p> <p>Trouw - Bodem van de voorraad mond-kapsjes is in zicht</p> <p>AD - Steun in de kamer voor aanpak van coronacrisis</p> <p>Telegraaf - Wij hebben mond-kapsjes!</p> <p>Trouw - Rutte bezweert dat aanpak deugt</p> <p>Jinek - Politiek commentator Wouter de Winther over de Kamerzaak van Jesse Klaver (GroenLinks) inzake het vorderen van mond-kapsjes</p> <p>Nieuwsuur - Minister Bruins (MZS) laat skandje het Tweede Kamer-debat het vorderingsbesluit ingaan</p> <p>Opi - Klim bezorgt mond-kapsjes</p> <p>Geert Wilders: Eris fors bezuinigd op de zorg. We zien nu de gevolgen...</p> <p>Lilian Marjtinsson: RT @SP.nl: Succes! Het kabinet heeft toegezegd persoonlijke beschermingsmiddelen te gaan vorderen...</p>
18	<p>Verslag technische briefing vaste de WVS: Gommers (Erasmus MC/NVIC) vraagt kamerleden druk uit te oefenen om gerichtsmaskers naar Nederland te krijgen</p> <p>Debat Tweede Kamer partijen stellen vragen o.a. over het gebruik aan PBM in verschillende zorgsectoren en over opstarten productie in NL</p> <p>Motte Klaver: c.s. om het vorderen van de benodigde PBM nog meer tot topprioriteit te classificeren</p> <p>AD - Mond-kapsjes zijn prooi voor dieven</p> <p>Volkskrant - Snelte stijging pas het begin: Het gaat komende week nog harder</p> <p>Volkskrant - Als er geen oplossing komt kunnen wij niet werken</p> <p>NRC - Alle hoop is nu gericht op die ene lading mond-kapsjes</p> <p>Trouw - Bodem van de voorraad mond-kapsjes is in zicht</p> <p>Jinek - Politiek commentator Wouter de Winther over de Kamerzaak van Jesse Klaver (GroenLinks) inzake het vorderen van mond-kapsjes</p> <p>Nieuwsuur - Minister Bruins (MZS) laat skandje het Tweede Kamer-debat het vorderingsbesluit ingaan</p> <p>Opi - Klim bezorgt mond-kapsjes</p> <p>Geert Wilders: Eris fors bezuinigd op de zorg. We zien nu de gevolgen...</p> <p>Lilian Marjtinsson: RT @SP.nl: Succes! Het kabinet heeft toegezegd persoonlijke beschermingsmiddelen te gaan vorderen...</p>
19	<p>Aftreden Bruno Bruins - Minister MZS</p> <p>Vragen aan minister van BZ over de beschikbaarheid van medische hulpmiddelen wereldwijd</p> <p>NRC - Methode ontdekt voor sterilisatie mond-kapsjes</p> <p>NRC - Drama, irritatie en stress in de Kamer: Kamerdebat. Opens werd het de vernieuwde crisisminister te veel</p>

Kamersstukken

Mediabberichten

Twitterberichten

(1 / 2)

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Wekken
	20 jan - 26 jan
	27 jan - 02 feb
	03 feb - 09 feb
	10 feb - 16 feb
	17 feb - 23 feb
	24 feb - 01 mrt
	02 mrt - 08 mrt
	09 mrt - 15 mrt
	16 mrt - 22 mrt
	23 mrt - 29 mrt
	30 mrt - 05 apr
	06 apr - 12 apr
	13 apr - 19 apr
	20 apr - 26 apr
	27 apr - 03 mei
	04 mei - 10 mei
	11 mei - 17 mei
	18 mei - 24 mei
	25 mei - 31 mei
	01 jun - 07 jun
	08 jun - 14 jun
	15 jun - 21 jun
	22 jun - 28 jun
	29 jun - 05 jul
	06 jul - 12 jul
	13 jul - 19 jul
	20 jul - 26 jul
	27 jul - 02 aug

maart	
20	<p>Martin van Rijn tijdelijk nieuwe minister voor Medische Zorg</p> <p>RIMM, Clb en LCI Beleid PBM buiten het ziekenhuis gepubliceerd. Gebuik PBM niet nodig bij meer dan 1,5 meter afstand</p> <p>Kamerbriev WMS met update over maatregelen in ggz ook t.a.v. beschikbaarheid PBM</p> <p>Kamerbriev WMS met o.a. meding van gezamenlijk inkoopbureau, update tekorten, voorraden en inkoop PBM</p> <p>NOS Journaal - Minister De Jonge (WVS) geeft een update over o.a. het moeizame verloop van inkoop PBM</p> <p>AD - Ik kan inmiddels tijdens de rit mijn isolatiepak al aantrekken?</p> <p>Telegraaf - Moet gethandicapten-zorg achteraan aansluiten?</p> <p>NRC - Spionage dienst voorzagt pandemie; Medische spionage VS zien pandemieën als dreigingsnationale veiligheid</p> <p>innek - Piet-Hein Buiting over de voorraad mondkapjes in zijn ziekenhuis</p> <p>Trouw - Duitzenden mensen bieden aan mee te helpen in de zorg</p> <p>Volkskrant - Automakers nu in mondkapjes</p> <p>Trouw - Een ziekenhuis binnen-komen is zo makkelijk niet meer</p> <p>AD - Mondkapjes zat, maar hoe komen ze hier?</p> <p>Nieuwsuur - Iem over tekorten PBM in ziekenhuizen</p> <p>Trouw - Een vriendelijke, soms afwachterende minister</p> <p>Van Lierden bericht dat hij bezig is met een order voor mondkapjes vanuit China</p>
21	<p>FD - Bedrijfsleven schiet zorg te hulp bij oplossen mondkapjesteekort</p> <p>AD - Geen beslag op mondkapjes</p> <p>Trouw - Was dat bezoekverbod echt nodig? Helas wel</p> <p>Trouw - Een virus tegen de scheefgezakte globalisering</p> <p>NRC - En de winnaar is... een publieke zorg en een sterke overheid; Column</p> <p>Telegraaf - Inventief met mondkapjes</p> <p>NRC - Een ramp in slow motion; Ziekenhuis Corona waar hier door de gangen</p> <p>Verenro - Update verdeelbeeld persoonlijke beschermingsmiddelen (pbm)</p> <p>Op1 - Rod Jetten (Op6) bevoegt voor productie mondkapjes en beschermingsmiddelen in Nederland en Europa</p> <p>Minister De Jonge Eerste lading mondkapjes binnen, samenwerking inkoopers Erasmus en WVS</p> <p>Corry Halder RT @hugodelonge : Door #corona komen we desinfectiemiddelen...</p> <p>Wim Martens RT @hugodelonge : Binnen! Algelopen weken hebden inkoopers...</p> <p>Wim Martens RT @hugodelonge : Door #corona komen we desinfectiemiddelen...</p> <p>Van Lierden: Zicht op nieuwe lading. Nu ruimte tot miljoen gecertificeerde mondkapjes...</p> <p>V&MN: Veel vragen bij ons meldpunt over gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen...</p> <p>Van Lierden: Yarnacht vlieg de eerste lading. It works!</p>
22	

Kamerstukken

Mediaberichten

Twitterberichten

(2 / 2)

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Wekken
	20 jan - 26 jan
	27 jan - 02 feb
	03 feb - 09 feb
	10 feb - 16 feb
	17 feb - 23 feb
	24 feb - 01 mrt
	02 mrt - 08 mrt
	09 mrt - 15 mrt
	16 mrt - 22 mrt
	23 mrt - 29 mrt
	30 mrt - 05 apr
	06 apr - 12 apr
	13 apr - 19 apr
	20 apr - 26 apr
	27 apr - 03 mei
	04 mei - 10 mei
	11 mei - 17 mei
	18 mei - 24 mei
	25 mei - 31 mei
	01 jun - 07 jun
	08 jun - 14 jun
	15 jun - 21 jun
	22 jun - 28 jun
	29 jun - 05 jul
	06 jul - 12 jul
	13 jul - 19 jul
	20 jul - 26 jul
	27 jul - 02 aug

Deloitte

maart	
23	<p>LCH opgericht/ operationeel</p> <p>Kameravragen 50PLUS naar stand van zaken verdeling PBM binnen wijkverpleging en thuiszorg</p> <p>IGJ - Normen mondneusmaskers uit China en VS gelijkwaardig aan Europese</p> <p>Telegraaf - 'Elke avond ben ik bang voor wat ik aantref'</p> <p>AD - Miljoen nieuwe mondkapjes uit China</p> <p>NOS Journaal - Aanstelling Minister Van Rijjn voor Medische Zorg als vervanging voor Bruno Bruins</p> <p>NRC - Als de huisarts bedelt om mondkapjes</p> <p>Volkskrant - Handel in mondkapjes is wildwest</p> <p>NZZ: Maatregelen tegen tekort mondkapjes...</p>
24	<p>Skipr - Mondkapjes en gezichtsmaskers in aantocht via EU-aanbesteding</p> <p>Telegraaf - Rode Kruis zamelt 125.000 maskers in</p> <p>Telegraaf - Mondkapjes verzamelen</p> <p>Rijkssoevereïteit - Opstart initiatief Landelijk Consortium Hulpmiddelen</p> <p>NRC - Philips vraagt de vordering van beeldmingsapparatuur</p> <p>V&VN: RT @LlisenkaxantLoon: Pffft. Nu, naast mondkapjes, ook schorten...</p> <p>Hans Buijling: RT @STZorgrecht: En nog steeds gaan Thuiszorg zusters en ...</p>
25	<p>Kamerbrief WVS met o.a. uitleg doel en werkwijze LCH.</p> <p>Verslag technische briefing vaste cpe WVS o.a. inzake beleid t.a.v. PBM.</p> <p>WVS - Nieuwe coronavirus aangeretroffen in rioolwater</p> <p>Trouw - Boeren doneren hun mondkapjes</p> <p>ICH Nieuwsbrief - Eerste nieuwsbrief Landelijk Consortium Hulpmiddelen</p> <p>Jinek - Presentator Eva Jinek en chirurg-intensivist Martijn Castelijns over het mondkapjesteekort</p> <p>V&VN: RT @MinVWS: We ontvangen steeds meer bestelde én aangeboden...</p>
26	<p>Debat Tweede Kamer Rutte-PBM heeft absolute toprioriteit</p> <p>Motie Marjolissen c.s. over alles op alles zetten om zorgverleners veilig hun werk te kunnen laten doen</p> <p>Motie Wilders c.s. over voldoende beschermingsmiddelen voor elke zorgmedewerker op de korst mogelijke termijn</p> <p>Verslag Cte Europese Zaken: verschillende initiatieven/maatregelen genomen op EU niveau om beschikbaarheid van PBM te verzorgen en coördineren</p> <p>ICH Nieuwsbrief - In korte tijd veel bereikt</p> <p>Telegraaf - Justitie helpt de huisartsen</p> <p>Trouw - Thuiszorg is even noodzakelijk als ingewikkeld in coronatijd</p> <p>Telegraaf - Coronavirus reistert ook de cokerhandel</p> <p>Telegraaf - Zoektocht naar medicijn goed</p> <p>Nieuwsuur - Kamer debatteert over tekorten</p> <p>Geert Wilders: Moties Wilders c.s over voldoende IC-capaciteit en ...</p> <p>Geert Wilders: Premier Rutte wil niet zeggen dat het onacceptabel is...</p> <p>Geert Wilders: Onbegrijpelijk dat zorgmedewerkers onvoldoende beschermingsmiddelen...</p> <p>V&VN: Van verpleegkundigen en verzorgenden wordt nu meer...</p>

Kamerstukken

Mediaberichten

Twitterberichten

(1 / 2)

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Wekken	Kamerstukken	Mediaberichten	Twitterberichten
	20 jan - 26 jan			
	27 jan - 02 feb			
	03 feb - 09 feb			
	10 feb - 16 feb			
	17 feb - 23 feb			
	24 feb - 01 mrt			
	02 mrt - 08 mrt			
	09 mrt - 15 mrt			
	16 mrt - 22 mrt			
	23 mrt - 29 mrt			
	30 mrt - 05 apr			
	06 apr - 12 apr			
	13 apr - 19 apr			
	20 apr - 26 apr			
	27 apr - 03 mei			
	04 mei - 10 mei			
	11 mei - 17 mei			
	18 mei - 24 mei			
	25 mei - 31 mei			
	01 jun - 07 jun			
	08 jun - 14 jun			
	15 jun - 21 jun			
	22 jun - 28 jun			
	29 jun - 05 jul			
	06 jul - 12 jul			
	13 jul - 19 jul			
	20 jul - 26 jul			
	27 jul - 02 aug			

maart
<p>27</p> <p>Brief WVS over werkwijze LCH met verzoek om PBM niet zelf in te kopen; dit gebeurt door het LCH</p> <p>LCH Nieuwsbrief - De eerste directe levering vanuit LCH is een feit</p> <p>NRC - Ongeduld in de Tweede Kamer over coronabeleid; Kamerdebat: De Jonge garandeert voldoende (Chedden</p> <p>AD - We zijn te afhankelijk van import</p> <p>Trouw - Zakenhuis Assen: 'Wij voelen wel degelijk urgentie'</p> <p>Nieuwsuur - Beveiligers Schiphol hebben tekort aan mondkapjes</p> <p>NRC - 'Als iemand in elkaar zakt, wil je genoeg apparatuur'</p> <p>Trouw - Jungle</p> <p>NRC - Risico van pandemie was 'reëel'</p> <p>Volkscrant - Kamer laakt het gebruik aan van alles</p> <p>NRC - Onze voorbereidingen op een pandemie waren symbolisch</p> <p>NRC - De deademingsmachine is geworden</p> <p>Hans Buijng: RT @ezlhmajam: Zag ik nou net bij RTL drie mondkapjesleverantiers...</p>
<p>28</p> <p>AD - We hebben een schuld aan de rest van Nederland'</p> <p>Volkscrant - 'Te efficiënt, te weinig robuust</p> <p>NRC - Nee, dit is geen zelfrezaan land, Weg van het rinus (en je gezin)</p> <p>Volkscrant - De zorg in Nederland zet zich schrap</p> <p>Op1 - Gesprek over afgekeurde mondkapjes</p> <p>NRC - Misschien moeten artsen wat harder worden'</p> <p>Volkscrant - 'We vragen een nieuwe soldaartiet'</p> <p>Volkscrant - Operatie coronapiek</p> <p>Volkscrant - Extra palliatieve zorgverleners voor coronapatiënten ziekenhuizen</p> <p>Trouw - Vorderen</p> <p>Nieuwsuur - Kort item over foutieve Chinese maskers</p> <p>Ullian Marjnsen: Dit is ontoelaatbaar. Zorgverleners moeten veilig...</p> <p>Geert Wilders: RT @Christiansen_PVU: Veel mensen benaderen ons met mooie initiatieven...</p> <p>Wim Martens: RT @MinVWS: Een zending mondkapjes die zaterdag...</p> <p>Jessa Klaver: Mensen die in de frontlinie werken, moeten kunnen...</p> <p>Wim Martens: RT @nrcdscantact: Er is nog een grote behoefte aan mondkapjes...</p> <p>Buitenhof - Gesprek over tekort PBM voor thuiszorg</p> <p>Minister Van Rijn: Contact Chinese ambassadeur over kwaliteit mondkapjes</p>
29

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Wekken
	20 jan - 26 jan
	27 jan - 02 feb
	03 feb - 09 feb
	10 feb - 16 feb
	17 feb - 23 feb
	24 feb - 01 mrt
	02 mrt - 08 mrt
	09 mrt - 15 mrt
	16 mrt - 22 mrt
	23 mrt - 29 mrt
	30 mrt - 05 apr
	06 apr - 12 apr
	13 apr - 19 apr
	20 apr - 26 apr
	27 apr - 03 mei
	04 mei - 10 mei
	11 mei - 17 mei
	18 mei - 24 mei
	25 mei - 31 mei
	01 jun - 07 jun
	08 jun - 14 jun
	15 jun - 21 jun
	22 jun - 28 jun
	29 jun - 05 juli
	06 juli - 12 juli
	13 juli - 19 juli
	20 juli - 26 juli
	27 juli - 02 aug

Deloitte

maart		april		
30	<p>Kamerfragen GroenLinks en PvdA o.a. over tekorten PBM in de jeugdzorg</p> <p>SP vraagt waarom er in zoveel verpleeghuizen nog niet weinig of geen PBM wordt gewerkt.</p> <p>GroenLinks vraagt om globale schatting van de grootte van de vraag naar mondkapjes onder alle vitale sectoren</p> <p>LCH Nieuwsbrief - De eerste week van LCH en een levering vanuit China voldoet niet aan de juiste kwaliteit</p> <p>NRC - Mondkapjes worden voortaan strenger getest</p> <p>NRC - Nederland maakt vooral vijanden; Europese noodhulp; Nederland maakt vijanden door hardvochtige houding</p> <p>Trouw - Frustrerende zoektocht naar veilige mondkapjes</p> <p>Geert Wilders: Ik ben echt boos, iedereen maakt fouten hoor, maar...</p> <p>V&VN: niet schipperen met veiligheid verpleegkundigen en verzorgenden</p>	<p>Minister VWS: richtlijnen gebruik PBM gelden ook voor pgb zorgverleners.</p> <p>LCH Nieuwsbrief - Themanummer: proces kwaliteitscontrole van mondkapjes</p> <p>IGJ - Inspecties roepen Chinese mondkapjes terug</p> <p>Telegraaf - Veel werknemers voelen zich onveilig</p> <p>AD - Efficiency is niet altijd verstandig</p> <p>Op1 - Gesprek over coronadruk in ziekenhuizen</p> <p>V&VN: Wilkverpleging verschaalt, tekort aan beschermingsmiddelen</p>	<p>Verslag technische briefing de VWS: IGJ krijgt signalen binnen over de angst van medewerkers, met name in de thuiszorg, de ggz en de gehandicaptenzorg en heeft druk uitgeoefend. Will evenwichtig verhaal m.b.t. PBM</p> <p>Dijkhof (VDI) en Van der Straal (SGP) uiten de zorgen over de beschikbaarheid PBM</p> <p>AD - Terug naar normaal is nog ver weg</p> <p>Op1 - Voorzitter vakbond NU'91 over tekort PBM</p> <p>Telegraaf - Nu het erom gaat, zitten we verstrikt in de regels</p> <p>Volkscrant - De corona-angst achter de dichtre deuren van het verpleeghuis</p> <p>Telegraaf - Beschermingsmiddelen gegeven aan Rode Kruis</p> <p>Lilian Marijnsen, RT @kikaanrethijk: De verhalen uit verpleeghuizen...</p> <p>Wim Martens: RT @wzuvelwe: Brillen, schorten, mondkapjes. Elke dag...</p>	<p>01</p> <p>02</p>

Kamerstukken

Mediaberichten

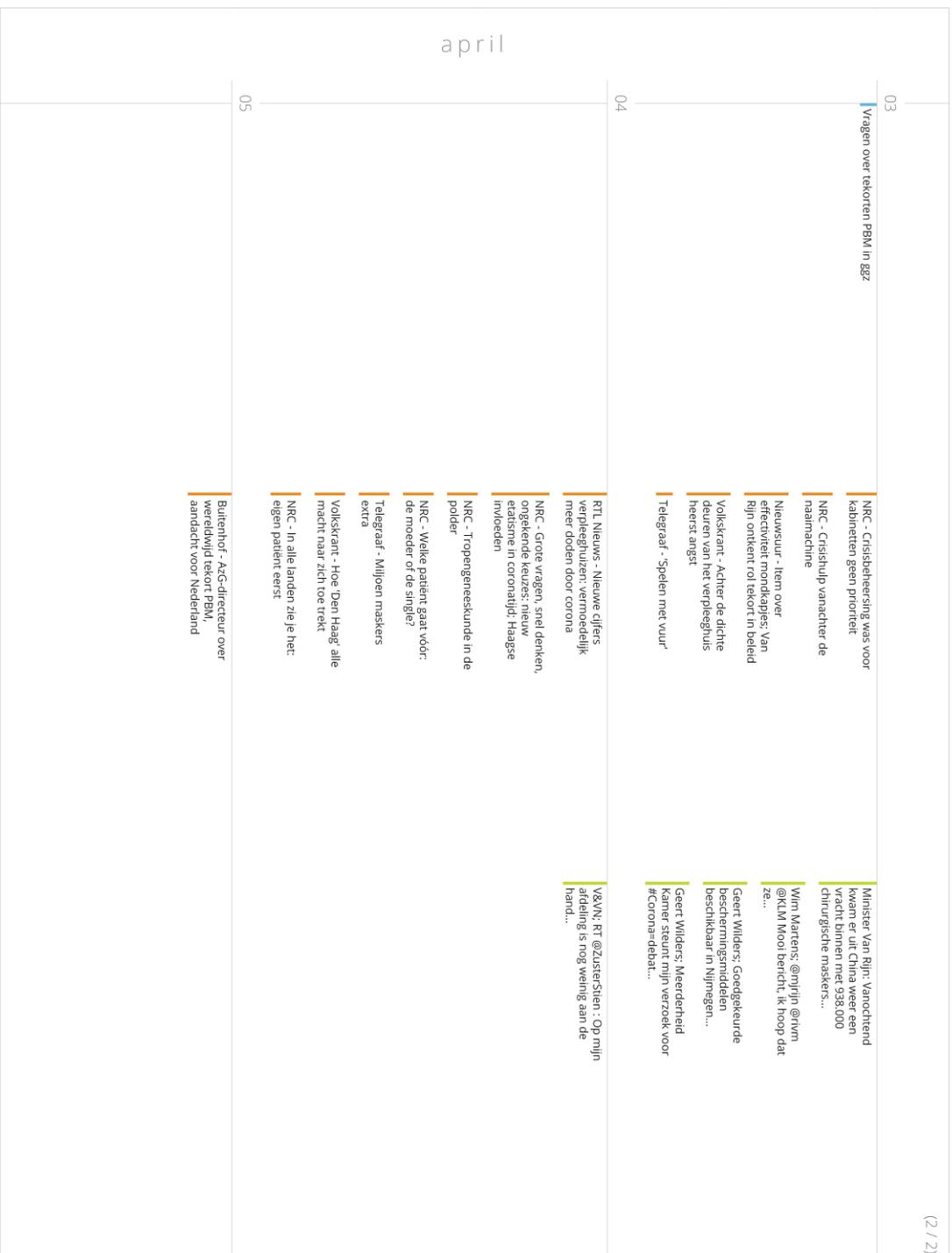
Twitterberichten

(1 / 2)

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Weken
20	Jan - 26 Jan
27	Jan - 02 Feb
03	Feb - 09 Feb
10	Feb - 16 Feb
17	Feb - 23 Feb
24	Feb - 01 Mrt
02	Mrt - 08 Mrt
09	Mrt - 15 Mrt
16	Mrt - 22 Mrt
23	Mrt - 29 Mrt
30	Mrt - 05 Apr
06	Apr - 12 Apr
13	Apr - 19 Apr
20	Apr - 26 Apr
27	Apr - 03 Mei
04	Mei - 10 Mei
11	Mei - 17 Mei
18	Mei - 24 Mei
25	Mei - 31 Mei
01	Jun - 07 Jun
08	Jun - 14 Jun
15	Jun - 21 Jun
22	Jun - 28 Jun
29	Jun - 05 Jul
06	Jul - 12 Jul
13	Jul - 19 Jul
20	Jul - 26 Jul
27	Jul - 02 Aug

Deloitte

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Wekken
	20 jan - 26 jan
	27 jan - 02 feb
	03 feb - 09 feb
	10 feb - 16 feb
	17 feb - 23 feb
	24 feb - 01 mrt
	02 mrt - 08 mrt
	09 mrt - 15 mrt
	16 mrt - 22 mrt
	23 mrt - 29 mrt
	30 mrt - 05 apr
	06 apr - 12 apr
	13 apr - 19 apr
	20 apr - 26 apr
	27 apr - 03 mei
	04 mei - 10 mei
	11 mei - 17 mei
	18 mei - 24 mei
	25 mei - 31 mei
	01 jun - 07 jun
	08 jun - 14 jun
	15 jun - 21 jun
	22 jun - 28 jun
	29 jun - 05 juli
	06 juli - 12 juli
	13 juli - 19 juli
	20 juli - 26 juli
	27 juli - 02 aug

Deloitte

april	
08	<p>ECDC: Het gebruik van mondkapjes in het openbare leven kan worden overwogen</p> <p>09</p> <p>Verslag technische briefing vaste de VWS over o.a. de druk die zorgpersoneel ervaart doordat zij moeten werken met te weinig PBM</p> <p>Tweede Kamer debat met als hoofdonderwerp de dilemma's van zorgpersoneel a.g.v. het gebrek aan PBM</p> <p>Motte Wilders c.s. n.a.v. berichtgeving over tekorten aan PBM in verpleeghuizen, wijkverpleging en thuiszorg</p> <p>Motte Marjijnssen en Hijnk n.a.v. berichtgeving dat vakbond overweegt achtvrijen op te roepen niet te werken als het niet veilig kan</p> <p>Motte Asscher en Ellemet met verzoek om landelijke coördinatiepunt voor alle zorgsetoren en niet voor alleen acute en acute planbare zorg.</p> <p>Kamerdaggen SP over bericht dat coronaanrageden in TBS-klinstek niet (kunnen) worden nageleefd.</p> <p>Jinek - Politiek commentator Wouter de Winter over de discussie over het gebrek aan beschermingsmateriaal</p> <p>Op1 - Verpleegkundige But over tekorten beschermingsmiddelen, Tweede Kamer wil oplossing tekort</p> <p>NRC - Nederlandse inkoop mondkapjes gaat te traag</p> <p>De Stentor - Zorgpersoneel op de Veluwe neemt ontslag uit angst voor corona. Errom gebrek aan beschermingsmiddelen</p> <p>Telegraaf - Ontwerp van mondkapjes</p> <p>AD - Tekort aan mondkapjes duurt te lang</p> <p>AD - Felle kritiek en lof voor aanpak coronacrisis</p> <p>Volkskrant - Cijfers voeden angst voor corona in verpleeghuizen</p> <p>NRC - Coronanieuws Minder IC-patiënten</p> <p>Trouw - De Jonge: Nog deze week open beschermingsmiddelen</p> <p>NRC - Dementie oudere mag niet meer dwalen, Verpleeghuizen, Dementie ouderen dwalen vaak, Maar dat kan nu echt niet</p> <p>Volkskrant - Grote vraag naar mondkapjes leidt tot fraude</p> <p>Trouw - Mondkapjes binnenkort hier gemaakt</p> <p>Volkskrant - Hoe beschermen we onze beschermers?</p> <p>NRC - De hele wereld trekt nu aan 3M</p> <p>Wim Martens: @hugodijlounge : toezeggingen voor #mondkapjes, ...</p> <p>Hans Buijling: 'Zorgverlener mag coronazorg weigeren bij gebrek aan...'</p> <p>Geert Wilders: Door een tekort aan beschermingsmiddelen lopen...</p> <p>Geert Wilders: Het is onvoorspelbaar dat minister De Jonge hier...</p> <p>Rob Jansen, in minstens 900 van de 2500 verpleeghuizen zijn meldingen van corona...</p> <p>Geert Wilders: Motte Wilders is om zorgmedewerkers nu eindelijk en heel snel...</p> <p>Geert Wilders: PVV-anoties ingediend om problemen rondom tekort aan ...</p> <p>Wim Martens: RT @AMCBV: : Helas moet ik dit beamen, kom uw toezeggingen na medewerkers worden hier ontzettend verdrietig van</p> <p>Wim Martens: RT @BronsveldH: Hoe lang moeten medewerkers in verpleeghuizen met gebrek aan beschermingsmiddelen en testen hun werk nog doen in Gelderland?</p> <p>Geert Wilders: RT @FleurAgemaPVV: Populair doen dat de coronabrief 41 pagina's...</p> <p>Hans Buijling: RT @RobJansen: : In minstens 900 van de 2500 verpleeghuizen...</p> <p>Wim Martens: RT @wzuveluwe: : Ordans: toezegging is er groot gebrek aan...</p> <p>Hans Buijling: RT @ZorghuisJL: Nu gelukkig meer aandacht voor het rijpende ...</p> <p>V&VN: Tekort aan beschermende middelen voor zorgverleners is er wel degelijk...</p> <p>Hans Buijling: Woede en ongelof bij zorgpersoneel over uitspraken minister De Jonge</p>

Kamerstukken

Mediaberichten

Twitterberichten

(2 / 3)

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Weken
	20 jan - 26 jan
	27 jan - 02 feb
	03 feb - 09 feb
	10 feb - 16 feb
	17 feb - 23 feb
	24 feb - 01 mrt
	02 mrt - 08 mrt
	09 mrt - 15 mrt
	16 mrt - 22 mrt
	23 mrt - 29 mrt
	30 mrt - 05 apr
	06 apr - 12 apr
	13 apr - 19 apr
	20 apr - 26 apr
	27 apr - 03 mei
	04 mei - 10 mei
	11 mei - 17 mei
	18 mei - 24 mei
	25 mei - 31 mei
	01 jun - 07 jun
	08 jun - 14 jun
	15 jun - 21 jun
	22 jun - 28 jun
	29 jun - 05 jul
	06 jul - 12 jul
	13 jul - 19 jul
	20 jul - 26 jul
	27 jul - 02 aug

Deloitte

april	
10	<p>Vragen Pvda n.a.v. bericht in de Stentor over hoog ziekteverzuim in zorginstelling mede door gebrek aan PBM</p> <p>Nieuwsuur - 'Stille ramp in hiel-voor-één dood'</p> <p>KNMG - Zorgverlening zonder afdoende persoonlijke beschermingsmiddelen</p> <p>Nieuwsuur - 'Een op de vier geteste medewerkers in verpleeghuizen Nijmegen besmet met corona'</p> <p>ICH Nieuwsbrieven - Schaarste hulpmiddelen en uitbreiding aantal producten vanuit ICH</p> <p>ED - Beddenfabrikant en onwettenshuis starten productie mondkapjes op</p> <p>Trouw - Veiligheid onder druk in verpleeghuis en thuiszorg</p> <p>Liljan Marjnsen: Geen bescherming? Geen zorg bij corona. Na weken...</p> <p>Geert Wilders: Kostbare tijd verspild met producte mondkapjes door...</p> <p>Geert Wilders: Ongeloflijk trist. Hoge sterfte onder ouderen en 25% zorgpersoneel besmet...</p> <p>Geert Wilders: Ontslag uit angst. Vreselijk. Waar blijven de beschermingsmiddelen...</p> <p>Hans Buijling: RT @MarjnsenL: Geen bescherming? Geen zorg bij corona...</p> <p>Hans Buijling: RT @skipr: 'Maer bescherming voor verpleeghuiswerker...'</p> <p>Liljan Marjnsen: Veel signalen dat het niet goed gaat met de inkoop...</p> <p>Van Lierden: 'Waarschijnlijk wil de overheid de regie houden en weinig tot geen bemoeienis van derden bij de inkoop van dit soort beschermingsmiddelen?'</p> <p>Van Lierden: Gelooft mij: binnen 1-2 weken kan iedereen in Nederland goed beschermend werken in de zorg</p>
11	<p>NZS - Nieuw verdeelmodel beschermingsmiddelen</p> <p>Trouw - Van rechts tot links: ze kijken naar de overheid</p> <p>NRC - De meeste mensen denken: iemand zal het wel oplossen!</p> <p>Telegraaf - 'Zielsgelukkig als het lukt leven te redder'</p> <p>NRC - 'Test zorgmedewerkers die zich niet veilig voelen'</p> <p>Volkskrant - Accepteer tekorten</p> <p>NRC - De rage door het virus transformeert de hele economie</p> <p>NRC - Groeiend verzet bij verpleeghuispersoneel</p> <p>Telegraaf - Arts trekt grens</p> <p>Telegraaf - Artsen zetten licht op verloren maand</p> <p>Volkskrant - Februari: De OOI - Zorghoofd Wijn Martens over tekorten aan PBM</p> <p>Nieuwsuur - Nieuw verdeelmodel voor mondkapjes</p> <p>Wim Martens: @Harryphantiga @wzuvnlwae Die mondkapjes is absoluut geen probleem...</p> <p>V&VN: @zorgenzo @MaarjkeGoverde @KNMG Even een misverstand...</p> <p>V&VN: @zorgenzo @MaarjkeGoverde @KNMG En vraag is überhaupt...</p> <p>Wim Martens: Naar aanleiding van mijn tweet over verdeling persoonlijke...</p> <p>Geert Wilders: Ongeloflijke fatale blunder. Ondanks waarschuwingen...</p> <p>Hans Buijling: RT @HagelsteinFrank: Goed verhaal van @wim_martens...</p> <p>Liljan Marjnsen: RT @josedeblok: Er zijn voldoende persoonlijke beschermende...</p> <p>Hans Buijling: RT @MinWVS: We moeten verstandig omgaan met onze voorraden...</p> <p>V&VN: RT @Vera_Bergkamp: Harverscheurende reportage bij #Nieuwsuur...</p>
12	<p>Nieuw verdeelmodel PBM in werking</p> <p>Wim Martens: @Egpietrickema Eppie, een betere verdeling van PBM...</p> <p>Wim Martens: RT @HagelsteinFrank: Goed verhaal van @wim_martens...</p> <p>Wim Martens: RT @hugdejonge: Mensen in de zorg moeten veilig...</p>

Kamerstukken

Mediaberichten

Twitterberichten

(3 / 3)

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Weken
	20 jan - 26 jan
	27 jan - 02 feb
	03 feb - 09 feb
	10 feb - 16 feb
	17 feb - 23 feb
	24 feb - 01 mrt
	02 mrt - 08 mrt
	09 mrt - 15 mrt
	16 mrt - 22 mrt
	23 mrt - 29 mrt
	30 mrt - 05 apr
	06 apr - 12 apr
	13 apr - 19 apr
	20 apr - 26 apr
	27 apr - 03 mei
	04 mei - 10 mei
	11 mei - 17 mei
	18 mei - 24 mei
	25 mei - 31 mei
	01 jun - 07 jun
	08 jun - 14 jun
	15 jun - 21 jun
	22 jun - 28 jun
	29 jun - 05 juli
	06 juli - 12 juli
	13 juli - 19 juli
	20 juli - 26 juli
	27 juli - 02 aug

Deloitte

april	
13	<p>Kamerstukken</p> <p>Mediaberichten</p> <p>Twitterberichten</p> <p>NRC - Thuiszorgdirecteur: Er is een enorme inschattingfout gemaakt / Zorgverleners worden niet voldoende beschermd</p> <p>Telegraaf - Rutte heeft veel uit te leggen na coronacrisis</p> <p>NRC - De opvang moet kiezen: welk gehandicapt kind mag nog komen?</p> <p>Telegraaf - Nieuwe regeling mondkapjes</p> <p>AD - Hoe leg ik uit dat deze trose opa in spie bij ons besmet is geraakt?</p> <p>Trouw - Niemand helpt de chronisch zieke Margt, dus leeft ze op sondevoeding</p> <p>Volkskrant - En ik, moet ik niet getest worden?</p> <p>Wim Martens: RT @jacq_donga : Terechte zorgen van @wim_martens ...</p> <p>Lilian Marjnsen: Terechte noodkree uit het verpleeghuis: @wim_martens ...</p> <p>(1 / 3)</p>
14	<p>Kamerstukken</p> <p>Mediaberichten</p> <p>Twitterberichten</p> <p>Kamerstukken SP n.a.v. berichtgeving NRC over vraagwerkwijze LCH</p> <p>Kamerstukken PVV aan minister WVS over de maatregelen om tekorten aan PBM te voorkomen</p> <p>Kamerstukken PVDA n.a.v. bericht KNMG dat risico's van werken zonder PBM voor zorgpersoneel te groot zijn.</p> <p>Kamerstukken D66 n.a.v. berichtgeving Nieuwsuur over stille ramp in verpleeghuizen</p> <p>OMT advies: Uit voorzorg gebruiken van PBM is geleid op aanhoudende schaarste aan PBM met gewenst</p> <p>Dienst Justitiele Inrichtingen Beschikt over voldoende PBM om richtlijnen van RIVM te hanteren</p> <p>Telegraaf - Rutte heeft veel uit te leggen na coronacrisis</p> <p>NRC - De opvang moet kiezen: welk gehandicapt kind mag nog komen?</p> <p>Telegraaf - Nieuwe regeling mondkapjes</p> <p>AD - Hoe leg ik uit dat deze trose opa in spie bij ons besmet is geraakt?</p> <p>Trouw - Niemand helpt de chronisch zieke Margt, dus leeft ze op sondevoeding</p> <p>Volkskrant - En ik, moet ik niet getest worden?</p> <p>Opi - Hoogleraar vraagt zich af waarom Nederland niet was voorbereid</p> <p>Geert Wilders: Onvoldoende bescherming van zorgmedewerkers heeft ...</p> <p>Geert Wilders: Schokkende cijfers: Zorgmedewerkers die Corona...</p>
15	<p>Kamerstukken</p> <p>Mediaberichten</p> <p>Twitterberichten</p> <p>Vragen vaste de WVS over de Europese samenwerking voor de inkoop en productie van PBM</p> <p>RIVM: Uit voorzorg gebruiken van PBM bij patiënten die geen (vrijdenkende) COVID-19 tekenen hebben is niet nodig en geleid op de schaarste van PBM ook niet gewenst.</p> <p>Kamerbrief WVS: Nu ook mondmaskers beschikbaar voor medewerkers van opvanginstellingen</p> <p>Antwoorden min WVS over de stand van zaken van de verdeling van PBM in de wijkverpleging en thuiszorg</p> <p>Verslag schriftelijk overleg - alg. de Buiteland's Handel o.a. over de aanschat van PBM binnen de EU</p> <p>AD - Talloze zorgverleners besmet met corona</p> <p>Het Parool - Rutte: 'Het loket gaat zeker niet in één keer open' (gav verspreiding coronamaatregelen)</p> <p>Trouw - Vakbondsliders pleiten voor bewapening Do's</p> <p>Telegraaf - Rutte verdient echt geen lof</p> <p>Telegraaf - 'Waar blijft coronatest?'</p> <p>Trouw - Moeilijk gesprek</p> <p>DHn - Werkzaamheden voor Groningen stilgelegd vanwege corona (gebrek mondkapjes)</p> <p>AD - 'Schriftelijke situatie in thuiszorg en verpleeghuizen'</p> <p>Trouw - Testen personeel verpleeghuizen verloopt traag</p> <p>Jinek - Vlevoorzitter FNW Kitty Jong over eis voor meer beschermingsmiddelen zorgmedewerkers</p> <p>Nieuwsuur - Jos de Blok over schaarste van mondkapjes</p> <p>Geert Wilders: 5300 anderen in verpleeghuis besmet, meer dan 600...</p> <p>Lilian Marjnsen: RT @MaartenJinek: Harde kritiek ssm @jpsdeblok op het kabinet...</p>

Media-analyse Tijdlijn 2020

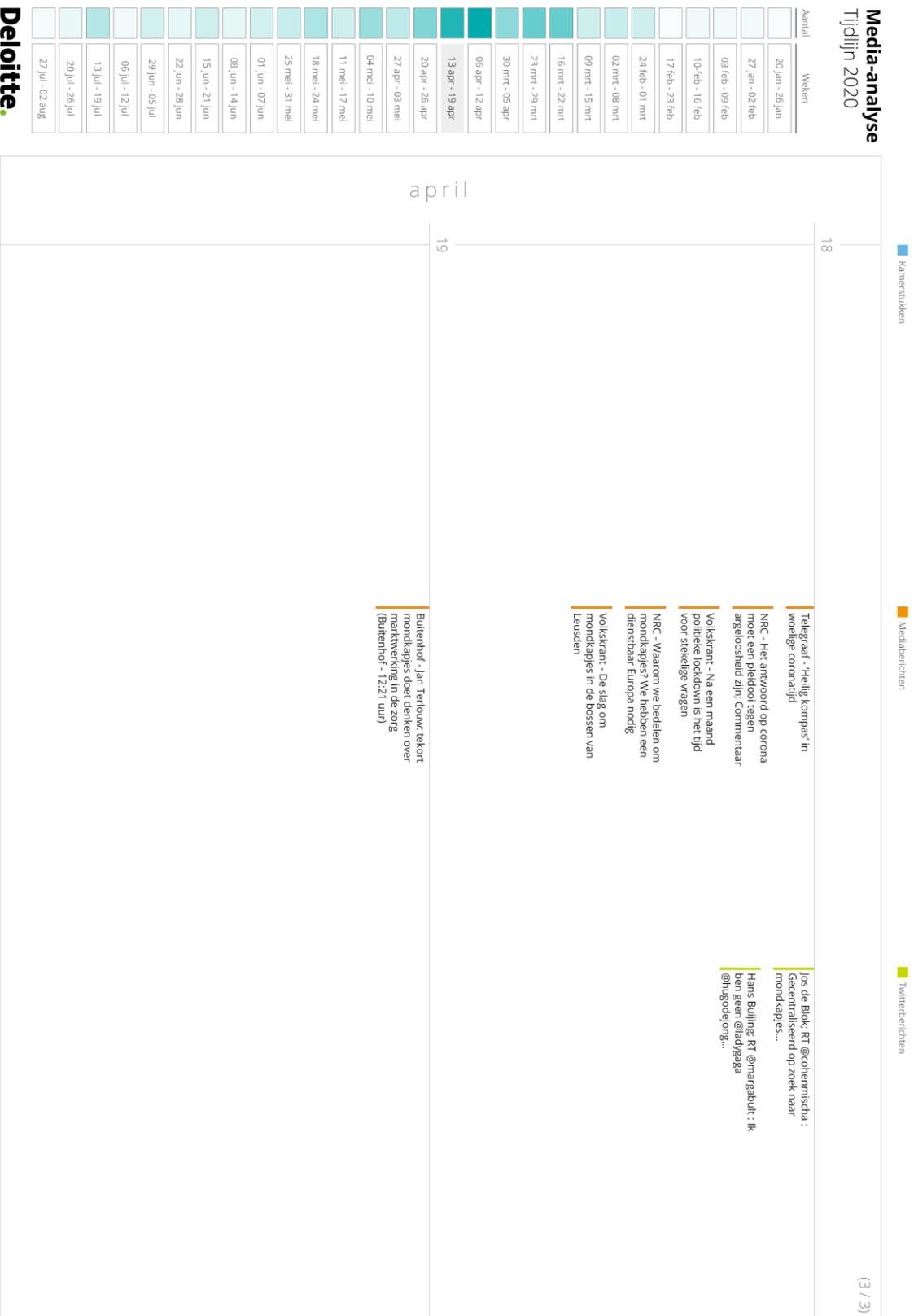
Aantal	Week(en)
	20 jan - 26 jan
	27 jan - 02 feb
	03 feb - 09 feb
	10 feb - 16 feb
	17 feb - 23 feb
	24 feb - 01 mrt
	02 mrt - 08 mrt
	09 mrt - 15 mrt
	16 mrt - 22 mrt
	23 mrt - 29 mrt
	30 mrt - 05 apr
	06 apr - 12 apr
	13 apr - 19 apr
	20 apr - 26 apr
	27 apr - 03 mei
	04 mei - 10 mei
	11 mei - 17 mei
	18 mei - 24 mei
	25 mei - 31 mei
	01 jun - 07 jun
	08 jun - 14 jun
	15 jun - 21 jun
	22 jun - 28 jun
	29 jun - 05 jul
	06 jul - 12 jul
	13 jul - 19 jul
	20 jul - 26 jul
	27 jul - 02 aug

Deloitte

april	
16	<p>16</p> <p>Meer berichten</p> <p>Kamerstukken</p> <p>Motte Marjntissen en Heerma met verzoek regering om voorstel over hoe productie van o.a. PBM in Nederland en Europa versterkt en uitgebreid kan worden</p> <p>Debat Tweede Kamer: Kamerleden stellen dat het tekort aan PBM niet is opgelost en minister zegt dat er veel is besteld maar voorlopig nog niet voldoende</p> <p>Motte Dijkhof en Klaver o.a. om in kaart te brengen of en op welke wijze de inzet van mondkapjes kan bijdragen aan een verantwoorde exitstrategie</p> <p>Motte Wilders met verzoek om mondkapjes onderdeel te laten zijn van exitstrategie</p> <p>Motte Krol waarin aandacht gevraagd wordt voor de positie van mantelzorgers in het verdeelmodel van PBM</p> <p>De Gouw: "De strategie van het LCH is nu om te kopen en te bestellen wat we kunnen."</p> <p>Motte Wilders over uitspreken dat het Ministerie van Buitenlandse Zaken geen medewerking had mogen verlenen aan een vlucht met Nederlandse PBM naar China</p> <p>Volkskrant - Accuut tekort aan mondkapjes blijft, geduld van de Kamer raak op</p> <p>LCH Nieuwshet Verdelingsmodel, wekelijkse cijfers, verkoopprjzen, uitbreiding productenscope en het corona aanvraagportaal</p> <p>Volkskrant - Rutte voorziet slechts beperkte versoepeling</p> <p>Trouw - Er moet iets gebeuren voor er iets gebeurt</p> <p>Volkskrant - Artsen en ethici: versoepel regels ic voor familie zwakste patient</p> <p>Telegraaf - kabinet blijft tegen kapjes</p> <p>Trouw - Het ziekenhuis ging voor het verpleeghuis</p> <p>AD - Op dat adres was helemaal geen labneuk voor mondkapjes</p> <p>AD - Verpleeghuizen wekenlang gerageerd bij verdeling mondkapjes: Kabinet nam ons niet serieus</p> <p>Telegraaf - Mondkapjes gezocht</p> <p>NRC - Gevaarlijke situatie in azc's door tekort hulpmiddelen</p> <p>AD - Krijgt de kapper nu toch een mondkapje?</p> <p>AD - De stille ramp in het verpleeghuis</p> <p>Trouw - Stefte in verpleeghuizen loopt verder op</p> <p>NRC - RIVM gaat nadenken over mondkapjes</p> <p>Telegraaf - Laat de familie helpen in het verpleeghuis</p> <p>AD - Thuiszorg is lang van hulp verstoken</p> <p>NRC - In het verpleeghuis voelt elke dag als Russisch roulette</p> <p>Trouw - Kamerleden voelen zich politiek machteloos</p> <p>Op1 - Gommers (Erasmus MC/NVIC) over verdeling mondkapjes verpleging</p> <p>Nieuwsuur - Kort nieuwsteem over tekort PBM verpleeghuizen</p> <p>Lilian Marjntissen: Heel mooi! Zojuist is ons voorstel met @PieterHeerma...</p> <p>Geert Wilders: Het is woestmakend dat op 10 februari een vliegtuig...</p> <p>Geert Wilders: Minister De Jonge weigert keer op keer antwoord te...</p> <p>Lilian Marjntissen: RT @PieterHeerma: Deze crisis laat zien dat de afhankelijkheid...</p> <p>Geert Wilders: Nederland heeft een gigantisch tekort aan beschermingsmiddelen...</p> <p>Rob Jettens: Onze zorgmedewerkers hebben voldoende mondkapjes...</p> <p>Hans Buijng: RT @gsdshok: Erg jammer dat minister de Jonge...</p> <p>Lilian Marjntissen: Zorginspectie: Een kwart van de ouderen-zorginstellingen heeft te weinig beschermingsmiddelen</p> <p>Lilian Marjntissen: Al wekenlang horen wij van medewerkers in verpleeghuis...</p> <p>Geert Wilders: Miljoenen goedgekeurde en gecertificeerde mondkapjes...</p> <p>Geert Wilders: Nederland stuurde in februari miljoenen mondkapjes...</p> <p>Geert Wilders: RT @FleurAgermanPV: Het was een bewuste keuze van...</p> <p>Lilian Marjntissen: RT @MaartenHijink: Probleem was al lang bekend....</p> <p>Lilian Marjntissen: Wanneer kunnen zorgverleners rekenen op voldoende bescherming...</p> <p>Van Lierden: We zijn live met hulp roepen nu! (...)</p> <p>Van Lierden: Bij NRC meer achtergrondinformatie Wat een toestand!...:Je weinig spullen, wachten op protocollen....</p>
17	<p>17</p> <p>Meer berichten</p> <p>Kamerstukken</p> <p>Kamerzittingen PvdA aan minister W&S n.a.v. het bericht dat Nederland faalde bij aanschaaf mondkapjes.</p> <p>BNR - Nederland faalde zelf bij de aanschaaf van 600.000 ondegdelijke mondkapjes uit China</p> <p>AD - Verpleeghuizen wekenlang gerageerd bij verdeling mondkapjes: Kabinet nam ons niet serieus</p> <p>Telegraaf - Mondkapjes gezocht</p> <p>NRC - Gevaarlijke situatie in azc's door tekort hulpmiddelen</p> <p>AD - Krijgt de kapper nu toch een mondkapje?</p> <p>AD - De stille ramp in het verpleeghuis</p> <p>Trouw - Stefte in verpleeghuizen loopt verder op</p> <p>NRC - RIVM gaat nadenken over mondkapjes</p> <p>Telegraaf - Laat de familie helpen in het verpleeghuis</p> <p>AD - Thuiszorg is lang van hulp verstoken</p> <p>NRC - In het verpleeghuis voelt elke dag als Russisch roulette</p> <p>Trouw - Kamerleden voelen zich politiek machteloos</p> <p>Op1 - Gommers (Erasmus MC/NVIC) over verdeling mondkapjes verpleging</p> <p>Nieuwsuur - Kort nieuwsteem over tekort PBM verpleeghuizen</p> <p>Lilian Marjntissen: Heel mooi! Zojuist is ons voorstel met @PieterHeerma...</p> <p>Geert Wilders: Het is woestmakend dat op 10 februari een vliegtuig...</p> <p>Geert Wilders: Minister De Jonge weigert keer op keer antwoord te...</p> <p>Lilian Marjntissen: RT @PieterHeerma: Deze crisis laat zien dat de afhankelijkheid...</p> <p>Geert Wilders: Nederland heeft een gigantisch tekort aan beschermingsmiddelen...</p> <p>Rob Jettens: Onze zorgmedewerkers hebben voldoende mondkapjes...</p> <p>Hans Buijng: RT @gsdshok: Erg jammer dat minister de Jonge...</p> <p>Lilian Marjntissen: Zorginspectie: Een kwart van de ouderen-zorginstellingen heeft te weinig beschermingsmiddelen</p> <p>Lilian Marjntissen: Al wekenlang horen wij van medewerkers in verpleeghuis...</p> <p>Geert Wilders: Miljoenen goedgekeurde en gecertificeerde mondkapjes...</p> <p>Geert Wilders: Nederland stuurde in februari miljoenen mondkapjes...</p> <p>Geert Wilders: RT @FleurAgermanPV: Het was een bewuste keuze van...</p> <p>Lilian Marjntissen: RT @MaartenHijink: Probleem was al lang bekend....</p> <p>Lilian Marjntissen: Wanneer kunnen zorgverleners rekenen op voldoende bescherming...</p>

(2 / 3)

Media-analyse Tijdlijn 2020

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Weken
	20 jan - 26 jan
	27 jan - 02 feb
	03 feb - 09 feb
	10 feb - 16 feb
	17 feb - 23 feb
	24 feb - 01 mrt
	02 mrt - 08 mrt
	09 mrt - 15 mrt
	16 mrt - 22 mrt
	23 mrt - 29 mrt
	30 mrt - 05 apr
	06 apr - 12 apr
	13 apr - 19 apr
	20 apr - 26 apr
	27 apr - 03 mei
	04 mei - 10 mei
	11 mei - 17 mei
	18 mei - 24 mei
	25 mei - 31 mei
	01 jun - 07 jun
	08 jun - 14 jun
	15 jun - 21 jun
	22 jun - 28 jun
	29 jun - 05 jul
	06 jul - 12 jul
	13 jul - 19 jul
	20 jul - 26 jul
	27 jul - 02 aug

Deloitte

april	
20	<p>Kameravragen CDA aan staatssecretarissen Financiën over Importheffingen en btw op PBM</p> <p>LCH Nieuwsbrief - Eerste vlucht via de luchthub</p> <p>Volkskrant - Kapsescoupeur</p> <p>Volkskrant - GroenLinks wil mondkapjeswinkel dicht</p> <p>NRC - Virusvrij met snorkelmasker</p> <p>Jinek - Jesse Klaver over tekorten van mondkapjes en afhankelijkheid van import</p> <p>Liljan Marjijnssen: Met @jaiferverda ging ik vandaag langs bij vrijwilligers...</p>
21	<p>Verslag schriftelijk overleg vaste de Buitelandse Zaken over de rol van de Europese Commissie bij de aankoop van o.a. PBM</p> <p>NRC - Juist het fysieke contact is zo belangrijk: Vermoepthuizen: Voor patiënten met dementie is een bezoekje cruciaal</p> <p>Trouw - Voor de crisiscoördinator is het jagen op mondkapjes en schorten</p> <p>Jinek - Tandarts vertelt over voorraad mondkapjes in landarrispraktijk</p> <p>Liljan Marjijnssen: RT @jinek_RTL: Onze verslaggever @jaiferverda was vandaag...</p>
22	<p>Vragen PvdA over de Europese aanbesteding van o.a. PBM</p> <p>Debat Tweede Kamer onwikkelingen Covid-19 waarin Marjijnssen (SP) en Asscher (PvdA) aandacht vragen voor de tekorten aan PBM</p> <p>Debat Tweede Kamer, waarin minister VWS o.a. ingaat op vragen over aanbesteding PBM die niet worden opgevolgd door het LCH, Briejle van Baudek.</p> <p>Kamerbrief VWS: LCH levert PBM uit aan zorginstellingen tegen pre-Coronatarieven</p> <p>Kamerbrief VWS met o.a. update over de inkoop, beschikbaarheid, verdeelmodel, productie in NL, en signalen IG</p> <p>Van Dijssel geeft toelichting over OMT advies inzake gebruik monddensmaskers in verpleeghuizen</p> <p>Motte Marjijnssen over aanspraak van alle zorgverleners op PBM</p> <p>FTM - De oorzaken achter de wereldwijde tekorten aan bestridingsmateriaal</p> <p>Actiz - Actiz gewaarnijde onduidelijkheid kabinet over inzet en beschikbaarheid mondkapjes</p> <p>AD - Aandacht voor personeel instellingen is gebrekkig</p> <p>Telegraaf - 'Kijk, aan het eind van de film weet je hoe die afloopt'</p> <p>Telegraaf - Lijstjes, nummers en afstrepers: 'Het moet'</p> <p>V&N: Angst en onzekerheid onder verzorgkundigen en verzorgenden...</p> <p>Liljan Marjijnssen: Nog te vaak moeten zorgverleners hun werk zonder bescherming</p>

Kamerstukken

Mediaberichten

Twitterberichten

(1 / 2)

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Wekken
	20 jan - 26 jan
	27 jan - 02 feb
	03 feb - 09 feb
	10 feb - 16 feb
	17 feb - 23 feb
	24 feb - 01 mrt
	02 mrt - 08 mrt
	09 mrt - 15 mrt
	16 mrt - 22 mrt
	23 mrt - 29 mrt
	30 mrt - 05 apr
	06 apr - 12 apr
	13 apr - 19 apr
	20 apr - 26 apr
	27 apr - 03 mei
	04 mei - 10 mei
	11 mei - 17 mei
	18 mei - 24 mei
	25 mei - 31 mei
	01 jun - 07 jun
	08 jun - 14 jun
	15 jun - 21 jun
	22 jun - 28 jun
	29 jun - 05 jul
	06 jul - 12 jul
	13 jul - 19 jul
	20 jul - 26 jul
	27 jul - 02 aug

Deloitte

	Kamerstukken	Mediaberichten	Twitterberichten
23	LCH Nieuwsbrief - Start aanvraagportalen voor PBW, gesprek met Marcel Kuijter (inkoper LCH Tradteam) en wekelijkse cijfers	Telegraaf - Start productie gezichtsschild Trouw - Kamer staat achter Rutte, al snakt samenleving naar ademruimte	Geert Wilders: Nog steeds zijn er onvoldoende mondkapjes, wordt er... Geert Wilders: We betalen dus vluchten met beschermingsmiddelen...
24	FenVandaag - Mondkapsaandoel van Baudet levert nog niks op: 'Tries om te zien dat de overheid zo terkortschiet'	NRC - Talkshows morren over Rutte's lockdown Telegraaf - Zorgvelden te lang onbeschermd Volkskrant - Deel ziekenhuizen beschermt personeel strenger dan norm Op1 - Coronagezant Silbesma	V&VN: Artikel @telegraaf achter paywall maar kern ts. eind feb kregen zorgorganisaties advies niet zelf pbm te kopen... V&VN: Probleem los je niet op door het te ontkennen... Hans Buijling RT @BramBosch1 : @WNLVandaag @WNLopzondag @Huijling het advies over het gebruik van mondkapjes...
25	Baudet (FVD) dient een verzoek in voor plenair debat over het tekort aan mondkapjes.	RTL Nieuws - Mondkapjes bereiken thuiszorg en verpleeghuizen niet ondanks nieuw verdeelmodel AD - Kabinet, voorkom dat de egz gehalveerd wordt Volkskrant - Managers beperken de kracht van vakmensen	Liljan Marjnsen: "Juzenden mensen in de zorg wisten hoe ze aan beschermend..." Geert Wilders: Oraccerabel, @hugogedonge liet wel 'n vlogstug... Geert Wilders: Ongeloflijk en schokkend! Nog steeds onvoldoende... Hans Buijling RT @Bljan63 : Let op, dit zijn cijfers van maar 20% van de huissitsen... Jos de Blok: RT @Hammingsosys: Mondkapjes bereiken thuiszorg en verpleeghuizen niet ondanks nieuw verdeelmodel Nu'91: RT @rouw: De verdeling van beschermende middelen...
26	Buizenhof - Klaver over keuze gebruik mondkapjes	Hans Buijling RT @Buizenhofy: "We moeten capaciteit achter de ..."	

(2 / 2)

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Weken
	20 jan - 26 jan
	27 jan - 02 feb
	03 feb - 09 feb
	10 feb - 16 feb
	17 feb - 23 feb
	24 feb - 01 mrt
	02 mrt - 08 mrt
	09 mrt - 15 mrt
	16 mrt - 22 mrt
	23 mrt - 29 mrt
	30 mrt - 05 apr
	06 apr - 12 apr
	13 apr - 19 apr
	20 apr - 26 apr
	27 apr - 03 mei
	04 mei - 10 mei
	11 mei - 17 mei
	18 mei - 24 mei
	25 mei - 31 mei
	01 jun - 07 jun
	08 jun - 14 jun
	15 jun - 21 jun
	22 jun - 28 jun
	29 jun - 05 juli
	06 juli - 12 juli
	13 juli - 19 juli
	20 juli - 26 juli
	27 juli - 02 aug

Deloitte

april	
27	<p>Verslag vaste de Justitie en Veiligheid: Stijging in het aanbod van illegale (handel in) preventiemiddelen waargenomen.</p> <p>Trouw - Kapjes maken, juist tijdens ramadan</p> <p>NRC - Dan denk je toch: ik heb weer een vliegtuig gereeid!</p> <p>LiamMarjijnssen: Terwijl verpleeghuisbewoners massaal besmet raken...</p> <p>Jos de Blok: Honderden procenten tekort staat er in dit artikel...</p> <p>Hans Buijling: RT @jijdoormax: @josedblok oprichter van thuiszorgorganisatie Burtzorg...</p>
28	<p>Kameroverleg FVD over het voortdurende tekort aan mondkapjes en de werkwijze van het LCH</p> <p>NOS - Mondkapjes voorlopig niet beschikbaar voor contactpersonen buiten de zorg</p> <p>Trouw - Daar zijn ze: mondkapjes made in Holland!</p> <p>LCH Nieuwsbriev - Eerste in Nederland geproduceerde maskers aangeboden</p> <p>Jinek - Minister van Rijn over inkoop en productie van mondkapjes</p> <p>Nieuwsuur - Minister van Rijn over mondkapjes van Nederlandse bodem</p> <p>Hans Buijling: RT @HenryJLebrechts : Scharndalig dat er nog steeds niet genoeg... @RietbergenNiels : Er sterven aan de lopende band mensen...</p>
29	<p>Discussie over of in speciaal kader de gezondheidszorg leidend is voor weinige gebruik PBM en niet schaarste aan middelen</p> <p>Nadere achtergrond Garantie-regeling Landelijk Consortium Hulpmiddelen (Medid)</p> <p>Telegraaf - Consortium in mondkapjes: Zeven miljoen exemplaren</p> <p>NRC - De niet-actieve zorg bleef buiten beeld</p> <p>Op1 - Marjijnssen (SP) kritisch op tekort PBM in verpleeghuizen, verberging in beschikbaarheid PBM verpleeghuizen</p> <p>Wim Martens: Levering van #PBM gebeurt nu door @Medidg onder aansturing van #LCH...</p> <p>Wim Martens: RT @jannyvdw : Idd het leveren van schorten is een groot probleem...</p> <p>Hans Buijling: RT @stephan_bosman : Wat een ongelofelijke onzin dit nieuws...</p>
30	<p>Vragen vaste de WVS inzake tekorten PBM in de verschillende sectoren n.a.w. brief WVS d.d. 15 april 2020</p> <p>Verslag technische briefing over de beschikbaarheid van PBM: "Het credo is nog steeds 'blijf kopen!'"</p> <p>Van der Kolk - Landelijk Consortium Hulpmiddelen - Technische Briefing (mht werking van het LCH)</p> <p>LCH Nieuwsbriev - In Nederland geproduceerde mondkapjes uitgegeven: wekelijkse cijfers</p> <p>LCH Nieuwsbriev - Van der Kolk: LCH heeft op dit moment voldoende betrouwbare leveranciers</p> <p>Telegraaf - 'Te lang tekort aan mondbescherming: Brief van de Volkskrant - Zijn we te laat voor testen, traceren, isoleren?'</p> <p>Jinek - Diederik Gemmers, Jan-Luc Mink en Ernst Kuipers blikken terug op de aanpak van de coronacrisis</p> <p>Nieuwsuur - Reportage over verdeling PBM, Kamer hoort dat tekort voorbij is</p> <p>Wim Martens: #PBM - Iedereen in de zorg kan bij consortium materiaal bestellen...</p> <p>Wim Martens: @zvuveluwe : Levering beschermingschorten nog altijd groot probleem...</p> <p>LiamMarjijnssen: Extreem ongemakkelijk dit verschil tussen de papieren...</p> <p>LiamMarjijnssen: Het is onghoerd dat veel zogeverfeners nog steeds...</p> <p>Wim Martens: RT @ds_veluwe : WZU Veluwe: Levering beschermingschorten...</p> <p>Hans Buijling: RT @UlrianaSchrift : Dit maakt me woedend. @mijn erkent niet dat het corona-virus zich via zorgmedewerkers heeft kunnen verspreiden vanwege gebrek aan #PBM...</p> <p>LiamMarjijnssen: RT @op1npo : fractievoorzitter van de @SP.nl @Marjijnssen, maak zich boos, want het tekort aan beschermingsmiddelen wordt maar niet opgelost...</p> <p>Wim Martens: RT @zvuveluwe : Nog altijd een gebrek aan beschermingschorten...</p> <p>Geert Wilders: Zorgvelden keihard in de steek gelaten door kabinet</p>

Kamerstukken

Mediaberichten

Twitterberichten

(1 / 2)

Media-analyse Tijdlijn 2020

Weken	Aantal
20 jan - 26 jan	
27 jan - 02 feb	
03 feb - 09 feb	
10 feb - 16 feb	
17 feb - 23 feb	
24 feb - 01 mrt	
02 mrt - 08 mrt	
09 mrt - 15 mrt	
16 mrt - 22 mrt	
23 mrt - 29 mrt	
30 mrt - 05 apr	
06 apr - 12 apr	
13 apr - 19 apr	
20 apr - 26 apr	
27 apr - 03 mei	
04 mei - 10 mei	
11 mei - 17 mei	
18 mei - 24 mei	
25 mei - 31 mei	
01 jun - 07 jun	
08 jun - 14 jun	
15 jun - 21 jun	
22 jun - 28 jun	
29 jun - 05 jul	
06 jul - 12 jul	
13 jul - 19 jul	
20 jul - 26 jul	
27 jul - 02 aug	

Deloitte

	Kamerstukken	Mediaberichten	Twitterberichten	
01	Aanpassing beleid PBM buiten het ziekenhuis	<p>Het Parool - Nog altijd schrijvend tekort aan beschermingsmiddelen voor zorgpersoneel</p> <p>RVM - LCI Richtlijnen gewijzigd t.a.v gebruik PBM door zorgverleners buiten het ziekenhuis</p> <p>FD - 202000501 - 'Nederland vindt zijn weg op de vachtmarkt voor maskers en mondkapjes'</p> <p>Trouw - Reguliere zorg is onvoldoende beschermd tegen coronavirus</p> <p>AD - Mondkapjes blijven punt van zorg</p> <p>NRC - Met alleen applaus kunnen wij niet werken</p>	<p>Telegraaf - Broodje speciaal! Vracht op stoeien passagierstoel KLM</p> <p>AD - Verdeling mondkapjes hapert nog</p> <p>AD - Mondkapjes nog niet altijd op juiste plek</p> <p>AD - Nog te weinig bescherming</p> <p>Trouw - 'Massaal testen nog onmogelijk'</p> <p>Volkskrant - Voldoende mondkapjes, maar nog niet in de zorg</p>	<p>V&VN: Het gekke is, tot 23 april in de avond stond op site...</p> <p>V&VN: Pelling V&VN: tekorten maskers houden aan, psychische druk hoog. Helft van alle verpleegkundigen en verzorgenden ervaart een tekort aan beschermende middelen...</p>
02		<p>Volkskrant - Hoog spel in een louchre wereld: hoe Nederland faalde in de jacht naar mondkapjes</p> <p>Volkskrant - Als je corona in het huis hebt, is dat domme pech'</p> <p>Trouw - Niet iedereen kan mee in de trein</p> <p>AD - Dat k'tvirus', verzuicht Rutte</p> <p>Volkskrant - Bedden paraat</p>	<p>Volkskrant - Als marsmannefe de wijk in</p> <p>NRC - In de strijd om mondkapjes moet je pakken wat je pakken kan</p>	<p>Jos de Blok: Hoog spel in een louchre wereld: hoe Nederland faalde in de jacht...</p> <p>V&VN: RT @marliesstelman : Er zit me toch nog iets dwars....</p>
03		<p>NRC - Fraude? Dat kan bij deze snelheid. Steungeld. Veel en snel, dat werkt fraude in de hand</p> <p>AD - Luchthavracht staat bij de KLM nu zelfs op de stoeien</p> <p>NRC - 60-plusser kan beschermd</p> <p>Volkskrant - Brief van de dag: mondkapjes gratis weggeven was een hele klus</p> <p>Telegraaf - Afscheid nemen van het oude denken</p> <p>Volkskrant - Mondkapjeswinkel</p>	<p>***Er is nul eigen gewin in deze - doe het om niet en heb mijn werk opzij gezet. Ind accountant die er toezicht op houdt**</p>	

(2 / 2)

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Weken
	20 jan - 26 jan
	27 jan - 02 feb
	03 feb - 09 feb
	10 feb - 16 feb
	17 feb - 23 feb
	24 feb - 01 mrt
	02 mrt - 08 mrt
	09 mrt - 15 mrt
	16 mrt - 22 mrt
	23 mrt - 29 mrt
	30 mrt - 05 apr
	06 apr - 12 apr
	13 apr - 19 apr
	20 apr - 26 apr
	27 apr - 03 mei
	04 mei - 10 mei
	11 mei - 17 mei
	18 mei - 24 mei
	25 mei - 31 mei
	01 jun - 07 jun
	08 jun - 14 jun
	15 jun - 21 jun
	22 jun - 28 jun
	29 jun - 05 juli
	06 juli - 12 juli
	13 juli - 19 juli
	20 juli - 26 juli
	27 juli - 02 aug

Deloitte

	Kamerstukken	Mediaberichten	Twitterberichten
04		<ul style="list-style-type: none"> NRC - Fraude? Dat kan bij deze snelheid; Steungeld: Veel en snel, dat werkt fraude in de hand AD - Luchtvracht staat bij de KLM nu zelfs op de stoelen NRC - 60-plusser kan beschermd Volkskrant - Brief van de dag: mondkapjes gratis weggeven was een hele klus Telegraaf - Afscheid nemen van het oude denken Volkskrant - Mondkapjeswinkel 	(1 / 2)
05	Brief VWS aan zorgkapspecialisten met informatie over het LCH en de inkoop en verdeling PBM	<ul style="list-style-type: none"> NRC - Samenwerking door corona is de grootste reden voor hoop NRC - Kabinet voelt druk over mondkapjes Trouw - Geen thuiszorg uit angst voor het coronavirus 	<ul style="list-style-type: none"> NRC - Geen spaal, wel een dichturgsch mondmasker Nieuwsuur - Sywert van Londen over beschikbaarheid mondkapjes Van Londen bericht over zijn onslag bij de gemeente Amstvedijk om zich "volledig te hulproepen"
06	Aankondiging mondkapjesplicht in OV in NL m.t.v. 1 juni 2020	<ul style="list-style-type: none"> V&VN - Eindelijk aanpassing richtlijn RIVM: professional bepaalt of bescherming nodig is Rijkssoeverheid - Verplichting mondkapjes in OV m.t.v. 01-06-2020 Volkskrant - Openbaar vervoer wil verplichte mondkapjes Trouw - Kabinet voelt de druk en schetst uitweg uit crisis NRC - Stappenplan om land van slot te halen 	<ul style="list-style-type: none"> Volkskrant - Mondkapjesrausse NRC - Zelfvoorzienend? Verkeerde reflex Volkskrant - Kabinet komt met verruiming: eerst de kapper, dan het terras Op1 - Ss. Stientje van Veldhoven over mondkapjes in het OV en Corrie van Breukel (SOP) over 'te weinig aandacht voor PBM in ziekenhuizen' Spoorpro - OV vanaf 1 juni terug naar normale dienstregeling Geert Wilders: "Uit de registratie komt naar voren dat inmiddels..." Lilian Marjnisssen: Dit is echt niet genoeg. Voldoende bescherming is nodig... V&VN: Eindelijk aanpassing richtlijn RIVM: professional bepaalt...

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Weken
	20 jan - 26 jan
	27 jan - 02 feb
	03 feb - 09 feb
	10 feb - 16 feb
	17 feb - 23 feb
	24 feb - 01 mrt
	02 mrt - 08 mrt
	09 mrt - 15 mrt
	16 mrt - 22 mrt
	23 mrt - 29 mrt
	30 mrt - 05 apr
	06 apr - 12 apr
	13 apr - 19 apr
	20 apr - 26 apr
	27 apr - 03 mei
	04 mei - 10 mei
	11 mei - 17 mei
	18 mei - 24 mei
	25 mei - 31 mei
	01 jun - 07 jun
	08 jun - 14 jun
	15 jun - 21 jun
	22 jun - 28 jun
	29 jun - 05 jul
	06 jul - 12 jul
	13 jul - 19 jul
	20 jul - 26 jul
	27 jul - 02 aug

Deloitte

07	
<p>Van Rijn: Het devies is: kopen, kopen, kopen.</p> <p>De DJI beschikt over voldoende PBM om aan de richtlijnen van het RIBM te voldoen en koopt PBM centraal in.</p> <p>Aanpassing beleid PBM buiten het zielehuis, WMO: Reserverpakket PBM is mogelijk, terughoudendheid want er blijft schaarse blijft aan PBM.</p> <p>Verslag vaste cte VWS met vragen over de aantallen PBM beschikbaar voor de ggz en mantelzorg</p> <p>Motte Azarkan om gebruik van mondkapjes te monitoren en bij een tekort Nederlanders collectief te voorzien van kwalitatief goede mondkapjes</p>	<p>Motte van Kroel met een verzoek om gratis niet-medische mondkapjes ter beschikking te stellen aan reizigers in het OV</p> <p>Motte Wilders over hanteren van het "voorzorgsprincipe" ten aanzien van beschermingsmiddelen</p> <p>Motte Marjnsen over meer ruimte geven aan de professionele inschatting van zorgverleners om gebruik te maken van PBM</p> <p>Kamervragen D66 over de keuze van LCH voor opschalen capaciteit bij bestaande leveranciers i.p.v. verhogen aantal leveranciers</p>
<p>LCH Nieuwsbrief - LCH heeft op dit moment voldoende betrouwbare leveranciers; wettelijke cijfers</p> <p>Volkskrant - Nieuw: 'full face snorkelmasker'</p> <p>Trouw - mondkapjes rechtstreeks uit China</p> <p>Newsuur - Armand Gibbs: "er zijn nog steeds tekorten"</p>	<p>LiljanMarjnsen: Alle zorgverleners moeten veilig hun werk kunnen doen....</p> <p>V&VN: Die inspecties zijn er niet voor niets. Geen pbm temwijl...</p> <p>LiljanMarjnsen: Zorgverleners verdienen bescherming. Ons voorstel</p>
<p>(2 / 2)</p>	
08	
<p>Kamervragen SP over de betrokken partijen/personen binnen LCH en evt. belangenverstrengeling</p>	<p>Volkskrant - Nachtschrijver</p> <p>Trouw - Wat mogen we doen en wat moeten we laten?</p>
<p>Trouw - Wat wel kan en wat niet met een mondkapje</p>	<p>Geert Wilders: Schandelijk. Niet alleen stonden verpleeghuzen achteraan...</p>
09	
<p>NRC - Zeldzame samenwerking bij inkoop mondkapjes</p>	
10	

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Wekken
	20 jan - 26 jan
	27 jan - 02 feb
	03 feb - 09 feb
	10 feb - 16 feb
	17 feb - 23 feb
	24 feb - 01 mrt
	02 mrt - 08 mrt
	09 mrt - 15 mrt
	16 mrt - 22 mrt
	23 mrt - 29 mrt
	30 mrt - 05 apr
	06 apr - 12 apr
	13 apr - 19 apr
	20 apr - 26 apr
	27 apr - 03 mei
	04 mei - 10 mei
	11 mei - 17 mei
	18 mei - 24 mei
	25 mei - 31 mei
	01 jun - 07 jun
	08 jun - 14 jun
	15 jun - 21 jun
	22 jun - 28 jun
	29 jun - 05 jul
	06 jul - 12 jul
	13 jul - 19 jul
	20 jul - 26 jul
	27 jul - 02 aug

	Kamerstukken	Mediaberichten	Twitterberichten
11	FTM - Waarom de inkoop van mondkapjes zo moeizaam gaat	Volkskrant - Elke week 1 miljoen mondkapjes zonder hulp van het ministerie	Lillemarijnssen: We hebben straaljagers op voorraad, maar geen mondkapjes voor onze zorg
12	Kamer/vragen: D66 wil weten of er nog steeds onvoldoende PBM zijn voor preventie gebruik.	NRC - Het gedenkennetje is ingericht, maar de bewoners snappen niet wat er gebeurt; Gehandicapten: 'Dan zeg je: ho, anderhalve meter'	Nieuwsuur - Korte vermelding inkopen mondkapjes door staat
13	Kamer/vragen GroenLinks naar rechtsom LCH financiële omvang bestellingen, garanties ministerie en betrokken bedrijven	Telegraaf - Invakminister Van Rijn kijkt terug: 'Bidden dat wat we doen, goed is'	Trouw - Bevolkingsonderzoek naar kanker roeg gestremd
14	Kamer/vragen PvdA of mondkapjes kosteloos beschikbaar moeten komen nu gebruik mondkapjes verplicht wordt in OV	RTL Nieuws - Zo gaat het straks in het ov: mondkapje verplicht, alleen in uiterste geval boete	LCH Nieuwsbriev - 'Wekelijkse cijfers en verdeling PBM
15	Kamer/vragen PvdA over o.a. de beschikbaarheid van PBM in afdelingscentrum Sneek.	Trouw - Elke week 1 miljoen mondkapjes voor de zorg	AD - Nootk meer vechten om Chinese mondkapjes, we maken ze nu zelf
16		Telegraaf - Snelle interventie is nu nodig; Fiscale opsporingsdienst, FIOD op huisbezoek bij coronafraudeurs	AD - Zwerdel met mondmaskers Telegraaf - Frontieren met mondkapjes van eigen bodem NU - Ruim vijf miljoen door overheid aangekochte mondkapjes afgekeurd
17		AD - Chaos rond mondkapjes: ik hou mijn hart vast over wat we aankopen! Artikel over de kwaliteit van de mondkapjes die worden ingekocht	Geert Wilders: Nog steeds enorme tekorten aan mondkapjes, megazwende!

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Weken
	20 jan - 26 jan
	27 jan - 02 feb
	03 feb - 09 feb
	10 feb - 16 feb
	17 feb - 23 feb
	24 feb - 01 mrt
	02 mrt - 08 mrt
	09 mrt - 15 mrt
	16 mrt - 22 mrt
	23 mrt - 29 mrt
	30 mrt - 05 apr
	06 apr - 12 apr
	13 apr - 19 apr
	20 apr - 26 apr
	27 apr - 03 mei
	04 mei - 10 mei
	11 mei - 17 mei
	18 mei - 24 mei
	25 mei - 31 mei
	01 jun - 07 jun
	08 jun - 14 jun
	15 jun - 21 jun
	22 jun - 28 jun
	29 jun - 05 juli
	06 juli - 12 juli
	13 juli - 19 juli
	20 juli - 26 juli
	27 juli - 02 aug

	Kamerstukken	Mediaberichten	Twitterberichten
18	Kamervragen SP n.a.v. bericht op NU.nl over 5 miljoen afgekeurde mondkapjes	Kamervragen CDA en antwoorden over importertiffen en btw op BPM	Volkskrant - Mondkapsucces is AD - Snel geld en hebzucht
19	Kamervragen met uitleg over de stand van zaken PBM en de pijlpiljrt van de inkoop en kwaliteitsvoering van mondknaskers	Vragen SP over blijvende signalen van tekorten aan PBM voor zorgverleners	AD - Overheid koopt miljoenen 'foute' mondknaskers
20	Kamervragen PvdA aan min. VWS over Europese aanbesteding van medische apparatuur en hulpmiddelen	Jaarverslag VWS 2020: 'Vanwege de schaarste en de noodzaak om snel te handelen, heeft VWS zelf direct ingekocht zonder aan te besteden.'	Rijksoverheid - Corona-aanpak: de volgende stap FNV - Veel zorgpersoneel werkt nog steeds onbeschermd
21	Deelnemers aan het LCH hebben geen voorkeurspositie bij het verkrijgen van opdrachten/bestellingen van het LCH.	Debat Tweede Kamer waarbij Wilders, Segers en Baudet stellen dat uit enquête FNV naar voren komt dat er niet voldoende PBM beschikbaar zijn	AD - FNV Zorg: nog steeds te weinig middelen NRC - Het nieuwe goud: de grondstof voor mondkapjes; Bedrijven vechten om grondstoffen
22	Antwoorden min. MZS op Kamervragen DcD o.a. over mogelijke oetfeerlijke marktpositie egi. Keuze LCH voor opstraalen capactet bij bestaande leveranciers	Minister VWS: mondkapjes niet kosteloos beschikbaar stellen, wel BTW vrij	Persbald - Versoppelingen coronamaatregelen aangekondigd Nieuwsuur - Kort haer: geen medische mondkapjes in ov vanwege tekort zorg
23	Mode Wilders over gratis beschermingsmiddelen voor zorgmedewerkers en huisvrouwelijke hulpen	NRC - Coronafraude loopt al in de miljoenen Telegraaf - 'Wel mondkapje in trein en niet in verpleegzorg? OPINIE: Zorgbestuurders Steven Han en Charles Laurry	Geert Wilders: 'Na drie maanden crisis heeft 60 procent van de zorgmedewerkers...' LilianMarjissen: 'Nog steeds moeten veel zorgverleners onbeschermd werken...'
24	Rijksoverheid - Corona-aanpak: de volgende stap	AD - FNV Zorg: nog steeds te weinig middelen	Geert Wilders: 'Mottos ingediend ontvassen per direct te openen...' Geert Wilders: 'Nergens in het Corona-dossier is zo gefaald als met de mondkapjes...'

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Weken
	20 jan - 26 jan
	27 jan - 02 feb
	03 feb - 09 feb
	10 feb - 16 feb
	17 feb - 23 feb
	24 feb - 01 mrt
	02 mrt - 08 mrt
	09 mrt - 15 mrt
	16 mrt - 22 mrt
	23 mrt - 29 mrt
	30 mrt - 05 apr
	06 apr - 12 apr
	13 apr - 19 apr
	20 apr - 26 apr
	27 apr - 03 mei
	04 mei - 10 mei
	11 mei - 17 mei
	18 mei - 24 mei
	25 mei - 31 mei
	01 jun - 07 jun
	08 jun - 14 jun
	15 jun - 21 jun
	22 jun - 28 jun
	29 jun - 05 jul
	06 jul - 12 jul
	13 jul - 19 jul
	20 jul - 26 jul
	27 jul - 02 aug

	Kamerstukken	Mediaberichten	Twitterberichten
25	AD - 'Veel falende mondkapjes in verpleeghuizen: 'Schandalig, we zijn besodemieterd' AD - Bescherming vaak slechts illusie	BNR - 'Haal productie medische mondkapjes weer naar Europa' Nieuwsuur - 'Korte vermelding non-medische mondkapjes in OV	Geert Wilders: Het drama met mondkapjes voor zo'n persoonel in...
26	RTM - Mondkapjes in openbaar vervoer: miljeuhandel zonder regels en kwaliteitsgaranties AD - Kamer verbaasd over onveilige mondkapjes		
27	Kamer vragen D66 n.a.v. een bericht in het AD over de kwaliteit van mondkapjes in verpleeghuizen		Nu91: Sociale partners hebben, op basis van de bestaande richtlijn...
28	Kamer vragen SP en antwoorden ministers WWS en MZS: Als WWS credo is "blijven kopen" waarom dan besluit om niet meer leveranciers in te schakelen Motte Lachn over onderzoek naar aanvullende PBM voor ov-werknemers Motte Van Aalst over aanvullende PBM voor ov-werknemers	LCH Nieuwsbrieven - Mondiale schaarste isolatielassen en handschoenen en uitbreiding luchtbrug met Azië Trouw - Orgegeuleerde verkoop is zorgwekkend	Geert Wilders: RT @FeurAgemaRv: Daarom is de motie van @geertwilderspvw waarover dinsdag hoordeijk wordt gestemd zo belangrijk! Beschermingsmiddelen/mondkapjes zijn te grote kostenpost voor instellingen.
29	Vragen en antwoorden Com WWS aan minister over eventuele signalen over tekorten aan PBM	NRC - 'Chef mondkapjes' Sywert van Lierden: 'Je moet in China ballen esben en gewoon cash op tafel gooien' Volkskrant - Handdoelen? Arresteeren? Reinigeren? Telegraaf - Hoop overstijgt de vrees: Optimisme krijgt wat ruimte na inktzwart begin van pandemie	NRC - 'Toen de testen eindelijk kwamen, was het naïef. Verpleeghuizen heeft kinderen zoveel ouderen besmet raken?' NRC - 'Waar' koop ik ze? Hoe draag ik ze? Alle antwoorden over mondkapjes. Verplicht in ov. Eén kwesties over mondkapjes opgehelderd
30		Volkskrant - Slagveld achter gesloten deuren AD - De dood kwam als een sluiptroefenaar	
31		Om1 - Verpleegkundige Judith Kruizenga vertelt dat ze voldoende mondkapjes op voorraad heeft, maar wel zinnig doet	

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Week
	20 jan - 26 jan
	27 jan - 02 feb
	03 feb - 09 feb
	10 feb - 16 feb
	17 feb - 23 feb
	24 feb - 01 mrt
	02 mrt - 08 mrt
	09 mrt - 15 mrt
	16 mrt - 22 mrt
	23 mrt - 29 mrt
	30 mrt - 05 apr
	06 apr - 12 apr
	13 apr - 19 apr
	20 apr - 26 apr
	27 apr - 03 mei
	04 mei - 10 mei
	11 mei - 17 mei
	18 mei - 24 mei
	25 mei - 31 mei
	01 jun - 07 jun
	08 jun - 14 jun
	15 jun - 21 jun
	22 jun - 28 jun
	29 jun - 05 jul
	06 jul - 12 jul
	13 jul - 19 jul
	20 jul - 26 jul
	27 jul - 02 aug

01	02	03	04	05	06	07
<p>Monddagsplicht in OV in NL</p>	<p>Minister BZK: Uitkaartenverwerkers krijgen adequate PBM, toezegging van enkele leveranciers om met voorlopig te leveren aan uitkaartector</p> <p>Trouw - Ministere: geen verkoop medische mondkapjes</p> <p>Telegraaf - Tweede kans mondkapjes</p>	<p>FNV - Handreiking veilig werken i.v.m. covid-19 leen schematische weergave van het RIVM hoe om te gaan met aanwijzingen voor Corona!</p> <p>AD - Mondkapjes en spatbrillen: van pure paniek naar "Izeren voorraad"</p> <p>Nieuwsuur - Item over LCH: "genoeg PBM voor tweede plek"</p>	<p>Vragen van het CDA over onduidelijkheid rond de voorraad aan mondkapjes</p> <p>Minister WVS n.a.v. vragen over onvoldoende PBM en dat uitgangspunten voor gebruik PBM buiten ziekenhuis niet gebaseerd zijn op schaarste.</p> <p>Kamerstukken D66 en antwoorden min WVS n.a.v. beide ingezonden Nieuwsuur over stille ramp in verpleeghuizen</p> <p>Kamerbrief WVS met update inzake de huidige voorraad PBM en het aanleggen van een ijzeren voorraad</p> <p>Minister MZS: "De opdracht voor het LCH blijft voorlopig om maximaal beschermingsmiddelen voor de zorg in te kopen"</p> <p>NRC - Gedientig man met een scherppe kant: Over sterfte</p> <p>Beau - Thierry Baudet stelt dat de regering achter de reilen aanliep met het inkopen van mondkapjes</p>	<p>Vaste cde WVS met vragen over de monddale verschillen tussen de beschikbaarheid van PBM</p> <p>WVS - Update RIVM: chirurgische mondkapjes niet beter of slechter dan FFP2-maskers om te gebruiken in de zorg. Nederland volgt dit beleid in lijn met de WHO.</p> <p>LCH Nieuwsbrief - Voorraad voldoende om in de vraag te voorzien; mogelijkheid voor onderzoek</p> <p>Trouw - Medische handschoen op rantsoen</p>	<p>AD - Kac en muisspel met oplichters</p>	

Kamerstukken

Mediaberichten

Twitterberichten

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Wekken	Kamersstukken	Mediaberichten	Twitterberichten
	20 jan - 26 jan			
	27 jan - 02 feb			
	03 feb - 09 feb			
	10 feb - 16 feb			
	17 feb - 23 feb			
	24 feb - 01 mrt			
	02 mrt - 08 mrt			
	09 mrt - 15 mrt			
	16 mrt - 22 mrt			
	23 mrt - 29 mrt			
	30 mrt - 05 apr			
	06 apr - 12 apr			
	13 apr - 19 apr			
	20 apr - 26 apr			
	27 apr - 03 mei			
	04 mei - 10 mei			
	11 mei - 17 mei			
	18 mei - 24 mei			
	25 mei - 31 mei			
	01 jun - 07 jun			
	08 jun - 14 jun			
	15 jun - 21 jun			
	22 jun - 28 jun			
	29 jun - 05 juli			
	06 juli - 12 juli			
	13 juli - 19 juli			
	20 juli - 26 juli			
	27 juli - 02 aug			

08	Telegraaf - Klaar voor de voorbereidingen achter de schermen in volle gang voor een nieuwe opleving van corona		
09	Hans Buijting RT @Wlmaffer: @Morels112 Wat een politieke kul...		
10	FD - Webshops betaalden verkoop mondkapjes tegen woekerprijzen		
11	KNMG wil dat zorgaanbieders verplicht worden om de werknemers te voorzien van afdoende PBM dit in reactie op het voorstel tijdelijke wet maatregelen COVID-19 NRC - Artsen: maak zorg fors eenvoudiger		
12	Werknemers te voorzien van afdoende PBM dit in reactie op het voorstel tijdelijke wet maatregelen COVID-19 Mondkapjesplicht voor luchtwaarpassagiers Brieff min VWS overwegingen veiligheid t.a.v. COVID-19 aan boord van een vliegtuig NOS - Mondkapjes ook verplicht op Schiphol, in wachtrij en aan incheckbalie		
13	NRC - Duurdere zorg plaatst politiek voor dilemma AD - Zorg na corona op de schop AD - 'Ik kan niet toveren, maar ik kan wel hard werken' Op1 - Hugo de Jonge over tekorten beschermingsmiddelen: 'het was een gekkenhuis'		
14			

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Weken	Kamerstukken	Mediaberichten	Twitterberichten
	20 jan - 26 jan			
	27 jan - 02 feb			
	03 feb - 09 feb			
	10 feb - 16 feb			
	17 feb - 23 feb			
	24 feb - 01 mrt			
	02 mrt - 08 mrt			
	09 mrt - 15 mrt			
	16 mrt - 22 mrt			
	23 mrt - 29 mrt			
	30 mrt - 05 apr			
	06 apr - 12 apr			
	13 apr - 19 apr			
	20 apr - 26 apr			
	27 apr - 03 mei			
	04 mei - 10 mei			
	11 mei - 17 mei			
	18 mei - 24 mei			
	25 mei - 31 mei			
	01 jun - 07 jun			
	08 jun - 14 jun			
	15 jun - 21 jun			
	22 jun - 28 jun			
	29 jun - 05 jul			
	06 jul - 12 jul			
	13 jul - 19 jul			
	20 jul - 26 jul			
	27 jul - 02 aug			

juni	
15	<p>Mt begrotingsstaten WVS m.b.t. de raming voor de inkoop en verkoop van medische hulpmiddelen</p> <p>Volkskrant - 'Keer niet terug naar hoe het was'</p>
16	<p>Kamervragen 50PLUS aan min WVS over het nieuwsbericht 'Chaos rond mondkapjes: ik hou mijn hart vast over wat we aankopen'</p> <p>Kamervragen SP aan min MZS over het nieuwsbericht: 'Ruim vijf miljoen door de overheid aangekochte mondkapjes afgekeurd'</p> <p>FTM - Nederland laat EU-mondkapjes links liggen</p> <p>Opi - Gesprek over voorrang IC</p>
17	<p>Kamervragen D66 aan min MZS over mogelijke tekorten PBM in verpleeghuizen</p> <p>Kamervragen SP aan min MZS over de EN149 kwaliteitsnorm van mondkapjes</p> <p>Vragen vaste com. WVS aan min WVS en MZ over de begroting WVS o.a. inzake de kostenraming en garantstelling van het LCH</p> <p>Volkskrant - 'Jong gaat voor oud als ic's overlopen'</p> <p>NRC - 'Arsten, geef jongeren voorrang bij extreem tekort aan IC-bedden'</p>
18	<p>Kamervragen GL en PvdA aan min WVS over tekorten PBM in jeugdzorg, ggz en maatschappelijke opvang</p> <p>Trouw - De Jonge: man van het midden, is nu de favoriet</p> <p>Trouw - Hoe kies je tussen vergelijkbare patiënten voor een IC-bed?</p> <p>Trouw - Hoge eis voor mondkapjesfraude</p>
19	<p>Biljaie kamerstuk: besluit tot het dragen van mondkapjes op luchthavens als mitigerende maatregel</p> <p>NRC - Alvraag alarm over tekort aan bescherming bij verpleeghuizen</p> <p>NRC - Alvraag alarm over verpleeghuizen</p>
20	<p>Gaestfijl - Coronacrisis - met Spuurt van Londen (ik heb er in Nederland niks aan verdienen)</p> <p>Telegraaf - Maleisie stuurt Nederland megaparti handschoenen; Spullen voor zorgpersoneel</p> <p>NRC - Hoe Nederland de controle verloor: Wij drukten dit wel even de kop in</p>
21	

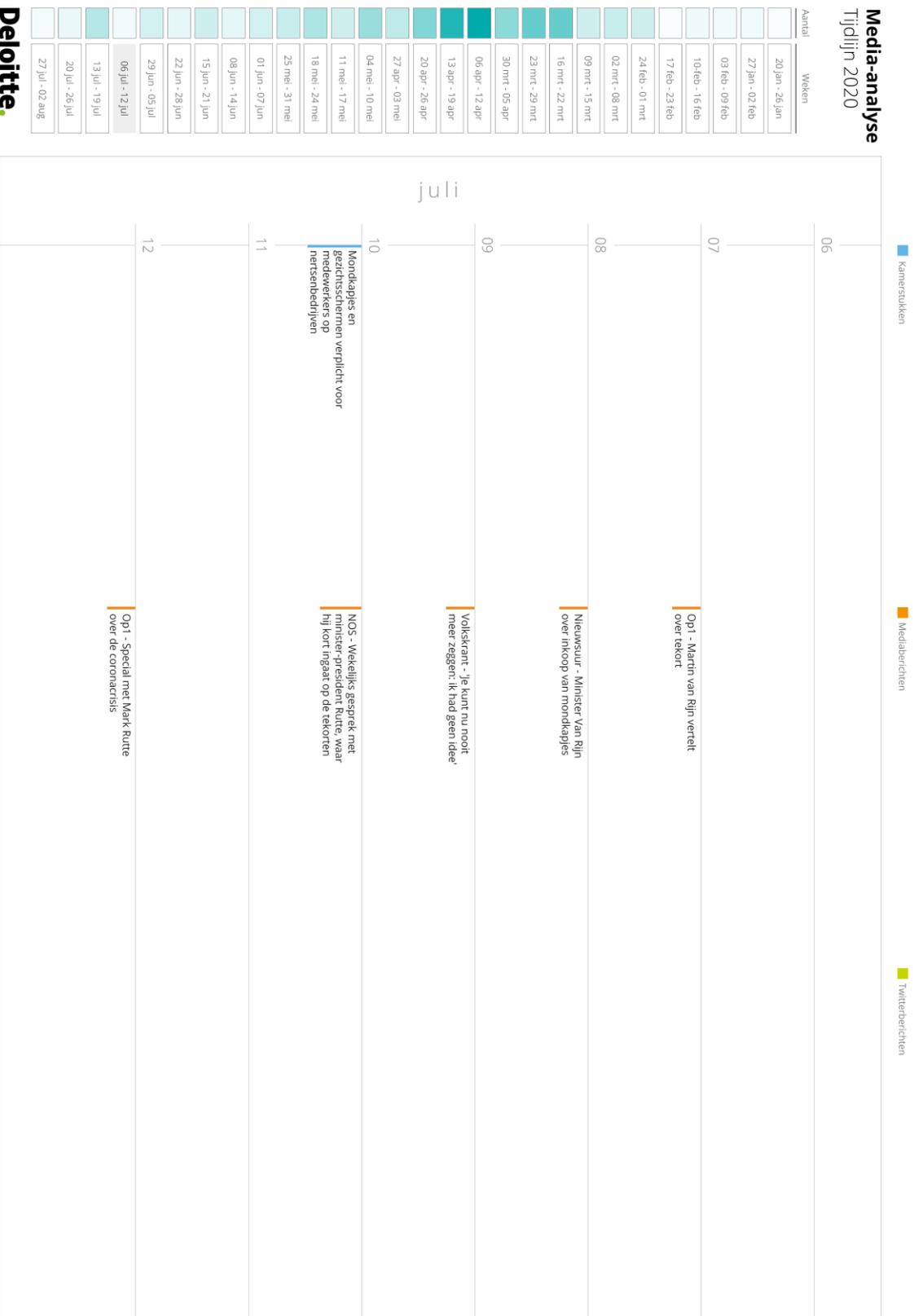
Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Weken	Kamersstukken	Mediaberichten	Twitterberichten
	20 jan - 26 jan			
	27 jan - 02 feb			
	03 feb - 09 feb			
	10 feb - 16 feb			
	17 feb - 23 feb			
	24 feb - 01 mrt			
	02 mrt - 08 mrt			
	09 mrt - 15 mrt			
	16 mrt - 22 mrt			
	23 mrt - 29 mrt			
	30 mrt - 05 apr			
	06 apr - 12 apr			
	13 apr - 19 apr			
	20 apr - 26 apr			
	27 apr - 03 mei			
	04 mei - 10 mei			
	11 mei - 17 mei			
	18 mei - 24 mei			
	25 mei - 31 mei			
	01 jun - 07 jun			
	08 jun - 14 jun			
	15 jun - 21 jun			
	22 jun - 28 jun			
	29 jun - 05 jul			
	06 jul - 12 jul			
	13 jul - 19 jul			
	20 jul - 26 jul			
	27 jul - 02 aug			
22				
23			NRC - Het heeft ook ons overspoeld'. Was de pers kritisch genoeg?	
24	Voorstel van Groen Links voor zorgbonus voor zorgpersoneel	Minister VWS reageert op NRC berichtgeving: 'Al vroeg alarm over tekort aan bescherming bij verpleeghuizen'	Trouw - Weten hoe het werkelijk was op het hoogtepunt van de virusuitbraak? Kijk naar #Frontberichten	Volkskrant - Darwin op het wereldtoneel. In de wereld van complexe problemen is evalueren niet iets voor achteraf
25	Vragen van Asscher aan Van Dissel over waarom WHO advies inzake gebruik PBM niet is overgenomen.	AD - Dit hebben de hoofdrolspelers van de coronacrisis geleerd	Volkskrant - Toch een zomer met ruimte, op afstand	
26	Kamerbrief min. Financiën: De garantie-regeling LCH kent geen bijdrondedrag of verwachte schade	LCH Nieuwsbrief - Eerste hulpmiddelen via trein en schreefvaart binnengkomen; laatste nieuwsbrief LCH		
27		AD - Personeel in zorg vindt 'dat appiaus maar nsp'	Trouw - De canon van de crisis	
28				

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Weken	Kamerstukken	Mediaberichten	Twitterberichten
	20 jan - 26 jan			
	27 jan - 02 feb			
	03 feb - 09 feb			
	10 feb - 16 feb			
	17 feb - 23 feb			
	24 feb - 01 mrt			
	02 mrt - 08 mrt			
	09 mrt - 15 mrt			
	16 mrt - 22 mrt			
	23 mrt - 29 mrt			
	30 mrt - 05 apr			
	06 apr - 12 apr			
	13 apr - 19 apr			
	20 apr - 26 apr			
	27 apr - 03 mei			
	04 mei - 10 mei			
	11 mei - 17 mei			
	18 mei - 24 mei			
	25 mei - 31 mei			
	01 jun - 07 jun			
	08 jun - 14 jun			
	15 jun - 21 jun			
	22 jun - 28 jun			
	29 jun - 05 juli			
	06 juli - 12 juli			
	13 juli - 19 juli			
	20 juli - 26 juli			
	27 juli - 02 aug			
29	Antwoord van Minister de Jonge op vragen Eerste Kamer over de coronamaatregelen en schaarste PBM	Vragen en antwoorden over de samenwerking met Mediq en het LCH, de toezicht hierop en de kosten tot nu toe gemaakt	AD - Asielzoekers maken mondkapjes voor overheid	
30	Kamer vragen PvdA aan min WVS n.a.v. het bericht in FTM dat Nederland geen gebruik maakt van Europese mondkapjes Totale omvang bestellingen door LCH op 2 Juni: EUR 1.050 mio. WVS staat garant voor de risico's bij de financiële verplichtingen Kamerbrief minister NZS met uitvoering van de motie van Mangnussen en Heerma inzake de mogelijke productie van PBM in Nederland en binnen Europa Motte Westerveld (GroenLinks) verzoekt regering om te zorgen voor voldoende PBM in leertingenvoer Telegraaf - Wie wel en wie niet?	Gewijzigd voorstel van Groen Links voor zorgbonus voor zorgpersoneel Motte Westerveld (GroenLinks) verzoekt regering om te zorgen voor voldoende PBM in leertingenvoer Volgens Minister OCW zijn er voldoende PBM t.b.v. besturders en begeleiders in het leertingenvoer	AD - Applaus voor de zorg. Met die hilde kan ik mijn rekeningen niet betalen Trouw - Hoe de coronacrisis en 'Tsjernobyl' op elkaar lijken Webinar Haagsebeek.nl - oud-DG van het LCH Mark Freguin [over zijn ervaringen met inkopen van mondkapjes]	FTM - Ortmarskerk: de fraudulente handel in mondkapjes en certificaten AD - Rekening coronacrisis blijft voorlopig open
01	Beschikbaarheid PBM ook bij COA knelpunt. Sinds eind april beschikken alle COA locaties voldoende PBM voor situaties waarbij gebruik noodzakelijk is.			
02				
03	Van Rijn treedt terug en Van Keijl treedt aan als minister NZS			
04	Antwoorden min. WVS op vragen SP over blijvende signalen van tekorten aan PBM voor zorgverleners			NRC - Immense crisis, en niet aan zet
05				

Media-analyse Tijdlijn 2020

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Weken
	20 jan - 26 jan
	27 jan - 02 feb
	03 feb - 09 feb
	10 feb - 16 feb
	17 feb - 23 feb
	24 feb - 01 mrt
	02 mrt - 08 mrt
	09 mrt - 15 mrt
	16 mrt - 22 mrt
	23 mrt - 29 mrt
	30 mrt - 05 apr
	06 apr - 12 apr
	13 apr - 19 apr
	20 apr - 26 apr
	27 apr - 03 mei
	04 mei - 10 mei
	11 mei - 17 mei
	18 mei - 24 mei
	25 mei - 31 mei
	01 jun - 07 jun
	08 jun - 14 jun
	15 jun - 21 jun
	22 jun - 28 jun
	29 jun - 05 jul
	06 jul - 12 jul
	13 jul - 19 jul
	20 jul - 26 jul
	27 jul - 02 aug

	Kamerstukken	Mediaberichten	Twitterberichten
13	Antwoord op kamervragen CDA aan min MZS over onduidelijkheid voorraad mondkapjes	NRC - Kunnen we een tweede golf wel aan?	Trouw - 'Karrel' tegen corona stult op verzet
14			
15	Vragen van FVD mede n.a.v. een RTI betreft dat mondkapjes verpleeghuizen en thuiszorg niet bereiken ondanks het nieuwe verdeelmodel	OP1 - Minister de Jonge bij OP1 (over alles wat er is gedaan om tekorten van PBM terug te dringen en het beleid daaromtrent)	Volkskrant - Spanje maakt zijn mondkapjes lever zelf Nieuwsur - Item over richtlijnen RIVM
16	Kamerbrief WVS met lessen voor eventuele tweede golf	NOS - Coronairichtlijnen RIVM leiden tot onveiligheid in ouderenzorg NOS - RIVM-richtlijnen ouderenzorg hadden magere wetenschappelijke basis	Hans Buijling: RT @CornelieLmeete: De verantwoordelijkheid van beperkte inzet... Hans Buijling: RT @op1trpo: Zorgmedewerkers denken mensen besmet te hebben...
17	Antwoord op kamervragen PVdA aan min WVS over gebrek aan PBM	Volkskrant - kwetsbaren NRC - Verpleeghuizen niet landelijk op slot bij nieuwe coronagolf	Ulian Marinissen: Het gebrek aan bescherming van zorgverleners is de... V&VN: RT @CornelieLmeete: De verantwoordelijkheid van beperkte... Jos de Blok: RT @CornelieLmeete: De verantwoordelijkheid van beperkte...
18	Antwoord op kamervragen SP aan min WVS o.a. over keuze zorgpersoneel om te werken op corona-afdelingen vanwege beschikbaarheid PBM op deze afdelingen	Kamervragen SOP LUS n.a.v. uitzending Nieuwsur over hoe de coronairichtlijnen van het RIVM tot onveiligheid leidden in de ouderenzorg	Wim Marrens: RT @HagelsteinFrank: RIVM en ministerie raakten...
19	Antwoord op kamervragen SP waarin gevraagd wordt om een overzicht van verstrekte en van benodigde PBM in verpleeghuizen	Antwoord Minister WVS op vragen van SP waarom er in zoveel verpleeghuizen nog met weinig of geen PBM wordt gewerkt	Hans Buijling: RT @ohnkersten: Bijna driedriehalve maand (!) nadat ik ze stelde... Jos de Blok: RT @gjkroons: Mogelijke parallel met rol med staar richting med zorgverleners dient zich aan: #RIVM en #kabinet hielden lange tijd vol dat dragen #mondkapjes "schijnveiligheid" zou creëren en gebruikte dit argument om schaarse mondkapjes thv zorg te bedekken.

Media-analyse Tijdlijn 2020

Aantal	Wekken	Kamersstukken	Mediaberichten	Twitterberichten
	20 jan - 26 jan			
	27 jan - 02 feb			
	03 feb - 09 feb			
	10 feb - 16 feb			
	17 feb - 23 feb			
	24 feb - 01 mrt			
	02 mrt - 08 mrt			
	09 mrt - 15 mrt			
	16 mrt - 22 mrt			
	23 mrt - 29 mrt			
	30 mrt - 05 apr			
	06 apr - 12 apr			
	13 apr - 19 apr			
	20 apr - 26 apr			
	27 apr - 03 mei			
	04 mei - 10 mei			
	11 mei - 17 mei			
	18 mei - 24 mei			
	25 mei - 31 mei			
	01 jun - 07 jun			
	08 jun - 14 jun			
	15 jun - 21 jun			
	22 jun - 28 jun			
	29 jun - 05 jul			
	06 jul - 12 jul			
	13 jul - 19 jul			
	20 jul - 26 jul			
	27 jul - 02 aug			

20	Vragen SP aan minister van VWS n.a.v. het onderzoek van Nieuwsuur dat het gebrek aan PBM tot extra besmettingen en overlijdens heeft geleid.			
21				
22	Kamerzitting D66 over griepgolf tijdens Covid-19 en voorkomen van tekort aan PBM			
23	SP en D66 stellen vragen over wie controle uitvoert op het functioneren van het LCH, op de aanbesteding, de geldstromen en de doelmatige inzet	NRC - Pas achteraf blijkt of dit de tweede golf is		
24		Nieuwsuur - Uitgebreide reportage over tekort PBM in verpleeghuizen	V&VN: RT @Nieuwsuur : Met vier hoofdrolspelers van de coronacrisis bikt #Nieuwsuur Vandaag: Niemke Nieuwenhuizen	
25		Trouw - De zorg is nog aan het bijkomen	UllaMarjnsen: Deze hoosheid is zo begrijpelijk en zo terecht. Het gebrek...	
26		Nieuwsuur - Gommers over rol tekort mondkapjes in coronabeleid		

Deloitte

E.7 Detailanalyses

E.7.1 Detailanalyse - ervaringen betrokkenen

1635 In het voorgaande is beschreven hoe, op basis van berichten in de media en parlementaire documenten, de PBM-discussie in het publieke domein in drie fases kan worden ingedeeld (aanloop/piek/nabeschouwing). In deze paragraaf wordt deze analyse van open bronnen aangevuld met bevindingen uit de interviews met personen die waren betrokken bij de inkoop van PBM en met ervaringen van betrokkenen die zijn beschreven in publicaties die verschenen na de onderzoeksperiode.

E.7.1.1 Interviews

1636 Tijdens de interviews hebben verschillende geïnterviewden aangegeven druk te hebben ervaren vanuit de media en vanuit de politiek met betrekking tot de beschikbaarheid en inkoop van PBM.

1637 Rode draad in de interviews is dat door geïnterviewden maatschappelijke en politieke druk werd ervaren om meer PBM in te kopen dan wellicht op dat moment nodig was. In de interviews is ook benadrukt dat deze druk ook gevoeld werd in de communicatie tussen VWS en LCH. Een ander aspect dat benoemd wordt, is dat leidinggevendenden bij het LCH hun medewerkers hebben moeten ondersteunen en hebben moeten afschermen tegen deze politieke en maatschappelijke druk.

1638 Enkele geïnterviewden hebben verteld dat zij een analyse hebben gemaakt van de Kamerbehandelingen in de periode van de betrokkenheid van VWS bij het inkopen van PBM, om nog eens terug te halen welke woorden de politiek toen gebruikte. Onder andere de volgende citaten uit deze analyse zijn vermeld om de vanuit de politiek gevoelde druk te schetsen:

“Ik wil graag afsluiten met nogmaals een oproep aan de minister om te zorgen voor genoeg beschermingsmateriaal en alle medische apparatuur die nodig is voor het zorgpersoneel en mensen die de komende tijd besmet raken. De coördinatie is op orde, maar aan regie op aanschaf lijkt het soms nog te ontbreken. Minister, zorg ervoor dat die spullen hier komen.”(18 maart 2020 in de 64e vergadering).

“Ga als kabinet als een haas aan de slag om daar de spullen op te halen en ze te brengen waar ze nodig zijn, namelijk de ziekenhuizen, de huisartsen en elders in de zorg.”(18 maart 2020 in de 64e vergadering).

“Maar er is één ding waarvan ik echt vind dat wij als Tweede Kamer dat vandaag moeten regelen, waarvan ik echt vind dat we vanmiddag niet weer met z'n allen de deur uit mogen lopen zonder dat dat geregeld is. Dat is de bescherming van onze zorgverleners.”(26 maart 2020 in de 65e vergadering).

“Als er niet meer beschermingsmiddelen komen en die niet beter verdeeld worden, dreigt het helemaal fout te gaan in de zorg. Daarom is mijn vraag: kunnen onze zorgwerkers erop rekenen dat we elke kans benutten om dit

aan te pakken? Wordt er niet te gemakkelijk nee gezegd tegen serieuze mogelijkheden om aan goede mondkapjes te komen?" (1 april 2020 in de 66^e vergadering).

"Bent u het met mij eens dat hij [minister van VWS] moet regelen dat al die mensen in de zorg nog deze week eindelijk hun beschermende spullen krijgen? [...] Kunt u niet met mij wat harder duwen richting het kabinet dat ze het niet over een paar weken, maar dat ze dat gisteren al moeten regelen? [...] Het moet nú geregeld worden. Die mensen lopen iedere minuut gevaar. Ga nou meer duwen naar die minister en zeg: "Het moet geregeld worden. Is het niet vandaag, dan morgen."" (8 april 2020 in de 67^e vergadering).

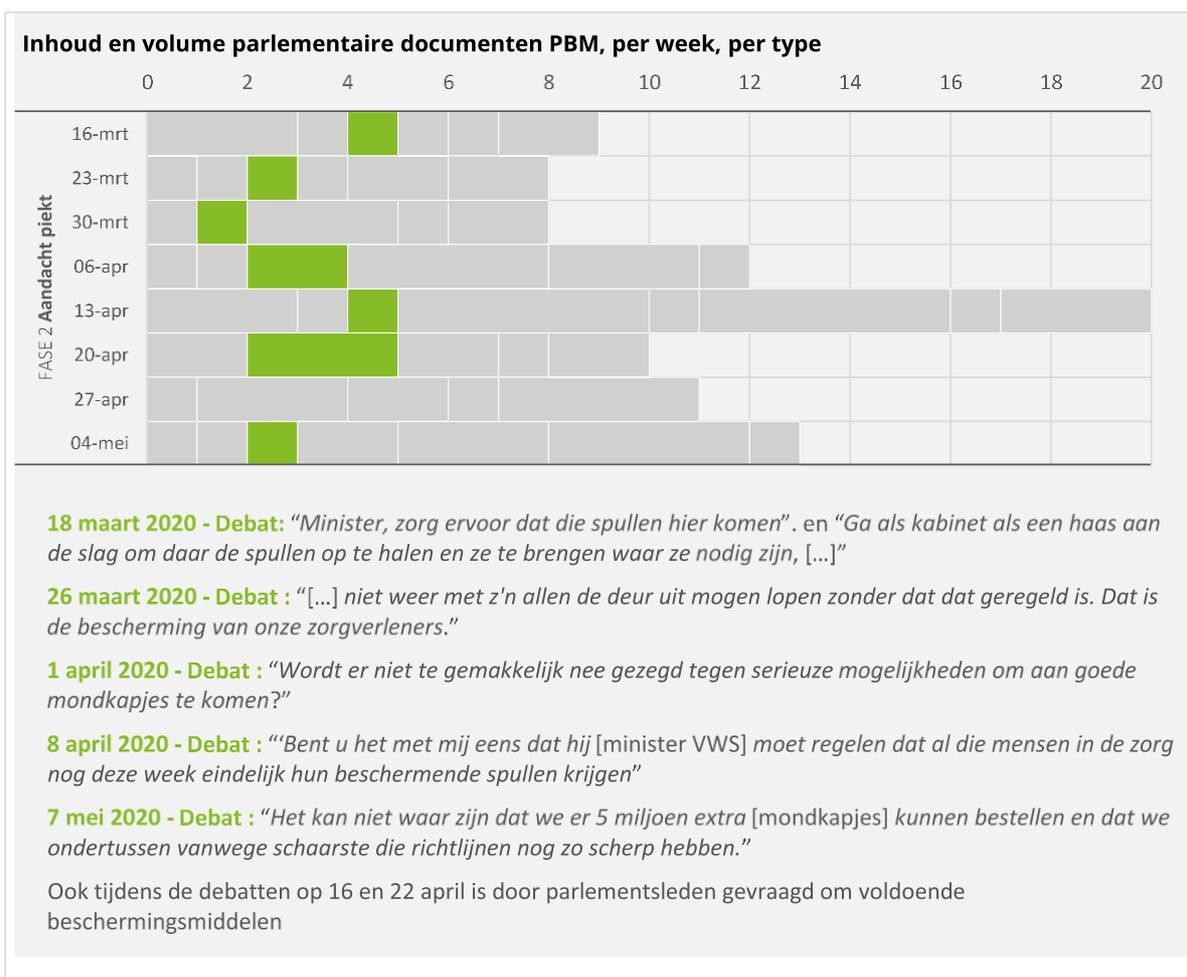
"Maar het kan niet zo zijn dat iemand van het landelijke centrum vorige week in de technische briefing aan de Kamer vertelt "ik zou er 5 miljoen extra kunnen bestellen, maar dat doen we niet" en dat tegelijkertijd in de richtlijnen blijft staan "vanwege schaarste wordt u gevraagd om terughoudend te zijn in het inzetten van de beschermingsmiddelen, ook als u als zorgprofessional vanuit uw eigen verantwoordelijkheid denkt dat het in deze situatie wel verstandig zou zijn". Dat kan niet allebei waar zijn. Het kan niet waar zijn dat we er 5 miljoen extra kunnen bestellen en dat we ondertussen vanwege schaarste die richtlijnen nog zo scherp hebben. Ik wil de minister dus echt vragen om ervoor te zorgen dat dat in de komende week wordt opgelost." (7 mei 2020 in de 70^e vergadering).¹²³⁴

1639

In onderstaande grafiek volgt een weergave van deze uitingen in fase 2, Aandacht piekt.

---

¹²³⁴ OAKD03-0192-00000031.

Figuur 226: Inhoud en volume parlementaire documenten PBM, per week, per type

1640 Enkele geïnterviewden hebben gemeld dat het beantwoorden van Kamervragen, het instrueren van woordvoerders en het te woord staan van journalisten er onder meer voor zorgde dat er minder tijd ging naar het inkopen van PBM, terwijl dat de missie van VWS en LCH was. Hierbij is als voorbeeld genoemd dat er momenteel (in april 2022) Kamervragen worden gesteld over de reden dat VWS niet naar de professionals van het LCH heeft geluisterd wat betreft de overeenkomst met RGA, terwijl in april 2020 juist door de Kamer is gevraagd waarom VWS zoveel luisterde naar het LCH. Daarnaast geven de geïnterviewden aan dat tegelijkertijd het tijdsgewricht van twee jaar eerder (in april 2020) toonde dat VWS de opdracht had meer PBM in te kopen ('maximaal inkopen' en 'inkopen zonder rem').

1641 De geïnterviewden van het LCH geven daarbij aan dat er druk is ervaren vanuit de elkaar versterkende media en politiek om grotere hoeveelheden PBM in te kopen. Zo bestond de gedachte dat er nog een tweede en derde golf met coronapatiënten aan zou kunnen komen, en werd gedacht aan de mogelijke uitbreiding van het aantal beroepsgroepen dat van PBM moest worden voorzien. Dit versterkte deze druk. Tevens is daarbij benoemd dat, als gevolg van de politieke en maatschappelijke druk, het karakter van het LCH veranderde: van inkopen voor ziekenhuizen naar inkopen voor het aanleggen van een noodvoorraad PBM. Hierbij is aangehaald dat de aandacht in de media heeft geleid tot de uitspraak “kopen, kopen, kopen”.

1642 Geïnterviewden benoemen dat de medewerkers van het LCH het moeilijk vonden om met de aandacht van media en politiek om te gaan. Volgens geïnterviewden was, vanwege de politieke werkelijkheid, sprake van het balanceren tussen het openstaan voor aanbieders en het beschermen van de mensen bij het LCH. Geïnterviewden van VWS complimenteren daarbij de LCH-medewerkers, die hard hebben gewerkt om een oplossing te vinden, terwijl in de media en in de politiek op een harde manier over hun werk werd gepraat. De VWS-geïnterviewden zagen het ook als hun taak om de LCH-medewerkers te ondersteunen en ze te beschermen tegen de druk van buitenaf, onder andere vanuit de media en de politiek. De berichtgeving over zorgmedewerkers die onbeschermd hun werk moesten verrichten en de brede maatschappelijke verontwaardiging daarover waren er de oorzaak van dat VWS en het LCH hun medewerkers daartegen moesten afschermen.

1643 Geïnterviewden vertellen dat de maatschappelijke en politieke druk ook werden ervaren als persoonlijke druk, die maandenlang aanhield. Als voorbeeld van een manier waarop deze druk tot uiting kwam, is genoemd dat leveranciers na het afwijzen van een aanbieding betreffende PBM de media opzochten en verkondigden dat er mensen stierven omdat het LCH hun aanbieding niet had aangenomen. In de media werden beelden getoond van verpleeghuizen en ziekenhuizen, vergezeld door het bericht dat het een schande was dat mensen nog onbeschermd rondliepen.

1644 Enkele geïnterviewden melden dat op politieke leads druk werd gezet, doordat personen uit de politiek in de CC van een e-mail gezet werden als er een aanbieding aan het LCH werd gestuurd. Daarbij wordt aangevuld dat de maatschappelijke en politieke druk invloed hadden op de inkoop, bijvoorbeeld wanneer vanuit economisch belang de conclusie zou kunnen zijn dat er voldoende was ingekocht, terwijl maatschappelijke en politieke belangen tot een andere conclusie konden leiden.

E.7.1.2 Data review onderzoeksdossier

1645 Tijdens de analyse die is uitgevoerd op bewijsmiddelen uit het onderzoeksdossier (niet zijnde open bronnen), zoals interne en externe correspondentie over PBM, is een aantal documenten aangetroffen waarin gesproken wordt over de ervaren aandacht vanuit de politiek of de media, zoals hiervoor is weergegeven.¹²³⁵

1646 De Programmadirectie Nafase COVID-19 van het ministerie van VWS heeft een **'Tijdelijk persoonlijke beschermingsmiddelen'** opgesteld. Het is een feitenreconstructie van het thema 'PBM', en betreft de periode januari tot en met juli 2020.¹²³⁶ De laatst verkregen versie bevat een narratief waarin verhaald wordt over de eerste signalen van een tekort aan PBM, het beroep dat op het ministerie van VWS wordt gedaan over de markt van PBM (*"De vergelijking met het wilde westen is snel gemaakt"*), over het LCH, en over het verdeelmodel van PBM. Over de aandacht vanuit de samenleving wordt opgemerkt: *"De Nederlandse bevolking, de media en de Tweede Kamer kijken allemaal mee en vanuit diverse hoeken worden tips en leads voor PBM met het ministerie [van VWS] gedeeld. En dat gebeurt massaal."* en *"De roep vanuit de Kamer is kraakhelder: het kabinet moet alles op alles zetten*

¹²³⁵ Zie Bijlage C 'Onderzoeksinformatie' voor een uitleg van de werkzaamheden verricht tijdens de data review.

¹²³⁶ OAKVC3-000077309; OAKD0311-00000012.

om zoveel mogelijk PBM te bemachtigen, indien noodzakelijk moet minister Bruins van VWS zelfs PBM vorderen van partijen die ze niet acuut nodig hebben”

1647 Deze tijdlijn van VWS bevat een overzicht met een vijftal kantelmomenten volgens VWS: van dreigende tekorten worden werkelijkheid, naar centrale verdeling en inkoop, met schaarste op het hoogtepunt, een nieuw verdeelmodel van kracht en het eerste moment van een mondkemperplicht in de publieke ruimte.

E.7.1.3 Publicaties en televisieprogramma's na de onderzoeksperiode

1648 In publicaties en televisieprogramma's in 2021 en 2022 wordt ook aandacht besteed aan het tijdsgewricht en aan (de inkoop van) PBM.

1649 Tijdens een uitzending van **Buitenhof** op 20 juni 2021 schetsen Gerritsen en Frequin, het jaar 2020, waarin de coronacrisis begon, waarbij ze aangeven hoe er in een hoog tempo een tekort aan allerlei PBM dreigde te ontstaan. Volgens Frequin was vanuit allerlei kanten sprake van een maatschappelijke druk om zoveel mogelijk PBM in te kopen, en te voorkomen dat er tekorten zouden optreden. Verder vertellen beiden dat het LCH regelmatig mondkemmers is blijven kopen. Gerritsen: *"Maar vanuit de TK [...] en ook bij het ministerie, is gezegd: doe toch nog maar een extra bulk."* Frequin: *"Is het nog nodig want we hebben al zoveel? [...] De Tweede Kamer en het kabinet heeft mij de opdracht gegeven om door te kopen!"*¹²³⁷

1650 In een interview op 22 december 2021, gepubliceerd op de website **De Correspondent**, beschrijft Gerritsen de pandemie als een voorbeeld van een 'ongetemd probleem'. Daarbij benoemt hij dat ongetemde problemen inhoudelijk complex zijn, voortdurend van aard veranderen, en noch een duidelijk eindpunt, noch heldere oplossingen hebben. Gerritsen meldt bijvoorbeeld dat, nadat in de beginperiode van de pandemie bleek dat sprake was van een tekort aan beschermingsmiddelen, er door de zorgsector naar de overheid werd gekeken voor hulp. VWS is toen zelf beschermingsmiddelen gaan inkopen, hoewel VWS daar geen ervaring mee had:

"Onze eerste reflex is dan de zorgvuldigheidsreflex. Zoals we het altijd doen: zorgvuldig geld uitgeven, zekerheden inbouwen, geen voorschotten geven. Terwijl dat op dat moment niet werkt."

Gevolg 1: vertraging. De inkopers van het Erasmus Medisch Centrum, die het ministerie na enkele dagen had ingeschakeld voor hulp, vonden dat ze lang moesten wachten op een akkoord vanuit VWS op deals – enkele uren of een dag, terwijl in hun ogen vrijwel direct een 'go' nodig was. Gerritsen begrijpt hun frustratie.

"Wij waren snel aan het bijleren maar zij waren al dagen verder in hun leercurve. Zij wisten al beter hoe de markt eruitzag, hoe snel je moest handelen. Wij waren zo ver nog niet."

Gevolg 2: woede. 'Er waren allerlei boze ondernemers die vonden dat wij hun deals niet goed hadden bekeken. En als ze door ons werden afgewezen dan gingen ze via de pers of via de Tweede Kamer alsnog verhaal halen.'

Dat het een hogere kunst was om in die hysterische weken goede mondkapjes op te vissen uit de bagger die de markt overspoelde – zelfs al had je de hulp ingeschakeld van de meest ervaren inkopers van de grootste

¹²³⁷ Buitenhof - 20 juni 2021. (www.vpro.nl/buitenhof/kijk/afleveringen/2021/buitenhof-20-juni-2021.html).

ziekenhuizen van Nederland? Dat in vliegende vaart een privaat-publieke organisatie uit de grond werd gestampt – het Landelijk Consortium Hulpmiddelen – die dat wel voor elkaar kreeg?

*Die werkelijkheid moest wijken voor het kant-en-klare frame van de logge, trage, bureaucratische overheid die geen waardering had voor initiatieven van onderop.*¹²³⁸

1651 Op de website **De Correspondent** verschijnt op 19 november 2021 een artikel dat een reconstructie is van het verhaal van twee inkopers van het Erasmus Medisch Centrum die in maart 2020 namens Nederland mondkmaskers proberen te kopen. Het artikel begint met een schets van de druk die onder andere door de TK wordt uitgeoefend op de minister voor MZS om te zorgen voor voldoende PBM, en verhaalt over de periode van 14 tot en met 19 maart 2020; de dagen voorafgaand aan de oprichting van het LCH.¹²³⁹

1652 De **Onderzoeksraad voor Veiligheid** heeft in mei 2020 besloten onderzoek te doen naar de aanpak van de coronacrisis door de Nederlandse overheid en andere betrokken partijen. Het eerste deelonderzoek, verschenen in februari 2022, beschrijft de Nederlandse voorbereiding op een pandemie en de crisisaanpak tot september 2020.¹²⁴⁰

1653 In het hoofdstuk 'Beschouwing' schrijft de Onderzoeksraad voor Veiligheid dat in gesprekken met betrokkenen in bijvoorbeeld ziekenhuizen en verpleeghuizen *"groot verdriet naar voren [kwam] over het verlies van patiënten en bewoners. Er was angst en boosheid over het onbeschermd moeten werken door tekorten aan persoonlijke beschermingsmiddelen."* Daarnaast viel op *"hoe ingrijpend de soms vergaande bedreigingen waren waarmee (zorg)medewerkers of publieke figuren te maken hadden die zich inzetten om de crisis aan te pakken en Nederland beter te maken."*¹²⁴¹

1654 De Onderzoeksraad voor Veiligheid beschrijft dat tijdens de eerste periode van de coronacrisis ook snel een intensief mediadebat ontstond, waarin *"experts en opiniemakers voortdurend uiteenlopende meningen inbrachten"* en dat men zich geconfronteerd zag met vele, wisselende adviezen en meningen. Volgens de Onderzoeksraad voor Veiligheid is *"Tegen de achtergrond van dat brede palet aan achtergronden, ervaringen en perspectieven [...] het maken van keuzes ingewikkeld. Dit gold zowel voor besluitvormers, adviseurs en andere betrokkenen als voor burgers."*¹²⁴²

1655 In het rapport is een citaat opgenomen van een belangenbehartiger uit een koepelorganisatie: *"We waren genoodzaakt om de media te gebruiken om gehoord te worden. Dat lukte pas met de besmettings- en sterftcijfers in*

---

¹²³⁸ Amateurisme? Paniekvoetbal? Onkunde? Deze oud-baas van VWS laat je heel anders kijken naar de aanpak van de coronacrisis / Michiel de Hoog, Maurits Martijn, Anne de Blok, 22 december 2021. (decorrespondent.nl/13020/amateurisme-paniekvoetbal-onkunde-deze-oud-baas-van-vws-laait-je-heel-anders-kijken-naar-de-aanpak-van-de-coronacrisis).

¹²³⁹ Waarom de Nederlandse overheid dealde met mondkapjescowboys (en zwaar geschut paraat had om haar inkopers te beschermen) / Anne de Blok, Michiel de Hoog, 19 november 2021. (decorrespondent.nl/12918/waarom-de-nederlandse-overheid-dealde-met-mondkapjescowboys-en-zwaar-geschut-paraat-had-om-haar-inkopers-te-beschermen).

¹²⁴⁰ Aanpak coronacrisis – Deel 1: tot september 2020 / Onderzoeksraad voor Veiligheid, 16 februari 2022.

¹²⁴¹ Aanpak coronacrisis – Deel 1: tot september 2020 / Onderzoeksraad voor Veiligheid, p. 12.

¹²⁴² Aanpak coronacrisis – Deel 1: tot september 2020 / Onderzoeksraad voor Veiligheid, p. 14.

*de verpleeghuizen, daar sloegen de media op aan. Terwijl we vooral de bescherming van de zorgmedewerkers onder de aandacht wilden brengen.*¹²⁴³

1656 In de uitgebreide reconstructie van de wijze waarop de Nederlandse betrokken partijen omgaan met de coronacrisis komt ook aan de orde de toenemende aandacht begin april 2020 in de media en politiek voor onder andere het gebrek aan PBM in de verpleeghuizen.¹²⁴⁴

1657 Over het verschaffen van informatie in het publieke debat schrijft de Onderzoeksraad: *"Informatie in het publieke debat wordt ook verschaft door OMT-leden zelf. Zij worden op grond van hun lidmaatschap van het OMT gevraagd om in media toelichtingen te geven. In een periode waarin de coronacrisis het nieuws beheerst, zijn OMT-leden graag geziene gasten in praatprogramma's als 'Op1' en 'Jinek' en andere media.*¹²⁴⁵

E.7.2 Detailanalyse - piekmomenten 'kopen, kopen, kopen'

1658 In fase 2 gaat in zowel de media-uitingen als in de parlementaire berichtgeving de meeste aandacht naar de inkoop van PBM. In deze fase springt in de parlementaire berichtgeving de week van 13 tot en met 19 april 2020 het meest in het oog.

1659 Op 16 april 2020 is er een technische briefing aan de vaste commissie VWS, door onder anderen Van Dissel en De Gouw, gevolgd door een debat in de TK. Tijdens dit debat en in de technische briefing wordt onder andere gesproken over de nieuwe verdeelsleutel voor PBM en over het toepassen van PBM, en dan specifiek mondkmaskers, tijdens de exitstrategie.¹²⁴⁶

1660 Naar aanleiding van een vraag tijdens de technische briefing: *"Maar als we zeggen dat mondkapjes inderdaad een rol gaan spelen in de exitstrategie, moet het OMT dan niet nu al aan het kabinet vragen om meer mondkapjes, misschien ook andere typen, te bestellen, zodat we als we eraan toe zijn, voldoende van deze materialen hebben?"* reageert De Gouw met: *"Op dit moment heeft het Landelijk Consortium Hulpmiddelen die strategie al. Het is niet zo dat we stoppen bij het aantal mondkapjes dat nodig is voor de huidige maatregelen. De strategie is nu om te kopen en te bestellen wat we kunnen. De opdrachten die op dit moment worden gegeven, zijn al ruimer dan op dit moment nodig is voor de huidige strategie voor mondkapjes. Die ruimte wordt nu in feite al ingekocht binnen het LCH - dat betreft met name chirurgische mondkapjes - [...]"*¹²⁴⁷

1661 In het Kamerdebat op 16 april 2020 over de ontwikkelingen rondom het coronavirus geeft een fractievoorzitter met betrekking tot de veranderde verdeelsleutel aan dat hij, wanneer hij kijkt naar de situatie omtrent de mondkapjes in ons de omringende landen hij een andere situatie ziet: *"Dan zie ik dat daar een andere verdeling tot stand is gekomen. Dan zie ik dat er op sommige plekken zelfs ruimte is om aan de bevolking mondkapjes te geven.*

¹²⁴³ Aanpak coronacrisis – Deel 1: tot september 2020 / Onderzoeksraad voor Veiligheid, p. 194.

¹²⁴⁴ Aanpak coronacrisis – Deel 1: tot september 2020 / Onderzoeksraad voor Veiligheid, p. 40-81.

¹²⁴⁵ Aanpak coronacrisis – Deel 1: tot september 2020 / Onderzoeksraad voor Veiligheid, p. 167.

¹²⁴⁶ De schaarste aan PBM heeft geleid tot een meer centrale verdeling van PBM aan de hand van een verdeelmodel/verdeelsleutel. Op verschillende momenten in de tijd is dit verdeelmodel aangepast. 13 april 2020 was zo'n moment.

¹²⁴⁷ Kamerstukken II 2019/20, 25295, nr. 311, p. 24-25.

Mijn vraag is dus ook: doen we wel genoeg om de juiste mondkapjes te krijgen? Nog steeds krijg ik berichten van mensen die partijen mondkapjes aanbieden of zeggen die te kunnen produceren. Wat ze letterlijk terugkrijgen van het ministerie is: op dit moment hebben we voldoende; we hebben uw aanbod niet nodig. U kunt nee schudden, maar ik kan u de berichten doorgeven waarin letterlijk staat "we hebben op dit moment voldoende". De praktijk is dat ze er niet zijn. Dus, iedere keer terugvallen op "er is schaarste" en "we moeten de schaarse middelen verdelen" ... We moeten zorgen dat er meer spullen komen. Dat aanbod is er."¹²⁴⁸

1662 Later tijdens het debat reageert de minister van VWS op de inkoop door het LCH met: *"Maar dat je het hebt ingekocht, is nog geen garantie dat het ook krijgt. Is er een begrenzing op wat je hebt ingekocht? Dat zat ook in de vragen van de heer Klaver in de eerste termijn. Nee, er is geen begrenzing. [...] Er is geen grens aan wat er is ingekocht. Overal waar een kans is om iets in te kopen, daar wordt het ingekocht. Dat maakt dat die getallen zo absurd groot zijn, tot aan 75 miljoen FFP2 bijvoorbeeld [...]"*¹²⁴⁹

1663 Tijdens de technische briefing op 30 april 2020 geeft Van der Kolk een presentatie over het LCH. Hierin zegt Van der Kolk over het doel van het LCH onder andere: *"VWS bepaalt de scope en de prijzen, en het credo is nog steeds «blijf kopen»".* Naar aanleiding van reacties van Kamerleden dat zij een discrepantie ervaren tussen het bericht van Van der Kolk dat er voldoende materialen zijn en dat men vanuit de zorgsector andere signalen krijgt, reageert Van der Kolk met: *"Het kan gewoon besteld worden. Het is aanwezig. Ik zou zeggen: bestel het."*¹²⁵⁰

1664 Op 7 mei 2020 stelt de minister voor MZ tijdens het debat in de TK waarin onder meer het gebruik van PBM en met name medische mondkapjes aan de orde komt: *"Laat ik vooropstellen dat alle professionals er natuurlijk op moeten kunnen rekenen dat zij hun werk zo veilig mogelijk kunnen doen. Het gaat dan om medische beschermingsmiddelen, waaronder de medische mondkapjes. Het is essentieel — u hoort ons dat ook steeds zeggen — dat die medische mondkapjes gereserveerd blijven voor de zorg. En ja, we slagen er steeds beter in om meer in te kopen en in de vraag te voorzien. "Het devies is: kopen, kopen, kopen"*¹²⁵¹

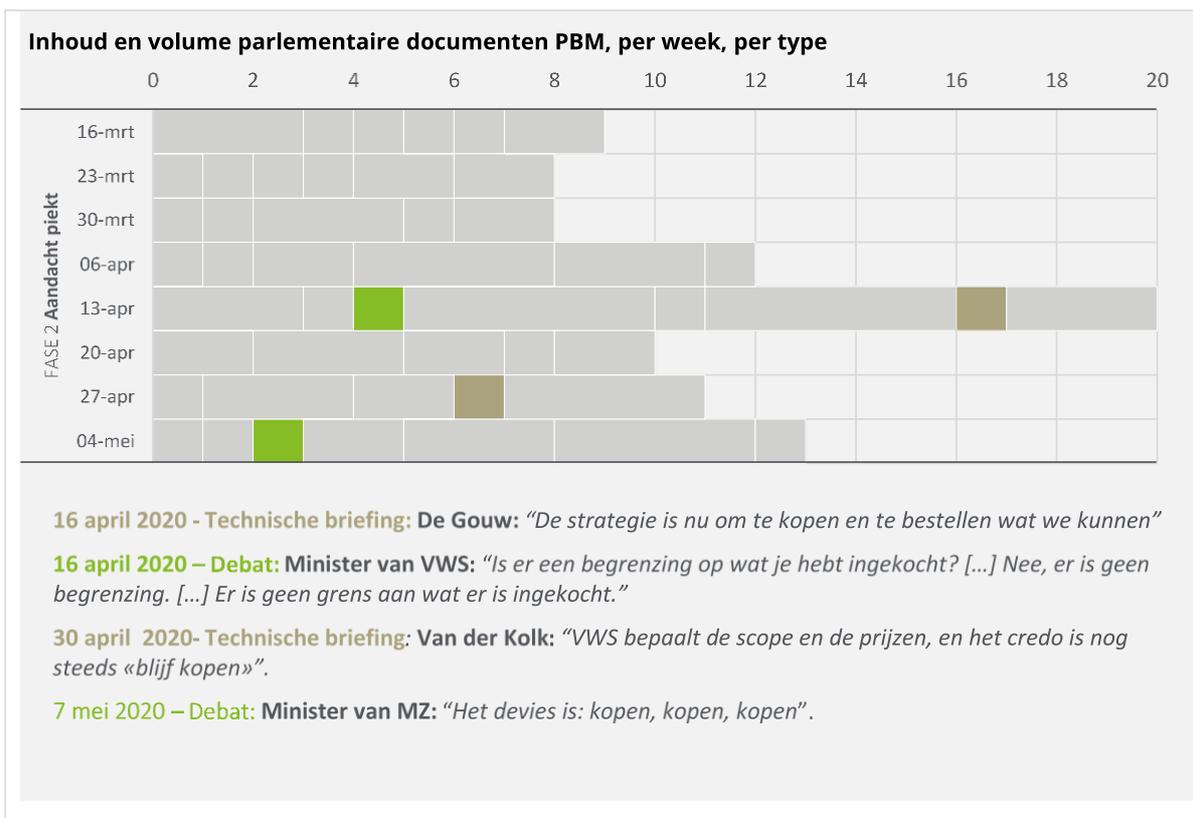
---

¹²⁴⁸ Handelingen II 2019/20, nr. 68, item 2, p. 25.

¹²⁴⁹ Handelingen II 2019/20, nr. 68, item 2, p. 29.

¹²⁵⁰ Kamerstukken II 2019/20, 25295, nr. 348, p. 21 en 36.

¹²⁵¹ Handelingen II 2019/20, nr. 70, item 5, p. 51.

Figuur 227: Inhoud en volume parlementaire documenten PBM, per week, per type

E.7.3

Detailanalyse - ijzeren voorraad

1665 De inkoop van PBM vond niet alleen plaats om de directe nood te lenigen, maar op een gegeven moment ook om problemen in de toekomst te voorkomen. Hierbij is het begrip ‘ijzeren voorraad’ gehanteerd. Om inzichtelijk te maken wanneer dit ter sprake is gekomen, is onderstaand een overzicht opgenomen van de momenten waarop gesproken wordt over het begrip ‘**ijzeren voorraad**’ van PBM.

1666 Er wordt in de TK al in een vroeg stadium van de coronacrisis, tijdens een debat op **5 maart 2020**, door de minister voor MZS gesproken over een “soort van ijzeren voorraad”, maar dan gerelateerd aan de voorraad geneesmiddelen.¹²⁵²

1667 Op **30 april 2020** stellen Kamerleden de schriftelijke vraag: “Deze leden vragen of het op dit moment mogelijk is om snel de benodigde middelen te leveren bij een plotselinge toegenomen vraag door bijvoorbeeld een coronabesmetting. Staat de ijzeren voorraad van persoonlijke beschermingsmiddelen ook open voor de noden in de langdurige zorg?” Op **28 mei 2020** volgt het antwoord van de minister van VWS per brief. De minister spreekt echter niet over ‘ijzeren voorraad’, maar over een noodvoorraad PBM die nog steeds beschikbaar is, en geeft een toelichting op de huidige werkwijze/stand van zaken met betrekking tot PBM.¹²⁵³

¹²⁵² Handelingen II 2019/20, nr. 60, item 7.

¹²⁵³ Kamerstukken II 2019/20, 25295, nr. 383, vraag 141.

1668 Inzake het aanleggen van een ijzeren voorraad, een noodvoorraad, PBM meldt de minister voor MZ op **20 mei 2020** tijdens het debat *“Ik ben er eigenlijk op uit om een beetje een ijzeren voorraad te vormen, zodat we nooit meer in die situatie terechtkomen.”*¹²⁵⁴

1669 Na een persbijeenkomst bij het LCH op **3 juni 2020**, waarbij de minister voor MZ een bezoek brengt aan de magazijnen van het LCH, bericht het AD: *“Mondkapjes en spatbrillen: van pure paniek naar ‘ijzeren voorraad’”*. Het AD meldt dat er volgens de minister een ‘ijzeren voorraad’ komt voor drie tot zes maanden, die Nederland wil gaan opbouwen om te allen tijde voorbereid te zijn op een eventuele nieuwe epidemie.¹²⁵⁵

1670 Op **4 juni 2020** schrijft de minister van VWS in zijn Kamerbrief dat hij kijkt naar de aanleg van een veiligheidsvoorraad/ijzeren voorraad, om toekomstige pieken in de vraag uit de gehele zorg te kunnen opvangen: *“Om toekomstige tekorten te voorkomen, is het van belang om een beter inzicht te krijgen in de vraag en het aanbod van beschermingsmiddelen, zowel via het LCH als via reguliere inkoopkanalen. Daarbij kijk ik naar de mogelijkheden voor de aanleg van een «ijzeren» of veiligheidsvoorraad PBM die toekomstige pieken in de vraag uit de gehele zorg kan opvangen. Vraagstukken daarbij zijn of dit het beste centraal of decentraal georganiseerd kan worden en welke rol de Nederlandse productie van beschermingsmiddelen in de aanleg van deze ijzeren voorraad kan spelen. Dit wordt in de komende weken verder uitgewerkt. Tot die tijd blijft de opdracht aan LCH om maximaal te voorzien in de aanvullende vraag naar beschermingsmiddelen in de zorg, als gevolg van het coronavirus.”*¹²⁵⁶

1671 Tijdens het debat **dezelfde dag** zegt de minister voor MZ: *“Ik ben eigenlijk bezig met drie samenhangende zaken op dit vlak. In de eerste plaats: hoe ontwikkelt zich vraag en aanbod nu in de komende tijd, nu we een beetje vooruit kunnen kijken? Vervolgens: welke inkoopstrategie hoort daarbij? Welke strategie hoort daarbij rond productie in Nederland? En welke strategie rond een ijzeren voorraad hoort daarbij? We moeten bij de beschermingsmiddelen wat buffervoorraad hebben, zodat we wat tijd hebben als er weer zware tijden komen. En ten derde speelt natuurlijk de vraag: gaan we dit wat meer centraal of gaan we het decentraal beheren?”* Tevens meldt de minister dat hij met de collega's in België en Duitsland de mogelijkheden voor samenwerking bekijkt, *“met misschien wel een Europese ijzeren voorraad”*.¹²⁵⁷

1672 De Nieuwsbrief LCH van 5 juni 2020 beschrijft de persbijeenkomst bij het LCH op **3 juni 2020**, waarin de minister voor MZ een toelichting gaf op de huidige stand van zaken. De minister zegt: *“Daarom ben ik in gesprek met zowel het LCH, leveranciers en partijen uit de curatieve en langdurige zorg, om een toekomstige situatie van tekorten te voorkomen. Het is van belang om een beter inzicht te krijgen in de vraag en het aanbod van beschermingsmiddelen, zowel via het LCH als via reguliere inkoopkanalen. Daarbij kijk ik naar de mogelijkheden voor de aanleg van een ‘ijzeren’ of veiligheidsvoorraad persoonlijke beschermingsmiddelen, om mogelijke toekomstige pieken in de vraag uit de gehele zorg op te kunnen vangen.”*¹²⁵⁸

¹²⁵⁴ Handelingen II 2019/20, nr. 73, item 6.

¹²⁵⁵ Mondkapjes en spatbrillen: van pure paniek naar ‘ijzeren voorraad’ IN: AD. – 3 juni 2020.

¹²⁵⁶ Kamerstukken II 2019/20, 25295, nr.386, p. 20.

¹²⁵⁷ Handelingen II 2019/20, nr. 79, item 10.

¹²⁵⁸ Nieuwsbrief Landelijk Consortium Hulpmiddelen, 5 juni 2020.

1673 Op 30 juni 2020 schrijft de minister voor MZ in zijn Kamerbrief: "Door de inkoop van het Landelijk Consortium Hulpmiddelen zijn er voor de zorg voldoende beschermingsmiddelen beschikbaar om een eventuele tweede golf op te kunnen vangen. Om in de toekomst goed voorbereid te zijn op een nieuwe pandemie of gezondheids crisis onderzoeken we of en op welke manier een ijzeren voorraad van persoonlijke beschermingsmiddelen hier een rol in kan spelen. De reeds door het LCH opgebouwde voorraad kan een substantiële rol spelen in de aanleg van deze ijzeren voorraad. De ontwikkeling van het opzetten van productie van beschermingsmiddelen in Nederland en Europa hangt nauw samen met dit traject. Tot slot zoeken we – waar mogelijk – ook aansluiting bij Europese initiatieven om gezamenlijk voorraden aan te leggen."¹²⁵⁹

E.8 Werkwijze onderzoek Media-analyse

1674 Publistat heeft een analyse uitgevoerd met betrekking tot de relevante berichtgeving over de (inkoop van) PBM in een selectie van landelijke dagbladen en televisieprogramma's. De zoekvraag, onderzoeksperiode, -variabelen en werkwijze zijn hierna beschreven. Paragraaf E.8.3 bevat de rapportage van Publistat.

1675 Deloitte heeft aanvullend bronnen¹²⁶⁰ doorgenomen en volumeresultaten (aantallen) samengevoegd met de resultaten van het onderzoek van Publistat. Deze paragraaf bevat een nadere uitleg bij de werkwijze, een overzicht van de geraadpleegde bronnen en gehanteerde zoektermen, en het verslag van de analyse van Publistat.

E.8.1 Werkwijze

1676 In deze paragraaf worden de verschillende werkzaamheden ten behoeve van deze analyse van open bronnen nader uiteengezet.

1677 De bevindingen van de analyse zijn opgenomen in:

- een media-analyse
- een PBM-tijdlijn,

beide over de periode 1 januari 2020 t/m 31 juli 2020.

E.8.1.2 Geraadpleegde bronnen

1678 Gezien de totale media-aandacht voor PBM in de onderzoeksperiode - alleen al op TV zijn er meer dan 3.000 items uitgezonden - is ten behoeve van de Media-analyse uitgegaan van een selectie van media waarvan verondersteld wordt dat deze een impact hebben op de politieke en maatschappelijke discussie in Nederland:

- Landelijke dagbladen.

---

¹²⁵⁹ Kamerstukken II 2019/20, nr. 454.

¹²⁶⁰ Zie paragraaf E.8.2 voor een overzicht van aanvullend geraadpleegde bronnen.

- Televisieprogramma's.¹²⁶¹
- Twitterfeeds (van geselecteerde deelnemers aan het publieke debat in de media).

1679 Voor de PBM-tijdlijn is berichtgeving uit de volgende open bronnen daaraan toegevoegd:

- Parlementaire documenten (Kamerstukken, Kamervragen en antwoorden, handelingen van de TK, en brieven aan de TK).
- Publieke uitingen van het LCH.
- Enkele aanvullende bronnen¹²⁶².

1680 De voor de Media-analyse geselecteerde dagbladen en televisieprogramma's zijn doorzocht met een vastgestelde lijst van zoektermen, en zijn beoordeeld op relevantie, onderwerp en sentiment ten aanzien van het aankoopbeleid.¹²⁶³ Van de deelnemers aan het publieke debat is vastgelegd op welke manier zij zich uitlaten over het aankoopbeleid (steun/neutraal/kritiek).

1681 Om de teneur van de mediaberichten en televisieprogramma's te kunnen weergeven, zijn deze gecodeerd met een score die gebaseerd is op drie 'pijlers':

- Succes/falen
- Steun/kritiek
- Daadkracht/gebrek aan daadkracht.

1682 De gehanteerde score kent een 5-puntsschaal, van gunstig tot ongunstig.¹²⁶⁴

1683 'Licht gunstig/licht ongunstig' betekent dat er sprake is van afzwakking. Er is bijvoorbeeld zowel sprake van kritiek als van steun, maar een van beide overheerst, of het succes of falen is nog niet zeker. Dit is ook mogelijk als sprake is van daadkrachtig handelen of van een gebrek aan daadkracht.¹²⁶⁵

1684 Worden zowel positieve als negatieve kenmerken genoemd, dan zijn deze 'neutraal' gecodeerd, tenzij een van beide sterk overheerst.

1685 De mediaberichten en televisieprogramma's zijn gecodeerd vanuit het perspectief van de 'neutrale lezer', zonder voorkennis over de organisatie in kwestie. In een artikel of item kunnen meerdere onderwerpen voorkomen. In deze gevallen is de plaats van het onderwerp in het item van belang, waarbij de kop en de subkop van het artikel het zwaarst wegen (50%), gevolgd door de eerste alinea (30%) en de rest van het artikel (20%).

¹²⁶¹ Zie paragraaf E.8.2.3, E.8.2.4 en E.8.2.4 voor een overzicht van geraadpleegde landelijke dagbladen en televisieprogramma's.

¹²⁶² Zie paragraaf E.8.2.7 voor een overzicht van aanvullend geraadpleegde bronnen.

¹²⁶³ Zie paragraaf E.8.2 en verder voor het overzicht van geraadpleegde bronnen, inclusief de gehanteerde zoektermen.

¹²⁶⁴ De gehanteerde codering en score betreffen de onderzoeksmethode van Publistat.

¹²⁶⁵ Definitie van daadkracht: een organisatie of persoon toont daadkracht door het ondernemen van een actie met de intentie om een (suggestief) probleem in de samenleving of organisatie zelf op te lossen.

1686 De parlementaire documenten verschenen in de periode januari 2020 tot en met mei 2021, de onderzoeksperiode van het Onderzoek tijdens de coronacrisis, zijn doorzocht met een vastgestelde lijst zoektermen, en beoordeeld op relevantie en onderwerp.

1687 De media-uitingen en parlementaire berichten zijn geanalyseerd in het licht van de volgende onderwerpen, waarmee tevens de relevantie van de documenten is bepaald:

- beschikbaarheid PBM;
- coronamaatregelen;
- financiering PBM;
- inkoopprocedures;
- inrichting en werkwijze LCH;
- kosten PBM;
- kwaliteit PBM;
- maatschappelijke en/of politieke druk;
- productie PBM in NL;
- signalen van mogelijke onregelmatigheden.

E.8.1.3 Documenttypen

1688 Tijdens het onderzoek is onderscheid gemaakt in de volgende documenttypen:

- Artikel: kranten-, tijdschriftartikelen en onderzoeksjournalistieke berichtgeving (bijv. FTM-artikelen).
- Brief: niet zijnde een brief aan de Eerste of Tweede Kamer.
- Debat: de woordelijke verslagen van debatten die zijn gehouden in de Eerste of Tweede Kamer.
- Kamerbrief: brief van minister of staatssecretaris aan de Eerste of Tweede Kamer of aan de vaste commissie VWS.
- Kamervragen: schriftelijk vragen, gesteld door een individueel Kamerlid aan bewindspersonen. Deze vragen worden gepubliceerd op het moment dat ze aan de regering zijn aangeboden.
- Kamervragen + antwoorden.
- Memorie van Toelichting.
- Motie: een punt ter discussie ingebracht door leden van het parlement tijdens een parlementaire vergadering.
- Nieuwsbericht: niet zijnde een kranten- of tijdschriftartikel of een persbericht. Bijvoorbeeld: berichtgeving op een website, een informatiesheet.
- Persbericht.
- Persconferentie.
- Presentatie.
- Radio-uitzending.

- Rapport: rapportage van een externe organisatie, uitgebracht aan het parlement of aan het ministerie.
- Televisie-uitzending.
- Twitterbericht.
- Verslag: (woordelijke) verslag of notulen van een technische briefing, notaoverleg, schriftelijk overleg of wetgevingsoverleg.

E.8.2 Geraadpleegde bronnen

1689 In deze paragraaf is een overzicht opgenomen van de geraadpleegde bronnen, inclusief de zoektermen die gehanteerd zijn bij het doornemen van deze bronnen. Elke geraadpleegde bron hanteert een eigen zoeksystematiek. De schrijfwijze van de gehanteerde zoektermen is hier per bron op aangepast, zodat in elke bron op dezelfde onderwerpen is gezocht. De onderzoeksperiode voor de Media-analyse betreft voor alle genoemde bronnen de periode van 1 januari 2020 t/m 31 juli 2020.

E.8.2.2 Parlementaire documenten

1690 Ten behoeve van de analyse van de parlementaire documenten is gebruikgemaakt van de website/database **www.officielebekendmakingen.nl/**, waarbij de volgende zoektermen zijn gehanteerd:

• LCH	• Mondkapjesdeal
• Landelijke Consortium Hulpmiddelen	• Mondkapje
• Mediq	• Ontsmettingsmiddel
• Beschermingsmateriaal	• FFP2
• Beschermingsmiddel	• Oogbescherming
• Beschermende middelen	• Disposable schort
• Mondmasker	• Halterschort
• PBM	• Handschoen
• Joint Procurement	• Mondneusmasker.

1691 Alle parlementaire documenten die uit de zoekslagen naar voren zijn gekomen, zijn geanalyseerd op relevantie en zijn, indien relevant, toegevoegd aan de PBM-tijdslijn. Wanneer in relevante parlementaire documenten is verwezen naar andere open bronnen, media-uitingen of Twitterberichten, zijn deze getoetst en zijn ze, indien verifieerbaar en relevant voor het Onderzoek, eveneens toegevoegd aan de PBM-tijdslijn.

E.8.2.3 Landelijke dagbladen

1692 Voor de Media-analyse zijn de landelijke dagbladen **AD, NRC, De Telegraaf, Trouw en de Volkskrant** doorzocht met de volgende zoekstring: ("LCH" OR "Landelijk coördinatiecentrum hulpmiddelen" OR "Landelijk Consortium Hulpmiddelen") OR ((mondkapje* OR mondmasker* OR beschermingsmiddel* OR beschermingsmateria* OR "beschermende middelen" OR ontsmettingsmiddelen* OR PBM OR FFP2* OR oogbescherming* OR "disposable schort*" OR halterschort* OR handschoenen OR mondneus masker*) AND (tekort* OR beschikba* OR voorraad* OR voorraden OR aanschaf* OR kopen OR inkoop* OR inkop* OR aankoop* OR aankop* OR inslaan* OR inslaan OR aanbesteding*)).¹²⁶⁶

E.8.2.4 Televisieprogramma's

1693 Het verzamelen van TV-fragmenten van de programma's **Buitenhof, Jinek/Beau, Nieuwsuur en Op1** heeft plaatsgevonden via speech-to-text technologie (spraakherkenning).¹²⁶⁶ De televisieprogramma's zijn doorzocht met de volgende zoekstring: ("Landelijk coördinatiecentrum hulpmiddelen" OR "Landelijk Consortium Hulpmiddelen") OR (mondkapje* OR mondmasker* OR beschermingsmiddel* OR beschermingsmateria* OR "beschermende middelen" OR ontsmettingsmiddelen* OR PBM OR FFP2* OR oogbescherming* OR "disposable schort*" OR halterschort* OR handschoenen OR mondneusmasker*) AND (tekort* OR beschikba* OR voorraad* OR voorraden OR "te kort" OR inkoop OR inkopen OR aankoop OR aankopen OR inslaan OR aanschaf* OR aanbesteding*) WITHIN 10s.

E.8.2.5 Twitteraccounts

1694 Op basis van de Media-analyse is een overzicht gemaakt van de meest zichtbare **deelnemers aan het publieke debat in de media** (drie of meer vermeldingen) in de periode januari t/m juli 2020.¹²⁶⁶ De accounts van de deelnemers aan het publieke debat die in deze periode actief zijn op Twitter zijn geanalyseerd, om zo een beeld te geven van de wisselwerking tussen media en sociale media. Alle ten tijde van het onderzoek beschikbare tweets van deze deelnemers aan het publieke debat uit de hiervoor genoemde periode zijn onderzocht. Relevante tweets zijn geselecteerd via het handmatig doorlopen en bekijken van deze tweets. Extra crosschecks zijn gedaan op basis van de zoektermen die zijn gelieerd aan PBM: PBM, bescherming, beschermingsmiddelen, hulpmiddelen, middelen, mondkapje, mondmasker, handschoenen, voorraad, voorraden, tekort, inkoop, LCH, consortium, kwaliteit).

1695 De onderzochte Twitteraccounts zijn, inclusief het aantal volgers ten tijde van het onderzoek:

- Hans Buijing (Zorghuisnl --@hbuijing, 463 volgers)
- Jos de Blok (Buurtzorg --@josdeblok, 17.000 volgers)
- Conny Helder (Actiz --@Conny_Helder, 263 volgers)
- Gerton Heyne (V&VN --@gertonrva, 307 volgers)

¹²⁶⁶ Voor het onderzoek ten behoeve van de media-analyse hebben wij Publistat ingeschakeld. In paragraaf E.8.3 is de rapportage van Publistat opgenomen.

- Rob Jetten (D66 --@RobJetten, 58.600 volgers)
- Jesse Klaver (GroenLinks --@jesseklaver, 294.400 volgers)
- Lilian Marijnissen (SP --@MarijnissenL, 68.000 volgers)
- Wim Martens (WZU Veluwe --@wim_martens, 866 volgers);
- Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (@nvzziekenhuizen, 8.792 volgers)
- (Vertegenwoordigers van) NU'91 (@NieuweUnie91, 1.574 volgers)
- Hans van Soest (Algemeen Dagblad --@HansvansoestAD, 980 volgers)
- Geert Wilders (PVV --@geertwilderspvv, 899.000 volgers).

1696 Uit het overzicht van meest zichtbare deelnemers aan het publieke debat komt ook Van Lienden naar voren. Tijdens het onderzoek naar de Twitterberichten is gebleken dat het Twitteraccount van Van Lienden niet meegenomen kan worden in de analyse. De Twitterberichten van Van Lienden zijn uitgesloten van de analyse, omdat een groot deel van zijn tweets uit 2020 door hem is verwijderd. De informatie in de PBM-tijdlijn over Twitterberichten van Van Lienden is afkomstig uit andere bronnen en media. Hierdoor hebben we niet kunnen controleren of deze daadwerkelijk zo gepost zijn op Twitter.¹²⁶⁷

E.8.2.6 LCH

1697 De website en nieuwsbrieven van het LCH die zijn gepubliceerd tussen 25 maart en 26 juni 2020 zijn doorgenomen en de informatie hieruit is opgenomen in de PBM-tijdlijn.¹²⁶⁸

E.8.2.7 Aanvullende bronnen

1698 In aanvulling op de hiervoor genoemde open bronnen is aan de PBM-tijdlijn informatie toegevoegd die afkomstig is uit de volgende bronnen:

1699 Overzicht van media-optredens van de minister-president, bewindspersonen van VWS en andere betrokkenen in relatie tot de inkoop van PBM, aangeleverd door VWS. De bijbehorende transcripten zijn vergeleken met het betreffende optreden en zijn, indien relevant voor het Onderzoek, toegevoegd aan de PBM-tijdlijn.¹²⁶⁹

¹²⁶⁷ Bij het meldpunt is een document verstrekt met een dumpbestand van Twitterberichten van Van Lienden. Het document is aangeleverd op een moment dat de originele berichten van Van Lienden op Twitter niet meer beschikbaar waren. Hierdoor is het voor ons niet mogelijk om de authenticiteit van het bestand en van de berichten vast te stellen. Ter verificatie hebben wij de tweets opgevraagd bij Van Lienden, maar deze zijn, als gevolg van een inbeslagname door de FIOD, niet meer beschikbaar voor het Onderzoek.

¹²⁶⁸ Op 26 juni 2020 is de laatste Nieuwsbrief Landelijk Consortium Hulpmiddelen verschenen.

¹²⁶⁹ OAKD03-0192-00000036.

- **LCH-terugblik en situatie tot 1 september 2020 (fase1) - Overdrachtsdocument (beschrijving)**, gedateerd 23 september 2020. Open bronnen waarnaar verwezen wordt zijn geanalyseerd en zijn, indien verifieerbaar en relevant voor het Onderzoek, opgenomen in de PBM-tijdslijn.¹²⁷⁰
- Achtergrondartikelen verschenen in **de Volkskrant** in mei en juni 2021. Verwijzingen naar open bronnen, media- en Twitterberichten uit de onderzoeksperiode zijn geanalyseerd en zijn, indien verifieerbaar en relevant voor het Onderzoek, toegevoegd aan de PBM-tijdslijn.
- De website van het journalistiek platform **Follow the Money (FTM)** is doorzocht met de zoekterm 'inkoop'. Daarnaast publiceert FTM op de website dossiers waarin artikelen over een bepaald onderwerp zijn samengevoegd. De artikelen in het FTM-dossier 'Coronacrisis' die zijn verschenen in de onderzoeksperiode zijn geanalyseerd en zijn, indien relevant voor het Onderzoek, toegevoegd aan de PBM-tijdslijn. Eventuele verwijzingen in FTM-artikelen naar andere open bronnen, media-uitingen of Twitterberichten zijn getoetst en zijn, indien verifieerbaar en relevant voor het Onderzoek, ook opgenomen in de PBM-tijdslijn.¹²⁷¹
- **Tijdslijn persoonlijke beschermingsmiddelen**, opgesteld door de Programmadirectie Nafase COVID-19 van het ministerie van VWS.¹²⁷² De tijdslijn betreft de periode januari tot en met juli 2020. Open bronnen waarnaar verwezen wordt zijn geanalyseerd en zijn, indien verifieerbaar en relevant voor het Onderzoek, opgenomen in de PBM-tijdslijn.¹²⁷³.
- **Het Financieele Dagblad** is aanvullend doorgenomen met de volgende zoektermen: LCH AND Consortium, en mondkapje OR mondkapje OR mondkapje OR beschermingsmiddel OR beschermingsmaterialen OR "beschermende middelen" OR ontsmettingsmiddelen OR PBM OR FFP2 OR oogbescherming OR "disposable schort" OR halterschort OR handschoenen OR mondneusmasker.
- Wanneer in relevante documenten is **verwezen naar andere open bronnen, media-uitingen of Twitterberichten**, zijn deze getoetst en zijn ze, indien verifieerbaar en relevant voor het Onderzoek, eveneens toegevoegd aan de PBM-tijdslijn.
- Wanneer tijdens de **data-analyse** van het onderzoeksdossier documenten zijn aangetroffen die melding maken van het tijdsgewricht of van de eventueel ervaren druk vanuit media of politiek, zijn deze getoetst en zijn ze, indien relevant voor het Onderzoek, vermeld in de Detailanalyse – ervaringen betrokkenen.¹²⁷⁴

¹²⁷⁰ OAKD03-0192-00000021. Dit document dient als overdrachtsdocument van [Functionaris 2 VWS] naar de staande organisatie.

¹²⁷¹ www.ftm.nl/ en www.ftm.nl/dossier/coronacrisis.

¹²⁷² OAKD0311-00000012.

In eerste instantie is geraadpleegd het document: Thema: Persoonlijke beschermingsmiddelen – Feitenreconstructie Periode: januari tot en met juli 2020, 1 april 2021. Een check heeft plaatsgevonden en in beide documenten wordt verwezen naar dezelfde open bronnen.

¹²⁷³ OAKD03-0192-00000020.

¹²⁷⁴ Zie Bijlage C 'Onderzoeksinformatie' voor een uitleg van de werkzaamheden verricht tijdens de data review.

Rapportage Publistat

Inhoudsopgave

Samenvatting	p.3
Mediabeeld persoonlijke beschermingsmiddelen – trend en volume per week	p. 4
Mediabeeld persoonlijke beschermingsmiddelen – teneur inhoud en volume per week	p. 5
Fase 1 – Aanloop	p. 6
Fase 2 – Aandacht piekt	p. 7
Fase 3 – Nabeschouwingen	p. 8
Wisselwerking media en Twitter	p. 9
Onderzoeksopzet	p. 10-11
Bijlagen	p. 12-16

Samenvatting

De berichtgeving in Nederlandse media over persoonlijke beschermingsmiddelen in de eerste maanden van de pandemie in 2020 kent drie fases.

Fase 1: aanloop

In **fase 1**, van 27 januari tot en met 15 maart, is er nog relatief weinig aandacht voor persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM). Kranten beginnen op 27 januari verhalen te schrijven over de voorraden, naar aanleiding van de verslechterende situatie in China en Italië. Berichtgeving richt zich voornamelijk op de beschikbaarheid van persoonlijke beschermingsmiddelen. Onder stakeholders is weinig directe kritiek zichtbaar. Vanaf eind februari nemen de zorgen over dreigende tekorten van persoonlijke beschermingsmiddelen in de zorg vanuit de zorgsector en de politiek toe. Minister Bruins stelt op 26-2 (o.a. fragment Nieuwsuur) dat hij de beschikbaarheid van persoonlijke beschermingsmiddelen in Europees verband wil oppakken. Bij Op1 (26-2) zegt Kamerlid Hermans (VVD) dat het goed is dat de minister goed luistert naar experts. In NRC (27-2) zegt Kamerlid Dierkens (D66) signalen van ziekenhuizen te krijgen dat de levering van mondkapjes ooploopt. Diertens vraagt zich af of de overheid voorraden moet aanleggen. NRC (5-3) bericht dat onrust in de zorg over een tekort aan mondkapjes groeit. O.a. microbioloog van het Amphia Ziekenhuis Jan Kluytmans stelt in het artikel dat 'we echt een probleem krijgen' als er geen mondkapjes besteld kunnen worden. Op 11 maart tweet fractieleider Geert Wilders (PVV): "Wat een verraad! VVD-Sis Broekers-Kno zegt te overwegen 15.000 stuks mondkapjes + handgel van Nederland naar Griekenland te sturen terwijl we er hier zelf een tekort aan hebben! PVV-Kamerlid Emiel van Dijk wast haar gezicht de oren! #coronavirus #corona #coronavirushederland <https://t.co/dw7FoIRtE>." Van de onderzochte personen is dit de meest gedeelde tweet over persoonlijke beschermingsmiddelen in de periode januari tot en met juli 2020 (2.883 shares/likes).

Fase 2: Aandacht piekt

In de **fase 2**, van 16 maart tot en met 10 mei, neemt de mediadruk toe, met dagelijks meerdere items in landelijke dagbladen en op televisie. De nadruk in de berichtgeving ligt in deze fase op de beschikbaarheid en inkoop van persoonlijke beschermingsmiddelen. Kosten en kwaliteit van persoonlijke beschermingsmiddelen worden in deze fase weinig genoemd. Een groot gedeelte (44%) van de stakeholderuitingen komt uit de zorgsector en het aantal kritische stakeholderuitingen neemt in deze periode toe. Zo stelt Jos de Blok (Buurtzorg) bij Nieuwsuur (15-4) dat te weinig moeite wordt gedaan om via alle mogelijke kanalen materialen te verkrijgen. Na het debat met minister Bruins op 18-3 nemen media kritiek van oppositiepartijen uit de politiek over. In een fragment bij Buitenhof noemt fractieleider Jesse Klaver (GroenLinks) het uitstellen van een besluit om mondkapjes te vorderen een verkeerd signaal voor alle mensen die hun eigen gezondheid riskeren. Ondernemers zijn in deze periode kritisch op het inkoopbeleid van de overheid. In o.a. AD (20-3) zeggen ondernemers contact te hebben opgenomen met het ministerie van VWS om te helpen de situatie op te lossen, maar vertellen zij nog geen antwoord te hebben gekregen. Ook op Twitter is een toename van kritische tweets uit de zorg en politiek in deze periode zichtbaar. Zo tweet V&VN op 8-4 na uitspraken minister De Jonge tijdens persconferentie 7-4: "Tekort aan beschermende middelen voor zorgverleners is er wel degelijk! En het verdwijnt NIET door het te ontkennen @hugodejonge. Zie het volledige fragment hier." (103 shares/likes)

Fase 3: Nabeschouwingen

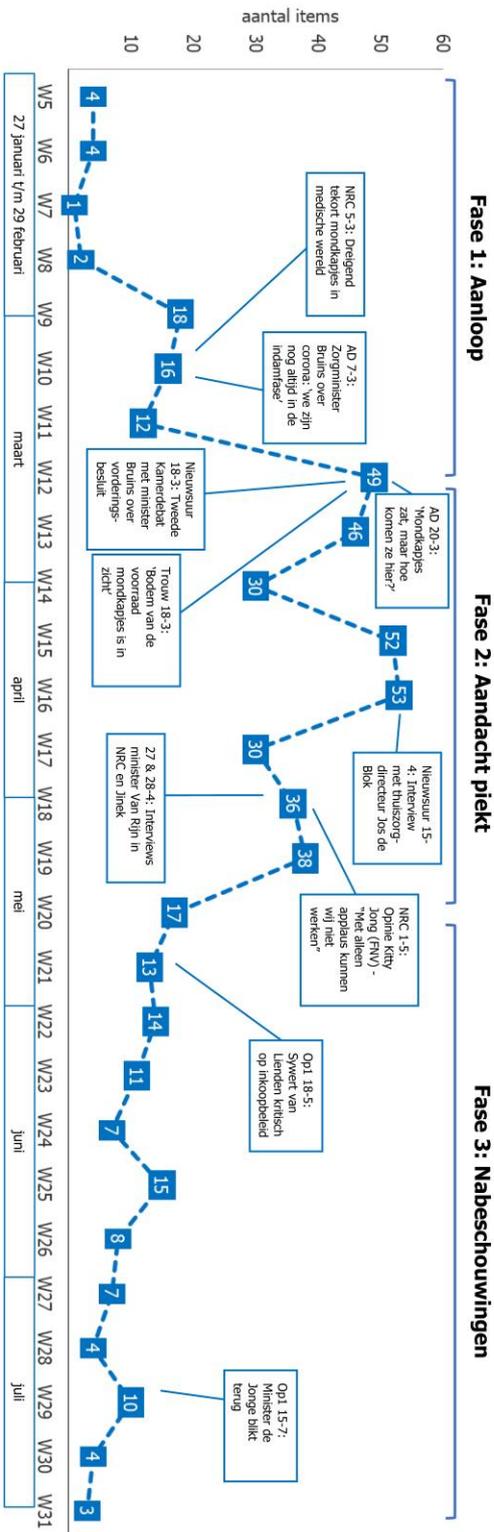
Er is een afname van berichtgeving zichtbaar in **fase 3**, van 11 mei tot en met 31 juli. In deze periode bestaat de berichtgeving voornamelijk uit feitelijke nabeschouwingen en reconstructies van de coronacrisis en de schaarste aan persoonlijke beschermingsmiddelen, waarbij ook aandacht is voor de inrichting en werkwijze van het LCH. Er is in deze fase relatief meer aandacht voor de kosten en kwaliteit van persoonlijke beschermingsmiddelen dan in fase 2. Het aandeel van stakeholderuitingen uit de politiek (coalitie) en het bedrijfsleven nemen toe. Minister De Jonge blikt bij Op1 (15-7) terug op de coronacrisis en stelt dat er 'alles aan gedaan is om zoveel mogelijk spullen te krijgen en te verdelen.' Aandacht op Twitter neemt in deze periode af, maar politici van oppositiepartijen blijven kritisch. SP-fractievoorzitter Lilian Marijnissen tweet op 16-7: "Het gebrek aan bescherming van zorgverleners is de schandvlek van de corona aanpak van deze regering. Op ons initiatief besloot de Tweede Kamer dat er lessen getrokken moesten worden uit de situatie in de verpleeghuizen. Die zijn er nu."

Mediabebeld persoonlijke beschermingsmiddelen

Trend en volume per week

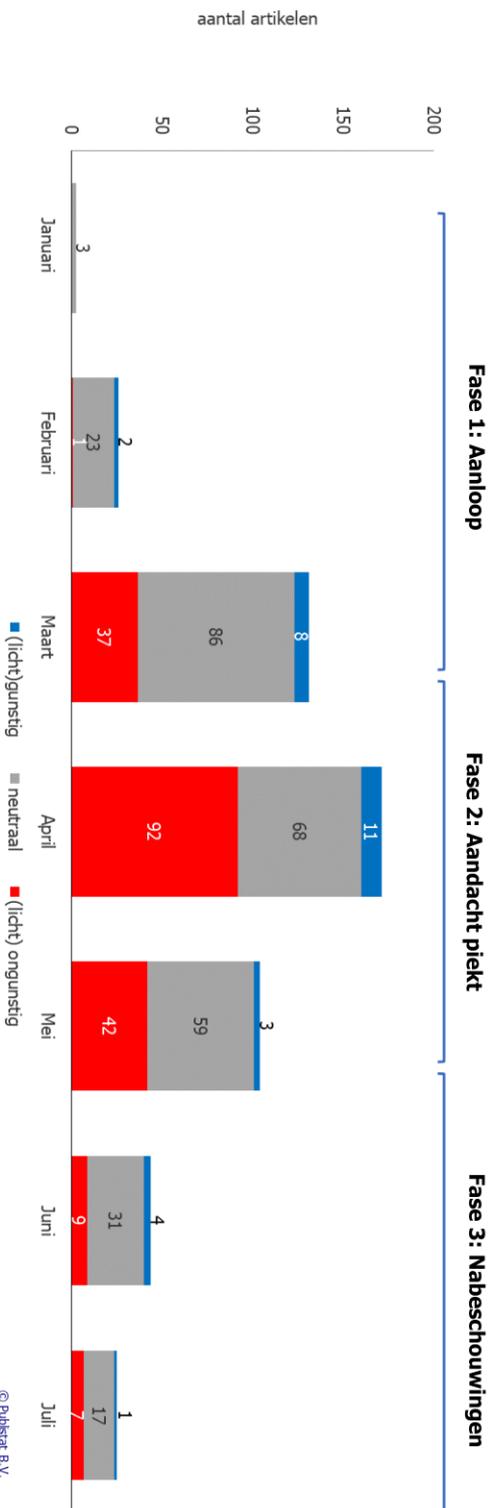
Analisten van onderzoeksbureau Publiscat hebben items uit een selectie van landelijke dagbladen en tv-programma's verzameld en beoordeeld op relevantie, onderwerp en sentiment t.a.v. overheidsbeleid en de opstelling van stakeholders. Zie p.10 voor een uitgebreide onderzoeksopzet

Fase 1: Aanloop	Fase 2: Aandacht piek	Fase 3: Nabeschouwingen
- Eerste relevante berichtgeving over persoonlijke beschermingsmiddelen op 29-1-2020. - Eerste beschouwingen gaan over voorraden n.a.v. tekorten in China en Italië.	- Dagelijks aandacht in talkshows en landelijke kranten met uitgebreide reportages en gesprekken. - Toename zichtbaarheid stakeholders, o.a. zorgsector, politiek en bedrijfsleven.	- Media noemen vanaf half mei dat tekorten oplossen. In juni en juli meerdere artikelen dat voorraden voor nieuwe golf op orde zijn. - Uitgebreide nabeschouwingen van start coronacrisis.

Mediabeeld persoonlijke beschermingsmiddelen

Teneur inhoud en volume per maand

Fase 1: Aanloop

- Berichtgeving is overwegend feitelijk
- Vanaf eind februari uiten politici zorgen over voorraden, weinig directe kritiek zichtbaar

Fase 2: Aandacht peikt

- Toename berichtgeving, vanaf 13 maart snelle toename uitingen van zorgen over tekorten vanuit zorgsector
- Kritiek op overheidsbeleid peikt in april, voornamelijk vanuit zorgsector en politiek

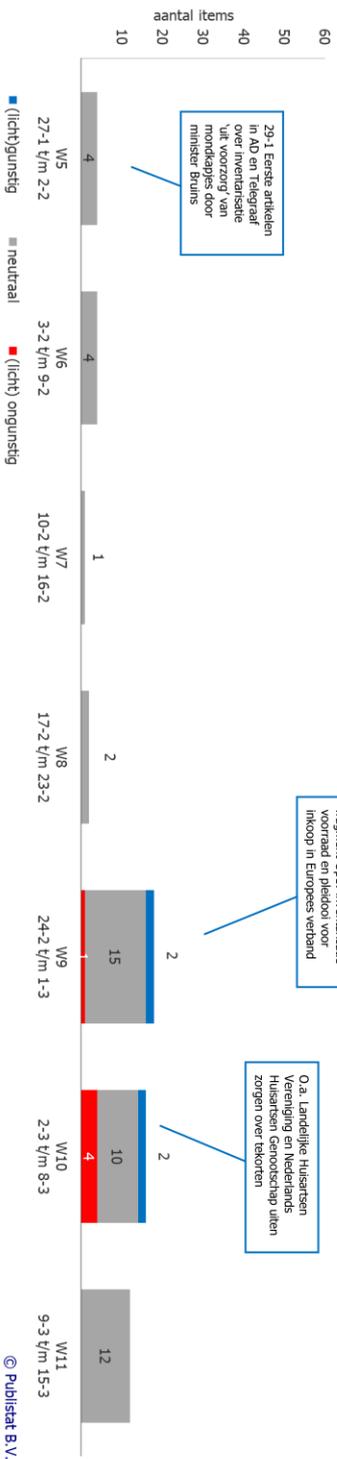
Fase 3: Nabeshouwingen

- Media noemen vanaf half mei dat tekorten oplossen, in juni en juli meerdere artikelen dat voorraad op orde is
- Uitgebreide nabeshouwingen van start coronacrisis, tekorten feitelijk beschreven, maar aandacht voor kwaliteit van eerder gekochte persoonlijke beschermingsmiddelen neemt toe

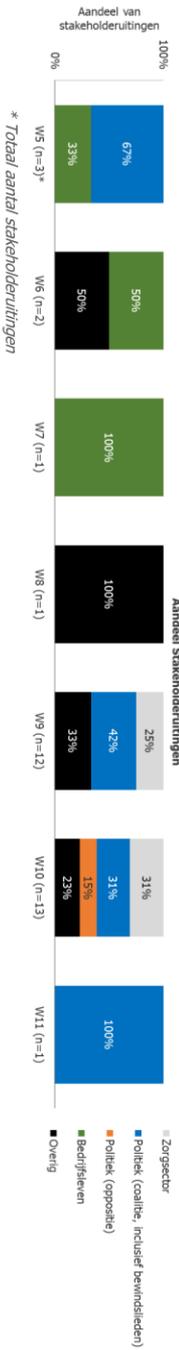
5

Fase 1: Aanloop

Teneur inhoud en volume, 27 februari t/m 15 maart 2020

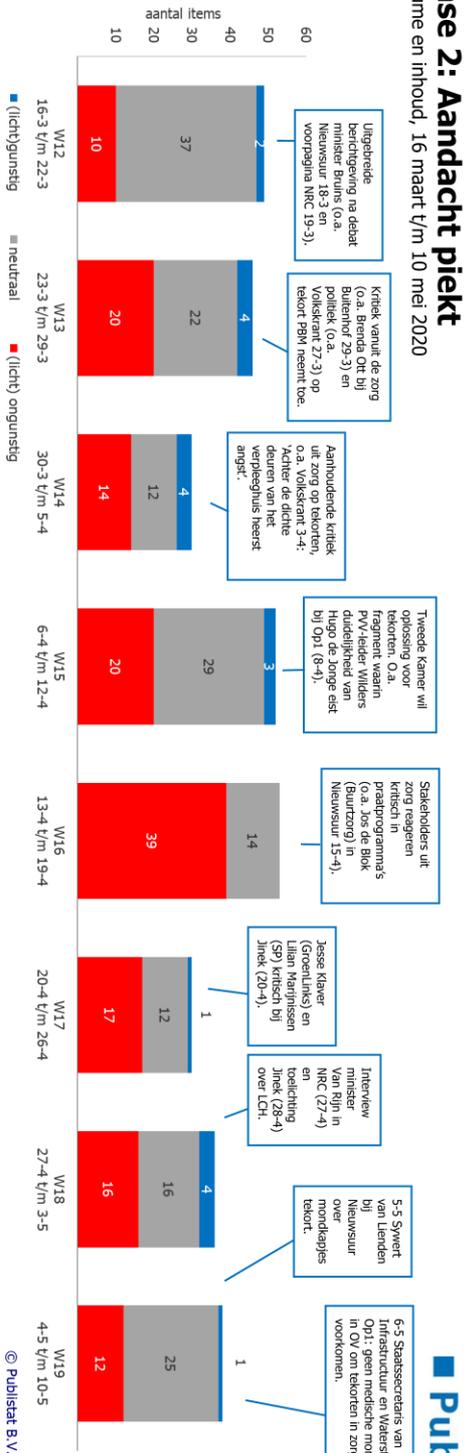

- Relatief weinig aandacht voor persoonlijke beschermingsmiddelen in eerste weken na vaststelling corona in Europa, aandacht neemt toe vanaf eerste coronabesmetting in Nederland (week 9) en tekorten in China en Italië.
- Minister Bruins zichtbaar in ongeveer 18% van de items, voornamelijk om uitleg te geven over de voorraden. Bruins stelt een inventarisatie te maken en pleit (o.a. in dagbladen en Nieuwsuur) voor Europese aanpak van het inkoopbeleid.
- Politici vanaf week 9 over voorraden: D66-kamerlid Anje Dierkens zegt dat ze signalen krijgt uit ziekenhuizen dat wachttijden van bestellingen oplopen. VVD-kamerlid Sophie Hermans vindt het goed dat minister Bruins voorraden inventariseert. SP pleit (6-3) voor beslaglegging van mondkapjes. SP-kamerlid Maarten Hijink in Nieuwsuur (5-3): "Wij kunnen het niet accepteren dat huisartsen naar de bouwmarkt moeten om zichzelf te beschermen."
- Begin februari stellen handelaren in dagbladen dat het drukker wordt op de markt. Eerste geluiden uit de zorg vanaf week 9 in dagbladen. O.a. arts-microbioloog Hans Koeleman (Franciscus Gasthuis) en opiniestuk Mark van Houdenhoven. (Maartenskiniek) dat er tekorten dreigen. Vanaf week 10 in actualiteitenprogramma's (arts Bart Berden bij Jinek 12-3).

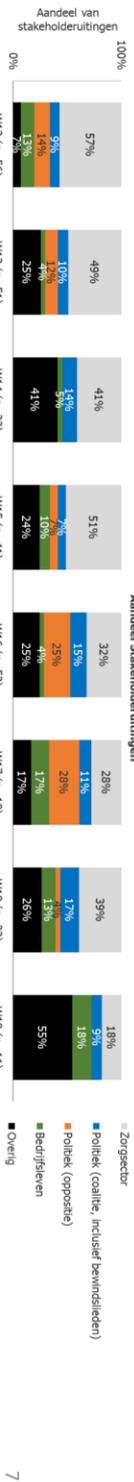

Fase 2: Aandacht piekt

Volume en inhoud, 16 maart t/m 10 mei 2020

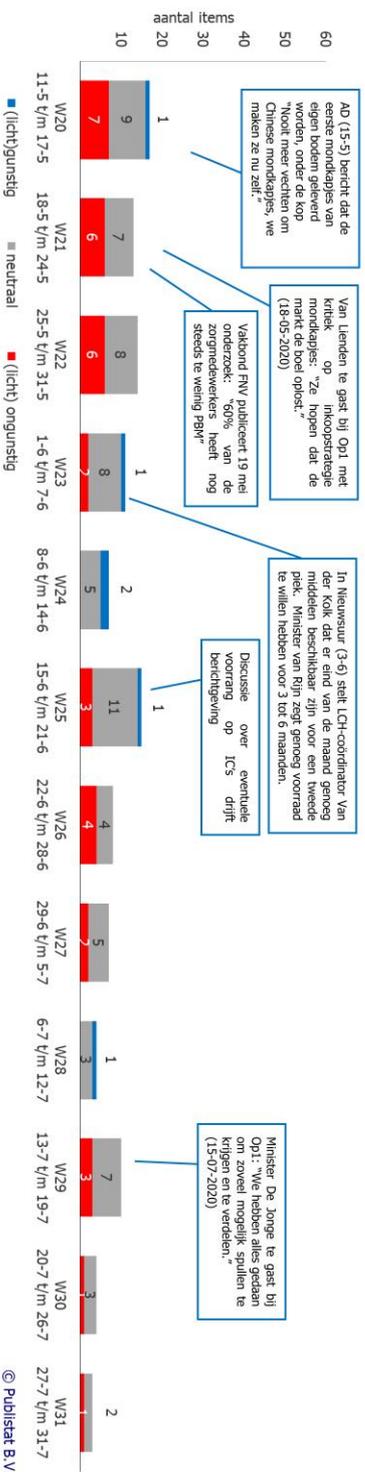

- Vanaf 16 maart neemt kritiek vanuit zorg, politiek en het bedrijfsleven toe. In deze periode overwegend aandacht voor beschikbaarheid/tekorten (in ruim de helft van de berichtgeving) en het inkoopbeleid (169%). Plekmoment in week 16, na persconferentie op 16 april met als boodschap 'hou vol'.
- Uitgebreide berichtgeving over het debat met minister Bruins over het coronabeleid op 18-3. Media nemen uitspraken van oppositiepartijen over. Zo herhaalt Nieuwsuur (19-3) een fragment waarin Jesse Klaver (GroenLinks) zegt dat het uitstellen van een vorderingsbesluit 'een verkeerd signaal is voor alle mensen die hun eigen gezondheid riskeren'.
- Ondernemers in mondkapjes zichtbaar met kritiek op tekorten en inkoopbeleid overheid (o.a. AD 20-3). Zij vertellen contact opgenomen te hebben met het ministerie van WVS om de situatie te helpen oplossen, maar zeggen geen antwoord te hebben gekregen.
- Wenig media-aandacht rondom oprichting LCH op 25-3 (2 items in week 13). In week 18 neemt aandacht voor werkwijze LCH toe (13 items) na interview minister Van Rijn in NRC (27-4) en toelichting Van Rijn bij Jinek (28-4). Op 30-4 herhaalt Nieuwsuur een fragment waarin LCH-coördinator Van der Kolk vertelt dat er voldoende middelen voor de zorg zijn en dat de zorg gebruik kan maken van de portal.
- In april sterke toename van aandacht in praatprogramma's met groot bereik, waaronder Buitenhof, OPI en Nieuwsuur. Stakeholders laten zich kritisch uit. Begin mei neemt het aantal kritische uitingen af. Berichtgeving is overwegend neutraal, eerste (kritische) reconstructies van mondkapjes- en inkoopbeleid verschijnen.

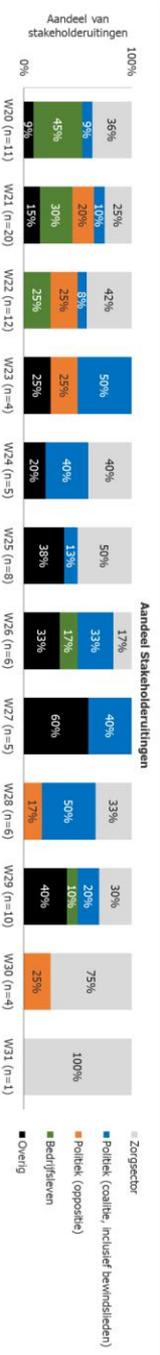

Fase 3: Nabeschouwingen

Volume en sentiment, 11 mei t/m 31 juli

- Sterke afname aandacht vanaf 11 mei 2020. Berichtgeving gekenmerkt door uitgebreide reflecties en reconstructies van de coronacrisis en de eerdere schaarste aan persoonlijke beschermingsmiddelen. Artikelen zijn beschouwend en er zijn weinig urgente oproepen voor meer mondkapjes zichtbaar. Het aandeel verwijzingen naar kwaliteit van ingekochte persoonlijke beschermingsmiddelen stijgt.
- In week 25 piek in berichtgeving door uitgebreide reflecties en reconstructies van de coronacrisis en discussie over medische voorrang voor zorgpersoneel dat ziek werd tijdens werken zonder beschikbare bescherming. Na deze week neemt berichtgeving verder af met nog een kleine piek in week 29 vanwege onder andere een Opl-uitzending waarin minister De Jonge terugblikkt op de coronacrisis.
- Met name zorgprofessionals (30), coalitiepolitici (18 uitingen) en mensen uit het bedrijfsleven (16) in beeld als stakeholder (in totaal 92 stakeholderuitingen). Michel van Erp (vakbond NU/91) is vier keer in beeld. Hij vraagt onder andere aandacht voor de, volgens hem, achtergestelde positie van verpleeghulzen in de verdeling van Persoonlijke Beschermingsmiddelen (o.a. AD, 25-5).

Wisselwerking media en Twitter

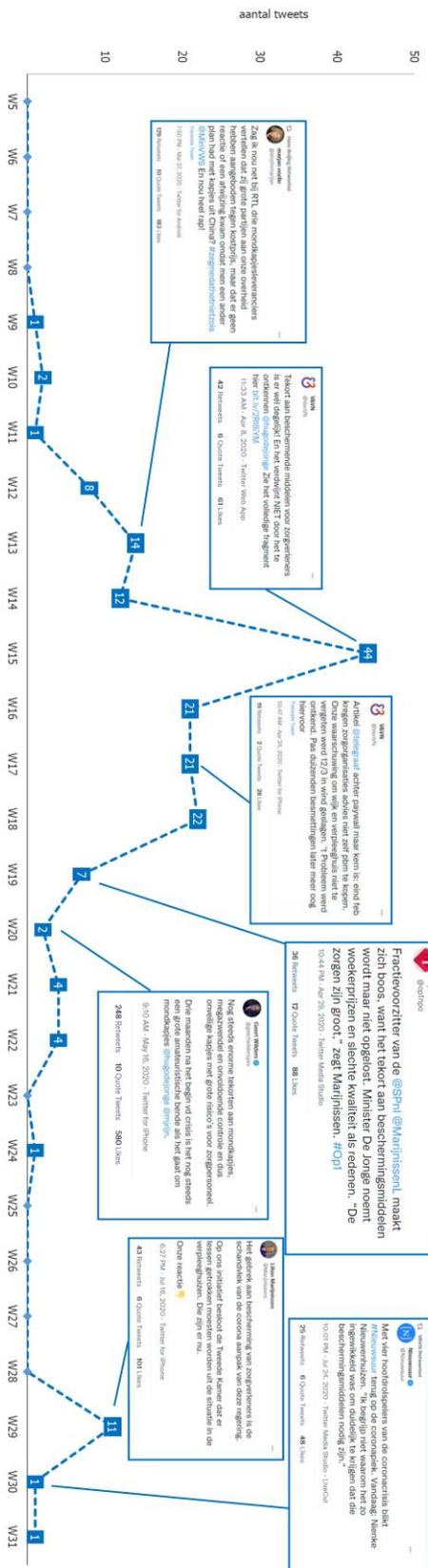
Volume mediaberichtgeving en prominente tweets, januari t/m juli 2020

Van de 12 meest zichtbare stakeholders in de media met een twitteraccount zijn de twitteraccounts geanalyseerd om een beeld te geven van de wisselwerking tussen media en sociale media (zie onderzoeksopzet, p.10)

Fase 1: Aanloop

Fase 2: Aandacht piekt

Fase 3: Nabeschouwingen

- Politiek en zorg zijn kritisch en vinden dat het te lang duurt voordat er persoonlijke beschermingsmiddelen zijn. In vrijwel alle tweets (90%) aandacht voor beschikbaarheid. Veel aandacht voor tekort in thuis- en verpleeghuiszorg vanaf eind maart met duidelijke piek in april.
- Uit de politiek vooral Geert Wilders (PVV) en Lilian Marijnissen (SP) zichtbaar. 38 van de 50 meest gedeelde tweets van de onderzochte personen komen van Wilders. Zijn tweet van 11 maart is het meest gedeeld (2.883 shares/likes); "Wat een verraad! VVD-Ss Broekers-KnoI zegt te overwegen 15.000 stuks mondkapjes + handgel van Nederland naar Griekenland te sturen terwijl we er hier zelf een tekort aan hebben! PVV-Kamerlid Emiel van Dijk wast haar terechte de oren! #coronavirus #corona #coronavirusNederland <https://t.co/dw7FoRkRtF>". Tussen 11 en 25 april post Wilders 7 tweets over het vliegverbod dat begin februari met beschermingsmiddelen naar China vloog. Hij noemt het een "ongeloflijke fatale blunder" en vindt het zeer haakbaar van het kabinet.
- De andere meest gedeelde tweets komen van Marijnissen (11 tweets) en Jesse Klaver (1 tweet). Marijnissen retweet een tweet van OP1 dat ze daar aan tafel zit over het tekort aan beschermingsmiddelen. Vanuit de zorgsector zijn vooral V&VN (19 tweets) en Hans Buijning (4 tweets; veel retweets) actief. V&VN deelt dat hun voorzitter Gertjan Heyre op 19 maart bij BNR zit. V&VN richt een meldpunt op waar ze 7 keer over tweeten.

© Publisca B.V.

Onderzoeksofzet

Onderzoeksperiode:

Dit rapport vormt de weerslag van een kwalitatieve en kwantitatieve analyse van de mediaberichtgeving over (de inkoop van) persoonlijke beschermingsmiddelen, in de periode januari t/m juli 2020.

Mediaselectie:

Televisieprogramma's in de selectie:

- Op1
- Jinek
- Beau
- Bullethof
- Nieuwsuur

Dagbladen in de selectie:

- De Telegraaf
- Trouw
- Algemeen Dagblad
- NRC
- De Volkskrant

Data selectie

Artikelen zijn verzameld met onderstaande zoekvraag en televisie-fragmenten zijn verzameld met behulp van speech-to-text technologie (spraakherkenning).

Zoekvraag dagbladen: ("LGH" OR "Landelijk coördinatiecentrum hulpmiddelen" OR "Landelijk Consortium Hulpmiddelen") OR ("mondkapje" OR mondmasker* OR beschermingsmiddel* OR beschermingsmateria* OR "beschermende middelen" OR ontsmettingsmiddelen* OR PBM OR FFP2* OR oogbescherming* OR "disposable schort*" OR halverschort* OR handschoenen OR mondneusmasker*) AND (tekort* or beschikbaar* OR voorraad* OR voorraden OR aanschaf* OR kopen OR inkoop* OR inkoop* OR aankoop* OR aankop* OR inslan OR inslaan OR aanbesteding*)

Zoekvraag televisie: ("Landelijk coördinatiecentrum hulpmiddelen" OR "Landelijk Consortium Hulpmiddelen") OR (mondkapje* OR mondmasker* OR beschermingsmiddel* OR beschermingsmateria* OR "beschermende middelen" OR ontsmettingsmiddelen* OR PBM OR FFP2* OR oogbescherming* OR "disposable schort*" OR halverschort* OR handschoenen OR mondneusmasker*) AND (tekort* or beschikbaar* OR voorraad* OR voorraden OR "te kort" OR inkoop OR inkopen OR aankoop OR aankop OR inslan OR aanschaf* OR aanbesteding*) WITTHIN 105

Onderzoeksmethode

Publiscat-analisten lezen de artikelen en leggen de volgende variabelen vast:

- Auteur
- Stakeholder
- Stakeholdercluster
- Steun/neutraal/kritiek ten opzichte van het aankoopbeleid
- Onderwerp, op basis vanuit Deloitte aangeleverde Fact Issues:
  - Maatschappelijke en/of politieke druk
  - Inrichting en werkwijze LGH
  - Signalen van mogelijke onregelmatigheden
  - Kwaliteit PBM
  - Beschikbaarheid PBM
  - Kosten PBM
  - Inkoopprocedures
  - Coronamaatregelen
  - Financiering PBM
  - Productie PBM in Nederland
- Datum gebeurtenis
- Stakeholder fact issue

Onderzoeksopzet

Inhoudscoderingen 5-puntsschaal:

- Analisen van Publiscat coderen de score van een artikel op basis van een 5-puntsschaal van gunstig tot ongunstig, op basis van drie 'pijlers':
- Succes/falen
- Steun/kritiek
- Daadkracht/gebrek aan daadkracht

In geval zowel positieve als negatieve kenmerken worden genoemd worden deze 'neutraal' gecodeerd, tenzij één van beide sterk overheerst.

Licht gunstig/licht ongunstig: er is sprake van afzwakking. Er is zowel kritiek als steun, maar één van beide overheerst of als succes of falen nog niet zeker is, zoals bijvoorbeeld het invoeren van een nieuwe maatregel in de hoop op verbetering waarvan nog niet vaststaat dat deze werkt. Ook mogelijk als er sprake is van daadkrachtig handelen/gebrek aan daadkracht (definitie daadkracht: een organisatie of persoon toont daadkracht door het ondernemen van een actie met de intentie om een (suggestief) probleem in de samenleving of organisatie zelf op te lossen).

Publiscat codeert het bericht vanuit het perspectief van de 'neutrale lezer' zonder voorkeuren over de organisatie in kwestie. In een artikel of item kunnen meerdere fact issues voorkomen. In deze gevallen is de plaats van het fact issue in het item van belang, waarbij de kop en subkop van het artikel het zwaarst wegen (50%), gevolgd door de eerste alinea (30%) en de rest van het artikel (20%).

Stakeholderclusters

- Voor deze analyse zijn de stakeholders onderverdeeld in verschillende clusters:
- Zongsector: medewerkers, zorginstellingen en branche/beleidsverenigingen in de zorg
- Politiek (coalitie, inclusief bewindslieden): politici van een coalitiepartij, inclusief ministers
- Politiek (oppositie): politici van een oppositiepartij
- Bedrijfsleven: individuen/organisaties die in de private sfeer werkzaam zijn
- Journalistiek: journalisten, columnisten, hoofdredactie
- Experts (o.a. wetenschappers): Onder andere academici en ervaringsdeskundigen
- Maatschappij: individuele burgers (o.a. ingezonden brieven)
- Overheid: Overheidsinstaties (o.a. RIVM en het ministerie van VWS)

Onderzoeksopzet Twitteranalyse:

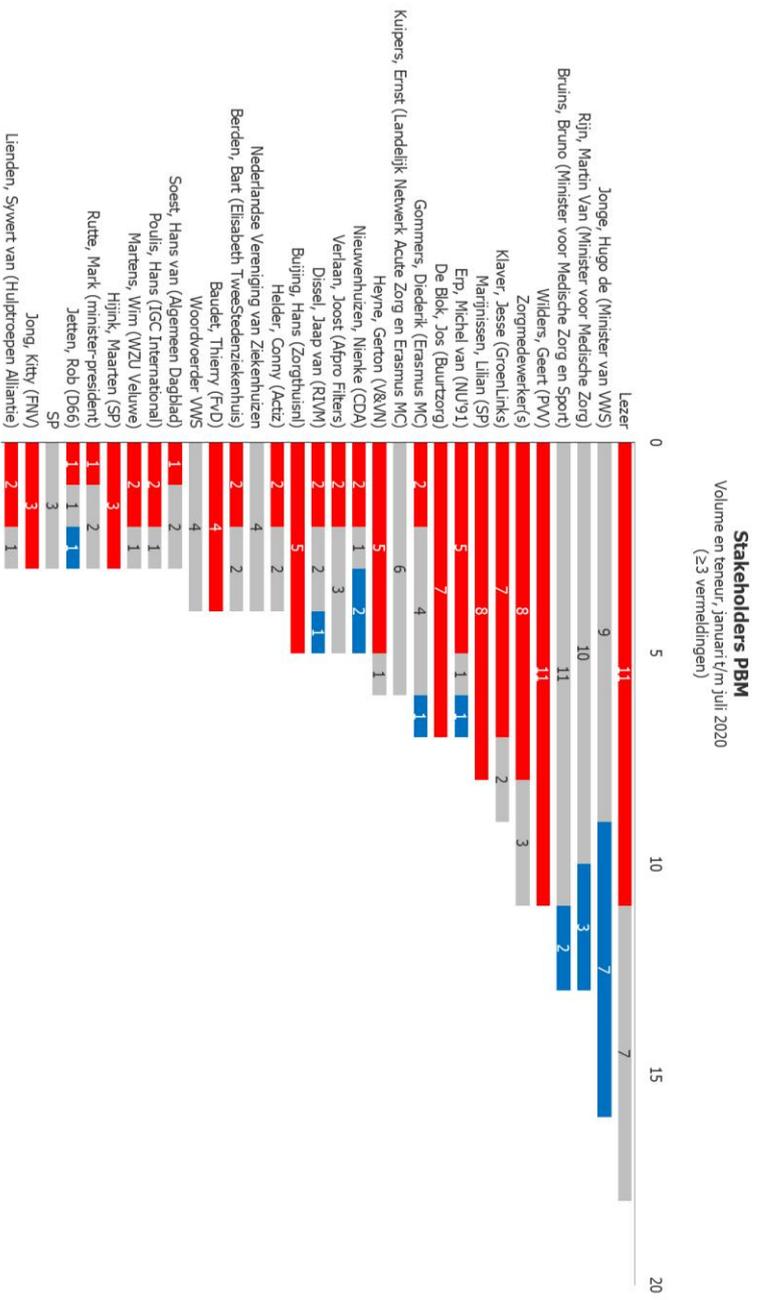
Analisen van Publiscat hebben een lijst gemaakt van de meest zichtbare stakeholders in de media (3 of meer vermeldingen) in de periode januari t/m juli 2020. De accounts van stakeholders actief op Twitter in deze periode zijn geanalyseerd om een beeld te geven van de wisselwerking tussen media en sociale media (12 accounts). Swaert van Lenden is uitgesloten van analyse vanwege het verwijderen van een groot deel van zijn tweets uit 2020. Thierry Baudet is uitgezonderd vanwege een hoger aantal tweets dan Twitter openbaar ter beschikking stelt en doorzoekbaar maakt voor analyse.

Analisen van Publiscat hebben alle tweets van deze stakeholders uit bovenstaande periode onderzocht. Relevante tweets zijn geselecteerd middels het handmatig doorlopen en bekijken van deze tweets. Extra crosschecks zijn gedaan o.b.v. zoektermen gelieerd aan persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM), bescherming, beschermingsmiddelen, hulpmiddelen, middelen, mondkapje, mondmasker, handschoenen, voorraad, voorraden, tekort, inkoop, LCH, consortium, kwaliteit).

Onderzochte twitteraars:

- (Verzegenwoordigers van) NU/91 (@NieuwEindhoven) 1.1574 volgers
- Wilders, Geert (PVV) - @geertwilderspvv, 8999.000 volgers
- De Blok, Jos (Buurtzorg) - @jdsdeblok, 17.000 volgers
- Marjnsen, Lilan (SP) - @MarjnsenL, 68.000 volgers
- Klaver, Jesse (GroenLinks) - @jesseklaver, 294.400 volgers
- Buijning, Hans (Zorgthuis) - @hbuijning, 463 volgers
- Heyne, Gerton (V&VN) - @gertonva, 307 volgers
- Helder, Conny (Actiz) - @Conny_Helder, 263 volgers
- Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (@nrvziekenhuizen, 8.792 volgers)
- Soest, Hans van (Algemeen Dagblad) - @HansvanSoestAD, 980 volgers)
- Martens, Wim (VZU) - @wim_martens, 866 volgers)
- Jetten, Rob (D66) - @RobJetten, 58.600 volgers)

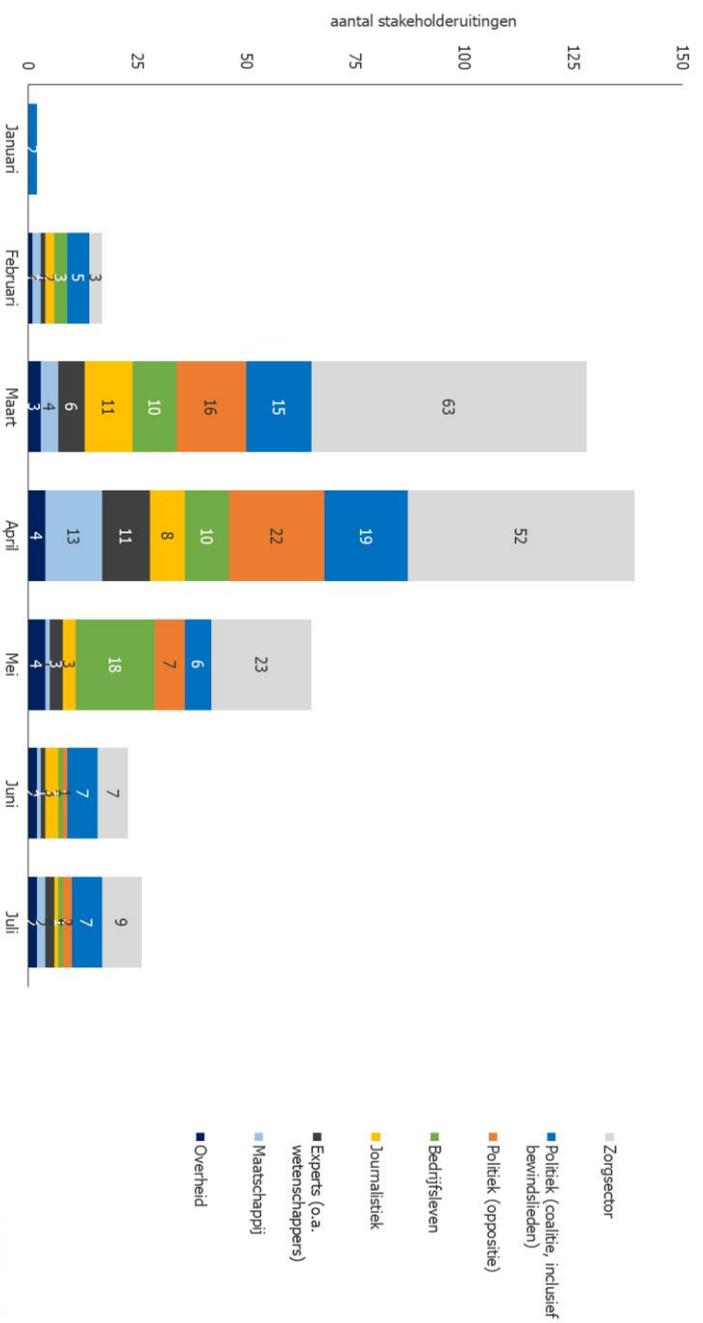
Bijlage: volume en sentiment stakeholders

© Publstat B.V.

Bijlage: trend stakeholderclusters

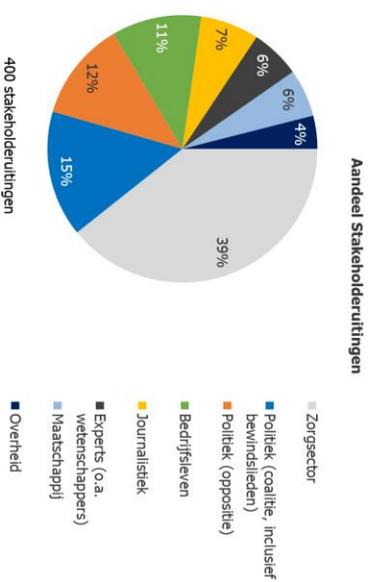
Stakeholderclusters
januari t/m juli 2020

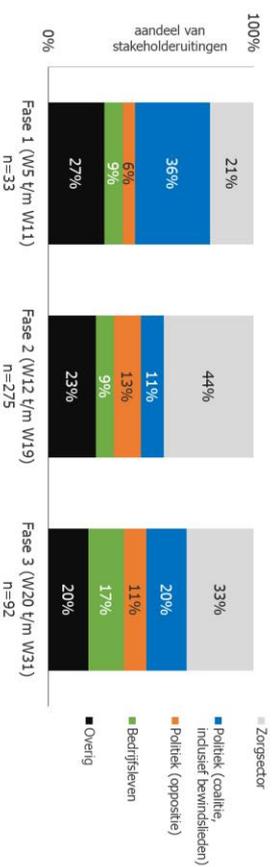
© Publstat B.V.

13

Bijlage: aandeel stakeholderclusters

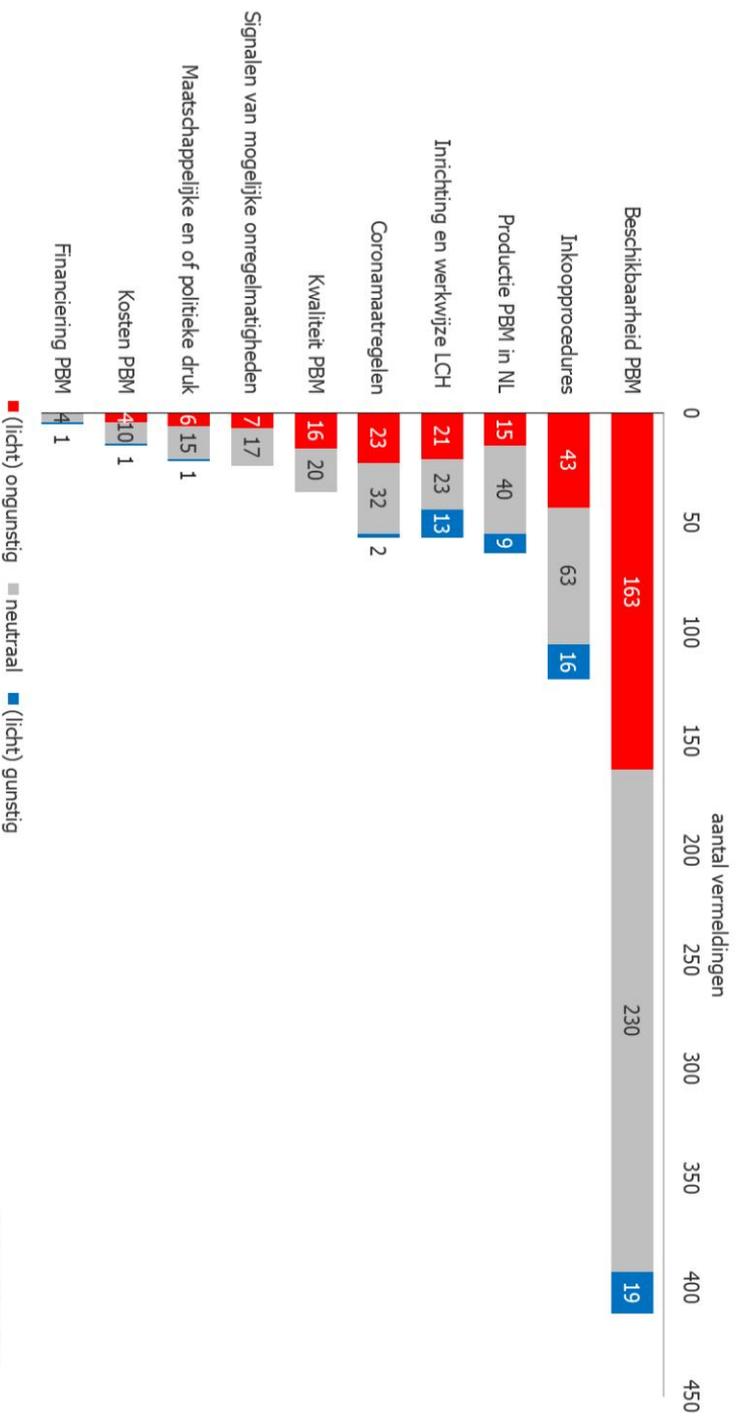
Aandeel Stakeholderuitingen
aandeel zichtbaarheid stakeholdercluster per fase, jan-juli 2020

Bijlage: volume en sentiment Fact Issues

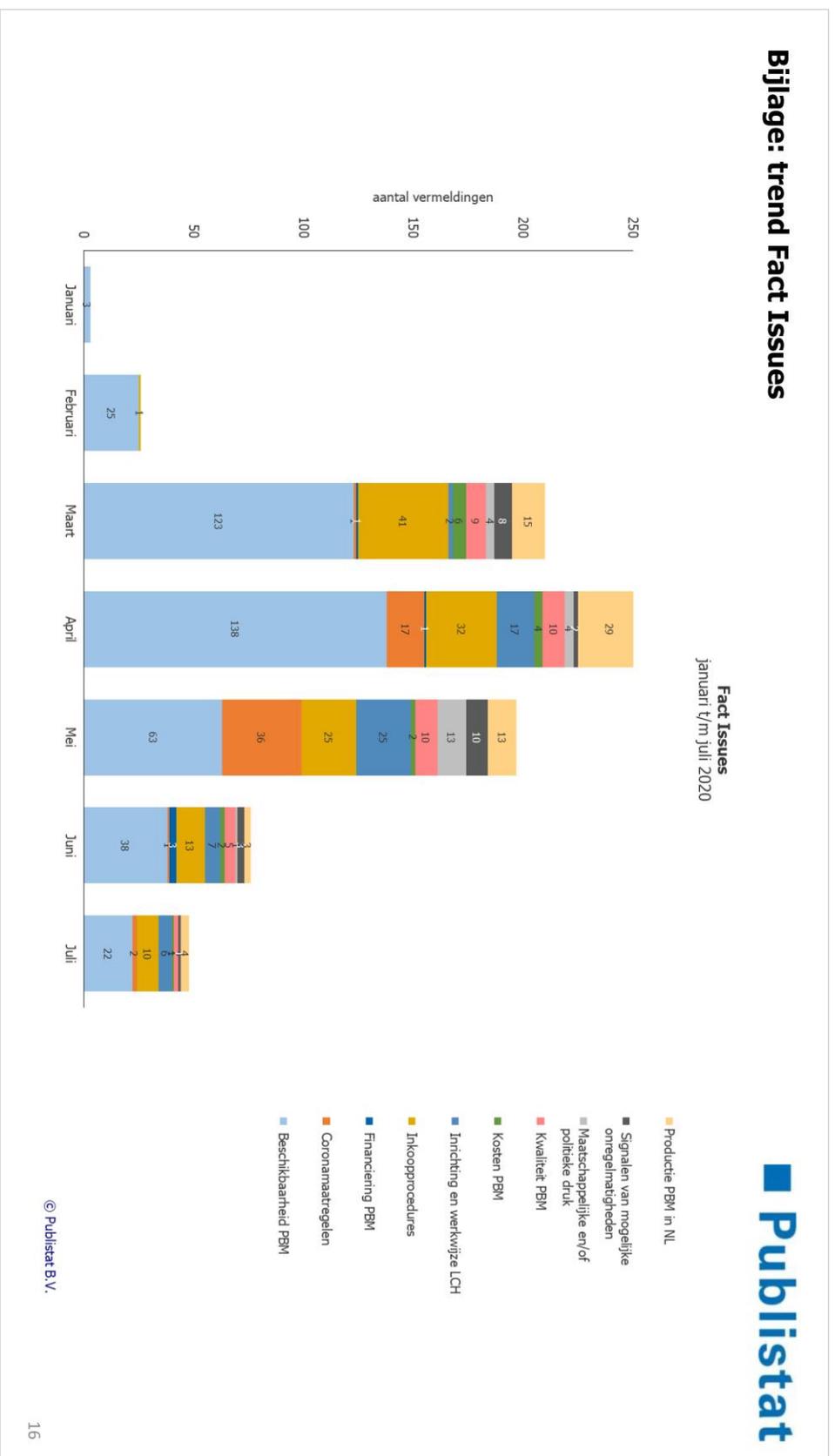
Fact Issues PBM
Volume en teneur, januari t/m juli 2020

© Publiscat B.V.

15

Bijlage: trend Fact Issues

Figuur 228: Rapportage Publistat

F Bijlage – Interviews en wederhoor

Functioneren en groepen aanduiding	Organisatie	Interview(s)	Wederhoor
Functionaris 3 VWS	VWS	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 7 VWS	VWS	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 11 VWS	VWS	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Minister van VWS	VWS	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Minister voor MZS	VWS	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 8 VWS	VWS	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 10 VWS	VWS	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 1 VWS	VWS	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 2 VWS	VWS	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 4 VWS	VWS	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 5 VWS	VWS	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 20 VWS	VWS	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 19 VWS	VWS	Nee	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 15 VWS	VWS	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
VWS en Programmteam Nafase COVID-19	VWS	Nee	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 6 VWS	VWS	Nee	Uitgenodigd, afgezien van wederhoor
Functionaris 16 VWS	VWS	Ja	Uitgenodigd, afgezien van wederhoor
Functionaris 18 VWS	VWS	Ja	Nee
Functionaris 17 VWS	VWS	Ja	Nee
Functionaris CIBG	VWS	Ja	Nee
Functionaris 3 LCH	LCH	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen

Functioneren en groeperen aanduiding	Organisatie	Interview(s)	Wederhoor
Functionaris 12 LCH	LCH	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 15 LCH	LCH	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 11 LCH	LCH	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 10 LCH	LCH	Nee	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 1 LCH	LCH	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 2 LCH	LCH	Nee	Uitgenodigd, afgezien van wederhoor
Functionaris 8 LCH	LCH	Nee	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 13 LCH	LCH	Nee	Uitgenodigd, afgezien van wederhoor
Functionaris 4 LCH	LCH	Nee	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 16 LCH	LCH	Nee	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 6 LCH	LCH	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 5 LCH	LCH	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 14 LCH	LCH	Nee	Uitgenodigd, afgezien van wederhoor
Functionaris 21 VWS	LCH	Ja	Nee
Functionaris 3 Mediq	Mediq	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Functionaris 1 Mediq	Mediq	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Mediq	Mediq	Nee	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Mediq	Mediq	Nee	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Van Lienden	HA/RGA	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Damme	HA/RGA	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Van Gestel	HA/RGA	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Teamlid Hulpstroepen	HA	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Interim-bestuurder Hulpstroepen Alliantie	HA	Ja	Uitgenodigd, afgezien van wederhoor
RIVM	RIVM	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen
RIVM	RIVM	Ja	Uitgenodigd, reactie ontvangen

Functioneren en groeperen aanduiding	Organisatie	Interview(s)	Wederhoor
RIVM	RIVM	Nee	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Kamerlid Omtzigt	TK	Nee	Uitgenodigd, reactie ontvangen
MinFin	MinFin	Nvt	Uitgenodigd, reactie ontvangen
MinBZK	MinBZK	Nvt	Uitgenodigd, reactie ontvangen
MinDef	MinDef	nvt	Uitgenodigd, reactie ontvangen
Publistat	Publistat	nvt	Uitgenodigd, reactie ontvangen

G Bijlage – Totaaloverzicht PBM-leveranciers

Leverancier	Totaal	Status
Leverancier 1 >€ 100 mio	€ 149.319.086	In scope: >100 mio
Leverancier 3 >€ 100 mio (RGA)	€101.067.611	In scope: >100 mio
Leverancier A	€ 17.499.600	In scope: Batch 2
Leverancier B	€ 60.117.500	In scope: Batch 2
Leverancier C	€ 89.987.462	In scope: Batch 2
Leverancier D	€ 12.910.907	In scope: Batch 1
Leverancier E	€ 45.835.000	In scope: Batch 1
Leverancier F	€ 17.717.646	In scope: Batch 1
Leverancier G	€ 18.837.288	In scope: Batch 3
Leverancier H	€ 28.458.253	In scope: Batch 3
Leverancier I	€ 41.503.000	In scope: Batch 3
Leverancier J	€ 8.898.346	In scope: Batch 4
Leverancier K	€ 11.193.387	In scope: Batch 4
Leverancier L	€ 5.829.120	In scope: Batch 4
Leverancier M	€ 40.142.000	In scope: Batch 5
Leverancier N	€ 5.246.573	In scope: Batch 5
Leverancier O	€ 45.179.620	In scope: Batch 5
Leverancier P	€ 70.107.391	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier Q	€ 45.133.993	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier R	€ 40.398.831	(Nog) niet geselecteerd

Leverancier	Totaal	Status
Leverancier S	€ 36.435.658	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier T	€ 28.689.630	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier U	€ 27.160.890	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier V	€ 25.974.062	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier W	€ 23.713.184	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AA	€ 17.469.480	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AB	€ 16.730.773	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AC	€ 15.439.600	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AD	€ 13.811.900	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AE	€ 12.922.970	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AF	€ 10.890.000	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AG	€ 9.482.557	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AH	€ 7.789.279	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AI	€ 7.741.846	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AJ	€ 6.785.433	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AK	€ 6.784.039	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AL	€ 6.384.907	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AM	€ 5.114.983	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AN	€ 5.001.386	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AO	€ 4.992.090	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AP	€ 4.968.218	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AQ	€ 3.673.215	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AR	€ 3.640.000	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AS	€ 3.513.708	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AT	€ 2.845.906	(Nog) niet geselecteerd

Leverancier	Totaal	Status
Leverancier AU	€ 2.687.850	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AV	€ 2.583.277	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AW	€ 2.528.177	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AX	€ 2.527.000	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AY	€ 2.409.542	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier AZ	€ 2.199.093	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier BA	€ 2.173.620	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier BB	€ 1.896.249	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier BC	€ 1.691.900	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier BD	€ 1.481.020	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier BE	€ 896.220	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier BF	€ 843.032	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier BG	€ 750.000	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier BH	€ 643.080	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier BI	€ 580.595	(Nog) niet geselecteerd
Leverancier BJ	€ 578.600	(Nog) niet geselecteerd
Transacties < € 500.000 (37x)	€ 4.824.926	(Nog) niet geselecteerd
Subtotaal in scope	€ 1.194.632.509	
Leverancier 2 >€ 100 mio	€ 131.102.933	Out of scope Deloitte
Leverancier X1	€ 14.409.797	Out of scope Deloitte
Leverancier X2	€ 10.028.955	Out of scope Deloitte
Leverancier X3	€ 9.122.013	Out of scope Deloitte
Leverancier X4	€ 1.230.000	Out of scope Deloitte
Leverancier X5	€ 880.182	Out of scope Deloitte
Leverancier X6	€ 525.079	Out of scope Deloitte

Leverancier	Totaal	Status
Leverancier X7	€ 43.523	Out of scope Deloitte
Subtotaal out of scope	€ 167.342.482	
Totaal	€ 1.361.974.991	

Deloitte.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity. Please see www.deloitte.com/about for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.

© 2022 Deloitte The Netherlands

Afsluitende wederhoorreactie
Van Lienden, Damme en Van Gestel

Slotreactie van Sywert van Lienden, Bernd Damme en Camille van Gestel

Naar aanleiding van het voorgaande rapport geven wij als meest direct betrokkenen graag een slotreactie mee aan de lezer:

1. Introductie

We zijn opgelucht dat, na vele honderden uren aan presentaties, gesprekken en wederhoor sessies, het eindrapport er nu is en dat uitvoerig onderzoek is gedaan naar wat is gaan heten 'de mondkapjesdeal'.

In februari 2020 wordt Nederland geconfronteerd met het coronavirus. Nederland gaat op slot en er blijkt een groot tekort aan beschermende mondkapjes te zijn. Wat er nog was ging voornamelijk naar de ziekenhuizen. Om ons heen zagen wij mensen in de zorg, werkzaam in verpleeghuizen, huisartsen, fysio's, de wijkverpleging en thuiszorg vaak zonder bescherming werken met een groot risico op besmetting. En dat terwijl zij op hun beurt ook weer werken met kwetsbare mensen die zij op ook konden besmetten. Een Kamerlid schetst Sywert het ontwrichtende scenario en de vele doden die een pandemie kan opleveren. We voelden een noodzaak om iets te doen.

We hebben toen na een paar eerste orders, Stichting Hulptroepen Alliantie opgezet, met als doel om juist kleine zorginstellingen (de eerstelijnszorg) van mondkapjes te voorzien. Als initiatiefnemers spraken we af dat we hier niet voor betaald zouden worden, dit hebben we statutair vast laten leggen. Samen met het bedrijf Coolblue wilden we via een gezamenlijk opgezette webshop 500.000 mondkapjes per week beschikbaar maken. Om dat mogelijk te maken hebben we voor 2,2 miljoen euro werkkapitaal geleend om in te kunnen kopen tegen specifieke voorwaarden. Samen met een gedreven team, betrokken bedrijven die meewerkten, hebben we miljoenen mondkapjes geleverd aan zo'n 7.500 voornamelijk kleine zorginstellingen.

Daarnaast was er Relief Goods Alliance B.V., een regulier bedrijf met een breder productassortiment; opgericht omdat vooral grootzakelijke klanten uit ons eigen netwerk niet door de stichting bediend konden worden. Dergelijke leveringen konden niet via de webshop worden afgehandeld en werden afgewezen of doorverwezen. Grootzakelijke leveringen zouden ook qua werkkapitaal en financiële risico's ten koste (kunnen) gaan van de leveringen van mondkapjes voor kleine zorginstellingen. Want elke euro die nodig was om hen te bedienen zou ten koste gaan van de inkoop voor de webshop voor de zorg en dat was niet de afspraak en niet de bedoeling.

Nog voordat Hulptroepen publiekelijk gelanceerd was, kwam het verzoek van de overheid bij Sywert terecht n.a.v. van contact over een inspectieverzoek bij een thuiszorgorganisatie voor een levering van een grote hoeveelheid mondkapjes. Sywert besloot het bestuur van Hulptroepen te vragen om een voorstel te doen. Wij zagen dat er niet echt een inkoopprobleem was (er was genoeg te krijgen in China) maar dat er een probleem was om de juiste kwaliteit naar Nederland te transporteren en om het bij de juiste zorginstellingen te krijgen. Al snel bleek dat zowel de overheid als het LCH de samenwerking met Hulptroepen als concurrerend beschouwde en bovendien niet het ondernemersrisico wilde lopen of het geleende werkkapitaal van de stichting af wilde dekken. Men stelde - tot onze verbazing - voor om een gewone aanbidding te doen net zoals alle andere leveranciers. Dat wil zeggen, op commerciële basis.

Wij hebben tijdens de daarop volgende gesprekken met de overheid en LCH getracht om een mogelijke opdracht alsnog ondergebracht te krijgen bij de Hulptroepen op basis van de juiste voorwaarden. Gedane suggesties over het afdekken van risico's werden echter niet waargemaakt en de risico's bleken (daarmee) uiteindelijk te groot. Het was onverantwoord voor de stichting. Achteraf redeneert men terug vanuit de inmiddels bekende positieve uitkomst (de winst), maar destijds in alle hectiek keken wij voornamelijk vanuit risicobeheersing naar de situatie. Het voorkomen van

onverantwoorde risico's en daarbij behorende onuitlegbare verliezen was in die tijd continu een onderwerp van afweging, mede vanwege de afgesloten leningen met substantiële omvang.

Aangezien de overheid net had besloten om 'maximaal te gaan inkopen' wilde men toch graag een groot volume geleverd krijgen. Zoals ook te lezen is in dit rapport, was het totale volume mondkapjes dat wij hebben aangeboden zeer groot t.o.v. andere aanbiedingen en overeenkomsten. Wij hebben toen uiteindelijk besloten om daar gehoor aan te geven en om na onderling overleg een aanbod te doen via Relief Goods Alliance, de reguliere BV, waar geen leningen en beperkende afspraken aan verbonden waren.

Achteraf, nu alles op en rijtje staat, moeten wij constateren dat al vanaf het begin in maart 2020 meermalen aangegeven is dat VWS en LCH een samenwerking tussen enerzijds het LCH en anderzijds Hulptroepen en Coolblue - die onlosmakelijk verbonden waren met elkaar- niet wenselijk vond. Het is ons meermaals voorgehouden, waaronder zeer duidelijk op 25 maart 2020 en op 12 april 2020 n.a.v. het eerst gedane voorstel. Die boodschap is aangekomen, en heeft die 12e april tot een vreemd keukentafelgesprek geleid. Uit de opnames die van dit gesprek zijn gemaakt - inclusief termen die wij achteraf ook niet gepast vinden- wordt enerzijds onze verbazing duidelijk, maar ook verontwaardiging dat ons non-profit voorstel aan de kant geschoven wordt en dat er wordt gesuggereerd dat we maar net als alle andere leveranciers een commercieel aanbod moeten doen, met inderdaad een mogelijke winst als gevolg. Maar wat ook duidelijk wordt is dat wij, ondanks dit besef en de ongenueanceerde uitspraken die daarmee aan de keukentafel gepaard gaan, er direct voor kiezen om eerst ons non-profit plan te blijven verdedigen.

We waren overtuigd van de kwaliteit van ons plan, en hebben in de gesprekken in de dagen die volgden consequent alsnog geprobeerd zo dicht mogelijk bij dat oorspronkelijke plan met Hulptroepen te blijven. Achteraf kunnen we constateren dat de uitkomst van de gesprekken op 17 april 2020 definitief een samenwerking tussen het LCH en Hulptroepen onmogelijk maakte, maar dat eerder al soortgelijke afwijzingen hebben plaatsgevonden. Uit het rapport lezen we nu tot onze verbazing dat tot op ministerieel en topambtelijk niveau is gesproken over en gewerkt aan het tegenhouden van Hulptroepen en ons plan om samen met Coolblue kleine zorginstellingen van beschermingsmiddelen te voorzien.

Toen wij ons op 18 april 2020 realiseerden dat de samenwerking Hulptroepen echt niks zou worden hebben we gedacht: dan doen we het zoals jullie het willen, zonder daarbij hoge verwachtingen te hebben dat een ingevuld offerteformulier nog tot iets zou gaan leiden, gezien de felle reacties op de lancering van Hulptroepen de dagen ervoor. De order is in die zin voor ons onverwacht geweest. In ons enthousiasme, de overtuiging en vasthoudendheid die we voelden destijds hebben we die vele signalen over deze achteraf voorspelbare afwijzing van Hulptroepen onvoldoende zien aankomen. Uit onze eigen opnames blijkt dat we strohalmen in de gesprekken hebben aangegrepen om hoop te putten uit de gedachte dat het misschien toch kon om een samenwerking aan te gaan met LCH middels Hulptroepen en Coolblue. Achteraf is het erg wrang te moeten constateren dat ons wordt verweten dat we deze opdracht hebben ontnomen van een stichting, terwijl wij destijds voorbij het reële, mogelijke en redelijke hebben geprobeerd om na een duidelijke afwijzing, alsnog tot een samenwerking met die stichting te komen.

Het heeft daarbij niet geholpen dat door mispercepties, miscommunicatie, veel wisselende contactpersonen met verschillende meningen, voortdurende aanpassingen van gemaakte afspraken en wederzijds onbegrip van elkaars posities, behoeftes en afspraken het niet altijd een prettige samenwerking was. We wilden hetzelfde bereiken, mondkapjes voor de zorg, maar konden het met elkaar niet altijd even goed vinden. Dit heeft over en weer geleid tot onbegrip en frustraties, die tot ver in de zomer van 2020 zijn opgelopen met alle gevolgen van dien.

De post onvoorzien die onderdeel was van de prijsopbouw van het aanbod van RGA, die de overheid overigens vooraf heeft gezien, was daarbij gebaseerd op een risicovolle markt, een cowboymarkt

waarin mondkmaskers verdwenen, er sprake was van dagprijzen, goederen gestolen werden, niet geleverd werden, op grote schaal afgekeurd werden etc. Tijdens de uitvoering van deze opdracht, bleken die risico's en omstandigheden één voor één allemaal mee te vallen voor RGA. Dat heeft een flinke winst tot gevolg gehad doordat de risico's zich niet materialiseerden. Ook ontstonden er voordelen rondom de wisselkoers. We kregen betaald in Euro's maar moesten de fabrikanten in US Dollars betalen. Betrokken partijen hebben dit voorafgaand aan de opdracht ook kunnen inschatten o.b.v. de aangereikte informatie.

Wij hebben in 2020 publiekelijk gecommuniceerd over het werk van de stichting, om maar zoveel mogelijk mondkapjes naar huisartsen, fysio's en thuiszorgmedewerkers te krijgen. En later om Coolblue te helpen d.m.v. het zoeken van *free publicity* om haar resterende voorraad te verkopen. Er is in de media gezegd dat wij niets zouden verdienen aan de stichting en dat klopt ook. Dat was echter het verhaal van de stichting. Wij hadden, zeker met de kennis van vandaag, ook actiever kunnen communiceren over de andere BV waar wij wel geld aan konden verdienen. Er is helaas amper of niet geschreven over het werk wat stichting Hulptroepen heeft gedaan, dat zij, zo nu blijkt, ongeveer aan een even groot aantal kleine zorginstellingen (eerstelijnszorg) heeft geleverd als de overheid (via Mediq). We blijven er trots op dat we samen met een enthousiast team en betrokken partners hierdoor veel zorgmedewerkers beschermd hun werk hebben kunnen laten doen.

Dit rapport beschrijft de gang van zaken van destijds. Hoe is deze opdracht tot stand gekomen? Hoe is de kwaliteit beoordeeld? Wist de overheid met wie ze zaken deed? En zo nog het een en ander. Wij hebben hier onze eigen conclusies uit gefilterd, op basis van wat er in het rapport is verschenen. Zaken die niet in dit rapport behandeld worden en waar nog een verkeerd beeld van bestaat volgens ons, zullen (later) via andere wegen nader worden toegelicht.

2. Belangrijkste conclusies die wij zien in het Deloitte rapport

Dit rapport beschrijft de gang van zaken van destijds. Hoe is de opdracht tot het leveren van de mondkapjes tot stand gekomen? Hoe is de kwaliteit van de mondkapjes beoordeeld? Wist de overheid met wie ze zaken deed? Hieronder volgt een samenvatting van onze eigen conclusies op basis van het rapport, mede tegen de achtergrond van vragen die ons de afgelopen tijd veel zijn gesteld. Zaken die niet in het rapport behandeld worden en waarover – naar onze mening – nog een verkeerd beeld van bestaat, zullen op een ander moment worden toegelicht.

Was het een vooropgezet plan om een commerciële deal met de overheid binnen te halen met RGA?

Antwoord : Nee

Hoofdstuk : (7) Achtergrond en Oprichting & (10) Voorstellen tot samenwerking met het LCH

Het was geen vooropgezet plan, maar een samenloop van omstandigheden die heeft geleid tot deze opdracht en het verzoek van de overheid dat daaraan vooraf ging. Wij konden niet weten dat op 10 april 2020 de overheid besloot om 'maximaal te gaan inkopen'. Wij konden niet weten dat Sywert die dag een telefoontje zou krijgen van Buurtzorg over de Inspectiedienst IGJ (met kritiek op het handelen van de zorgorganisatie) die vervolgens weer op de agenda stond van de Minister van VWS. Wij konden niet voorzien niet dat de Minister van VWS de tweet van Sywert over de Inspectiedienst zou zien en daar meteen wat mee zou doen. En al helemaal niet dat dit tot gevolg had dat er een verzoek zou komen om een voorstel te maken voor de Minister van MZS.

Was het voor de overheid duidelijk met wie ze zaken deed?

Antwoord : Ja

Hoofdstuk : (3) Tijdsgericht & (11) Voorstel als leverancier van het LCH

Wij hebben uitputtend getracht om de opdracht bij Hulptroepen onder te brengen, echter was destijds duidelijk, wat voor ons nu ook uit het rapport naar voren komt, dat de overheid geen samenwerking wilde met Hulptroepen en, sterker nog, ze wilde dat Hulptroepen zou stoppen met

haar missie om kleine zorginstellingen / eerstelijnszorg te helpen via de webshop van Coolblue. Omdat de haken en ogen die daaraan naar het oordeel van de overheid verbonden waren, niet oplosbaar bleken, is de overeenkomst gesloten met RGA BV en daarmee was de overheid bekend. Wij lezen in het rapport dat voor de beslissende personen rondom deze overeenkomst bevestigen dat duidelijk was dat er uiteindelijk zaken werd gedaan met een commerciële BV (RGA), en niet via een stichting of haar onderliggende werkmaatschappij. Voorafgaand aan de opdracht is de KvK nog geraadpleegd waarmee duidelijk was met wie de overheid een opdracht tekende via Mediq. Dat was ook nuttig, omdat nog niet iedereen vanwege een bestaande naamsbekendheid of marktpositie de organisatie kende. De overheid wist dus dat er winst gemaakt kon worden, maar ook verlies geleden kon worden. De meeste mensen die de purchase order ondertekend hebben zijn overigens nooit betrokken geweest bij gesprekken over eerdere voorstellen vanuit Hulptroepen, hetgeen verder benadrukt dat dit voor hen geen overweging vormde.

Heeft de overheid aangestuurd op een reguliere, commerciële opdracht in plaats van een samenwerking met Stichting Hulptroepen Alliantie?

Antwoord : Ja

Hoofdstuk : (10) Voorstellen tot samenwerking met het LCH & (11) Voorstellen als leverancier van het LCH & (12) RGA Orders & (17) Winstoogmerk

Op 12 april 2020 heeft het ministerie van VWS aan Sywert gevraagd om een voorstel te doen met een prijs waarin het ondernemersrisico verdisconteerd zat, de overheid wilde dat risico (potentieel verlies) niet dragen. De keerzijde van risico is potentieel winst. Het was voor ons duidelijk dat hiermee een commercieel voorstel werd bedoeld.

Diezelfde avond zegt een ambtenaar van VWS tegen Sywert, zo lezen we nu ook bevestigd terug: *“Als jij dat doet zoals alle anderen, dan vind ik dat prima”*. Het is nu duidelijk dat alle andere leveranciers, allemaal commerciële partijen waren waarmee voor ons nogmaals bevestigd werd dat men een commercieel voorstel verwachtte. Intern zegt deze ambtenaar tegen de Minister van MZS: [heb] *“geprobeerd hem in een iets ander film te krijgen”* en *“daar kan gewoon voor betaald worden”*.

Tot slot is, volgens ons, aan Sywert op 18 april gevraagd, door een ambtenaar van VWS om terug te gaan naar het voorstel van 13 april waarin niet met Hulptroepen maar met RGA gewerkt zou worden, waarmee (dus) ook niet onder het LCH convenant gewerkt hoefde te worden. Deze ambtenaar van VWS ontkent in het rapport weliswaar dat hij heeft verwezen naar een presentatie op 13 april, maar geeft elders wel toe in het rapport, zo zien we, dat hij zich kan herinneren dat hij RGA heeft zien staan in presentaties, een analyse van het voorstel van 13 april heeft aangeleverd, wist dat we niet de financieringen van Hulptroepen wilden riskeren en inbrengen in een overeenkomst met het LCH en wist dat er geen overeenkomst met stichting Hulptroepen werd gesloten.

Zijn de maskers vrijgegeven voor gebruik?

Antwoord : Ja

Hoofdstukken : (15) Kwaliteit & (17) Leveringen

VWS heeft de maskers van RGA goedgekeurd net als BSI (op verzoek van het RIVM), DEKRA en CCQS.

Uit rapporten blijkt nu dat het RIVM 86% van alle binnengekomen chirurgische maskers heeft afgekeurd en 75% van de FFP2/ KN95 maskers, het type dat wij ook hebben geleverd. Uit een reconstructie van *De Correspondent* maken wij op dat het LCH daarom aanzienlijk meer moest bestellen om de benodigde, goedgekeurde voorraad in huis te halen. Dit terwijl ze eerder dacht dat 25% zou worden afgekeurd en hierop haar calculaties baseerde. Uit bandopnames van gesprekken met Sywert, Bernd en Camille gaf de overheid in april aan dat de afkeur een veel lager percentage betrof (slechts vier tot vijf procent) en dat blijkt nu onjuist. Tevens is inmiddels gebleken dat een flink aantal maskers die door het RIVM een negatief advies kregen, later alsnog zijn goedgekeurd. Welke gevolgen heeft dat gehad?

3. Overige bevindingen Deloitte rapport

Was RGA een LCH-partner? Of leverancier van het LCH? En hoe zat het met Hulptroupen?

Antwoord : RGA was leverancier, Hulptroupen was noch partner, noch leverancier

Hoofdstukken : (2) Normenkader & (16) Vervolgaanbiedingen

Wanneer Hulptroupen partner was geworden van het LCH, dan had zij, wanneer zij de opdracht voor 40 miljoen mondkapjes aangenomen zou hebben, enkel risico's gelopen, maar volgens de uitleg van Functionaris 1 LCH, zoals wij ons die goed herinneren, geen batig saldo mogen houden: 'zonder winst is zonder winst he?'. Deze risico's zoals afkeur, kwaliteitsproblemen, valutarisico's, fraude of non-delivery waren voor een stichting met geleend werkkapitaal niet te dragen en daarmee niet verantwoord. Het LCH-convenant schreef daarbij voor dat deelname aan het LCH geheel belangeloos zou moeten geschieden. Tevens stond Hulptroupen onder druk om de webshop met Coolblue voor kleine zorginstellingen en de eerstelijnszorg te sluiten, omdat dit door VWS en door het LCH als concurrentie en dus onwenselijk werd gezien, dit lezen we op talloze plaatsen in het rapport. Men wilde zich toeleggen op slechts één kanaal, het LCH. Het loslaten van de samenwerking met Coolblue, cq het sluiten van de webshop voor de eerstelijnszorg was voor ons als initiatiefnemers principieel onbespreekbaar.

De enige optie die resteerde – en waarop de overheid heeft ingezet – was dat RGA de leverancier zou worden en op reguliere commerciële basis zou leveren. RGA was daarmee gewoon leverancier ('preferred partner') en mocht op commerciële basis leveren, zoals alle overige leveranciers. Wij zijn erop gewezen dat de prijs inclusief ondernemersrisico diende te zijn. Men zag ons als 'inkoopbedrijf' en daar heeft VWS op aangestuurd. Daardoor was het mogelijk om winst te maken.

Was de overheid bezorgd over concurrentie door Hulptroupen/Sywert/Coolblue?

Antwoord : Ja, op verschillende vlakken

Hoofdstukken : (10) Voorstellen tot samenwerking met het LCH & (11) Voorstellen als leverancier van het LCH & (12) RGA-orders & (17) Winstoogmerk

Dit is één van onze bevindingen uit het rapport die wij zelf het meest opzienbarend vinden. Uit het rapport blijkt duidelijk dat de overheid en ook het LCH om andere redenen, niet wilde dat wij met Hulptroupen de eerstelijnszorg, de kleine zorgverleners zouden bedienen met mondkapjes. Hier wordt vaak naar verwezen als een "tweede platform" maar het woord concurrentie valt ook vaak in een verschillende context.

Er was angst dat Hulptroupen een prijsopdrijvend effect zouden kunnen veroorzaken op de wereldmarkt in China, er was angst dat wij in staat zouden zijn om luchtvrachtcapaciteit van KLM weg te nemen voor de overheid en er was angst dat wij een tweede distributiekanaal zouden starten naast het distributiekanaal van het LCH. Dit lag zelfs 'zeer politiek gevoelig' zo lezen we nu. Het LCH had zelfs een speciaal VIP-team met als doel om imagoschade voor het LCH en voor VWS te voorkomen. Zonder het weten, werden wij ook door dit 'VIP-team' behandeld wat achteraf de indruk wekt dat de overheid bang was dat wij imagoschade zouden kunnen veroorzaken voor VWS of het LCH. Dat bevreedt ons daar we enkel wilden bijdragen aan de oplossing: zo snel mogelijk ruim voldoende mondkapjes naar Nederland halen.

Achteraf hadden wij liever gezien dat de overheid ons had verteld wat de daadwerkelijke, bruikbare voorraad posities waren op dat moment, en waar echt op korte termijn behoefte aan was. Waar het echter op uit is gedraaid, zo lezen we, is dat ambtenaren en politici niet wilden dat wij met Hulptroupen een (efficiënt opererende) webshop zouden openen speciaal voor de thuiszorg, de kleine zorgverleners, de tandarts en de fysio, kortom, de eerstelijnszorg. Ondanks vele waarschuwingen, waar het rapport vol mee staat, hebben wij op 16 april precies dat gedaan, de lancering van de Hulptroupen webshop, samen met Coolblue. We hebben ons daar niet in laten tegenhouden, ook al was de consequentie mogelijk geweest dat er helemaal geen grote order meer

zou volgen. Immers, nu blijkt dat de wens dat wij de webshop van Hulptroepen niet zouden openen -naast de wens om een groot volume mondmaskers te krijgen- nu één van de redenen te zijn geweest voor sommige betrokkenen in het onderzoek om ons een grote opdracht te gunnen.

Waren Van Lienden, Damme en Van Gestel, gehouden aan geheimhoudingen?

Antwoord : Ja

Hoofdstukken : (2) Normenkader & (11) Voorstellen als leverancier van het LCH & (18) Communicatie mei 2021

Wij waren wel degelijk gehouden aan geheimhoudingen. Dit heeft ons ervan weerhouden om snel en inhoudelijk te reageren in de media medio mei 2021. Zelfs na weken getouwtrek bleek het convenant niet opzegbaar en heeft Mediq tegengehouden dat alle informatie geopenbaard kon worden. De beeldvorming in de media was op dat moment al dermate negatief dat wij hebben besloten om eerst het onafhankelijk onderzoek van Deloitte af te wachten. Dit zou in september 2021 klaar zijn. Inmiddels zijn we door allerlei omstandigheden buiten onze invloedssfeer om, een jaar verder. Het is goed dat dit onderwerp uitgebreid aan bod komt in het onderzoek.

Is via optredens in de media (bv talkshows) druk uitgeoefend om een order te verkrijgen?

Antwoord : Nee

Hoofdstukken : (3) Tijdsgevoel

Op 10 april neemt VWS contact op met Sywert van Lienden en op 22 april wordt de opdracht verstrekt. Pas op 5 mei is Sywert voor het eerst op televisie. De deal is dan dus al getekend. Daarvoor was hij alleen 'te lezen' via zijn eigen Twitterkanaal. We lezen ook in het rapport dat andere leveranciers de media juist wel hebben gebruikt om druk uit te oefenen, bijvoorbeeld leveranciers die waren afgewezen door het LCH. Medewerkers van het LCH hebben daar druk door ervaren.

Was het voor Stichting Hulptroepen Alliantie uiteindelijk verantwoord om de opdracht aan te nemen?

Antwoord : Nee

Hoofdstukken : (11) Voorstellen als leverancier van het LCH & (12) RGA-orders & (17) Winstoogmerk

De overheid wilde niet het ondernemersrisico op zich nemen. Een opdracht aannemen waar enkel risico's aan vast zaten, waarmee de missie van de stichting (het beschikbaar maken van mondkapjes voor de eerstelijnszorg) niet gediend zou zijn en waar ook geen batig saldo aan overgehouden kon worden (aldus Functionaris 1 LCH in zijn uitleg van het LCH convenant) om die missie alsnog te ondersteunen vond het bestuur van de stichting onverantwoord. Daar komt bij dat wij een duidelijke weerstand hebben bemerkt van Functionaris 1 LCH en andere betrokkenen bij het LCH, zowel in sommige meetings, als in schriftelijke correspondentie. Wij lezen uit de stukken dat ook anderen dit is opgevallen. Het is extra risicovol om met een opdrachtgever te werken die eigenlijk geen opdracht wil plaatsen en eigenlijk niet wil samenwerken. De poging de order financieel 'on hold' te zetten inclusief het inwinnen van advies door de landsadvocaat op basis van onjuiste informatie onderstreept dat risico.

Wanneer het mis zou gaan, zou er verlies geleden kunnen worden door de stichting en zouden daarmee ook de leningen van private financiers verloren gaan, waaronder die van Coolblue. De Stichting zou dan hebben moeten stoppen, met alle gevolgen van die voor haar missie. Dan had de stichting niet zoveel zorgverleners kunnen helpen als de stichting heeft gedaan vanaf het voorjaar van 2020 tot op heden.

Is de vraag om een voorstel te doen aan de overheid tot stand gekomen dankzij Stichting Hulptroepen Alliantie?

Antwoord : Nee

Hoofdstuk : (10) Voorstellen tot samenwerking met het LCH

Op 10 april was het initiatief Hulptroepen nog bij vrijwel niemand bekend. Het was voornamelijk een idee. Er was nog geen website, er waren geen media uitingen en er waren nog geen producten op voorraad. Er waren daarbij drie opdrachten uitgeleverd via andere bedrijven die verbonden zijn aan Camille en Bernd. Deze bedrijven hadden op dat moment circa 7-8x zoveel omgezet als Hulptroepen Alliantie.

Op 10 april wordt de vraag voor een voorstel aan Sywert gesteld, niet aan Hulptroepen. Het voorstel krijgt intern bij de overheid ook de naam "voorstel Sywert". Het was Sywert die aan de bestuurders van de stichting (Bernd en Camille) heeft gevraagd of dit voorstel uit naam van de stichting kon. Onder bepaalde condities kon dat. Over die faciliterende condities is de dagen erna gesproken met het ministerie van VWS en het LCH. Ook deze zaken komen ons inziens goed naar voren in dit rapport.

Was de minister van VWS nu wel of niet betrokken bij deze deal?

Antwoord : Aan de lezer

Hoofdstuk : (10) Voorstellen tot samenwerking met het LCH & (11) Voorstel als leverancier van het LCH & (16) Vervolgaanbiedingen

[aan de lezer] De Minister van VWS heeft in interviews aan Deloitte verklaard dat zijn quote "*better to have him inside the tent pissing out than outside the tent pissing in*" voortkomt uit een poging om te voorkomen dat Van Lienden een tweede, aan het LCH concurrerend initiatief zou opzetten. Later geeft de Minister van VWS aan verbaasd te zijn dat Van Lienden een overeenkomst heeft gesloten, ondanks het feit dat hij zijn initiatief heeft gelanceerd. In communicatie van Sywert aan het ministerie van VWS en de minister van VWS heeft hij er in 2021 meermaals op gewezen juist te communiceren t.a.v. gedane uitspraken over diens (beperkte) mate van betrokkenheid.

Is er door de overheid teveel betaald voor de mondkapjes van RGA?

Antwoord : Nee,

Hoofdstuk : (12) RGA-orders & (13) Prijsstelling en prijsopbouw

Er is op basis van openbare informatie (nieuwsbrief LCH) een prijs geoffreerd en de overheid heeft daarover niet onderhandeld, hoewel daarover – naar nu blijkt – wel intern bij het ministerie over is gesproken. De prijzen lagen binnen de bandbreedtes die op dat moment gehanteerd werden. Daar komt bij dat het de keuze van LCH was om een MOFCOM-product te kiezen. Die was op dat moment de duurste optie in onze selectie. We hebben hen hier op gewezen, echter had men op BNR gehoord, zo blijkt uit bandopnames van dat gesprek, dat fabrikanten die op de Chinese voorkeurslijst (MOFCOM) stonden een streepje voor hadden. Daarnaast hebben wij zowel VWS als LCH een korting aangeboden nadat de opdracht reeds was verstrekt. Men is niet ingegaan op deze korting.

Heeft RGA ondernemersrisico's gelopen op de deal?

Antwoord : Ja

Hoofdstuk : (2) Normenkader & (11) Voorstellen als leverancier van het LCH & (12) RGA-orders & (13) Prijsstelling en prijsopbouw & (15) Kwaliteit & (17) Winstoogmerk

Jazeker. Het was duidelijk en is ook uitgesproken naar ons dat wanneer RGA ondeugdelijke maskers zou leveren dit verhaald zou worden op RGA. Dit gold ook voor non-delivery of andere problemen zoals bijv. een terugroepactie (dat was eerder gebeurd bij een andere leverancier). Daarnaast waren er valutarisico's, risico's dat zendingen kwijt zouden raken of dat andere begrote kosten toch tegen zouden vallen. Dit was allemaal voor rekening en risico van RGA. Het feit dat er is aanbetaald maakt

deze risico's niet ongedaan. Eerder heeft VWS een deal gesloten met een andere leverancier voor 38 miljoen mondkapjes, waarbij VWS wel degelijk het volledige risico heeft gelopen. Dit was bij RGA duidelijk niet het geval, men zag de onderneming 'een inkoopbedrijf' 'als alle anderen'. Er was sprake van ondernemersrisico. Uiteindelijk hebben deze risico's zich grotendeels niet voorgedaan, of zijn ten gunste van RGA uitgevallen, zoals bijvoorbeeld het valutarisico.

Was de overheid op de hoogte van het feit dat er ondernemersrisico gelopen werd en er dus winst gemaakt kon worden?

Antwoord : Ja

Hoofdstuk : (2) Normenkader & (10) Voorstellen tot samenwerking met het LCH & (11) Voorstellen als leverancier van het LCH & (12) RGA-orders & (13) Prijsstelling en prijsopbouw & (15) Kwaliteit & (17) Winstoogmerk

De overheid heeft er niet aan getwijfeld dat er winst gemaakt kon worden. Dit is ook letterlijk aangegeven door de Minister van MZS en de betrokken topambtenaar zo lezen we in het rapport. Dit gold overigens voor alle leveranciers van het LCH. Daarnaast blijkt tevens dat de hoogte van een winst voor de overheid niet relevant was. Het ging om het leveren van goede beschermingsmiddelen tegen acceptabele prijzen in hoge volumes. Er zijn verschillende calculaties afgegeven waaruit eenvoudig afgeleid kon worden dat er sprake kon zijn van winst wanneer risico's zich niet, of minder dan verwacht, zouden materialiseren. Op 22 april 2020 is op verzoek van een ambtenaar van VWS een prijsopbouw gestuurd waaruit eenvoudig af te leiden viel dat wanneer de risico's mee zouden vallen, een aanzienlijke winst gemaakt zou (kunnen) worden.

Was het uitzonderlijk dat er vooruit werd betaald?

Antwoord : Nee

Hoofdstuk : (11) Voorstel als leverancier van het LCH & (14) Vooruitbetalingen & leveringen

Door meerdere leveranciers zijn producten op basis van FOB China aangeboden. Dit houdt meestal in dat er betaald diende te worden voordat de producten naar Nederland kwamen en voordat deze door het RIVM beoordeeld konden worden. Dit komt dan feitelijk neer op een 100% betaling voordat de producten aangekomen zijn in Nederland. RGA was hierin geen uitzondering. In totaal, zo blijkt uit het antwoord op Kamervragen van 29 juni 2021, hebben er aanbestedingen plaatsgevonden op 110 transacties. Het feit dat er aanbetaald is wil daarbij niet zeggen dat RGA daarmee geen risico's liep en dit komt ook uit het rapport naar voren.

Was RGA een 'geheime' organisatie?

Antwoord : Nee

Hoofdstuk : (3) Tijdsgericht & (11) Voorstellen als leverancier van het LCH & (17) Winstoogmerk

Dit is een beeld dat is ontstaan in de media. Het was echter helder voor de beslissers bij de overheid, zo blijkt ook uit het rapport, met welke entiteit er zaken werd gedaan. Relief Goods Alliance is een Nederlandse BV, met een Nederlandse bankrekening, een Nederlands BTW nummer en ingeschreven bij de KvK. Er is door de overheid een identiteitscheck gedaan waaruit opgemaakt kon worden wie de aandeelhouders zijn van RGA en wie bevoegd was als bestuurder. In verband met de geheimhoudingsclausules waar RGA aan gehouden was in de algemene voorwaarden van Mediq, mochten niet communiceren over de verstrekte opdracht tot levering van mondkapjes en daar heeft RGA zich ook aan gehouden. Overigens heeft RGA wel voorgesteld aan VWS om een perscommuniqué te verspreiden na het sluiten van de deal (inclusief bevestiging per mail) maar dit is niet opgevolgd. Al lezen we in het rapport dat er wel een conceptversie is gemaakt en de intentie er dus is geweest. Overigens was RGA ook bekend bij zakelijke partijen die verbonden waren aan RGA zoals de accountant, bank, verzekeraars, de belastingdienst, team, adviseurs, producenten, afnemers, overige dienstverleners etc.

Tot slot merken we hierbij op dat Relief Goods Alliance geen vertaling is van Hulptroepen Alliantie. Gaandeweg is Hulptroepen Alliantie in correspondentie met het buitenland wel eens paar keer spontaan vertaald geweest in het Engels, en altijd anders dan Relief Goods Alliance. Daarnaast verwijst “goods” naar goederen en “troepen” naar mensen. De naam was geïnspireerd door de naam van de ‘relief goods desk’ van KLM waarmee samengewerkt werd in die tijd en een logistiek bedrijf ‘Mission & Relief’ waar ervaringen mee waren. Het woord ‘alliance’ verwijst, als knipoog, naar de drie aandeelhouders van RGA.

4. Complexe onderzoeksinformatie

In de zomer van 2021, toen er veel berichten verschenen over ‘de mondkapjesdeal’ waren wij circa drie weken lang niet in staat om uitgebreid te reageren in de pers vanwege diverse geheimhoudingen. Toen bevestigd werd dat wij wel konden spreken heeft Sywert dat eenmalig gedaan bij Buitenhof en wij hebben daarna in overleg met het ministerie van VWS besloten om te wachten op het onderzoeksrapport van Deloitte dat initieel gepland stond voor september 2021. Slechts twee maanden later. Die periode leek ons te overzien. In de tussentijd ging de negatieve berichtgeving ongehinderd door. Wij hadden er dus belang bij gehad dat het rapport zo snel mogelijk af zou zijn en daar hebben we ook absoluut ons best voor gedaan. We hebben altijd gevonden dat de onderzoekers vrij en zonder beïnvloeding via media hun werk moesten kunnen doen. We hebben wel rekening moeten houden met de continu wisselende juridische context door o.a. civielrechtelijke procedure en strafrechtelijk onderzoek. Daarbij was onze integriteit en daarmee ook onze geloofwaardigheid dermate in twijfel getrokken dat onze inschatting was dat pas na vaststelling van de feiten door een onafhankelijke derde, ruimte zou kunnen komen voor ons verhaal.

Wat wij echter niet volledig begrijpen is waarom het meer dan negen maanden heeft geduurd voordat VWS en andere ministeries hun data en die van het LCH hebben kunnen overdragen aan Deloitte en waarom sommige belangrijke partijen, zoals Mediq maar ook diverse direct betrokkenen, niet of nauwelijks data hebben overdragen of daar inzage in hebben gegeven. Daardoor hebben ongefundeerde beschuldigingen, meningen en gebrekkige herinneringen ons inziens de ruimte gekregen.

Het is al met al een lang traject geweest met veel onverwachte ontwikkelingen, tegenslagen en vertragingen. Tijdens het proces hebben wij voor Deloitte een zeer uitgebreide en zo gedetailleerd mogelijke reconstructie gemaakt hoe één en ander is verlopen. Wij hebben gemerkt dat ook wij tijdens dit proces onze eigen persoonlijke herinneringen en interpretaties hebben moeten bijstellen op basis van data die naar voren is gekomen. We kunnen ons voorstellen dat niet elke betrokkene bij dit onderzoek zoveel data tot zijn of haar beschikking heeft gehad om de herinneringen van ruim 1,5-2 jaar eerder mee te ondersteunen, in context te plaatsen of te corrigeren. We zien in het rapport dat dit soms heeft geleid tot herinneringen van mensen die door beschikbare data weliswaar kan worden weerlegd, maar toch in het rapport is opgenomen. Ook valt in dit rapport - op een aantal belangrijke momenten - een gebrek aan ‘actieve herinneringen’ op, zonder dat wederpartijen duidelijk kunnen maken hoe één en ander volgens hen dan wel verlopen zou zijn. Wij hebben het gevoel gehad dat elke bewering, elke herinnering en elke stelling van ons door data overtuigend ondersteund moest worden en dat hebben we ook zoveel en zo goed mogelijk gedaan. We hebben de indruk dat deze ‘bewijslast’ om het zo maar te noemen, bij anderen, bijvoorbeeld betrokken politici of hooggeplaatste ambtenaren, minder strikt is geweest dan bij ons.

Een goed onderbouwd feitenrelaas heeft ook een keerzijde. Van het leven worden geen notulen bijgehouden, lang niet alle mondelinge gesprekken zijn bewijsbaar, intenties staan zelden op schrift en het gedrag tussen mensen is door een onderzoeker niet in een tabel samen te vatten. Tevens was het een chaotische tijd en stond iedereen onder enorme (tijds)druk. Wie de ‘mondkapjesdeal’ (nog) beter wil begrijpen, moet kijken naar het gedrag en omgang(svormen) tussen mensen, de mate van begrip van elkaars posities, en het spanningsveld in en rondom de organisaties die in die specifieke weken in 2020 aanwezig is geweest. Deze benadering past nu eenmaal niet bij een feitenrelaas door een forensisch accountant. Het gevolg is een focus op een deels papieren (hard bewijsbare)

werkelijkheid die veel verklaart, maar niet alles opheldert en kan ophelderen. Zo is er ons inziens te weinig gebruik gemaakt van opnames van diverse gesprekken met VWS tussen 12 en 17 april, dit ondanks het delen van een groot aantal quotes met context uit deze opnames.

Wie er destijds tijdens de gesprekken met het LCH en VWS bij was, of de opnames heeft geluisterd, zal beseffen dat deze presentaties geen doorslaggevende rol hebben gespeeld in deze gesprekken en soms niet eens gelezen werden. Ook dat dat ene keukentafelgesprek is van minder belang geweest dan andere gesprekken die niet zijn opgenomen erna, maar die in de praktijk wel een significantere impact hebben gehad op het verloop.

We hebben gehoopt dat iedereen dit onderzoek zou ingaan met de inzet om het volledige verhaal op tafel te leggen. We hebben helaas een aantal keer moeten constateren bij het lezen van het onderzoek dat dit niet altijd het geval is. Angst voor de eigen reputatie, carrière of de werkelijkheid zoals die er is speelt hierbij een rol. Gezien de ophef en de consequenties valt het zelfs enigszins te begrijpen. Het is een gegeven dat 'de mondkapjesdeal' een 'radioactief' onderwerp geworden is voor betrokkenen, daar wil je afstand van nemen gezien de negatieve beeldvorming. Wij dragen persoonlijk de gevolgen van het feit dat bijna iedereen een stap achteruit heeft gedaan bij het nemen van de verantwoordelijkheid voor hun eigen aandeel in de aanloop of de uitkomst. Iedereen lijkt bang als volgende iets verweten te worden, terwijl dat gezien de uitkomst niet nodig zou moeten zijn. De mondkapjes waren immers goed. Er is conform afspraak geleverd, de overheid heeft gekregen waar ze om gevraagd heeft, gemaakte afspraken zijn nagekomen. Ons inziens is het rapport hier helder in.

We betreuren het enerzijds dat het rapport zo lang op zich heeft laten wachten en dat gecommuniceerde opleverdata door allerlei omstandigheden buiten onze invloed om telkens uitgesteld moesten worden. Anderzijds waarderen we de instelling van Deloitte dat de kwaliteit van het rapport prioriteit heeft gehad boven snelheid. Zonder deze aanpak was veel onopgehelderd gebleven.

5. Nog openstaande vragen

Het ministerie van VWS heeft dit onderzoek ingesteld met de opdracht: „De onderste steen moet boven”. Er zijn grote onderzoeksinspanningen verricht om dit te bereiken, vele tegels zijn gelicht en een hoop zaken zijn opgehelderd. Toch is de onderste steen naar onze mening (nog) niet helemaal boven. Deloitte is afhankelijk geweest van vrijwillige medewerking en er is een keuze gemaakt voor een forensische benadering gericht op schriftelijke bewijzen met een focus op de transactie en minder op de omliggende context. Daardoor blijven ook wij zitten met een aantal vragen, die onder ander zijn ingegeven door de bevindingen in het rapport zelf. De belangrijkste zijn:

- Waarom werd specifiek ons maatschappelijke Hulptroupen initiatief gezien als concurrerend, t.o.v. tientallen andere importeurs, medische groothandels, wederverkopers en webshops? Waarom was er deze (vreemde) fixatie op met name Sywert? Het woord 'concurrentie' duikt op diverse plekken op, maar wat hiermee precies bedoeld werd en voor wie, is onduidelijk gebleven;
- Hoe ver is de overheid, maar ook het LCH precies gegaan in haar pogingen het Hulptroupen initiatief te voorkomen?
- Wat is de precieze inhoud geweest van de politieke contacten rondom deze samenwerking (tussen de ministers van VWS, MZS, de minister president en een prominent Kamerlid, maar ook binnen het CDA in de lijsttrekkersstrijd in de zomer van 2020 inclusief een informatiek m.b.t. de overeenkomst met RGA in het proces rondom de kandidaatstellingsprocedure voor de verkiezingen)? Diverse vragen en aanwijzingen zijn vanwege gebrekkige medewerking, niet (langer) toegankelijke informatiebronnen, incomplete datasets of out-of-scope-verklaringen niet uitgewerkt;
- Hoe heeft precies de verdeling en toewijzing van de directe gunning van opdrachten binnen het LCH (buiten mededinging en aanbestedingsregels) plaatsgevonden, en welke waarborgen

zijn er geweest om belangenverstrengeling te voorkomen? Op welke gronden zijn vele duizenden aanbiedingen afgewezen ten gunste van leveranciers uit het 'eigen netwerk' van LCH-traders? Waren die gronden terecht? En heeft dit bij (de afwijzing van) RGA, als zowel de grootste als vrijwel laatst toegevoegde leverancier van mondkapjes een rol gespeeld?;

- De aanleiding voor dit onderzoek is een ongekende mediastorm. Hoewel het rapport ons inziens glashelder maakt dat tenminste een groot deel van die mediaberichten onjuist was, is zowel de bron van de lekken waar veel berichten op gebaseerd zijn, alsmede de (on)juistheid de inhoud van die mediaberichten niet meegenomen in het onderzoek door Deloitte. Belangrijke vraag voor ons is daarbij: wat was de invloed van het (tweede) onderzoek van Grant Thornton naar mogelijke fraude binnen het LCH, op het ontstaan van de mediastorm rondom RGA? En wat zat er achter het samenvallen van het verantwoordingsonderzoek van de Algemene Rekenkamer (de '5,1 miljard') en de berichtgeving in de Volkskrant, mede omdat Sywert in aanloop daar naartoe ook informeel sprak met een lid van de Rekenkamer over het LCH;
- Wie zijn de andere leveranciers en wat hebben die verdiend? Hoe verhoudt e.e.a. zich tot elkaar? Dat is tot nog toe niet publiekelijk bekend;
- Hoe is het mogelijk dat het RIVM 75% van alle bestelde mondkapjes heeft afgekeurd? Welk percentage is daarvan opnieuw getest door een officieel keuringsinstituut (een *notified body*) en vervolgens goed bevonden, zoals ook met RGA is gebeurd en tenminste één andere leverancier. Heeft dit hoge afkeurpercentage inderdaad tot gevolg gehad dat het LCH meer bestelde bij haar bekende contacten om maar voldoende 'goedgekeurde' voorraad over te houden? Deloitte vond dit onderwerp *out of scope*, echter is de potentiële maatschappelijke schadepost, door het 'te veel bestellen' als gevolg van die onterechte afkeurpercentages sowieso aanzienlijk.

6. Persoonlijke reflectie

Waarom zijn we nu met z'n allen zo boos op 'Sywert, Bernd en Camille'?

Vraag dit aan een willekeurige Nederlander en hij of zij zal waarschijnlijk iets zeggen in de trend van: *"Hij zei dat hij het allemaal voor niks deed, maar toch verdiende hij miljoenen. Da's niet eerlijk."*

Dit is het gezamenlijke resultaat van de samenloop van omstandigheden en van een uitspraak die consequent door media uit z'n verband is gerukt en daarmee een eigen leven is gaan leiden.

Feit is namelijk dat het werk dat wij voor Stichting Hulpstroepen hebben gedaan, daadwerkelijk 'om niet' was. Sywert, Bernd en Camille hebben niets verdiend aan de stichting. Terugkijkend op die ene bewuste twitterreactie op een beschuldiging was de tekst 'in dezen' (*"we doen het in dezen allemaal om niet"*), betreuren wij het, zoals ook is terug te lezen in het rapport, dat deze reactie door media uit context is gehaald. Wie had dan ook kunnen bevroeden dat zo'n tweet van destijds, later zo'n impact zou hebben? Omdat de originele tweet waar het een reactie op was vrijwel nergens getoond is, waarin Coolblue en Hulpstroepen beschuldigd werden van een winsttoogmerk, is daarmee cruciale context uit zicht verdwenen. De ironie wil dat de persoon die de beschuldiging geuit heeft destijds schriftelijk zijn excuses heeft aangeboden, terwijl de media de beschuldiging is blijven herhalen.

Wij hadden nog meer dan we destijds al gedaan hebben, moeten aandringen bij het LCH en bij VWS om een gezamenlijk statement uit te brengen over deze opdracht. Wij hebben het belang hiervan destijds gevoeld, maar het gevolg van het uitblijven hiervan onderschat. Toentertijd lag onze volledige focus op de operatie om mondkapjes naar Nederland te halen. We hebben de noodzaak van dit statement onvoldoende ingezien en/of de ruimte t.o.v de gemaakte afspraken daarvoor niet gevoeld. Een van onze lessen achteraf is dat wij nooit akkoord hadden moeten gaan met de geheimhoudingsverklaringen die we getekend hebben.

Wij waren ons daarbij destijds bewust van het feit dat wij informatie tot ons kregen die politiek en maatschappelijk gevoelig zou kunnen liggen. Wij hebben ons gerealiseerd dat Nederland niet gebaat was bij een -al sluimerend- wantrouwen jegens de overheid. Het gewicht daarvan en de, vaak benadrukte, verantwoordelijkheid om dit voor ons te houden hebben wij wel degelijk gevoeld, zelfs nu nog.

Inmiddels hebben Bernd en Sywert daarbij naast RGA zich ruim twee jaar voor de Stichting onbezoldigd ingezet tot aan hun ontslag op 21 juli 2022. Het aantal zorginstellingen dat door Hulptroepen aan mondkapjes is geholpen kan zich meten met het aantal dat door de overheid via het LCH is bediend. Voor FFP2/KN95-maskers geldt dat Hulptroepen circa de helft van het volume van de overheid heeft bezorgd bij de eerstelijnszorg. Dit waren de zogenaamde 'medische maskers' die we lang niet mochten dragen of waarvan het algemeen nut door ministers en het RIVM lange tijd betwijfeld werd - ingegeven door de perceptie van mondkapjesschaarste. Daarom hebben wij ons altijd hard gemaakt voor gelijke en vrije toegang tot goed beschermende mondkapjes, waarbij wij aandacht hebben gevraagd voor wetenschappelijke inzichten over de nut en noodzaak daarvan. Met enige verbazing hebben wij kennisgenomen van de volumes die het LCH heeft verkocht/gedistribueerd aan met name de eerstelijnszorg (via Mediq). Het heeft ons bevestigd in de analyse die we destijds maakten: Nederland heeft geen inkoopprobleem, maar een gebrek aan distributiekraft naar alle zorgverleners, een 'verkoopprobleem' dus.

Stichting Hulptroepen Alliantie heeft een maatschappelijke bijdrage kunnen en mogen leveren ten tijde van de coronacrisis, met name in de eerste fase toen de mondkapjes even erg schaars waren. We hebben ons hard gemaakt voor zorgverleners voor met name kwetsbare doelgroepen, de ouderen, de thuiszorg, maar ook voor de huisarts en de fysio om de hoek. Dit ondanks een flinke tegenwerking van de overheid en het LCH die dit helemaal niet wilden, die Hulptroepen en Coolblue eerder zagen als concurrent van zowel overheid als van de marktpartijen die verenigd waren in het LCH. Iets dat maatschappelijk gezien zeer vreemd te noemen is en waarvan vooral de zorg de dupe van zou worden als om die reden Hulptroepen en Coolblue waren gestopt.

Ondanks het reële risico dat een mogelijke grote opdracht niet door zou kunnen gaan, hebben wij besloten door te gaan met Hulptroepen Alliantie en de webshop met Coolblue te lanceren midden in de gesprekken met VWS en het LCH in april 2020. De makkelijke route was geweest om te stoppen met Hulptroepen. Wie had er dan iets gehoord over 'Sywert en de mondkapjesdeal'? Misschien wel niemand. Dan was er enkel een commerciële organisatie geweest, net als alle andere leveranciers van het LCH. Maar wie hadden er dan allemaal geen toegang tot mondkapjes gehad destijds in met name de eerstelijnszorg? Ondanks alle negatieve publiciteit als gevolg van de communicatie over de non-profit stichting vinden we nog altijd dat we de juiste keuze hebben gemaakt om ons daarbij door niets of niemand te laten tegen te houden, ook niet de Nederlandse overheid en het LCH.

In die zin is de volgende uitspraak tekenend: " *Die Sywert is compleet losgeslagen. Heel Nederland aan de medische mondkapjes!*" aldus de ene appende minister van Volksgezondheid tegen de andere minister. Als je niet beter zou weten, zou je denken dat het een misplaatste grap is. Iedereen die weleens in Duitsland op vakantie is geweest tijdens de Corona periode, zag daar 'heel Duitsland' aan de medische mondkapjes. Net als in veel andere landen. Waarom? Omdat die nu eenmaal aantoonbaar beter beschermen dan een chirurgisch masker of nog gekker, een zelfgemaakt masker zoals in Nederland werd aangeraden. Wij vonden dat die ook in Nederland voor iedereen beschikbaar moesten zijn, omdat ze in China goed te verkrijgen waren en omdat in die zin van schaarste geen sprake was in onze ogen.

De maatschappelijke frustratie, boosheid zelfs over alle beperkingen van de lockdowns, de besmettingen, de flinke omzetverliezen, de ontslagen, de enorme werkdruk en het aantal infecties in de zorg, alle zieken, de mensen die nog steeds moeten leven met de naweeën van een coronabesmetting of mensen die dierbaren hebben verloren; ál die opgekropt frustraties begrijpen wij heel goed.

Het lijkt er echter op alsof iemand de schuld moet krijgen, zoals er altijd iemand in een crisis daar het symbool van wordt. Die frustraties worden op publiek zichtbare personen geprojecteerd, in deze zaak met name op Sywert. In een ongekeerde crisis zoals deze gaat niet alles in een keer goed, daar gaan soms zaken mis, niet alleen in de uitvoering, maar ook in de communicatie. Dat gebeurt bij iedereen die een stap naar voren zet. In een crisissituatie wordt geïmproviseerd, wordt met snelheid en onder hoge druk gehandeld en niet alles tot ver achter de komma afgewogen. Dat kan ook niet. De toevallige en bijzondere samenloop omstandigheden omtrent 'de mondkapjesdeal' is dan ook beter te begrijpen voor de mensen die dat hebben meegemaakt dan voor de mensen die hier over gelezen hebben. Maar we hebben met z'n allen ons best gedaan. Niet alleen wij, ook de teams van Hulptroepen en RGA, ook de mensen bij VWS, ook de mensen bij het LCH en ook al die andere leveranciers. Zonder al die mensen -die allemaal hun best hebben gedaan- hadden we helemaal geen beschermingsmiddelen gehad.

We zijn en blijven om die reden dan ook dankbaar naar iedereen die Stichting Hulptroepen heeft geholpen toen het hard nodig was. Het team, maar ook zakelijke partners, zelfs de zakelijke partners die nu aangiftes indienen tegen ons persoonlijk. Zonder hen hadden wij tienduizenden zorgverleners niet van beschermingsmiddelen kunnen voorzien. Dat we dat toch gedaan hebben, ondanks alle gevolgen van dien, daar zullen we nooit spijt van hebben.

7. Tot slot

Het is een hele opluchting dat het rapport er nu eindelijk is, het heeft veel gevraagd van ieders geduld. Hier is niet alleen door Deloitte, maar ook door vrijwel alle betrokkenen van destijds enorm veel tijd ingestoken, vaak in hun eigen tijd welteverstaan. Wij zijn iedereen erkentelijk die zijn tijd en gegevens heeft willen geven aan de onderzoekers om een zo waarheidsgetrouw mogelijk beeld te geven van hoe e.e.a. is verlopen rondom de mondkapjesdeal.

Wij zijn daarnaast met name ook dankbaar voor het begrip en de steun die wij hebben gekregen de afgelopen periode van partners, vrienden, familie, voormalig teamleden, zakelijke contacten en kennissen, maar ook van wildvreemden die bereid waren naar ons verhaal te luisteren en bereid waren hun finale oordeel uit te stellen tot de feiten op tafel liggen. Jullie hebben ons tot nu vooral op ons woord moeten geloven en nu zijn die woorden bevestigd met dit feitenrelaas, al is het nog niet volledig.

Wanneer voormalig teamleden van Hulptroepen of Relief Goods Alliance BV, leveranciers, zakelijke partners, het ministerie van VWS of andere betrokkenen met wie wij te maken hebben gehad naar aanleiding van dit rapport de behoefte voelen om (alsnog) met ons in gesprek te willen gaan dan staan wij daar zeker voor open, zonder uitzondering.

Sywert van Lienden
Bernd Damme
Camille van Gestel